

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Események.

Írta: Bede Jób.

Események, fontos események következtek egymásután. Egy hét alatt Budapestről többet vittek az európai szenzáció malmába, mint amennyit minálunk tíz esztendő produkált. Nem mint hogyha nem lettek volna nagy küzdelmeink, ambícióink és csalódásaink, melyekkel a külföld figyelmét igényelhettük volna, de csak úgy maradtunk velük, mint a szegény ember a maga ügyes-bajos dolgával, legfeljebb a szomszédja ügyel rá, különösen hogyha jó dolga van, szerezen valamit tőle, avagy ha ég a háza, vigyázzon, nehogy az ő hajlékára is áterjedjen a pusztítás. A mostani események ellenben mások. A monarchia uralkodója, a mi sok csapást és szenvedést átélt királyunk, hajlott korrallal, meggörnyedt alakkal eljött közénk és udvartartása hideg, idegen ragyogásával együtt beköltözött Budavarába, ahonnan a magyar nemzet hódító fejedelmei itéltek fél Európa sorsa felett. Eleintén azt hitték, hogy az átköltözésnek nincs több értelme, mint az eddigieknek, egy-két estélylyel, ebéddel és nyilvános kihallgatással demonstrálni azt a bizonyos közjogi állást, melyért annyit ténta folyt s amelyik oly sok keserű csalódást okozott. Es gyönyörködött a város a széles utakon kibontakozó udvari pompában, amikor az ősz uralkodó itt fogadta a spanyol királyt s annak a harmatos hajnal szépségével ragyogó feleségét. És volt udvari bálunk is vagy ezerhatszáz résztvevővel, trónörökösselel, főhercegekkel, főhercegasszonyokkal, udvarképes dámák, kisasszonyok, legelsőbb-rangu gavallérok, mandátumjuk által helyet igénylő képviselők és cizfarruhás konzulok, papok, katonák jelenlétében, cigányzenekarral és a katonabandák teljes mellőzésével, hogy a Gotterhalte senkit se zavarjon. A Várra se tüzték ki a feketesárga zászlót, inkább semmit se akasztottak az ormára. Hogy minden-kiben az az érzés keletkezzék: miképpen most csakugyan a magyar király van itthon és minden, ami hozzája tartozik, a magyar királyság fényét és dicsőségét jelképezi. És a magyar királyság hatalmát.

Miért ez? Alig gondolkozhattunk fölöle, a diadalkapu még ott áll az Andrassy-ut elején, a lámpák még körül vannak kerítve tyukketrecznek való léczekkel s ime, egyszerre elkövetkezik a budai vár fényességének a magyarázata. Miután a monarchia patrónussága alatt a bolgár fejedelem kinevezte önmagát Bulgária csárjának: az uralkodó kihirdette itt minálunk, hogy Boszniát és

Herczegovínát anektálja, szuverén hatalmának jogkörébe vonja és az államfő gondoskodásával rendelkezik vele. Nem pucscs volt. Egy történelmi fejlődési folyamat következménye és pedig, amint a diplomácia kimutatja, logikus következménye volt. Alkotmányt kapott Törökország, független lett Bulgária, gondoskodni kellett tehát e területről is és hogy gondoskodhassanak róla, hozzá kellett csatolni formálisan is Szent István koronájához. Ami konfliktust el lehetett kerülni, azt kerülték. A diplomácia tőle kitelhető óvatossággal dolgozott. Bécsben nyomatták ugyan a magyar nyelvű proklamációkat is, de nem igen tudtak felőlük mások, mint akik az idegen hatalmaknál az izeneteket közvetítették és még talán legfeljebb néhány bécsi bankár, aki a tőzsdén üzleteket csinált és megtánczoltatta a budapesti pénzpiacot. Hasonló nagy eseményeknél ilyesmi mindig előfordul és magyarul úgy nevezik, hogy nyomtató lónak nem kötik be a száját. S az is régi szabály, hogy az ilyen nyomtató lovak Bécsben vannak, ha a monarchia dolgáról kerül szó, míg Budapesten vannak — a szamarak.

Hagyjuk. A világ nem esett ki a sarkából. Első gondolatunk az volt, hogy valjon az annexió törvényszerű-e, megfelelő-e alapszerződéseinknek és valóban az ősi jog parancsai teljesítenek, Magyarországhoz, a magyar királysághoz csatolhatnak-e a tartományok, avagy valamely közösséghez. Mert a királyi kéziratok arról szóltak, hogy az osztrák Reichsrath kormánya is köteles törvényjavaslatot benyújtani az új állapot ratifikálására. A megnyugtató nem késett. Egy szerencsétlen újabb törvény rendeli, hogy a területváltozás elismerésére Ausztria törvényhozásának a hozzájárulását is meg kell szerezni. Ez az egész.

Bizvást mondhatjuk: az ország közönségében az esemény nem keltett különös lelkesedést. Nem volt se kivilágítás és nem rendeztek ünnepélyeket. Az országnagyok nem mentek el a nép közé dicsőíteni a hatalom gyarapodását. Ökröt se sütöttek. A katonáknak se adtak dupla-léhnungot. Az emberek felkeltek, elolvasták lapjukban a megfelelő — többnyire kedvező — kommentárokkal az eseményt, beszélgettek róla egy kicsit s aztán mindenki folytatta a dolgát ott, ahol elhagyta, a kereskedő a boltjában, a tanár a katedrán, az ügyvéd az irodájában és a végrehajtó a sorsüldözött emberek butorai között. Holott talán a nemzeti önérték dobbanására számítottak s azért csinálták a nagy aktusokat Budapesten. De hiába. A nemzet fáradt. Bizalmatlan. Jó következeskat nem remél. Inkább a szkepticiz-

musra hajlik. És gyanakszik, hogy miallappang a háttérben. Hogy legalább is létszámemelés jön és a katonai terhek megnőnek. És mindig csak azt számítgatják: vajjon birja-e az ország a rendkívüli terheket, melyeket már eddig vállaltak az állami költségvetésben és fejlődhetünk-e gazdaságilag erőnk megkötöttsége mellett annyira, hogy a csődött elkerülhessük.

Éppen itt van a delegáció is. Az annexió ebéd után a fekete leves. Elhangzik a trónbeszéd a hatalom kiterjesztésének indoklásával és a külügyi expozé a bővebb, de annál kiellenőbb magyarázattal s úgy vagyunk vele, hogy éppen csak beletörődünk. Csak élünk, hogy éljünk valahogy az ókori klaszikus filozófiájával, amelyik azt mondja, hogy: Jobb élni a nap alatt, mint uralkodni a Chimérák mezőin.

Szerbia, a kis Szerbia, a züllő királyság forrong, egy napra a tettevagyás gyorsabban kergeti ereiben a vért és egy hadikészülődés paródiáját éli át, amíg Ó-Buda mellől elindulnak a fehér monitorok és a nagykövet, a követ, avagy talán csak az irnoka megkérdezi a szerb kormánytól: Mi az istennyilat játszanak az urak katonásdit? És mikor a nagyhatalmak is figyelmeztetik Szerbiát, hogy jó lesz behuzni a bagariát és amikor a szerb követ tiltakozni akar az anektálás ellen s azt felelik neki Bécsben, hogy miköze hozzája, menjen a dolgára, akkor egyszerre kitünik, hogy abból, ami Belgrádban történik, semmi sem hivatalos, hanem mind csupán csak iskolásgyermekek játéka. Háborusdit játszanak s a titokban szótt nagyszerb birodalom álmát pár órára az italgöz mámorában élvezni akarják. Avagy a félelem miatt kiáltoznak. Jövendő sorsukat látják, hogy a nagyhatalmak el fogják nyelni a kisebbeket és ezek között Szerbiát is. A világfejlődés csodálatos előrehaladásában ki tudja megjósolni az átalakulásokat! És hogy vajjon a nemzetek és népek közti határokat nem rombolja-e le előbb-utóbb anélkül is a civilizáció általánosított ereje. A szerbekel el fogják hallgattatni irásokkal és egyebekkel. A mozgolódás azonban elterjedhet másfelé és az európai felület nyugodtsága egyhamar aligha tér vissza.

De nekünk magunknak se került még nyugalomunk, hogy e problémák fölül gondolkozzunk ezen a héten, amikor az események megrohantak. Mi nekünk idebennt akadt csatánk. A tüntető szociálisták egy hét alatt kétszer is összeütköztek a rendőrséggel és az utcái harcokban sűrű revolverlövések egy-egy valóságos ütközet képzetét keltették, jajgató, fejvesztetten menekülő tömeggel, sebesültekkel... S ha valaki

azt mondja, hogy ez az általános választói jogért van, akkor meg kell őt kérdezni, hogy beengedne-e a házába olyan lakót javainak osztályostársra gyanánt, aki revolverlövésekkel köszön jó napot. Csak azt tudjuk, hogy az élet megnehezedett, megdrágult, az embernek és leginkább az értelmiséghez tartozónak rettenetes sokat kell dolgoznia, hogy a mindennapi szükségleteket megszerezze és hogy hozzájárulhasson adójával ama közintézmények fentartásához, melyeknek javait mindenki élvezzi és amelyekből főképen azok részesednek, akik semmivel sem, avagy elenyésző csekélységgel gyarapítják a közvagyonot. A szociális fejlődés útján azonban a munkásvilág szervezett erejét respektálni kell s az életviszonyok megnehezédését túrni kell azzal a reménységgel, hogy a mi áldozataink a munkának a megbecsülését és az általános emberi jogok fejlesztését fogják eredményezni. Hosszu ut van — úgy mondja Lessing — amíg a festő agyának a gondolata odáig jut, hogy a keze érzékét vezesse. Mi ezt a hosszú utat várjuk türelemmel, amíg a nagy eszmék majd szép megvalósuláshoz jutnak. De, hogy rombolással, embertársak ellen elkövetett igazságtalanságokkal kelljen ezt az utat kellemetlenné tenni, azt aligha hisszük. Nem gondoljuk, hogy így könnyebben lehetne elérni az ideális célt. Ez a mindennapos zavargás inkább ellenségeket támaszt, mintsem barátokat szerezne.

Be is végezhetjük a hét eseményeinek a regisztrálását, amikor elérkezünk egy kegyeletes emlékhöz: Rudolf trónörökös szobrához, amelyet a most kezdődő hét első napján lepleznek le. Ő volt a magyar királyfi, kinek nevéhez, lényéhez és hozzánk való szeretetéhez

Magyarország jövődicsőségének gyönyörű reménye kapcsolódott. És ő eltűnt... Emlékét boríthatjuk virágokkal. De a bizodalmaikat, melyek addig éltek, amíg ő közöttünk volt, nem támaszthatjuk fel. Se udvari bállal, se anektálással.

Budapest, október 10.

Az osztrák miniszterelnök a királynál. A király ma délelőtt tizenegy órakor magánkihallgatáson fogadta báró Beck osztrák miniszterelnököt. A kihallgatás háromnegyed óra hosszáig tartott.

Báró Beck osztrák miniszterelnök ma éjjel Budapestről visszautazott Bécsbe

A létszámemelés. Az osztrák delegáció tagjai között ma egész határozottsággal lépett föl az a hír, hogy a közös hadügyminiszter a külpolitikai helyzetre való tekintettel különböző póthiteket fog kérni. A hadügyminiszteriumból erre vonatkozólag kijelentik, hogy teljesen alaptalan az a hír, hogy a hadügyminiszter felszerelése, ujonczlétszám-fel-emelés, avagy hasonló céljaira, a delegációktól póthitel megszavazását fogja kérni. A hadügyi kormány a delegációk elé terjesztett javaslatokon semmi irányban sem fog tulmenni.

A berlini nagykövet szabadságon. Szógyény-Marich László berlini nagykövetünk hétfőn Budapestre érkezik, honnan fejérmegyei csóóri birtokára utazik, ahol rövid szabadságidejét tölteni szándékozik

A függetlenségi pártkörből. A függetlenségi pártkör Erzsébet-köruti helyiségében ma az est folyamán a pártnak számos képviselő- és kültagja jelent meg és a pártkör társalgó termében több mint egy óráig át élénken vitatták meg az aktuális politikai kérdéseket. Csak kevés szó esett az annexió kérdéséről és az ezzel kapcsolatos belgrádi eseményekről, amelyeknek semmi nagyobb jelentőséget nem tulajdonítanak és a vita főleg a választói jog kérdése körül forgott, amelynek alapelveire és irá-

nyára nézve a párt tagjai teljes mértékben helyeslik a kormánynak a képviselőházhoz benyújtandó javaslatát.

A karlócai kongresszus. Karlóczáról jelentik: A patriárka-választó szerb egyházi kongresszus ma délelőtt tartotta záróülését. A tanácskozást Gyorgyevics Miklós világi elnök nyitotta meg. Miladinovics Zárkó indítványt tett, intézzen a kongresszus kérelmet a kormányhoz, hogy oly értelemben tegyen előterjesztést a királynak, hogy a kongresszus 1909. évi januárban hívassék egybe. A januári üléseken azokat az ügyeket óhajtják tárgyalni, melyeket már a kormány elé terjesztettek és amelyeket a kormány elfogadott. Az indítványt vita nélkül egyhangulag elfogadták. Gyorgyevics Miklós elnök indítványára ekkor küldöttség hívta meg a királyi biztost a kongresszus ülésstermébe. Günther Antal királyi biztos, igazságügyminisztert az üléssteremben lelkes zsívióval fogadták. A királyi biztos az elnöki trónt elfoglalva, fölbontotta az elnapoló királyi leiratot és fölolvásás céljából átnyújtotta Joanovics Pál osztálytanácsos adlátusának. A királyi leirat a kongresszus üléseit bizonytalan időre napolja el. A jegyző ezután szerb nyelven olvasta föl a kézirat fordítását. Günther királyi biztos rövid beszédben bucsuzott el a kongresszustól, elismerését fejezve ki a kongresszusi ülések méltóságos lefolyásán. A királyi biztos ezután Joanovics Pál adlátustól és a küldöttség tagjaitól kísérvé, eltávozott az üléssteremből és gyalog tért vissza a patriárkai palotába. Günther Antal a délután négy órakor induló gyorsvonat Joanovics Pál adlátus és titkárja, dr. Mikó Ferencz kíséretében visszatért Budapestre.

Délután félöt órakor Bogdánovics patriárka elnöklésével összeült a kongresszusi választmány, amely első sorban tudomásul vette a királyi biztos átiratát, melyben felhivatik a választmány, hogy a patriarkátus kezelése alatt álló összes vagyonot október 2-ával, mint a legfelsőbb megerősítés keltével, leltár mellett adja át az új patriárkának. A választmány ezután tudomásul vette Bogdánovics patriárkának a patriárkai szék elfoglalásáról szóló átiratát, azután pedig áttért a folyó ügyek tárgyalására.

Rudolf.

Áll már a szobor: a magyar nemzet és a dinasztia szövetségének szimbóluma.

Benső kapcsolatot jelent és erősít meg e mű a király és a nép között, mely filléreiből emelte. A nép szeretetének érzőbeöntött megnyilatkozása ez, lelkesedésünk látható bizonyossága az elhunyt királyfi iránt, kinek legendás emléke úgy él közöttünk, mint legjobb emberünké, legigazabb barátunké, nemzeti életünk évszázadok óta várt reménysugaráé.

E szobor nem nagy haditettek emlékjele. Rudolf, ha trónra jut és megadatik neki a hosszú élet és uralkodás áldása, akkor sem karddal írta volna be nevét a világtörténelembe.

Egy új korszak szülötte volt ő, megtestesülése az emberi szellem nemesebb törekvéseinek. És azok az ezrek és milliók, akik holnap, mikor szobráról a lepel lehull, róla megemlékeznek, ezért fogják őt ünnepelni.

Életének egy nagy megösmérés adott irányt; abból a szédítő magasságból, hova születése állította, birodalmakat, népeket és társadalmakat áttekintő szemmel, midőn kora ifjúságában az emberiség boldogulásának útját kereste, nem a történelem véráztatta nyomain indult, de a jobb jövő békés munkával előretörő hőseihez kívánt csatlakozni.

Rudolf rövid életének nagy és becses tartalma van, melyet meg kellett óvni a feledékenységtől, melyet örök emlékébe kellett vésní a most élő és ezután következő nemzedékeknek. Sőt rá kellett irányítani a külföld hatalmasainak a

figyelmét is, hadd ösmerkedjenek meg az elvekkel, melyek a királyfi életét irányították, hatoljanak be eszméinek mélyére, tegyék magukévá böleseletét és hasznosítsák népeik javára.

A magyar királyfit is katonának nevelték. Mikor 1858 augusztus 21-én 101 ágyulövés hirdette, hogy a trónnak örököse született, felséges atyja még aznap fölékesítette őt az aranygyapjas renddel és kinevezte a 19-ik gyalogezred ezredes-tulajdonosává.

„Akarom, — ugymond a nyílt parancsban, — hogy fiam világrajöttétől fogva a hadsereghez tartozzék!” És ehhez képest intézte neveltetését. Nyolcz éves korában járt először magyar földön s a Nemzeti Muzeumban Kubinyi, az öreg igazgató álmélkodva hallgatta, amint Árpádról, Nagy Lajosról, Hunyadi Jánosról, Mátyás királyról és más hadvezérekről kérdezősködött, emlékeiket kereste, kiknek haditettei már ösmeretekesek voltak előtte. 1872-ben iskolásfiukból egy diákszázadot szerveztek Budapesten, a 14 éves trónörökös örömtelt szívvel fogadta el a kis katonák parancsnokságát és gyakorlatokat végeztetett velök a budai vérmezőn. Husz éves korában, nagykorúvá nyilvánításán napján Prágában átvette ezrede parancsnokságát. Azután naponként pontos időben kilovagolt a gyakorlóterre személyesen vezetni csapatai kiképzését. A Hradsinban, őseinek hajdani kedvelt fényes palotájában pedig körülvette magát tisztársaival és úgy látszott, hogy egyedüli szórakozását a hadijátékokban, meg a haditudományokról folytatott eszmecserékben találja.

Aggódó figyelemmel kísérte e jelenségeket

a magyar nemzet. Benső nyugtalansággal, remegve gondoltunk rá, hogy a hadi dicsőség ábrándképei fogják betölteni lelki világát és a művelődés szellemi kincseinek értékük szerint való megbecsülésére fogékonytalanná teszik. A velünk hagyományosan ellenséges osztrák katonakerécsök merev, gögös és hozzáférhetetlen sivárságától féltettük őt, a cézári hatalomvágy ama túltengésétől, mely abban a pretoriánusi környezetben oly könnyen elhatalmasodhatik egy dicsőségsszomjas fiatal lélek fölött, kiirtva belőle legelső sorban a népi jogok tiszteletét.

Am nem így történt. A katonakabát alatt egyszerre megmozdult a kulturerber szíve és dobogását mi hallottuk meg és értettük meg legelőször. A mi szívünk dobogásához volt az hasonló. A Toldy Ferencz, Rónay Jácint és Wenzel Gusztáv egykori növendékében az ember fölülemelkedett a katonán. Egy évig tartott csak a kaszárnyaélet szeretete, a hradsini bajtársi lakomákban való gyönyörködés, a hízog tósztok hallgatása, melyekben fényes jövőt és mérhetetlen katonai dicsőséget előlegeztek a jövődicsőségnek. A huszonegy éves ifju gyorsan megelégedi az alantasok gerinczelen társaságát, az ellenmondás nélküli férfiatlan szellemet, mely körüllegte. Küzdelmekre áhítozott, az élet harczeit akarta ösmerni, — szabadságra vágyott és szabad embereket akart maga körül látni. Kísérlete tisztí barátjainak a fegyelem alól való felszabadításával balul üt ki és felülről jövő szemrehányásokkal végződik, mire a trónörökös gyorsan határoz. Két évi szabadságot kér felséges atyjától és világkörüli utra indúl

Vasárnap, október 11. Ael trák? semmit, a magy donét, r szél, an Azt az a b kitott; medréb hogy m sulyos választol biával. nagy vi hang, m osztrák szédii Szerbián Körülbe herre, m mas atlé Ezz mindenk banni a vetemed kevered hogy az vannak nem is amolyan szített h nak kell kidüllesz kodások szédra tan szó. Az anektál sége; az Aztán risban, L a portugé Pia hercz nő hirtele a szent fő nápolyon egy utazá 1880 márc leányát, a ismét a S rilis 6-án éveinek t Nagy ember in haza. Ezek Rudolf m életét mo rával, az nyitják. E nyi képe hezebb az labirintusá Miben királyfi m hirdeti. Mikor nevezte é szorosabb a Habsbur akkor me rőpiratát ó gára. Azon hagyomány

Másról beszél Bodóné.

Budapest, október 10.

Aehrenthal ur sült német — vagy osztrák? — a magyar viszonyokról nem tud semmit, a magyar nyelvet nem beszéli, de a magyar népelet egyik viruló alakját, Bodónét, mégis híven lemásolta. Nem arról beszél, amit kérdeznek tőle.

Azt kérdezik tőle, hogyan fog végződni az a bonyodalom, melyet balkézrel fölszakított; mit tett, hogy a dagadni kezdő ár medréből ki ne csapjon, hol volt az esze, hogy nem láthatta meg gondolatlanságának súlyos következtetéseit? — s ő mindezt azt válaszolja, hogy ő majd el fog banni Szerbiával. Elhiszszük, mert Szerbiával nem nagy virtus elbanni. S éppen ezért az a hang, melyen ma a külügyminiszter ur az osztrák delegációban és bizonyos bőbeszédű nagykövet urak a hírlapírók előtt Szerbiáról beszélnek, legalább is illetlen. Körülbelül olyan benyomást tesz az emberre, mint az a látvány, mikor egy hatalmas atléta egy két esztendőes gyereket püföl.

Ezzel nincs mit dicsekedni; jól tudja mindenki, hogy Szerbiával el fog tudni banni a monarchia, ha egyszer Szerbia rávetemedik arra az örültségre, hogy hadba keveredjék velünk. Azt is tudja mindenki, hogy az annektált tartományok annyira be vannak ültetve szuronyokkal, hogy Szerbia nem is gondolhat arra, hogy ott esetleg amolyan maczedón bandák mintájára készített harcmodorral lehessen a monarchiának kellemetlenkedni. Aehrenthal ur mégis kidülleszt a mellét és diplomáciai káromkodásokat szór a hevesvérű törpe szomszédra — holott egészen másról van mostan szó.

Az osztrák-magyar monarchiának az annektált tartományokra sincsen nagy szüksége; azoknak értéke csak akkor van, ha

eszközként, utként szerepelnek a monarchia keleti politikájában, úgy, hogy azt idősebb gróf Andrássy Gyula megkoncipiálta. Ezt a keleti politikát azonban Aehrenthal ur hebehurgyasága talán századokra lökte vissza, ha ugyan végképen meg nem semmisítette. Igaz, hogy Ferencz József kiterjesztette a két provinciára szuverénitását, de ezért a teoretikus győzelemért Aehrenthal ur kiejtette szájából a sajtót.

Hogy micsoda árt fog kelleni ezért a „jogi rendezésért“ fizetni, azt valójában csak akkor fogjuk megtudni, ha összeül a nemzetközi konferencia és meghatározza az annexió által sértett hatalmak rekonzocióját. Hogy az milyen vonalon fog mozogni, elképzelhetjük azokból az engedelményekből, melyeket a monarchia már eddig tett.

Észrevehették, hogy ebben a válságban Németország és Itália viselkedett legcsöndesebben. Németország jutalmával mindenki tisztában lehet; a monarchia már eddig is engedelmes szolgálja volt a német diplomáciának, mindig mocczanás nélkül követte Vilmos császár kissé fantasztikus politikáját — most engedelmissége és vaksága minden bizonynyal meg fog hatványosodni. Németországgal szemben nem lesz akarata és vélekedése a monarchiának; hogy ez magyar nemzeti szempontból mit jelent, elképzelhetjük.

Olaszország is nagy árt kapott pillanatnyi szívességért. A berlini szerződés értelmében a monarchia főhatóságot gyakorolt Montenegró fölött és bizonyos jogai voltak Antivári kikötőben. Aehrenthal ur mind a kettőről lemondott, még pedig olyan értelemben, hogy Montenegrónak szabadságában van az antivári-i jogokat bármelyik hatalmasságra átruházni. Ha tudjuk, hogy a montenegrói fejedelem veje Viktor Emánuel király s hogy Montenegró teljesen annak az orosz czárnak a rendelkezésére áll, ki ép-

pen most készül találkozni az olasz királlyal s ha végül tudjuk azt is, milyen reményeket táplálnak az olaszok Albániára vonatkozólag: akkor megérthetjük az Itáliának adott koncesszió fontosságát. Nem kevesebbet jelent ez, mint azt, hogy a teoretikus ellenfélből igazi, valóságos ellenfelet csináltak a Balkán-félszigeten. Kétségtelen, hogy Itália néhány év múlva „jogilag“ is megveti lábát a Balkánon, ahova eddig előreként kereskedőit, mérnökeket és iskolatanítóit már elküldötte.

De ezzel még nincsen kimerítve a „formalitás“ ára. Oroszország igen logikusan érvel; azt mondja, hogy ha azoknak szabad szétszakítani a berlini szerződést, kik előnyeit élvezték, mennyivel inkább megengedett az annak, kire ez a szerződés terhetek ró? Ez magyarra lefordítva annyit jelent, hogy Oroszország a Boszporus megnyitását követeli hadihajói számára — s nem tu- lozunk, ha azt jósoljuk, hogy az összeülő konferencia meg fogja neki ezt engedni. Anglia és Franciaország egyhangú annál követelésében, hogy Törökországnak ellenérték dukál azért, mert szuverénitását három helyről és egyszerre kidobták. Milyen lesz ez az ellenérték? Honnan fogják elvenni?

Mindezekből meg lehet állapítani, hogy a monarchia híres nagyszabású keleti politikája majdnem teljesen össze van törve; de nemcsak ez a politika semmisül meg, hanem a keleti kérdésnek ilyen veszedelmes módon való fölvetése talán századokra szóló krízist döntött a monarchiára. Igen valószínű, hogy Ferencz József boszniai szuverénitásába már nem fognak nyulni; de ezt a kiméletet azzal fizetjük meg, hogy realizáljuk egyrészt Itália álmát, másrészt Oroszországot. Hogy mi marad majd meg ezek után a monarchia híres keleti befolyásából, talán még Aehrenthal ur is kitalálhatja. Ha ugyan ő exczellenciáját foglalkoztatják ilyen kisszerű dolgok.

Aztán bejárta Nyugatot és Keletet. Volt Párisban, Londonban, Madridban, itt beleszeretett a portugál király leányába, a szépséges Mária Pia hercegnőbe (el is vette volna, ha a hercegnő hirtelen meg nem hal). Utazott Egyiptomban, a szent földön, Törökországban, majd Konstantinápolyon és Belgrádon át hazatért. Azután még egy utazása következett, előbb Laekenbe, hol 1880 márczius 9-én eljegyezte a belga király leányát, a szépséges Stefánia hercegnőt, majd ismét a Szentföldre s onnan hazatérve, 1881 április 6-án megházasodott és ezzel zárul le ifjú éveinek története.

Nagy utazásaira, mint tapasztalatlan fiatal ember indult el és mint meglelt férfi érkezett haza. Ezek az utazások döntöttek egész életéről; Rudolf megösmerte a világot és az emberiség életét mozgó áramlatokat. Megösmerekedett korával, az eszmékkel, melyek a népek életét irányítják. Egy nagy kaosz vonult el előtte ezernyi képben, a tájékozódás nehéz volt, még nehezebb az igazat megtalálni a hazugságok nagy labirintusában.

Miben állott az igazság, mit a nemeslelkű királyfi megtalált? egész további élete hangosan hirdeti.

Mikor 1883-ban a király altábornagygyá ki-nevezte és Bécsbe helyezte át, első dolga volt szorosabb barátságra lépni János főherceggel, a Habsburg-ház legrettegettebb tagjával, aki már akkor megírta a hadsereg reformját követelő röpiratát és ezzel az udvar haragját vont magára. Azon túl együtt küzdöttek minden avult hagyomány ellen, mely az udvar légkörében rab-

bilincs gyanánt nehezedett az emberekre és intézményekre. Olyan korszak volt az, mikor még kísérleteket mertek tenni a babona lovtári eszközeivel: a burg ősrégi fehérszönyvét vonultatták fel éjjelenként a folyosókon s a katoná-örök hiába szurtak bele a kísértetbe. A két főhercegnek kellett leleplezni a csalókat, kik ködfátyolképekkel rémítették a Burg lakóit. A nagy befolyású Hellenbach báró a spiritizmus mételeyét oltotta be az udvari emberek lelkébe, az új tudomány homályos elveit nagy elmével magyarázta szóval és írásban, oly meggyőző erővel, hogy őszinteségében és szándékai tisztaságában senki sem mert kételkedni. A járvány behatolt a legbensőbb termekbe és nem vették észre, hogy ez eszköz a legsötétebb reakció összeesküvőinek kezében, kik nem kevesebbre pályáztak, mint a király tiszta itéletének megrendítésére. Hellenbach a végcélát meg is merte jelölni egy röpiratában, melyben nyílt homlokkal hadat üzent a felvilágosodásnak és mindannak, ami vele kapcsolatos, elsősorban a szabadelvűségnek és a haladásnak, amit általa az emberiség elért.

A röpirat bejutott a király asztalára, de egy másik munka kíséretében, melyet Rudolf trónörökös írt rá válaszul, nagy gyorsasággal, huszonnégy óra alatt.

Kit bírtunk Rudolfban, milyen egészséges lelkű, épeszü embert és világos, tiszta itéletű szellemet, ez a röpirat mutatja, mely egyéniségét minden későbbi művénel hívebben tükrözi vissza. Olvassuk, mit ír a felvilágosodás védelmére.

„Mi a felvilágosodás? Én az emberiség legszébb javának tartom, az emberi szellem legmagasabb erejének, melyet táplál és tenyész a soha sem pihenő szellemi munka. Mi a felvilágosodás ellentéte? A szellem elsötétítése. Ha az ember az elsőről gunyolva szól, akkor logikailag következtetve, a másoknak szolgálatában teszi ezt. És akik így cselekesznek, a világos tiszta tekintetet, a helyes észjárást akariák elhomályosítani, hogy a zavarosban halászhasanak.“

Másnap Hellenbach kegyvesztett lett és el kellett távoznia az udvartól. A legmagasabb körökben pedig egyszerre felhagytak a szellemek idézésével és a fölbérelt médiumok ravasz nyilatkozatai nem gyakoroltak többé befolyást a politika irányítására. Fönnmaradt még azonban egy titkos kétség a lelkekben: hátha mégis volt valami igaz a Hellenbach seánczain történetekben és az elhunyt Zsófia főhercegnő reakciós üzenetei csakugyan a tulvilágról jönnek? A báró szövetségese, az európai hírű Bastián tanár keltette föl e kétségeket és bizonyítékokat ajánlott fel. Bizonyítékai a csodával határosak voltak s az egész udvar ismét beleesett a beteges ábrándozásokba. Már Hellenbach visszahívásáról kezdtek suttogni, mikor Bastiánnal helyrehozhatatlan szerencsétlenség történt: Rudolf trónörökös János főherceg segítségével tetten érte, amint az elsötétített szobában a szellemek helyett bűvészi mutatványokkal bolondította a seáncze naiv tagjait. Az európai udvarok becézett prófétája siralmas alakká görnyedt a trónörökös vasmarka alatt és a bécsi Burgban azóta nem jártak többé sem szellemek, sem kísértetek.

Ö kegyelmességét, ugyanis, most annyira abszorbeálja az a tüzeesség, hogy Szerbiában már egy egész szakasz disznókereskedő verődött össze, hogy nem bibelődhetik olyan csekélységekkel, mint az európai nagyhatalmak konferenciájával s azzal, hogy ez a konferencia új „keleti kérdést” statuál, százszor mérgesebbet és gyilkosabbat a réginel.

Budapest, október 10.

Az ügyvédi nyugdíj. Günther Antal igazságügyminiszter a következő rendeletet intézte az összes ügyvédi kamarákhoz:

Az 1908. évi XL. törvényezikk által megalkotott országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet működését az idézett törvény 26. §-a értelmében csak az alakuláskor megalkotandó intézeti alapszabályok jóváhagyása után kezdheti meg.

Minthogy az ügyvédi kar egyetemes érdekében kívánatos, hogy az intézet működését mielőbb és lehetőleg 1909. január hó elsejével megkezdhesse, szükséges, hogy az intézet megalakulása és az alapszabályok megalkotása végett az intézeti közgyűlés mielőbb megtartassék. Ebből a célból elsősorban az intézeti közgyűlés tagjait kell megválasztani. Felhívom emélfogva a kamarát, hogy az összehívandó intézeti közgyűlés tagjait az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló XL. t.-cz. 9. és 29. §§-ainak értelmében válassza meg és a választott intézeti tagok nevét hozzám legkésőbb f. évi november hó végéig jelentse be. Az intézeti közgyűlés és megtartásának időpontja később fog a kamarával közöltetni.

A budapesti ügyvédi kamara nyugdíj-bizottsága az alapszabályok tervezetével már elkészült. Ezeket most az igazságügyminiszter tanulmányozza, hogy az egybehívandó közgyűlés elé kész munkát lehessen terjeszteni.

Ügyvédi körökben nagy örömet keltett Günther Antal igazságügyminiszternek az az elhatározása, hogy a törvényt legkésőbb január hó elsejére kívánja életbe léptetni.

Beszámoló. Bedőházy János és Fenyvesi Soma, Marosvásárhely képviselői holnap, vasárnap, délután 5 órakor beszámoló beszédet mondanak. — Laehne Hugó orsz. képviselő, e hó 18-án, vasárnap, Kőszegen beszámolót mond.

A fekete mozaik.

Budapest, október 10.

Nem lehet letagadni, mert magunkat csalnánk meg vele: a magyar közéletet árnyaló satirungban egyre szaporodnak a fekete színek. A fekete foltok előbb csak tétova bátortalansággal, helykereső ügytelenséggel bukkantak föl a napi események kaleidoszkopiában. Egy kiméletlen hangjával kitünő feudális szellemű agrár-kirohanás formájában. Vagy más egyéb alakban: Türelmetlen hecckaplán az oltári szentséggel fanatizálta a népet, Párt alakult titkolt felekezeti programmal. Felekezetek tömörültek burkolt politikai tendenciáival. Ilyen és hasonló sötét tollu, magányos fecskék jelentették a támadó reakció tavaszát. De azután rajokban jöttek a fekete madarak, ma már az egész látóhatár hangos csipogásuktól s apró szárnyaikat terjesztgetik, hogy a szemek elől elfogják a meleget, világosságot sugárzó napot. És ma már egész fekete mozaikba futnak az események körülünk. Ez a mozaik ma még olyan, mint a sakktábla: a fekete koczkákat fehér is sűrűn tarkázza. A fehér koczkák azonban hamar feketednek s nem kell fantázia annak az időnek az elképzeléséhez, amikor teljesen megsötétedik a magyar közélet talaja.

Egyelőre illik letagadni ezt: az átmeneti idők hazug erkölce sugallja ezt az illemt. A mai intéző nemzedék gyerekkora még a liberáliszmus fénykorára esik. Régi istenek tekintélyét nehéz lerombolni. A férfior delén álló, vagy azon túl hanyatló vezérek azért a régi tizparancsolatot hirdetik s az új aranyborjunak csak titkoltan áldoznak. De már növekszik, sőt az agilis ifjuság jogán szót kér magának az ifjabb nemzedék. Az a generáció, amelyik az Imre-körben nevelkedett, amelyik fővezér volt az egyetem aulájában vívott kereszties háborúkban. Ez a nemzedék nyíltan vallja az ő konzervativizmusát s mindazt, ami ezzel jár: a türelmetlenséget idegen, ellenséges meggyőződések iránt, a tekintély tiszteletét, a meglevő kultuszát, a változás,

a gyökeres átalakulás félelmét. Turgenyev öreg erkölcsökben fölnövekedett apákról ír, akik nem értik meg a fiuk merész forradalmi szellemét és fölforgatott etikai világát. Ma ellenekezőleg: atheista apáknak születnek buzgón gyónó és áldozó fiaik, az új nemzedék hirdeti azt, hogy a liberáliszmus, a radikális reformeri kedv a tegnap maradványa, mert a holnap új fényben látja majd fölhajnalodni a régi csillagokat: az Egyházat, a szigorú állami rendet, a családot, az öröklött tekintélyt s a társadalom mindama támasztékait, amelyek még nem régiben is kegyetlen ledöntésre voltak ítélve. A mai hazug átmeneti korszak után ez a nemzedék ösztönt és nyíltan fogja vallani a reakeziót s akkor vége a sakktábla tarkaságának: csupa fekete folt lesz a magyar társadalom fundamentumát alkotó mozaik.

A magyar közélet jelenségeiből nem nehéz összeválogatni azokat a tüneteket, amelyek előre mutatják ezeket az idöket. Nagy hamarosan, az alapos fölsorolás minden reménye nélkül vegyük sorra öket: Legföltrebb a hitélet renaissance-a, az a lármás és agresszív előnyomulás, melylyel a valláserkölcsi alap védelmezői tolongnak a fórumon. Minden egyházra vonatkozik ez; mintán néhány évtizeden keresztül, a liberális elvek fénykorában passzív türték sorsukat: a lassu senyvedést és háttérbe szorulást, ma ellenkezőleg, valamennyi felekezet maga kezdi a cselekvést. Elöl jár ebben a katolikus szervezkedés a maga nagygyűléseivel, keresztény népszövetségeivel; a protestantizmus inkább a defenzív szerepére, panaszos följajdulásokra szorítkozik. De protestáns körökben is mindig gyakrabban beszélnek „a terjedő hitetlenség ellen való védekezés”-ről s magában az, hogy a „tettekre ébredt katolicizmus” védősánczok ásására és panaszkodásra kényszeríti a magánál liberálisabb protestáns egyházakat, az idök jele. S ime, több más jele az idöknek: megint történelmi osztályokról beszélünk, új becs kezd lenni nemesi diplomának, rangos születtésnek. Amint a papság erősebb befolyást akar kiharítani magának a

Ma egy tréfás és vidám kalandnak tűnik ez felcsupán, akkor nagyon komoly és szükséges esemény volt, mely az udvari politikában a reakcióval való gyökeres és végleges szakítást vonta maga után. Akik pedig elkövezték, ha hőstettet nem vittek is végbe, de mindenesetre affélt, ami ehhez közel áll. A János főherceg esete mutatja azt legvilágosabban: a reakció embeinek bukásuk után is elég erejük maradt, hogy vele boszujokat éreztessék.

Rudolf trónörökös egy másik munkát írt csakhamar — a czime „Fizetőnap a Dunán” — melylyel hirtelen magára vonta a tudományos körök figyelmét egész Európában. A természet alapos ismerőjének mutatta itt be magát, aki az állatvilág életének kifürkészésében mélyreható tanulmányokat tett. Szaktudósok meglepetve mondták, hogy e könyv megírásához nem elég a tehetség, ahhoz nagy kitartásra és szorgalomra volt szükség, a tehetségnek oly feyelmzetttségére, mely csak a valódi komoly törekvésű tudósok sajátja. Hogy egy trónörökös oly részletekbe menő tudományos készütségre tegyen szert, mint amelyekről e könyv bizonyosságot tesz, arra még nem volt példa; akinek ez sikerült, az megmutatta a világnak, hogy elsősorban is: férfi, kinek akaraterije minden akadályon győzedelmeskedik. Brehm, az európai hírv tudós, beszélt így e műről és nem győzte magasztalni az aldunai szigeteket, a nádások közé rejtett madártelepek mesteri kézzel és poétikus erővel való leírásait.

A nagy siker, amit a 23 éves ifju e könyvével elért, újabb munkára ösztönzi. Megírja nagy

utazásainak benyomásait, vallomását, hogy milyennek látja a világot. Az uti emlékek első része „Keleti utazás” czime alatt jelent meg 1886-ban és az előbbinél még nagyobb föltűnést keltett.

Uj oldaláról mutatta itt be magát a trónörökös; e könyvében a társadalom-filozóf lép előtérbe, az az ember, aki érzi nagy hivatását, számol annak súlyos feladataival, gondolkodik róluk és komoly kötelességérzettel készülődve világtörténelmi szerepére: tiszta szemmel akar látni maga körül mindent. Szemléli, figyel, tanul, elmélkedik és tapasztalatai elé egy nagy czélt tűz ki: az emberek boldogulásának feltételeit óhajtja megismerni.

Egy éjjeli sétáján, mint még gondtalan ifju, mondta egyszer János főhercegnek, mikor kardjuk végig csörgött a kövezeten, hogy el fog jönni az idő, mikor az emberek nem fognak többé fegyvert viselni. A főherceg följegyzte ezeket a szavakat és amelyek utána következtek és később sokaknak elmondta.

— A kard egy szimbolum — ugymond — mely kétfélt jelent. Nemesak azt, hogy megvédelmezem ami az enyém, de azt is, hogy elveszem, ha lehet, ami nem az enyém. Ami egész világrendünk az embereknek erre a két ösztönné van alapítva. A barbár korban a rablás vágya volt az erősebb, ma a megvédésé. El kell jönni egy időnek, amikor a védelemre sem lesz többé szükség, mert a rablás vágya kihal az emberekből. Rá fognak jönni tudniillik, hogy amit egymástól nagy koczkázatok közt elvehetnek, annál számosabbak és értékesebbek azok a kin-

csek, amelyeket a természettől, az anyaföldtől elvehetnek a tudományok segítségével, minden veszedelem nélkül és akkor majd a kardnak véget ér a szerepe. Kár, hogy ezt mi meg nem érhetjük, de azért munkálkodnunk kell e kornak előjvetelén.

Hatalomra született ember aligha volt valaha egy másik, aki így gondolkozott. Nemesak így gondolkozott, de így is írt és cselekedett. Aki a Keleti utazást figyelemmel olvassa, meg fogja találni mindenütt a kapcsolatot ezekkel a szavakkal és aki Rudolf trónörökös életét végig gondolja, rájön, hogy cselekedeteiben is mindenkor hű maradt önmagához.

Bizott a tudományok világmegváltó hatalmában és a tudást becsülte legtöbbre az emberek között. Hogy az irodalmat és a művészeteket mennyire szerette s mily benső kötelékek kapcsolták korának nagy íróihoz és művészeihez, arról élesen szóló bizonyosság maradt ránk. Egy nagy munka, melyet ő gondolt ki, ő tervezett és ő valóított meg, egy évszázadokra szóló irodalmi és művészeti vállalat, a kettős birodalom történelmének, természeti és néprajzi szépségeinek bemutatása írásban és képbén. 1886-ban indult meg e nagy mű, a bevezető cikket ő maga írta hozzá. Hű arezképe ez az előszó az ideális embernek, ki eszményi czélokot tűz ki maga elé és életének legfőbb gyönyörűsége, ha ezeket megközelítheti. Lázás érdeklődéssel kíséri a mű megindulásának mozzanatait, eljár a szerkesztő-bizottság üléseire, tanácskozik, rábeszél, eszmét cserél, küzd a nézetek mellett, elfogadja a legjobbat és ítéletének erejével, önuralmával,

közéleti konzervativizmus, a különösen elterjedt ma diván antiszemitizmus volt, mely zés és sokat, a szabad a képviselő Ellenber képviselő az orszároló kerületet szik a változó színe újágíró tipusa a mert a meglevők önczö hiszemű a nemző együttélés tulajdonk magát nlan megHitel aadalom czionárius kás védő lad, sőt v szerválto gyar köz ható ere akiknek nyok fém ringatózn doktrinér

tekintély szívet. A el; megk ajándéku a magya hez nő, a ben is a odahelye a világitó

Ez a első talán Megé sainkat, i parasztjai amit meg

Az 18 vallomást szobra áll bad ege „egy ezre alatt minc kájának mébe aján tesz, hogy továbbra mondja: F

Most szobrot e századokig és mutatni véhez vez

közéleti szereplésből, ugyanígy minden Kaszt konzerválni akarja a maga kiváltságait, hogy élvezhesse a kiváltságokból folyó előnyöket. A mánás, a gentri exkluzív osztályokká tömörül a különbszűletés jogán s amíg régen szemérmesen eltitkolta valaki, ha nem szerette a zsidót, ma divat s az előkelő származás tartozéka az antiszemitizmus. A sajtó, miután előbb orákulum volt, ma közgyűlölet tárgya s ugyanúgy lenézés és ellenszenv környezi mindazokat a hivatásokat, amelyek liberális korszakokban, az erők szabad mérlegelése idején szoktak érvényesülni: a képviselői, az ügyvédi, a kereskedői hivatást. Ellenben új becsülethez jut a földbirtok, melynek képvisellete egyre döntőbb befolyást gyakorol az országos ügyekre, szemben a háttérbe szoruló kereskedelmi és ipari képviselletekkel. A születettek kiváltságával egyenes arányban növekszik a vagyonosok tekintélye, minek természetes folyománya a magyar társadalom folyton fokozódó szociálista-ellenes áramlata. A zsidó, az újságíró mellett a szociálista lesz leggyűlöltebb típusa a mai társadalomnak, mind a három azért, mert a kiváltságok élvezői tőlük féltik legjobban a meglévő rendet. Azt a rendet, amelyik szerintük önczél s a legfőbb jó. S hány ember esik jóhiszeműen abba a csalódásba, hogy ő csakugyan a nemzet, az emberi nem érdekeit, a társas együttélés egyedül lehető föltételeit védi, amikor tulajdonképpen csak arról van szó, hogy saját magát ne engedje leszorítani a könnyű, gondtalan megélés nivójáról.

Hiteles tükör így mutatja a mai magyar társadalom ábrázatát s ez a rajz egy tisztára reakcionárius társadalom képe. A kormányt is szokás vádolni azzal, hogy retrográd irányban halad, sőt vannak, akik egyenesen a politikai rendszerváltozásból magyarazzák azt, hogy a magyar közéletben meggyengült a liberális elvek ható ereje. Orthodox-liberálisok csalódása ez, akiknek fáj, hogy a régi szabadelvű hagyományok fényüket veszítették s abban a csalódásban ringatóznak, hogy agitációk, népszónoklatok s doktrinér fejtegetések változtatják meg a világ

tekintély tiszteletével megnyer magának minden szívet. A munka első kötetei büszkeséggel töltik el; megküldi minden udvarnak és karácsonyi ajándéknak osztja ki a családja tagjai között. Jóka a magyarországi főszerkesztő egészen a szívéhez nő, a legnagyobb magyar író az ő szemében is az, akinek a nemzet látja, irodalmunkat odahelyezi ő is, ahova a mi rajongásunk emeli a világirodalomban.

Ez a Habsburg megértett bennünket. Az első talán négyszáz esztendő óta.

Megértett, mert megismert. Ismerte tudósainkat, íróinkat, művészeinket, nagyurainkat és parasztjainkat. És mindenikben talált valamit, amit megszeressen és megbecsüljön.

Az 1885-iki kiállítás megnyitására tett arról vallomást, közel ahhoz a helyhez, ahol most a szobra áll, ott mondta el födetlen fővel, isten szabad ege alatt, az imádságszerű szavakat, hogy „egy ezredéve él nemzetünk e hazában és ez idő alatt mindig elől járt a művelődés útjain.” Munkájának gyümölcsét felséges atyjának figyelmébe ajánlva, végül a nemzet nevében ígéretet tesz, hogy a megkezdett uton haladni fogunk továbbra is, ugymond, „amint a nagy költő mondja: Hazádnak rendületlenül!”

Most a nép, melyet megértett és szeretett, szobrot emelt neki. E szobor állni fog a késő századokig és hirdetni fogja a nemzet háláját, és mutatni fogja az utat is, amely a nemzet szívéhez vezet.

Déri Gyula.

képét. Holott az igazság az, hogy a viszonyok átalakulása változtatja meg a divatos eszmé-áramlatokat. Erről később lesz szó, amikor azt kell megvilágítani, hogy miért tolt ki a mai reakció a régi szabadelvűséget uralkodó pozícióiból? Itt elég annak a megállapítása, hogy a mai kormány, ha ugyan hajlik is némi liberális kendőzéssel a konzervativizmus felé, liberálisabb, mint amilyenek a közvélemény szeretné. Vagyis: nem a kormány s az őt támogató párt terelik a közvéleményt a reakció felé, hanem éppen ellenkezőleg: a kormány képtelen annak a gravitációnak ellentállani, mely a közszellem nyomása folytán le a lejtőn, a homályba borult völgyek felé szoritja. Ezt a tényt le kell szegoznünk, máskülönben, ha egyfelől meg is tudnánk érteni, hogy miért érvényesült a mindig konzervatív hajlamu Apponyi a mai politikai áramlatban, megmagyarázhatatlan volna előttünk például Darányi Ignác szereplése, aki mindig liberális elveket vallott, most pedig megcsinálta a gazdasági cselédtörvényt, vagy ennél is inkább a mai miniszterelnök szereplése, aki, miután valamikor régen a klérus minden tiltakozása ellenére megalkotta az egyházpolitikai törvényeket, a mai kabinetben is elvállalta a vezető föladatát.

Kétségtelen, hogy a ma uralkodó politikai irányzat még ennél is mélyebbre kerül majd a reakció homályos völgyeibe vezető lejtőn. Mert a nagyközönség zöme már régen lennt van a sötétlő völgyben s ellenállhatatlan erővel huzza a politikai szervezetet is maga után. A mai álliberális rendszert így váltja majd föl egy bevallottan reakcionárius.

Haladásért rajongó ember, aki türelmetlen vágyában a fejlődés tempóját sohasem találja elég gyorsnak, megdöbben ezen; vigasztalódjunk azonban azzal, hogy minden ország történetében, — a miénkben is — voltak már ilyen visszaeső korszakok, amelyeken olyan gyorsan robogott át a haladó emberiség, mint gyorsvontat az elsötétülő alaguton. A fejlődés nem folytonos, megszakított egyenes út, hanem ritmikus mozgás. Gyors előretörés, azután stagnáció, sőt visszacsúszás, mely azután új előretörésnek ad helyet. S az előretörés mindig hosszabb vonalat ad ebben a vibrációban. Az emberiség, miután három lépést tett előre, csak egyet esik hátra. S ez az egy lépés is folyton rövidebb és rövidebb lesz.

Arra a kérdésre pedig, hogy a magyar közszellemben miért éppen most váltotta föl a liberális irányt reakcionárius tendencia, rögtön megkapjuk a feleletet, mihelyt megvizsgáljuk, hogy mi okozza a ritmust, a fejlődés miért történik vibráció formájában?

Minden mozgás, fizikai vagy szociális változás abban az irányban történik, amerre az erőnek a legkisebb ellentállással kell megküzdnie.

Képzelnék el a magyar társadalmat a rendi feudálizmus és az osztrák abszolutizmus bukása után, a liberális nekilendülés tetőfokán. Akkor még élénken élt mindannak a sok rossznak az emléke, ami a nép gazdasági szolgátságából, az önkényuralom szabadságrontó tendenciájából fakadt. Mint egy előbb összezsugorított, azután szabadon engedett rugó, úgy pattant előre az ország a fejlődés útján s a haladás irányából erőt veszve tünt el minden akadály. Az egyéniség kultusza, az erők szabad érvényesítésének vágya, a kultúra mindenhatóságába vetett hit hatalmasabb volt, mint az állam centralizáló ereje, mint a vallás, mint a szociális viszonyok szabályozásának, megregulálásának szüksége. Ez a kor azért a politikai elvek, a gazdasági érdekek, szellemi áramlatok szabad versenyének kora volt. Ez a kor építette ki nálunk Magyar-

ország individuális államiságát, a szabad ipar, szabad kereskedelem, szabad vallásgyakorlat, szabad sajtó rendszerét. De lássuk, hogy az előretörő fejlődés irányában hogyan halmozódnak az akadályok! Amint az idő telt, egyre többen lesznek azok, akiknek valamilyen érdekét sértette ez a nagy szabadság. És szaporodnak azok is, akik a szabadság levegőjében növe föl, elfelejtik, hogy milyen áldás ez a levegő s csak azt látják, hogy abban mikrobák és ártalmas porszemek is vannak. Ha tanulatlan iparosok, lelkiismeretlen kereskedők visszaéléseket követnek el, ezért az ipar, a kereskedelem szabadságát okolják; a szellemi áramlatok korlátlanúsága, a harc kiméretlensége megsebzti sokak vallásos meggyőződését, a sajtó némely tulkapása elfeledteti a sajtó szabadságának az előnyeit. Mintha zárt hengerben képzelnék egy dugattyút, amelyik saját maga előtt süríti a levegőt, addig, amíg ez a komprimált levegő megállítja, sőt visszaszorítja előrehaladását, a társadalmi fejlődés akadályai is így gyarapodnak hatóerőben. Egyre hangsúlyosabbak lesznek a különböző erőviszonyok „szabályozását” és „korlátozását” követelő hangok. Magyarország éppen most jutott eddig a forduló pontig, amikor minden oldalról az ipar, a kereskedelem, a hitel-manipuláció, a sajtó, a művészet szabadságának korlátozását követelik a jó rend, a jó erkölcs, a meglévő társadalom védelme szempontjából. Már sietve készülnek a szabadtanítást, a hitelezést, a cselédfogadást, a sztrájkot szabályozó törvények. Ez a kor a maga uralkodó elveivel türelmetlen a mások meggyőződése iránt. Ez a kor az erőszakos rendszabályok, vallási és politikai üldözések kora.

A fejlődés tendenciája így fordul visszafelé. A fentebb említett dugattyú azonban hátra-utjában még gyorsabban süríti meg a levegőt. Mindazok az erők, amelyek már élvezték a szabadságot, még nehezebben türik a féket. Az előrehaladás útján a reakcionárius völgyek ezért mindig sekélyebbek lesznek, a nap világosságában szikrázó ormok mindig magasabbak. A szabadságtól való irtózást, a mindent, mindenáron szabályozni vágyást hamarosan fölváltja egy új nekilendülés.

Akár mennyire borus körös-körül Magyarország égalja, bizonyosak lehetünk, hogy előbb-utóbb újra kivilágosodik. S amint most fekete mozaikba futnak körülünk az idők jelei, eljön a kora annak, hogy a sakktabla koczkái ismét visszafeléhrednek.

Olyan ez, mintha elfutó felhők árnyai kergetnék az országuton haladó karavánt. Az árnyék végig fut a karavánon. A karaván pedig szépen tovább halad.

Benda Jenő.

Budapest, október 10.

Új közjegyzőség. Az igazságügyminiszter a beregszászi törvényszék területéhez tartozó ilosvai járásbírói területére, Ilosva székhellyel külön közjegyzőséget rendszeresít, mely a kassai közjegyzői kamarához fog tartozni. E rendszeresítés következtében jelen rendelet hatálya lépte napjától kezdve a munkácsi közjegyzőség hatásköre a munkácsi és alsóvereczei járásbírói területe, a nagyszőlősi közjegyzőség hatásköre pedig a nagyszőlősi járásbírói területére szorítkozik.

Az önálló bank mellett. Nagyvárad törvényhatósági bizottsága volt az első, amelyik az önálló nemzeti jegybank fölléptetése tárgyában feliratot intézett a kormányhoz és ezt pártolás végett megküldötte a többi törvényhatóságnak is. A törvényhatóságok most veszik rendre tárgyalás alá a feliratot és már több helyen hozzájáruló határozatot hoztak. Tegnap Vasvármegye törvényhatósága küldötte meg határozatát, melylyel Nagyvárad város feliratát teljes egészében a magáévá tette.

A delegációkból.

Aehrenthal megfenyegeti Szerbiát. —

Dudapest, október 10.

Az osztrák delegáció külügyi albizottsága ma folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását. A mai tanácskozást báró Aehrenthal közös külügyminiszter beszéde vezette be, aki reflektálva az eddigi felszólalásokra, fölhasználta az alkalmat, hogy igen komolyan megfenyegetse a szerb világhatalmat. Egészen komolyan mondta, hogy a mi magatartásunk Szerbia magatartásától függ. Belgrádban izgulnak a kedélyek és Aehrenthal megy fölvilágosításokat kérni olyan államtól, amelynek alig van annyi lakosa, mint nekünk fegyveres katonánk. Ez az ő nagy koncepcziójú politikája.

Az osztrákok közül a délelőtti ülésen Korošec delegátus tünt ki, aki egyszerűen naivnak mondta Kmetz Károly kiváló fejtegetését, amelyben kimutatta, hogy Bosznia történeti jogon Magyarországhoz tartozik. Ő ezt ellenzi és Ausztria számára követeli az annektált tartományokat. A délutáni ülésen a szocialista Pittoni azt kívánta a külügyminisztertől, hogy avatkozzék be Magyarország belső ügyeibe és hasson oda, hogy a király sürgősen előterjesztesse a választói reformot. Ezt a kérést ugyan visszautasította Aehrenthal, de azért minden alkalmat fölhasznál a beavatkozásra.

A délutáni ülés még foglalkozott az általános külügyi helyzettel is és végül a külügyi költségvetést elfogadta.

Hétfőn a magyar delegáció kezdi meg tanácskozását, míg az osztrákok tizenkilencedikéig szünetet tartanak, mert a képviselők részt akarnak venni a tartománygyűléseken. Ez a tény mutatja legényesebben, hogy milyen nagy mértékben súlyos az osztrák belpolitikai helyzet, mert a nemzetiségeknek versengése miatt még a delegációk tárgyalását is félbe kellett szakítani.

A mai ülésről tudósításunk a következő:

A magyar delegációból.

Az első ülés.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság hétfőn délután 5 órakor kezdi meg érdemleges munkáját a külügyi albizottság ülésével, amelyen a közös külügyminiszterium előterjesztéseit tárgyalják és egyidejűleg megkezdik a vitát a báró Aehrenthal közös külügyminiszter expozéjáról.

Az osztrák delegáció.

A külügyi albizottság ülése.

Az osztrák delegáció külügyi albizottsága ma délelőtti 10 órakor gróf Dzieduszycki elnöklété alatt folytatta a külügyminiszterium költségvetésének tárgyalását. Az albizottság ülésén jelen volt báró Aehrenthal közös külügyminiszter, báró Beck osztrák miniszterelnök, báró Schönaich közös hadügyminiszter és gróf Montecuccoli tengerészeti főparancsnok.

Aehrenthal válaszol.

Elsőnek báró Aehrenthal közös külügyminiszter emelkedett szólásra s hosszabb beszéd keretében reflektált az elhangzott megjegyzésekre. Nevezetesen a beszédnek Szerbiára vonatkozó része, amely ekképpen hangzott:

Megfenyegeti Szerbiát.

— Miniszteri működésem első napjától fogva arra irányult törekvésem, hogy Szerbiához való viszonyunkat biztos és barátságos alapra helyezzem. Hosszantartó tárgyalások után szerencsésen sikerült nekünk megkötünk a kereskedelmi szerződést és megelégedéssel konstatálhatom, hogy a szerb kormányok, akikkel ebben a kérdésben szemben álltunk, teljes mértékben támogattak bennünket ebben. A szerződés szeptember 1-én lépett érvénybe, a bécsi és budapesti parlamentek alkotmányos beleegyezése

remélhetőleg rövid időn belül meg fog történni, úgy, hogy gazdasági viszonyaink normális helyzetükbe fognak visszatérni. Politikai szempontból is barátságos és jóindulatu érzellemmel viseltetünk a királyság iránt. Mindig készek vagyunk ezt, mint a szerb történelem régebbi fázisaiban is, tetteikkel bebizonyítani. Erre alkalom is fog kínálkozni, ha — ami valószínűleg nemsokára be fog következni — a hatalmak a Duna-kérdéssel fognak foglalkozni. Az a gondolat lebeg előttünk, hogy az európai Dunabizottság érvényességi tartományának meghosszabbítása alkalmából odahassunk, hogy Szerbia és Bulgária is képviselést nyerjenek ebben a bizottságban. Együttal kezdeményezést nyerhet a Vaskapu—Braila közti Duna utvonalon a hajózási viszonyok nemzetközi szabályozásának régóta függőben levő ügye. Semmi kivetni való nincs ez ügy szabályozása ellen és a velünk szoros barátságban levő Romániával ebben a tekintetben bizalmas eszmecserét folytatunk. A kérdés végleges elintézésével az európai diplomáciának kell majd foglalkoznia. Ma csupán futólagosan akartam jelezni, hogy ama gazdasági kérdéseknél, melyek délkeleti szomszédainkat is érdeklik, nem igényelünk külön előnyöket, hanem csakis kizárólag általánosságban a forgalom javítását és megkönnyítését tartjuk szem előtt.

Ezzel a részünkről állandó törekvéssel, hogy tekintettel legyünk a szerb érdekekre, bizonyos mértékben egész ellentétes jellegű az a jelenség, hogy Szerbiában az utolsó években nagyon világos jelleget ölt egy velünk ellenséges irány. Ennek a régóta folytatott agitációnak, amely főképpen Boszniával és Herzegovinával foglalkozik, az volt az eredménye, hogy Belgrádban erős izgatottságot kelt eme tartományok becsatolásának híre; valósággal a közvélemény eltévelyedése körül lehet beszélni, amely a való helyzet megítélésére szükséges mértéket elveszteni látszik.

Sőt a napokban Belgrádban feltűnő katonai intézkedések történtek — a tartalékok egy kategóriájának behívása — a Belgrádban uralkodó hangulatra való tekintettel azt kell magunkban kérdeznünk, milyen szándékok kapcsolódnak ezekhez a katonai intézkedésekhez s ez irányban felvilágosítást is kértünk Belgrádban.

Dacára annak, hogy a felvilágosítás úgy hangzott, hogy ezeknek az intézkedéseknek nincs fennmaradó jellege, nem mulaszthatjuk el teljes figyelemmel kísérni a szerb kormány további eljárásait; természetesen nem engedhetjük meg, hogy a végrehajtott katonai intézkedések védelme alatt fokozott mértékben folytatódjék Boszniában és Herzegovinában a régi agitáció!

Még csak annak a reményemnek adhatok kifejezést, hogy Szerbiában reálisabb felfogást és megfontoltabb magatartást fognak tanusítani. A magunk magatartását minden időben Szerbia magatartása szerint fogjuk szabályozni. Szerbia számára részünkről érdekeinek legbarátságosabb és jóindulatu támogatására, ha tudni fogja az igaz utat eltalálni. (Élénk tetszés.)

A berlini egyezményről.

A külügyminiszter ezután megelégedéssel konstatálta, hogy a kormány eljárása Bosznia és Herzegovina idecsatolásának a kérdésében majdnem minden párt képviselőjének a hozzájárulásával találkozott. Különösen kellemesen érinti az az állásfoglalás, melylyel a bizottság a kormány kezdeményezését fogadta, valamint annak a ténynek az elismerése, hogy az ő aktív közpolitikája a monarchia érdekében áll. Ez a bizalom a jövőre nézve neki biztatás, hogy az eddigi politikát folytassa, amely abban áll, hogy mi a bennünket megillető helyet teljesen elfoglaljuk és hogy mi azon eszközök tekintetében, a melyekkel érdekeinket megóvhatjuk, teljesen tisztában vagyunk. Megjegyzi hogy a külpolitikai ügyek vezetésében nem alamuszi, de nem akarja ezzel azt a hitet sem kelteni, hogy erőszakos. Minden akció sok munkát és gondot igényel, amely a külügyminiszter, úgy sem szűkölködik. A jelenlegi stádiumban ezért kellett a kibonyolítást a kezünkbe vennünk, mert különben ellenünk fordulhatott volna. Szükségesnek tartja, hogy bizonyos jogosulatlan szemrehányásokkal szemben, amelyek a külföldi sajtóban is elhangzottak a monarchia politikája ellen, állást foglaljon. A berlini szerződés megsértéséről beszélnek. Erről csak az esetben lehetne szó, ha egy állam valamely kötelezettséget, amelynek értelmében valamit meg kell vagy nem kell megcsinálnia, nem akar teljesíteni, ami régebben gyakran előfordult. A mi esetünkben azonban nem ez történt. A berlini egyezmény a szultán szuverén jogairól egyetlen szót sem tartalmaz. Gróf Andrássy, a monarchia keleti politikájának a kezdeményezője, egy semmi kívánni valót maga után nem hagyó nyíltsággal kijelentette, hogy az okkupáció jogát és a Bosznia és Herzegovina kormányzását csak az esetben veszi át, ha ez nincs határidőhöz kötve. Ezzel azt akarja mon-

dani, hogy ennek állandónak kell lennie és hogy mi Boszniát és Herzegovinát többé ki nem adjuk. Ezzel minden hatalom egyetértett és csak Törökországra való tekintettel és mert azt hittük, hogy az okkupáció eszközével beérhetjük, nem mondtuk ki már akkor az annexiót. Nagyon figyelembe kell venni, hogy a hatalmak a berlini egyezményben éppen e tartományokban állandó helyzetet akartak teremteni. Mi Boszniában és Herzegovinában nagy eredményeket mutathatunk fel. De most, amikor egy új generáció nőtt fel, alkotmányos állapotok létesítésére kell törekednünk. Már tegnap rámutattam arra Bernreither delegátus, hogy a hatalmak azáltal, hogy a kapituláció mellett szavaztak, elismerték, hogy mindazokban az országokban a teljes és tényleges szuverenitást gyakoroltuk. A kormány akciója oda irányult, hogy ezt a tényleges szuverenitást formálisra változtassa át. Ez az akció éppen most vált szükségessé, mert tekintettel a kilátásba vett alkotmányosság létesítésére, az államjogi helyzet okvetlenül tisztázandó volt. Különben az a véleményünk, hogy ez a kérdés olyan, amelyhez csak a törököknek és nekünk van közünk és közöttünk is rendezendő. A tegnapi vitában arra a momentumra is utaltunk, amely a berlini konferencia folyamán játszódott le, nevezetesen az 1878. július 19-iki jegyzőkönyvre, melyet gróf Andrássy irt alá. Ez a jegyzőkönyv az osztrák-magyar delegátusoknak hozzájárulását tartalmazza a török delegáltakkal szemben, hogy az okkupáció csak ideiglenes lesz. Gróf Andrássy ehhez a messzemenő engedményhez csak azért járult hozzá, mert Törökország a konferenciát az utolsó pillanatban szét akarta ugrasztani és joggal mondhatta ennél fogva, hogy a legközelebbi időben az okkupációval is megelégszenek. Hivatkozással erre a jegyzőkönyvre, két tényt kell kiemelni. Mind a kettő azóta következett be. Mindenekelőtt Bosznia és Herzegovina elfoglalásának szükségessége, mert a törökök semmi olyan intézkedést nem tettek, amely egy békés okkupációt biztosított volna. A másik tény az 1879. április 21-én kelt konstantinápolyi konvenczió, amelyben egy provizórikus okkupációról szó sincsen többé. A július 23-án kelt jegyzőkönyv tehát eliminálódik az áprilisi konvenczió révén.

A novibazári szandzsák.

A miniszter ezután reflektált a delegátusoknak a novibazári szandzsákra tett észrevételeire. Örvend, hogy ebben a kérdésben is a felszólaló delegátusok túlnyomó része helyesli felfogását. Még egyszer hangsúlyozza, hogy mi ezt a lemondást véglegesnek tekintjük.

Ezzel bizonyosságát akarjuk adni, hogy mi Törökországnak mostani tényleges tulajdonát elismerjük, amint azt a berlini egyezmény létesítette és amint azt mi 30 éven át Törökország javára megvédtük és továbbá, hogy mi a Törökországban létrejött alkotmányos rezsimnek teljes sikert kívánunk.

A vasuti kérdés a tanácskozásokban széles anyagot képezett. E tekintetben Bernreither delegátusnak egy megjegyzésére akar reflektálni. A delegátus abból a jegyzőkönyvből, amelyet legutóbb Konstantinápolyban átnyújtottunk, azt olvasta ki, hogy mi a török kormánynak már a télen jeleztük, hogy mi arra készek vagyunk, hogy a szandzsákban helyiségeink esetleges megerősítését csak vele egyetértőleg engedjük el, hogy bizonyítékát adjuk, hogy a vasuti kérdés megoldásánál minket agresszív szempontok nem vezetnek.

Az áprilisi konvenczióban világosan ki volt mondva, hogy jogunkban áll mindenütt helyőrségeket tartani. Csakis egy helyütt, Mitrovicza közelében kellett ezt Törökországgal egyetértőleg tennünk, egyébként ott állíthattunk fel helyőrségeket, ahol jónak láttuk. A boszniai keleti vasút elkészülte után, amikor a török vasuti hálózatához való csatlakozásról volt szó, a miniszter meg akarta értetni Törökországgal, hogy érdekeink szolidaritásának álláspontján állunk és nincsenek agresszív szándékaink. Éppen ezért kijelentettük, hogy mi készek vagyunk a vasutépítés pénzügyi részének megvitásával egyidejűleg a helyőrségek kérdését is megoldani. Ez nem formai kijelentés, hanem megállapítása egy meztörtént rendelkezésnek. A vasut nyomonjelszét egy török bizottság végezte mérnökök segítségével, akiket a keleti vasutat küldtek ki evézből. A munkálatok már befejezést nyertek s a terv még ez év őszén át fog adatni Konstantinápolyban egy bizottságnak, amely a portának előterjesztést fog készíteni. Csakis a technikai terv átvizsgálásáról lesz szó. Több delegátus ur rámutatott a berlini szerződés 29-ik szakaszára. Ez a szakasz Montenegro szuverenitására, illetőleg azokra a korlátozásokra vonatkozik, melyeket Montenegro szuverenitására szabtak. E korlátozás értelmében Montenegróknak nem lehet hadi lofogója. Montenegrói kikötőbe idegen hadihajóknak nem szabad befutniuk, hogy a kikötő- és egészségrendőrségi szolgálat a montenegrói partok mentén Ausztria-Magyarország által végeztetik. E határozatok némelyikét Montenegróban mint a szuverenitás megszorítóját tekintették, de természetesen mit sem tehettek, hogy ezen kis államnak, melylyel szemben,

teljes szin-
tathassák.
nak koczk
megegyez
zások néh

A kül-
bizalmasok
tásokkal s
archia eg
szemkő
kozott. Is
kifejtett, h
mérséklet
mat eddig
politikát c
piáknak.
monarchia
állana főm
latkozata k
Gesow-g
értette me
günk mind
tosítékat a
kárt nem f
jövőben is.
Beszéd
monarchia
győződése,
hogy az ál
helyeslésv

Báró S
szerződés
1878-ban t
hatalmank
amelyeket
Szerbia tá
lenségét s
hódításait,
Ausztria-M

Dr. Ko
a boszniai
litikát, de
és az uralk
takozik o
vonatkoz
fesztumban
naiv fejtege
szágnak sen
eljárása Ma
szemben m
arra, hogy a
fáságilag ne

Lovag V
zottság egy
nyilatkozat
számbeli na
népe, a legp
küldelmeket
népek határ
Herzegovin
lehet addig
belül össze
lehetőséges le
jes ameszti
vétkeseknek.

Stöckler
Kereskedelmi
gositást szer
arról, hogy
szerződést p
beléptetni.

Pittoni (C
ügyminiszter
felkismerete,
Aehrenthal a
bosnyák ügy
háluk. A törö
nxiót, tehát
egy perczbe
békét azonba
határon belül
tehát tanács
Magyarország
egyenlő és ti
van vetve a
ezt csak a ne
Az annexióra
javaslatot ter
govina szám
jogot.

Gróf Lato
ter tegnapi ny
Bacquebe
vonatkozó ré
hogy a külüg
zalmat és ind
jelentésbe is
Az albizot
zei bírálátára

teljes szimpátiával viseltetünk, helyzetét megváltoztathassák. A monarchia valódi érdekei nem forognak kockán és azért a miniszter más kabinetekkel megegyezett és készen nyilatkozott, hogy a korlátozások némelyikét elejti.

Bizalmas közlések.

A külügyminiszter ezután való nyilatkozatait bizalmasoknak jelentette ki, majd pedig fölvilágosításokkal szolgált, minő álláspontot foglal el a monarchia egy esetleges konferenciával szemközt. Az ifju-török mozgalomról is nyilatkozott. Ismétli azt, amit hivatalos előterjesztésében kifejtett, hogy mi meglepődéssel szemléljük azt a mérsékletet és okosságot, amelylyel ezt a mozgalmat eddig kezelték és hogy az ifju-törökök praktikus politikát csinálnak és ne adják oda magukat utópiáknak. A leghatározottabban tiltakozik a monarchia nevében, mintha akármilyen kauzalitás állana fönn eljárásunk és Bulgária függetlenségi nyilatkozata között. Machiavellinek kellene lennie, hogy a Gesow-dolgót inicziálhassa. A miniszter súlylyal értette meg a bolgár kormányt, hogy kötelességünk mindaddig, míg a vasut dolga elintéződik, biztosítékot adni az orientális vasutaknak, hogy anyagi kárt nem fognak szenvedni. Ezt a politikát követi a jövőben is.

Beszédét azzal fejezi be, hogy a politikában a monarchia érdekét meg fogja védeni. Az a meggyőződése, hogy kötelességét teljesítette és azt hiszi, hogy az általa inaugurált akció a magas delegáció helyeslésével és támogatásával találkozik.

A további vita.

Báró Schwegel szerint az annexió nemcsak nem szerződésesség, hanem csak következménye az 1878-ban teremtett nemzetközi helyzetnek. Megfoghatatlannak tartja azokat a sajtóságságos követeléseket, amelyeket egyes Balkán államok s mindenképp Szerbia támasztanak. Szerbia egész állami függetlenségét s a berlini szerződésben megszabott terület hódításait, így például Vranjet és Pirotot elsősorban Ausztria-Magyarországnak köszönheti.

Dr. Korosec (szlovén klerikális) perhorreszkál a boszniai szerbekkel szemben minden megtorló politikát, de óv attól, hogy félretelje a birodalomhoz és az uralkodóhoz hű horvát lakosságot. Elesen tiltakozik Magyarországnak Boszniára vonatkozó igényei ellen, amelyek a manifestumban Apponyi nyilatkozataiban és Kmety naiv fejtegetésében kifejezésre jutnak. Magyarországnak semmi joga sincs Boszniára s a magyarok eljárása Magyarország nem magyarajku népeivel szemben mutatja, hogy erkölcsi minőségük sincs arra, hogy az annektált népeket kulturálisan és gazdaságilag neveljék.

Lovag Waszilko (ruthén demokrata): Mint a bizottság egyetlen ruthén tagja pártja nevében tesz nyilatkozatot. Daczára annak, hogy a ruthének mint számbeli nagyságra nézve Ausztriának negyedik népe, a legprimitívebb állampolgári jogokért nagy küzdelmeket kell vívniok, nem akarnak az osztrák népek határozatában diszonanciát keresni. Bosznia-Hercegovina közögi helyzete csak átmeneti állapot lehet addig az ideig, amíg a Habsburg monarchián belül összes népeinek a nemzeti autonómia alapján lehetséges lesz minden téren teljes kifejlődésük. Teljes amnesztiát követel a manifestum előtti politikai vétkeseknek.

Stöckler József (keresztényszocialista) a szerb kereskedelmi szerződés megkötéséről szól. Felvilágosítást szeretett volna hallani a külügyminisztertől arról, hogy miért volt szükséges e szerencsétlen szerződést parlamenten kívüli rendszabályokkal életbeléptetni.

Pittoni (szocialista) azzal kezd, hogy a külügyminiszternek a bosnyák kérdésben nincs nyugodt lelkiismerete, amint azt az expozéja is mutatja. Aehrenthal a sorok között megvádolja elődjét és a bosnyák ügyek volt vezetőit, pedig ő sem különb háluk. A török alkotmányosság kényszerítette az annexiót, tehát az osztrák diplomácia ismét elkésett egy percczel. Minden oldalról a békét hirdetik, a békét azonban nemcsak a külállamokkal, hanem a határon belül is fenn kell tartani. A külügyminiszter tehát tanácsolja azt a koronának, hogy ne engedje Magyarországon tovább halasztani az általános, egyenlő és titkos választói jog megvalósítását. Föl van vetve a monarchia nemzetiségi problémája, s ezt csak a nemzetek föderációjával lehet megoldani. Az annexióra vonatkozólag pártja nevében határozati javaslatot terjeszt be, amelyben Bosznia és Hercegovina számára követeli az általános szavazati jogot.

Gróf Latour megköszöni a közös hadügyminiszter tegnapi nyilatkozatát.

Bacquehem márkli előadó a vitának Boszniára vonatkozó részében zárószavában úgy vélekedik, hogy a külügyi politika vezetői megérdemlik a bizalmat és indítványozza, hogy erre vonatkozólag a jelentésbe is vegyenek föl egy passzust.

Az albizottság ezután az általános külügyi helyzelet bírálatára tért át.

Dr. Redlicsk delegátus diplomáciánk jellegéről beszél általában. Szükségesnek tartja kijelenteni, hogy az osztrák diplomácia többé-kevésbé elkülönített organuma az állam szolgálatának. Oka ennek az a társadalmi exkluzivitás, mely az osztrák diplomáciát megfekszi, s amely szoroson összefügg azzal a szűk körrel, melyből az osztrák diplomácia rekrutálódik. Panaszodik az osztrák főnemességre, melynek alig van érintkezése a népek eleven áramlataival, s ez által káros hatással van az osztrák-magyar diplomáciára, melyet főleg a főnemesség egészít ki. Kitér azután arra, hogy a külföldre vetődött osztrákok lépten-nyomon tapasztalhatják, hogy a külképviselet nem bír azzal a kvalitással, hogy az osztrák nép széles rétegeinek érdekeit a külföldön kellőleg képviselni tudná. Szólv azután részletesen beszél a magyar elemnek az amerikai konzulátusi szolgálatban való tulsúlyáról. Megállapítja, hogy az Amerikában diplomáciai szolgálatot teljesítők és konzulok, csaknem teljes számmal magyarok. Teljes eréllyel követeli, hogy Ausztria sürgősen változtasson ezen az állapoton, melynek nemcsak kereskedelmi, hanem politikai háttére is van. Magyarország Amerikában a monarchia egyedüli képviselőjének tetszik. Célzó továbbá arra is, hogy Róma, Szent-Pétervár, Konstantinápoly és Tokió követi magyarok, majd áttér arra, hogy külképviseletünk nem tudja a szükséges és intím kontaktust megszerezni a külföldi sajtóval.

Dr. Glabnski lengyel delegátus, pártja nevében kijelenti, a Németországgal való szövetekezést hosszabb időre, bizonytalannak, egyes körülmények között pedig egyenesen veszélyesnek tartja a monarchia külpolitikájára. Ausztria-Magyarország egy többféle népből és országból összeállított államalakulat, melynek vitális alapfeltétele a népek iránti igazságosság, megvédése sajtóságainak és kulturájának, a népek békéjének gyakorlása és megvalósítása. Daczára a lehangoltságnak, mely Nyugateurópában Ausztria ellen irányul, kívánja, hogy a monarchia szorosabb és intímabb csatlakozást keressen a nyugateurópai hatalmakkal, Franciaországgal és Angliával, melyek történelmileg békés és kiegyenlítő szerepét ismét helyreállíthatnák Európában.

Jávorka delegátus követeli, hogy a diplomáciai képviselők ne csak állami ügyekben rendelkezzenek, hanem az kell, hogy a mezőgazdasághoz is értsen.

Dr. Kramar delegátus pártjának álláspontját ismerteti és kifejti, hogy ez átalakulás daczára ő és pártja hű marad régi politikájához.

Dr. Bearreuther delegátus a diplomatai szolgálatokról beszélt. Majd elmondja, hogy Európa egész diplomáciája a Balkánon uralkodó álláspontokat mintegy szemmel kísérté, melynek eredménye a reválí terv volt, melyet aztán az ifju-törökök váratlan mozgalma teljesen megsemmisített. Végül mulattalanul szükségesnek tartja, a diplomáciai módszert és a fiatal diplomaták nevelésének megváltoztatását.

Ezután Wolf delegátus igazítja szavait helyre. Dr. Korosec delegátus a délszláv delegátusok nevében örömeinek ad kifejezést a bulgár politikai változás felett.

Báró Aehrenthal külügyminiszter felel a Pittoni delegátus felszólalására, hogy a miniszter sürgesse meg ő felségénél a magyar választói törvények előterjesztését, azt válaszolja, hogy ez teljesen kívül áll a hatáskörén. A közös miniszternek feladata csak Ausztria és Magyarország közötti belső viszonyt fenntartani.

Bacquehem marquis zárószavai után a külügyminiszter költségvetését minden további tárgyalás nélkül a delegáció elfogadta és az ülést berekeszti.

A bizottság legközelebbi ülése é. hó 22-én, délután 3 órakor tartja, amikor a megszállott tartományok költségvetését veszi tárgyalás alá.

Egy heti szünet.

Az osztrák delegáció ma este bizottsági tanácskozásait elhalasztotta s a legtöbb delegátus az éjjeli vonatokkal elutazott Budapestről, hogy részt vehessen az osztrák tartománygyűlések tanácskozásain. Az osztrák delegáció é. hó 19-én fog újból összeülni, amikor a közös hadügyminisztérium költségvetését fogják a hadügyi albizottságban tárgyalni.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Szatmármegye Falussy Árpád főispán elnökletével megtartott közgyűlésén szatmári szolgabíróvá Serli Istvánt, a közigazgatási bizottságba Pap Béla, Böszörményi Emil, Madarasi Dezső, Jármí András és Szalkai Sándor, a központi választmányba Veczeke István és az állandó választmányba Kovács Dezső választották meg. A közgyűlés elfogadta az 1909-10. évi közúti költségelirányzatot, megszavazott a közművelődési célokra ¼, a helyiérdekű vasutak kölcsöntörlesztésére 1½ és a vármegyei tisztviselői nyugdíjra 1¼% pótdadót.

Bosznia annexiója.

— A szerb szkupstina ülése. —

Budapest, október 10.

Ma már sokkal békésebb a hangulat, az az izgalom, ami Bosznia annexiója nyomában keletkezett, nagyrészen lecsillapodott. A szerb szkupstina ülést ma minden incidens nélkül nyitották meg, rövid formális ülés után holnap kerül sor arra, hogy a szerb parlament állást foglaljon az annexió kérdésében. Ma a belgrádi utcák is nyugodtabb képet mutattak, mint az utolsó napok alatt. Legjelentősebb eseménye a napnak, hogy Nikita fejedelem egy kiáltványában kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország eljárása következtében a berlini szerződésnek a Montenegro-ra vonatkozó rendelkezéseit semmiféleként tekint. Ezek a rendelkezések tudvalevőleg megtiltották Montenegrónak, hogy hadihajókat tartson s elrendelte, hogy kereskedelmi hajói osztrák-magyar lobogó alatt vitorlázzanak.

A nagyhatalmak állásfoglalásában nem történt semmiféle lényegesebb változás.

Ma a következő híreink érkeztek

A szkupstina ülése.

Tegnap este valamennyi politikai párt értekezletet tartott. A tanácskozások a reggeli órákig tartottak és helyenkint viharos lefolyásúak voltak.

A mai nap főeseménye a szkupstina ülése. A szerb népképviselet még mindig az ősi parlamenti épületben tartja üléseit, mert az újonnan épült modern palota csak a jövő évben készül el teljesen. A szkupstina környékén már a kora délelőtti órákban feltűnő mozgalmas élet volt. Nagy tömeg tolongott az utcákon és az érkező képviselőket zajos ovációkban részesítették. A képviselők már 9 óra felé gyülekezni kezdtek. Csoportokba verődve tárgyalják az eseményeket a folyosókon. A kormány érkező tagjait kérdésekkel ostromolják és különösen Milovanovic külügyminiszternek van nagy udvara. Ez alatt a Mihály-téren a tüntető körmenetre induló tömeg lassan több ezer főre szaporodik. A menet 9 órakor indult el. Elöl hatalmas lobogókat vittek, amelyeken ez a felírás állott: **Veszélyben a haza!** A konak előtt megálltak néhány pillanatra és éltették a királyt, a trónörökösöt és a katonaságot. Azután a szkupstina elé vonultak, ahol nagy lelkesedéssel tüntettek. Később a menet újra megindult és bejárta a város utcáit.

A szkupstina ülésterme lassan népesedett be. A terem két oldalán karzat vonul végig, amelyen nagyszámu közönség szorong. A képviselők között sok egyszerű parasztember van, kik nemzeti bugyogós viseletben vannak. A jobboldali újságírói karzat, ahol a riporterek között csaknem valamennyi ország képviselve van. A terem két oldalról vezet bejáró a képviselők részére. A homlokreszen emelvény van, középen a királyi trón baldachin alatt. A király aranyos trónszéke fölött életnagyságu arcsképe diszlik. A baldachint a szerb korona és az ország czimere ékesíti. Közvetlenül a trónus előtt foglal helyet az elnökség, ettől balra a jegyzők. A kabinet tagjai szintén az emelvényen ülnek, zöld posztóval leborított asztal körül.

Az ülés egyházi szertartással kezdődött. A gyorsírók asztalára égő gyertyát és feszületet tettek le. Az asztal mellett foglalt helyet a belgrádi patriárka, aki rövid imát mondott, majd megszentelte és megáldotta a gyülekezetet. A szertartás után a képviselők sorban a főpaphoz vonultak és megcsókolták a kezében levő keresztet.

A mai ülés a megalakulás formalitásaival telt el. Megválasztották az elnökség tagjait, a jegyzőket és megalakították az egyes szakosztályokat. Elnök lett Jovanovics Ljubomir, aki az ó-radikális párt tagja.

Mig a választás tartott, a kormány tagjai és a képviselők élénk eszmecsere folytattak. Az eredmény kihirdetése után a miniszterelnök helyére ment. A zsebébe nyúlt, elővette a királyi kéziratot és oly csendben, hogy hallani lehetett a lélegzést, olvasni kezdte a királyi kéziratot, amely a szkupstinát megnyitja. Egy pillanat. És alig hogy elhangzottak a miniszterelnök szavai, feláll az elnök és berekeszti az ülést. Következő ülés holnap délelőtt lesz.

A képviselők álmétkodva állanak helyeiken, erre a meglepetésre nem voltak elkészülve. De egyben nagy meglepedéssel fogadták a dolgok ílyetén fejleményét, mert abból, hogy a kormány-nyilatkozat a mai nap folyamán nem történt, arra következtetnek, hogy a kormányban megvan a szándék, a békés megoldás teremtésére.

Jovanovics Ljuba, miután az elnöki emelvényt elfoglalta, a következő beszédet mondotta:

— A szkupstina már egy ízben megtisztelt bizalmával. Az a körülmény, hogy engem ma, amidőn hazánk oly nehéz helyzetben van, szinte egyhangulag megtisztelt bizalmával, lehetetlenné teszi, hogy méltó szavakat találjak e rendkívüli bizalomért való köszönetem kifejezésére. A szkupstina sok, nálamnál méltóbb név fölött elhaladt és irántam nyilvánította bizalmát. Csak azt jelenthettem ki, hogy minden erőmmel azon leszek, hogy a szkupstina a jelen súlyos helyzetben megfelelően törvényes kötelességének. Remélem, hogy a szkupstina támogatni fogja a kormányt sokat szenvedő, de szép és büszke hazánk veszélyeztetett érdekeinek megvédelmezésében.

Az elnök beszédét nagy tetszéssel fogadták. A szkupstina ezután a két alelnök és a többi tisztviselő választásához fogott. A szkupstina mai ülése tehát, amely elé egész Szerbia oly nagy várakozással tekintett, semmiféle döntő fordulatot nem hozott az eseményekben. Holnapra várják, hogy a szkupstina az annexió kérdésével foglalkozzék és irányt szabjon a további fejleményeknek. A mai ülést megelőzőleg minisztertanács volt, amely után a miniszterek hosszas megbeszéléseket folytattak az egyes pártvezérekkel.

A szkupstina holnapi ülésén fog határozni a háború és béke fölött. A közvélemény ma is a háborút követeli, de a komolyabb elemek tartózkodnak minden véleménynyilvánítástól. A haladó párt elnöke, Novakovic azt hiszi, hogy a szkupstina holnap a hadüzenet mellett fog dönteni. Még mindig tömegesen jelentkeznek önkéntesek a légióba s állítólag eddig 15.000 fiatal ember iratkozott fel s fogadalmat tett, hogy harcolni fog a szent háborúban.

Belgrádban a mai nap, amely elé nagy aggodalommal néztek, úgy telt el, hogy a béke fentartása miatt nincs ok félelemre. A szkupstina előtt a csöcselék a hadüzenetet követelte Ausztria-Magyarország ellen, bent az ülésteremben pedig egészen normálisan ment végbe a megnyitás. A formások és a választások után, mint rendszeren, fölkerekedett az egész gyülekezet és elment a templomba. Kétségtelen, hogy a mostani szkupstina nem fog véglegesen dönteni, mert a többség ragaszkodik ahhoz, hogy a Velimirovics-kabinet mondjon le és koalíciós kormány alakuljon s csak akkor fog döntés esni. A szkupstinának ez a magatartása biztosíték amellet, hogy nem lesz háború, viszont abban a körülményben, hogy a többség Jovanovics Lyubát választotta meg elnökévé, némelyek annak jelét szeretnék látni, hogy a többség harcziás, mert Jovanovics, aki születésére dalmát, a harcziás párt vezére s ő rendezte a tüntetéseket a kormány ellen a tiltakozó jegyzék enyhe hangja miatt.

A berlini szerb ügyvivő illetékes helyen kijelentette, hogy olyan híreket kapott ma Belgrádból, amelyek azt mutatják, hogy a lakosság kezd megnyugodni és a háború ki van zárva. Simic szerb követ a bécsi diplomáciai testület egyes tagjai előtt úgy nyilatkozott, hogy a szerb kormány a békét kívánja s a mostani kabinet egyáltalán nem gondol háborús bonyodalomra.

A szerbek hangulata

A berni és a svájci egyetemen tanuló szerb diákok megsértették a menedékjogot, mert a szerb és a montenegrói kormányokhoz táviratokat küldtek, amelyekben perfid merényletnek bélyegezték Ausztria-Magyarország részéről Bosznia bekebelezését és felszólították a kormányokat, hogy indítsák meg a szent háborút.

A belgrádi diákok kérvényt intéztek a szkupstinához, amelyben felszólítják a kormányt, hogy a szerb nemzet érdekében a háborútól se riadion vissza. Nagy csapat diák a szkupstinától a trónörökös palotájára elé vonult és ovációt rendezett György trónörökös mellett, aki megköszönte a tüntetést s figyelmeztette az ifjuságot, hogy a király és a szkupstina mindenre kész a hazáért. A diákok éltették a trónörökösöt és elégették egy fekete-sárga zászlót.

Belgrádból táviratozzák a Daily Mailnak: Mikor a 6. gyalogezred visszatért a hadgyakorlatokról, a nép lelkesen üdvözölte s egyre azt kiabálta:

Veletek megyünk Bosznia ellen!

A macedon komitácik hír szerint ígéretet kaptak a hadügyminisztertől, hogyha Bosznia ellen kell indulni, akkor elsősorban őket fogják igénybe venni.

Igen kellemetlenül érintette a szerb kereskedelmi köröket, hogy a külföldi cégek belgrádi képviselői vonakodnak a további rendelkezéseket elfogadni. Amikor a szerb kereskedők kérdőre vonták őket ezért, mindenünnen azt a választ nyerték, hogy külföldi igazgatóságuk, a központi cégek utasításából járnak el.

Czettinijéből, Montenegró fővárosából riasztó hírek érkeznek. Az elmúlt este Czettinijében nagy utcái tüntetések voltak. Egy belgrádi szerkesztőséghez érkezett távirat szerint az esti órákban az osztrák-magyar követség elé nagy tömeg vonult és ott valamennyi ablakot beverték. A tüntető tömeget, amely pokoli lármában tört ki, katonaság oszlatta később szíjjel.

Belgrádi radikális lapok írják, hogy politikai körökben komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy Belgrád helyett Nis vagy Kragujevac legyen a főváros, mert háború esetén Belgrádot az osztrák-magyar dunai flotta nagyon könnyen bombázhatná.

A szerb tiszték és a katonák egyáltalán nem telkesednek a háborúért. Mikor a nép a hadgyakorlatokról visszatérő katonáknak azt kiáltotta, hogy vele fog háborúba menni, akárhány katona gunyosan azt válaszolta, hogy elég volt két napig éhezni a hadgyakorlatokon, nincs kedvük tovább éhezni.

Belgrádban egy forradalmi bizottság alakult, amely feladatául azt tűzte ki, hogy forradalmi akciókat indít Boszniában és Hercegovinában.

A Politika című lap jelenti, hogy tegnap tekintélyes polgárokból, politikusokból, tábornokokból, kereskedőkből és újságírókból honvédelmi bizottság alakult, melynek feladata az lesz, hogy vezesse a mozgalmat Bosznia és Hercegovina annektálása ellen. A Mali Journal című lap azt jelenti, hogy forradalmi bizottság alakult, amelynek célja bandamozgalmak vezetése.

Ma délelőtt a szkupstina épülete és a trónörökös palotája előtt tüntetések voltak. A trónörökös megjelent egy ablaknál és megköszönte az ovációkat. A tüntetők ezután a nemzeti színház előtti térre vonultak, ahol egy osztrák és egy magyar zászlót elégették.

Védik a határt.

A torpedó-flotilla ma délelőtt a pólai kikötőből Dalmácia felé kiszaladt.

Ausztria-Magyarország tegnap értesítette a hatalmakat, hogy belgrádi követsége révén magyarizációt kért a szerb kormánytól a tartalékosok behívása miatt és felvilágosítást kért. Amikor ezt a lépését bejelentette a hatalmaknak, bejelentette egyúttal azt is, hogy határai, köztük Bosznia határának védelmére a szükséges intézkedéseket megtette. Erre az értesítésre a berlini szerződés

szignatárius hatalmai lépéseket tettek a szerb kormánynál, hogy nyugalmat és türelmet teremtsenek.

A Száva átjárásait, a hidakat mindenütt katonaság szállta meg. Ez az intézkedés nem a központi hadvezetőség rendelkezésére történt, hanem az állomásparancsnokok intézkedése, akiket a szolgálati szabályzat kötelez rá, hogy az elővigyázatosság megköveteli. A városba tegnap negyven csendőr érkezett egy csendőrfőhadnagy vezetése alatt. A Száva partjain szintén megerősítik a határőrséget, még pedig sorkatonasággal. Péterváradról már el is indultak erre a célra gyalogos csapatok. Az Óbudáról érkezett monitor-flotilla a Tisza és Duna torkolatánál áll, néhány kilométernyire Zimonytól. A tegnapi expresszvonattal egy törzstiszt és egy hidász főhadnagy érkezett Zimonyba, ahonnan rögtön tovább utaztak Kupinovoba, egy a szerb határon, a Szávaparton, Belgrád és Sabác közti féltuton levő helységbe. Ugyanide utászkatonák is utnak indultak.

A bécs tözsdén ma nagy riadalmat keltett az a híresztelés, hogy Sinbachban a francia Schneider és Creuzot-ágyugyártól utnak indított 24 nehéz ágyút, amelyek Szerbia számára voltak feladva, a kormány elkobozta.

Egy este megjelenő napilap azt a hírt közölte, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban a katonaköteles tisztviselőket sürgősen összeírták. Ezzel szemben illetékes helyen kijelentik, hogy ez a hír teljesen önkényes kombináció, semmiféle ilyen összeírás a kereskedelemügyi minisztériumban nem történt.

A hatalmak álláspontja.

A porta hivatalos lapja a következő nyilatkozatot közli: A német birodalom részéről a nagyvezér ezt a biztosítást vette: A német császár megbízott engem — mondotta a konstantinápolyi német nagykövet — hogy energikusan tiltakozzam azon feltevés ellen, amely szerint a Balkán-félszigeten legutóbb történt események Németország és Ausztria-Magyarország, illetőleg Németország és valamely más hatalom között létrejött megállapodásnak eredményei volnának. Kijelentem azt is, hogy azok az események megtörténtek anélkül, hogy előzetesen a német birodalomtól véleményt kértek volna.

Ma Belgrádba érkezett Rómából egy futár az olasz király levelével, amelyben Viktor Emánuel intí Páter királyt, hogy őrizze meg hidegvérét.

A pétervári külügyminisztériumhoz közelálló beavatott körökben azt beszéltek, hogy az orosz kormány Bosznia-Hercegovina annexiója tárgyában udvarias és mérsékelt hangon azt válaszolta, hogy a bekövetkezett tény ellen nem tesz kifogást. Politikai körökben mégis erős az agitáció a bekebelezés ellen s beszéltek, hogy az ellenséges hangulatot Anglia szítja.

A Times-nak jelenti pétervári tudósítója, hogy gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövet kihallgatását a császár akkorára halasztotta, ha majd Izvoizki visszatér Londonból.

Azt jelenti Londonból, hogy amennyiben Ausztria-Magyarország a kongresszus egybehívása ellen foglalna állást, Anglia mindenesetre megfelelő módon kifejezésre juttatná magatartását. Anglia ez esetben bécsi nagykövetét bizonytalan időre szabadságra küldte. Ez ugyan nem jelentené a diplomáciai összeköttetés megszakítását, de mindenesetre jelentékenyen kiélesítené a helyzetet. Az angol körök felfogása szerint még abban az esetben is szükség lesz a hatalmak kongresszusára, ha a porta saját akaratából hajlandónak mutatkozik pénzübeli kártérítés ellenében lemondani Krétáról.

Clemenceau miniszterelnök tegnap Varban egy bankett alkalmával beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy habár Franciaország a békét akarja, de tudja azt is, hogy ez nem függ egyedül a francia néptől. Ezért azt akarjuk — mondá Clemenceau — hogy hazánk képes legyen magát megvédelmezni.

A „Tribuna“ czettinjei távirata szerint Nikita fejedelem kiáltványában kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország eljárása következtében a berlini szerződésnek Montenegróra vonatkozó 29-ik paragrafusát semmis.

Czettinijéből ellenséges tüntetések híre érkeznek Ausztria-Magyarország ellen. A tüntetők be-

verték a követség ablakait és a fejedelem palotája és az orosz követség épülete elé vonultak és ott hazafias dalokat énekeltek. Attól tartanak, hogy a vidék lakói a fővárosba özönlenek és a tüntetések fokozott mérvben megújulnak.

Nagy feltűnést kelt berlini diplomáciai körökben annak a beszélgetésnek tartalma, amely Schoen birodalmi külügyi államtitkár és a török nagykövet között ment végbe Bosznia-Hercegovina annexiója tárgyában. Schoen államtitkár kijelentette, hogy a német birodalom nem adta előzetesen beleegyezését az osztrák-magyar monarchia lépéséhez, mivel Ausztria-Magyarország nem is kért előzetesen hozzájárulást a német kormánytól, hanem csak értesítette lépéséről Németországot. A német kormány egy pillanatra sem habozott, hogy Ausztria-Magyarországnak, 30 év óta szövetségeseinek oldalára álljon s az egész kérdést ebből a szempontból ítéli meg.

A bosnyákok Budapesten.

A Budapesten időző bosnyákok ma is tanácskoztak a horvát delegátusokkal és az osztrák delegáció délszláv tagjaival. A tanácskozások során úgy a horvát, mint az osztrák delegátusok értésükre adták a bosnyákoknak, hogy az ő tudomásuk szerint Bosznia és Hercegovina közjogi állásának, illetve hovátartozandósága kérdésének rendezése a közel jövőben nincsen tervebe véve. A közös kormány most csak azokkal a reformokkal foglalkozik, amelyeket Boszniában alkotmányos szempontból életbe léptetni akar. A bosnyákok ezt tudomásul vették és azt válaszolták, hogy ők első sorban azért jöttek Budapestre, hogy a közös kormány tagjainál az életbe léptetendő reformok felől tájékoztatást szerezzenek és hogy esetleg tanácsokkal is szolgálhassanak. Dr. Mandics sarajevói alpolgármester, aki a boszniai horvátok küldöttségét vezeti, azt mondta egy újságíróknak, hogy tegnap azért tisztelegtek gróf Apponyi Albertnél, hogy tőle, mint elismert szaktekintélytől bizonyos információkat kérjenek a katolikus autonómia kérdésében. Politikai dolgokról a küldöttség tagjai és gróf Apponyi között egyáltalában nem esett szó. A boszniai horvátok lelkes örömmel fogadták báró Aehrenthal külügyminiszter azon értesítését, hogy a király a küldöttséget hétfőn délelőtt féltizenkét órakor kihallgatáson fogadja. E végből a horvátok ma beteriesztették a kabinetirodához a küldöttség névsorát.

A bosnyák viszonyokra jellemző, hogy az itt időző különféle küldöttségek egymás iránt rendkívül tartózkodóan viselkednek. Különösen ami a mohamedánokat illeti, feltűnő, hogy azok teljesen távol tartják magukat a Mandics vezetése alatt lévő horvátoktól. A bosnyákok körében egyáltalában még nem alakult ki egységes feljogás a bekövetkezett annexió várható eredményei tekintetében. Inkább tehát várakozó álláspontot foglalnak el, míg a kormány által kijelölt helyezett kerületi képviselők és más alkotmányos intézmények tekintetében konkrét tényekkel állanak szemben.

Ami a horvátországi delegációs tagok feljogását illeti, különösen kiemelendő, hogy a horvát-szerb koalíció tagjai csak most fájallják igazán, hogy Magyarország és Horvátország közt a konfliktus ennyire kiélesedett. Az annexió tényét természetesen nagy örömmel fogadják, de a két tartományban Horvátországhoz való viszonyát illetőleg nagy aggodalmaik vannak. Tuskán Gergely, a horvát jogpárt elnöke, aki a delegáció külügyi albizottságának tagja, odanyilatkozott, hogy a magyarok észszerű politikát csakis a horvátokkal és a horvátok által csinálhatnak. Igazi imperiális politika csakis a magyar és a horvát nemzet egyfűtes működésével követhető. Ha ez nem érhető el, akkor az egész annexió sem Magyarországnak, sem Horvátországnak, hanem Ausztriának fog javára szolgálni.

Hova tartozzék Bosznia?

Bosznia és Hercegovinának bekebelezése által a Magyarországon és Ausztrián kívül álló államokkal szemben e tartományok nemzetközi helyzete tisztázva van. Nem lehet elvitatni azonban azt a tényt, hogy államunk és Ausztria kö-

zött e kérdés még rendezésre vár. Hiszen az annexió ügyét is felhasználja már az osztrák delegáció, hogy összbirodalmi hóbortjukat hangoztassák. A keresztény-szocialisták szónokai „a birodalmi egység nagy gondolatának szempontjából” tartják fontosnak az annexiót. És e felszólalás visszhangra talál a legtöbb felszólalónál. Ezért és mert az 1880. VI. törvény-cikk Ausztriával való megegyezés útján mondja eldöntendőnek Bosznia sorsát, nagyon helyes akciózt kezd Kmety Károly képviselő, a közjog tudós tanára. A képviselőháznak legközelebbi ülésén, a melyen valószínűleg beterieszt a kormány a Bosznia és Hercegovina annektálásáról szóló törvényjavaslatot, indítványt fog tenni, hogy Bosznia és Hercegovina hovátartozandósága azonnal állapittassék meg s a kérdésnek bármiféle elodázásába ne egyezzen bele a törvényhozás, — hogy a törvényhozás Boszniát és Hercegovinát, melyeket apostoli királyunk vissza szerzett, a királyi esküvel és hitlevéllel megerősített jogunk alapján a magyar szent koronatorzságainak területét magyar államterületnek jelenti ki, — hogy az 1723. II. törvény-cikk alapján a vissza szerzett társországokban hatályba lép a magyar trónöröklési rend — és hogy Bosznia és Hercegovina lakosai az 1879. II. törvény-cikk alapján magyar állampolgároknak tekintendők.

Kmety abból indul ki, hogy a magyar közjogászok álláspontja szerint az 1880. VI. törvény-cikk, mely az Ausztriával való közös megegyezést mondja ki Boszniára nézve, csak Bosznia ideiglenes, okkupált állapotára vonatkozik. Mihelyt ez az ideiglenes állapot a végleges birtokbavétellel megszűnt, megszűnik ennek a törvény-cikknek a hatálya is, annyival inkább, mert ez a törvény-cikk a királyi esküvel és hitlevéllel által megerősített magyar jogot sohasem adta fel.

A Budapesten időző bosnyák küldöttség tagjai előtt is, bár diszkrét, de hivatalos formában felvetődött Bosznia hovátartozandóságának kérdése, amikor tegnap a magyar és az osztrák kormány egy-egy tagjánál tisztelegtek. Báró Beck osztrák miniszterelnök arról beszélt, hogy az osztrák kormány hivatott Bosznia és Hercegovina kormányzatára befolyást gyakorolni, gróf Apponyi Albert ellenben azt a reményt fejezte ki, hogy Boszniának Magyarországhoz való viszonya szorosabbá és szilárdabbá fog válni.

A salzburgi tartománygyűlésen több képviselő sürgős javaslatot nyújtott be, amelyen valamennyi képviselő meglegedését fejezi ki Boszniának és Hercegovinának bekebelezésén, miáltal ő felsége a tényleg fennálló helyzetet alkalmas jogi állapotá alakította át. E császári aktusnak jelentőségét méltányolva, javasolják a tartománygyűlés hódolatát ő felsége legmagasabb színe előtt kifejezni. A javaslat sürgősségét és érdemi részét egyhangulag elfogadták.

Ünnepi hangulat Boszniában.

Három napi ünneplés után bevonták a zászlókat. Az ünnepi hangulat azonban nem csökkent. A lakosság mindjobban át van hatva az esemény jelentőségétől és hódolata és lojalitása önkéntelen, mindgyakrabban felmerülő tüntetésekben jut kifejezésre. Jellemző, hogy Nevesinje község, ahol 1882-ben az inzurrekció főszéke volt, legelső között juttatta kifejezésre hódolatát. A község tanács, élén Zetko Uranjanin szerbrel, azt táviratozta, hogy abban a pillanatban, amidőn az üdvölvés kihirdeti az annexiót, mélyen meghatva, mély hálát és fűi hűséget érzünk szeretett uralkodónk iránt. Ugyanily szép távirat jött Zagorja, hercegovinai-hegyvidékről, amely az okkupáció idején tanyája volt az inzurrekciónak és rablógarázdálkodásoknak. Az itteni középkori várkastélyokban lakik a muzulmán őnemesség, akiknek Kaloviniból küldött hódoló irata, amelyben Allah áldását kéri az uralkodóra, a muzulmán előkelőségek igen nagyszámu aláírásával van ellátva. Ezen előkelőségek közt van a híres Zengic nemzetség és valamennyi muzulmán és szerb falusi bírák és Trebinjében a községben, polgárságon és testületeken kívül a szerb hitsorosok nevében Parosanin lelkész a következő szavakkal fejezte ki hódolatát: Az uralkodóház zászlaja és a szerb nemzeti zászlóra változhatlan hűséget fogadunk. A szerb határ közelében lévő Bjelina Jómódu város lakói ne-

vében a nemesség és a nagybirtokosok, közöttül Pasic, Salim, Degovic, Fidahic bégek fogadtak meg ingathatlan hűséget. A szávamenti községek, ahol Szerbia felszabadulása idejéből számos muzulmán emigráns él, a Franz Josefsfeld nevű Bjelina melletti német kolónia, az ammoniak szodaiparvállalati munkássága és kivétel nélkül a Szerbiával határos Tuzla kerület lakossága a leglojálisabb magatartást tanusítják. Tuzla városa ünnepi díszbe öltözött. Az utcák fényesen ki vannak világítva, valamennyi testület hódolatot mutat be. A szerb vallásuk nevében Jovanovics Péter főpap és Bjelanovics György lelkész adtak kifejezést hódolatuknak. A Bosznia melletti Maglájban az ottani muzulmán nemesség és polgárság hódolatát Sirbegovics Mahmud bég támogatja. A banjalukai kerületből a lakosság örömmel várta a lakosság hódolatát Sirbegovics Mahmud bég támogatja. A banjalukai kerületből a lakosság örömmel várta a lakosság hódolatát. Klucs városa kivilágítást rendezett a lakosság kezdeményezésére. Bihacs városban valamennyi magánház fel volt díszítve. Kivilágítás és díszhangverseny emelte az ünnep fényét és ez alkalommal a katolikus pap viharos tetszéssel fogadott beszédet mondott; hódolatukat kifejezték a község, a polgárság, a kereskedő-osztály, a Hrvatszki Szokol és az izr. hitközség. Kifűnő hírek érkeztek a montenegrói határon lévő Potza községből, ahol a szerbek a legjobb egyetértésben élnek a muzulmánokkal. Sulfikarapasic Husszain bég az egész polgárság nevében nyilvánította hódolatát. Travnik kerületében, ahol sok benszülött katolikus lakik, folytonosan tartanak a rokonszenves tüntetések. A ferenczrendiek zárdájában hálaadó istentiszteletet tartottak, amelyen óriási embertömeg vett részt. Livno és Bugojno városokban lelkes tüntetések voltak. A boszniai horvátok szövetségének sarajevói központjába az ország minden részéből folytonosan érkeznek lelkes táviratok. Stadler érsek a hercegovinai katolikusok hódolatjeljes hálájának kifejező sürgőnyt intézett ő felségéhez, valamint a katolikus háláját közölte Burián miniszterrel azzal a fogadalommal, hogy az ő felsége kiáltványában foglalt intencziókhöz a leghivebben fognak alkalmazkodni. A sarajevói ünnepi nagymisést Szrics főszentelt püspök czelebrálta a férfiénekkar közreműködésével. Megjelentek a tartományi elnökek, a legelőkelőbb polgárság, a tábornoki kar, a kat. nevelőintézetek és testületek, valamint igen nagyszámu közönség. Ma az osztrák-magyar izr. templomok templomaiban volt hálaadó istentisztelet. Holnap a spanyol-izraelita templonban tartanak hálaadó istentiszteletet. Az ellenzéki szerbek magatartása eddig passzív, egyáltalában nem barátságos és nem kihívó.

TÁVIRATOK.

A holland-venezuelai viszály.

Brüsszel, október 9. Saját udósítónktól.) Hágából jelentik, hogy Hollandia minden bizonynyal blokirozni fogja Venezuela kikötőit. Négy holland hadihajó már Curavan körül czirkál. A blokirozás időpontja még nincs meghatározva, mindenesetre a hágai kormány előzetesen értesíteni fogja a hatalmakat.

Közgazdasági táviratok.

		okt. 9.	okt. 10.
Newyork.	Buza	109 1/2	108 7/8
	locobuza	110 1/4	109 7/8
	decemberre májusra	116 3/4	110 3/4
Tengeri	decemberre májusra	76 1/4	76 1/4
		78 1/2	78 1/2
Csikagó.	Buza	100 7/8	100 3/4
	decemberre májusra	103 7/8	103 1/2
	Tengeri decemberre	64 1/4	64 7/8

A Balkán fejlemények.

— Az európai konferencia akadályai. —

Budapest, október 10.

A nagy izgalmak, melyek a balkáni fejleményeket követték, ma már csillapuló félben vannak. Törökország megmaradt terve mellett, hogy háborús megoldás helyett a berlini szerződést aláírt hatalmak bírálata alá bocsátja a vitás kérdéseket. A nagyhatalmak egyrészt diplomáciája is azon a nézeten volt, hogy azok a hatalmak, melyek Berlinben a sokat emlegetett megegyezést nyélbeütötték, kötelesek most, amikor az újabb politikai események illuzióriussá tették az egyezményben foglalt rendelkezéseket, egy újabb konferencián vagy érvényt szerezni a berlini egyezménynek, vagy pedig a megváltozott helyzetre való tekintettel, ennek megfelelően módosítani.

A konferencia mellett különösen Anglia és Oroszország foglaltak állást és mint ezek szövetségese, természetesen Franciaország is. A konferencia összejövése ellen különben egyik hatalomnak sem volt kifogása, addig, amíg arról nem volt szó, hogy mi legyen a konferencia tárgya. Ausztria-Magyarország már eleve kijelentette, hogy nem vesz részt a konferencián, ha a programba Bosznia és Hercegovina annexiója is szerepelne. Németország, mely most úgy látszik meg akarja hálálni az algezirai szolgálatainkat, monarchiánk álláspontja mellett foglal állást. Pedig Oroszország éppen ebben a kérdésben szeretne hosszabb vitát provokálni, mert az orosz sajtó izzó gyűlöletéből, melylyel az annexió ellen ír, arra lehet következtetni, hogy Pétervárott nagyon fáj a monarchiának pillanatnyi sikere, melyet a Balkánon elért, dacára a revali egyezségnek.

Igen kényes helyzetbe hozta a konferencia programjának kérdése Angliát. Oroszország ugyanis, mely szintén szeretne egy kis balkáni konczra szert tenni, mellett kardoskodik, hogy a Dardanellák kérdése is a vita tárgyát képezze. Törökország azonban hallani sem akar erről. Ez érthető is, mert abban az esetben, ha a Dardanellákat megnyitják a szabad hajózásnak, akkor Konstantinápoly előtt nyitva volna bármely hatalom hadihajóinak útja. Angliának tulajdonképpen semmi kifogása sincs a Dardanellák megnyitása ellen, de attól fél, hogy az orosz álláspont támogatásával ismét elveszti a török nép szimpátiáját. Angliának egész politikai magatartása, melyet most a balkáni kérdésben elfoglal, arra irányul, hogy a német befolyást, mely az angol kereskedelemre oly súlyos csapást mért, kiszorítsa a Boszporus mellől. Ezért szeretné, ha Oroszország nem feszegetné most a Dardanellák kérdését.

Oroszország azonban makacsul ragaszkodik a berlini szerződés revíziójához, melyet annak idején Oroszország ellen hívtak egybe. A helyzet szatirája pedig éppen az, hogy a hatalmak közbelépését akkoriban az tette szükségessé, hogy Oroszország a sanstefanói békében Bulgáriának igen nagy határt szabott. Azóta Oroszországban úgy látszik Bulgária mostani nagyságát is tulajdonnak tartják, mert Bulgária függetlenségi proklamációja Pétervárott keltett a legnagyobb visszatetszést. Ennyi ellentétes érdekek közepette igen bajos olyan programot összeállítani, melynek alapján a

berlini szerződést aláírt hatalmakat újabb konferenciára lehetne egybehívni.

A ma érkezett hírek egyik legszenzációsabbja az angol Földközi-tengeri flottának elindulása a kréai vizekre. A flottának állítólag az a feladata, hogyha Görögország netalán csapatokat akarna Krétában partraszállítani, azt megakadályozza. Amikor a kréaiak kikiáltották Görögországhoz való csatlakozásukat, megirtuk, hogy Anglia ezt nem fogja megütni. Az angol diplomácia, igen ravaszul, ezzel az olcsó szolgálattal is szimpátiát akar kelteni maga iránt Konstantinápolyban.

Hogy a Balkánon teljes legyen a felfordulás, Nikita fejedelem is a sorompók elé állt. A feketehegyek ura, hir szerint, királysággá proklamálta ma Montenegrót. E hirt hivatalosan még nem erősítették meg.

Ma a következő híreket kaptuk:

A proklamáció után.

Filippopolis, hol Ferdinánd király ma tartózkodik, örömmámorban uszik. A házak pompásan föl vannak díszítve és kivilágítva. Az utcákon nagy embertömeg hullámszik. A király megérkezése után gyalog ment a székesegyházba.

Konstantinápolyi komoly körökben egész határozottsággal rebesgetik, hogy a Yildizben nagy változás készül. Állítólag önként, tényleg azonban kényszerítetvén, a szultán már a jövő vasárnap le fog mondani a trónról. Vasárnap a szultán Sztambulba megy a szent köpeny ünnepére s akkor fog lemondani. A szultán tegnap nem érezte jól magát s ezért senkit sem fogadott kihallgatáson.

A „Times“-nak jelentik Szófiából, hogy Nikita fejedelem a cettinjel bolgár diplomáciai ügyvivő előtt kifejezte szerencsekívánatait Ferdinánd király irányában. Szerbia kijelentette, hogy egyelőre nem foglal állást, hanem alkalmazkodni fog a nagyhatalmaknak és első sorban Oroszországnak elhatározásához.

Konstantinápolyba tegnap Bécsen át az a hir érkezett, hogy Nikita montenegrói fejedelem is ki akarja kiáltani a független királyságot.

Beavatott körökben biztosra veszik, hogy Anglia a legrövidebb idő alatt bekebelezi Egyiptomot s ennek fejében kész Törökországnak átengedni Cyprust.

Kréta annexiója.

A török kormány ismételten felszólította a görög kormányt, hogy dezavualja a Kréta bekebelezéséről szóló jelentést, de a görög kormány eddig még nem felelt. A három keresztény vallású görög miniszter tegnap tette le a görög király előtt a hűség esküt. A mohamedán vallású kultuszminiszter azonban vonakodott a hűség esküt letenni. Az összes görög hatóságok Görögország királyának nevében működnek. A hivatalos iratokon mindenütt ez olvasható: „A görög királyság.“

Kanéából jelentik, hogy a mohamedán kréai kultuszminiszter, aki nem akar fölesküdni a görög alkotmányra, két heti szabadságot kért. Egyébként a hivatalnokok kivétel nélkül, a mohamedánok is, letették a hűség esküt a görög királynak. Szombaton fog összeülni a kamara és hivatalosan megerősíti Kréta egyesülését Görögországgal, azután feloszlik. A görög követ ma átnyújtotta Tittoni külügyminiszternek az athéni kormány jegyzékét Kréta ügyében. A jegyzék óvatos hangon szól Kréta annexiójáról s Törökország irányában a lehető legbékésebb hang. A görög kormány kinyilatkoztatja, hogy távol állt Kréta annexiójának proklamálásától, amely a hosszú idő óta tartó zavaroknak véget vet.

Angol flotta a kréai vizeken.

A „Lokalanzeiger“-nek jelentik Londonból, hogy a vezető körök igen komolyan itélik meg a jelenlegi nemzetközi helyzetet. A kormány oly értesítéseket szerzett, amelyek arra készítetik, hogy minden eshetőségre készen álljon. A szárazföldi és tengeri haderő minden egyes részében lázas tevékenység észlelhető. Csendben ügyah, de a legnagyobb buzgalommal minden

előkészületet megtesznek a birodalom hadseregének teljes erőben való tartására.

Battenberg Lajos herceg altengernagy tegnap este két pánczélossal, két czirkálóval és két torpedózuzóval Maltából elutazott. Egy pánczélos hajó és egy czirkáló fog még hozzája csatlakozni. E hajóhad állítólag a kréai vizekre megy. Londonban általános tetszéssel fogadták azt a hirt, hogy Anglia az aegai tengerre hajórait küld. A hajórainak az lesz a feladata, hogy a görög csapatok partra szállítását Kréta szigetén megakadályozza és a görög szigetcsoport szigeteit fékentartsa.

A porta tiltakozása és Oroszország.

A „Tageblatt“-nak táviratozzák Üszkübből, hogy egész európai Törökországban tiltakozó gyűléseket tartanak Bulgária és Ausztria-Magyarország ellen. A gyűléseken minden nemzetiségű nép részt vesz. Az a terv, hogy a határozatokat megküldik a berlini szignatárius hatalmaknak. A hangulat a lakosság és a katonaság körében felette izgatott. Albániából is hírek jönnek, hogy ott is népgyűlések vannak és mindenütt sürgetik a háborút.

A Tageblatt tudósítója jól értesült helyről azt az értesülést szerezte, hogy illetékes körökben nem hiszik, hogy a Balkánon háború lesz. A török kormány tiltakozó jegyzékéről a finnországi vizeken utazó czár elnöklele alatt miniszteri tanácskozás lesz és a kormány csak azután fog válaszolni a portának. Ez a válasz ragaszkodni fog ahhoz az eredeti állásponthoz, hogy az egész berlini szerződés revíziója szükösleges. Hivatalos körökben meg vannak arról győződve, hogy Németország előzetesen semmit sem tudott a Balkánon készülő eseményekről.

Izvolzki külügyminiszter ma délután vagy hétfőn tanácskozni fog sir Edward Grey külügyminiszterrel. Hétfőn vagy kedden minisztertanács lesz, amely után a kormány közzé fogja tenni elhatározását a boszniai annexió és Bulgária függetlenségének proklamálása tárgyában. Kedden a külügyminiszter lakomát fog rendezni Izvolzki tiszteletére, aki szerdán utazik el innen.

Oroszország és Anglia.

Politikai körökben feszült érdeklődéssel várják sir Edward Gray és Izvolzki tanácskozásának eredményét, de nem nagyon biznak abban, hogy a konferencia létrejön. Az angol és az orosz felfogás között jelentékeny eltérések vannak. Oroszországnak az az álláspontja, hogy feltétlenül napirendre kell tűzni a konferencián a Dardanellák kérdését, mert az orosz kormány nem küldene megbízottakat a konferenciára, ha programjáról ez az ügy hiányozna és ha nem lehetne kilátása arra, hogy kersztülviszi mindazon intézkedések kiküszöbölését, amelyek Oroszország jogait csorbítják. Ezzel szemben az angol kormány úgy vélekedik, hogy a konferencia csak Bosznia-Hercegovina annexiójával és Bulgária függetlenségének proklamálásával foglalkozhatik, még pedig abból a szempontból, hogy milyen kompenzációk illetik Törökországot. A kompenzációk között első sorban szó van a kapitulációk megszüntetéséről, az idegen postahivatalok kiküszöböléséről és pénzübeli kárpótlásról. Angolország elvileg nem akar Oroszországnak nehézségeket támasztani a Dardanellák kérdésében, de másrészt azt tartja, hogy a mostani időpontban Törökországtól nem szabad újabb áldozatokat követelni, annál is kevésbbé, mert a jelenlegi konferenciának az a célja, hogy kárpótolja Törökországot, tehát nem lehet az ottomán birodalmat újabb áldozatokra kényszeríteni.

A „Novoje Vremja“ mai számában leplezetlenül előáll azzal, hogy Izvolzki állása tarthatatlan s jól teszi, ha mentül hamarabb lemond. Oroszországnak nem kell konferencia, hanem nyílt programra és olyan férfiakra van szüksége, akik képesek ilyen programot megalkotni és megvalósítani.

Románia aggodalmai.

A félhivatalos Independance Roumaine azokról a lapjelentésekről írva, amelyek a balkáni változásokat helyeslik, azt az aggodalmukat fejezik ki, hogy Románia nem fogja részét kivenni a zsákmányból, ezt mondja:

E gondolat ellentétben áll azokkal az elvekkel, amelyek Romániát mindenkor vezényelték. Még a berlini szerződés előtt, a párisi szerződés óta, amely a modern Romániát megteremtette, Románia nemzetközi magatartása változatlan maradt. E magatartása

következtében Románia a civilizáció fontos tényezője s az európai népcsalád tisztelhető tagja lett. Románia állandóan békés politikát követ a nemzetközi szerződések tisztelhető tartása mellett és minden erejét sokat szenvedett népe erkölcsi és anyagi felsegítésének szenteli. Miután így áll a helyzet, mondja a lap, mily szerepet játszon Románia Macedóniában? Elsősorban győzze meg Európát, hogy a bolgárokon, szerbekben, görögökön és albánokon kívül Macedóniában román törzsű nép is lakik, amely tudatában van származásának és nyelve, hagyományai és fájának megfelelően kíván fejlődni és hogy a macedóniai románok fontos tényezői a rendezettségnek és leghívebb alattvalói a szultánnak. Románia nem követ kalandor politikát és nem fog eltávolodni a kevés kivétellel állandóan követett bölcs politikától, főleg pedig nem fogja megújítani a konzervatív párt nevesztéses hadi kísérleteit, egyúttal azonban nem fog közönyösen viselkedni a déli eseményekkel szemben és miután teljes akciószabadsága van, minden eshetőségben megfelelőképpen viselkedhetik. A berlini szerződés revíziója esetén Románia szintén hallatni fogja szavát, amely tekintettel Romániának az európai béke érdekében hozott áldozataira, figyelembevétel fog érdemelni. A nemzeti liberális párt mindig a helyzet magaslatán tudott állani és bebizonyította, hogy tekintélye elégséges arra, hogy ellenségeiben tiszteletet keltsen és tartson fenn Románia hagyományos politikája iránt.

A berlini szerződés revíziója.

A nagyhatalmak közül elsőnek Anglia nyilatkozott Bulgária függetlenségének proklamálásáról. A bolgár jegyzék tárgyában a brit kormány kijelentette, hogy a bekövetkezett tény nem ismerheti el, mert ez megszegése az összes nagyhatalmak által aláírt berlini szerződésnek, tehát a nagyhatalmak döntése minden körülmények között bevárható. A bécsi véleményekkel ellentétesen Londonban nagyon sötétnek látják a nemzetközi helyzetet s attól félnek, hogy nemzetközi bonyodalomk támadhatnak, ha a konferencia nem sikerül. Ausztria-Magyarország nem idegenkedik attól, hogy a konferenciára megbízottakat küldjön, ellenben határozottan megtagadná részvételét a kongresszuson, ha programjára tűznék Bosznia-Hercegovinának a monarchia által történt bekebelezését. Németország a konferencia kérdésében az osztrák-magyar monarchia elhatározásától teszi függővé a saját állásfoglalását.

A Novoje Vremja a kongresszus egybehívásának eszméje ellen nyilatkozik. A lap szerint a legnagyobb nehézségek gördülnek a kongresszus összehívása elé. Ausztria-Magyarország nem fogja megengedni a Bosznia és Hercegovina annexiójáról szóló vitát. A bolgárok sem engedik majd magukat a kongresszuson vazallusokként kezelni. Oroszország nem terjeszthet szorosán körvonalazott programot a kongresszus elé és ezenfelül Oroszországnak nincs elég tekintélye. Oroszországnak nincs szüksége konferenciára, hanem jövő politikája számára világos programra.

Legujabb.

Szófiából jelentik: A holnapra tervezett királyi bevonulást hétfőre halasztották. Az ünnepes bevonuláson az idegen államok képviselői nem fognak résztvenni.

A békegaiamb tollából.

— Báro Suttner Berta emlékirata. —

Amikor Európaszerte háborushírek szállongnak, jelentek meg az Örökbéke női apostola, báro Suttner Berta emlékiratai nyomtatásban. Férfit megszégyenítő bátorsággal és kitartással küzd ez a csodás asszony az ő nemes eszméje mellett, melynek megvalósulása talán az utópiák közé tartozik, de ábrándnak is szép.

Suttner Berta híres regénye „Le a fegyverek-kel!” jelezte az utirányának a kiinduló pontját. Akkor még a családi és egyéni gondok s feladatok tartották lenyűgözve, csak később mélyedt el teljesen a béke kérdésének megoldásába s azóta — mint ő írja — lelke aféle szeizmográffá változott, mely a leghalkabb távrezgésre is reagál.

Egy-kettőre belekerült a békemozgalomba. Egy-mást értek kongresszusok, értekezletek, egyesületek alapítása. Összeköttetésbe jutott a vezéralakokkal: Nobel Alfrédal állandó levelezésben állott s megis látogatták egymást. Verescsagin, a nagy,

képfestő, személyesen magyarázta neki hatalmas műveit s e szavakkal jelezte összetartozóságukat:

— Nagyságos asszonyom, mi kollégák és bajtársak vagyunk.

II. Vilmos császár — írja Suttner Berta — a híres Napoleon-képek láttára így szólt Verescsagin-hoz:

— Ezekkel itt, kedves mester, sokkal nagyobb hatással dolgozik a háboru ellen, mint azt az összes békekongresszusok tehetik.

Abban az időben beszélt neki Oldenburgi Elmar herceg, akivel Erla-kastélyban sokszor találkozott, hogy nagybátyja Oldenburgi Pál herceg egy időben sokat foglalkozott a háboruk beszűntetésével s e tárgyban 1873-ban kimerítő levelet írt Bismarck hercegnek. Arról, hogy a vaskancellár mit felelt, semmi se jutott a nyilvánosságra.

A báróné ismerősei közé tartozott gróf Crenville Ernesztina, egy öreg anyóka is, aki sok érdekeseit tudott az élményeiből beszélni.

— Egy napon — csevegte a többek közt — egy szűkkörü kis ebéd után Erzsébet császárnénál voltunk: Valéria főhercegnő, a cumberlandi herceg, én és egy pár udvari dáma. A császárné szótlan és szomorú volt. Egyszerre felkiáltott: „Ah, ki! . . . Ki a szabadba, a messzeségbe! . . .” Valéria főhercegnő ijedten fulgrott és kérlelte: „Az istenért, mamám! . . .” A cumberlandi herceg csitította: „Igaz van felség . . .” és a főhercegnőnek sugta: „Csak ne hagyják magára, sohse hagyják magára!”

Vigabb az a kis történetke, melyet Suttner Berta abból az időből említ fel, amikor férjével Prágában tartózkodott: Meglátogatták Vrchlicky Jaroslávot, a kitünő költőt.

— Megszoktam — írja a báróné — hogy a szép művek alkotóiban többnyire szép emberekre találok, annál nagyobb volt ijedségem, amikor Vrchlickyt megláttam, mert kénytelen vagyok bevallani, hogy a kitünő cseh költő nagyon csunya volt. Csak szemének szellemes nézése és hangjának kellemes csengése enyhítette ki az első kedvezőtlen benyomást. Nagyon szívélyesen üdvözölt: „Örülök — mondta — hogy Prágába is eljötték. Az itteni közönségnél teljes megértésre találnak.” — Attól félek — ellenvettem én — hogy éppen a prágaiak, az ő nemzeti viszálykodásukban, nem lesznek fogékonyak a mi törekvéseink iránt. — Oh — felelte a költő — a zenében nincsenek nemzeti ellentétek. Eleinte nem értettük, hogy mit akar ezzel mondani, csak később derült ki, hogy minket a Reé házaspárnak — a Prágában hangversenyző zongoraművészpárnak — nézett.

Türr Istvánról is megemlékezik. A hetedik világbéke-kongresszus idején találkozott Budapesten a nemrég elhunyt tábornokkal, aki a kongresszuson elnökölt. Néhány kedves adomát mond el róla: „Nem igen sikerült az olasz királyt rávennem — beszélt Türr — hogy Ausztriát meg kell támadnunk. De az árokig már elvezettem . . . most már ugornia kell!”

Egy alkalommal egy kinaival a civilizáció-ról beszélt Türr. „Szép, szép, a liberté, égalité, fraternité, de valami kell még hozzá negyediknek”. — „És mi az?” — „A harmonizáló”. — „Micsoda?” — A kina a verés mozdulatát utánozva, felelte: „A bambusz”.

Az 1902-iki évvel zárja le Suttner Berta az élményei leírását. Abban az évben, december 10-én, halt meg férje és küzdőtársa. Megható szavakat talál az elvesztett férjéről való bucsuzás esetelésére: „Az ezentul magányos, elképzelhetlenül magányos életem legborzasztóbb napjai virradtak rám”. Azután idézi a haldokló utolsó intelmét: „Bátorság! Ne csüggedj! Abban amit végezzünk, egyetértünk, ezért hát iparkodjál, hogy még sokat végezhesz”.

E bátorításhoz tartja magát.

Az EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

EGYHÁZAK.

Luteránusok egyetemes gyűlése.

Budapest, október 10.

Az evangélikusok egyetemes gyűlése ma már negyedik napja tanácskozik. A gyűlést báró Prónay Dezső elnök délelőtt tíz órakor nyitotta meg.

Ezután megválasztották az adóügyi bizottságot, melynek báró Prónay Dezső lett az elnöke. Az egyes bizottságok jelentései következtek erre. Händl Vilmos esperes a levéltári bizottság jelentését terjesztette elő. A bizottság az javasolja, hogy az egyház régi, értékes dokumentumait, egyházi írásait, amelyek a levéltárban nincsenek kellően megőve, helyezték el a biztonság kedvéért az egyetemes levéltárban.

Sztéhló Kornél pártolja a javaslatot, mert — ugymond — az egyházközségek és esperességek alig törődnek a régi könyvekkel és dokumentumokkal. Sok helyütt a templom sekrestyéjében hevernek századok előtti igen értékes és fontos régiségek és műkincsek. Indítványozza, hogy vagy rendezzék az illető esperességek a dolgot, vagy adják át az iratokat és régiségeket az egyetemes levéltárnak.

Gyurácz Ferencz püspök úgy módosítja az indítványt, hogy amennyiben az egyes gyülekezetek úgy sem hajlandók kiszolgáltatni a birtokukban levő okmányokat, hívják fel a püspökök az egyes községeket, gyülekezeteket, hogy jegyzéket készítsenek azokról a régi okmányokról, kéziratokról, nyomtatványokról, amelyek birtokukban vannak, terjeszték be ezt a jegyzéket az egyetemes levéltárhoz.

Zsilinszky Mihály kerületi felügyelő még azzal toldja meg az indítványt, hogy egy éven belül kötelezzék a gyülekezeteket a jegyzék fölterjesztésére.

Az egyetemes gyűlés így határozott. A gyűlés a Szent Imre-kör mintájára internátus felállítását vette terbe még a múlt esztendőben.

Bizottságot is küldtek ki az internátus dolgában, mely már két ülést tartott és melynek az internátus dolgában hozott javaslatát Sztéhló Kornél terjesztette elő az egyetemes gyűlésnek.

E szerint az egyház üllői-uti házában egy ötven főiskolai haligató befogadására tervezett internátus állíttatnék fel. Terve van véve egy nagyobb szobához 46 diák részére, akik évi 1000—1000 koronát és több kisebb, a 36 diák részére, kik évi 800—800 koronát fizetnének. Fedezetképpen 47.000 korona áll az egyház rendelkezésére, az évi költségvetésbe pedig 46 ezer koronát vett fel a bizottság az internátus felállításai költségeire. Indítványozza továbbá az előadót, hogy — mivel az állam a Szent Imre-körnek 100.000 koronát ad segélyképpen, — az evangélikus internátus részére is kérjenek segélyt az államtól.

Több rendbeli hozzászólás után az egyetemes gyűlés a bizottság javaslatát magévá tette.

— (Az új evangélikus lelkész beiktatása.) Raffay Sándor pozsonyi teológiai tanárt hívta meg a Deák-téri evangélikus magyar egyház megüresedett lelkészi állására. Az új lelkészt október 25-én, vasárnap, fogják ünnepélyesen beiktatni. Fábry Viktor segédlelkész, akit Kolozsvár másodlelkészévé neveztek ki, október 18-án, vasárnap tartja meg utolsó szentbeszédét a Deák-téri evangélikus templomban.

— (A pesti református egyházmegye) tegnap tartotta évi közgyűlését gróf Teleky József és Máty Lajos esperes elnöklése alatt. Gróf Teleky József megnyitó beszédében utalt a protestáns egyházak életében felmerült aggályos tünetekre s teljesen a gróf Tisza István ismeretes álláspontjára helyezkedett. A „Ne temere“-t illetőleg Benedek Sándor tanácsbíró tett indítványt. Beszédében szintén mérsékelt felfogást tanúsított. Nem támadja sem a katolikus klerust, sem a kormányt. Hisz a békés megoldásban. Szükség esetén azonban a jus placetis is alkalmazandónak tartja. Ez a jog élőjog s nem tartozik a rezervált királyi jogok közé. Az indítvány egyhangu elfogadása után az újonnan választott tanácsbírók, m. p. Szabó Aladár, gróf Teleky Tibor, Horváth István, dr. Szász Béla, Ligárt János, dr. Vikár István és Veresmarty Miklós tették le az új esküt. Helybenhagyták a pesti ref. egyház szervezeti szabályzatát, mely szerint jövőben Budapesten hat lelkészi állás lesz. Délután bírósági ügyeket tárgyaltak, melyen a vádat dr. Szabó József egyházmegyei örgróf képviselte. Az ülés éjfélt után 2 óráig tartott.

Emlékezés Turgenyevre.

— Boborykin Péter följegyzéséből. —

Oroszországban most ünnepelték kegyelettel a „Füst” világhírű szerzőjének, Turgenyev Iván halálának huszonötödik évfordulóját. Már mennyire Oroszországban a szabad eszmék előharcosairól megemlékezni lehet.

Boborykin Péter, Turgenyev személyes ismerőse, a „Russkija Wedomosti”-ban a nevezetes alkalomból érdekes visszapillantásokat közöl. Amennyiben ezek közérdekűek és amennyiben Turgenyev neve hazánkban is népszerű, sietünk azokat ismertetni.

1863/64 telén — írja Boborykin — Pétervárott az „Olvasókönyvtár” kiadó-szerkesztője voltam s e minőségemben fölkerestem Turgenyevet, hogy őt a közreműködésre fölkeríjem. Eppen akkor meghasonlott volt a világgal s elhatározta, hogy örökre a külföldre költözik. Kereken kijelentette, hogy semmit sem ígérhet meg, mert írói működését befejezettek tekintti.

— Saját fészket nem fontam magamnak. Mindig idegenben éltem. Most távol Oroszországtól telepedem le. Önmagamból semmit sem tudok kigondolni, azoknak körében kell élnem, akiket leírok.

Ezek volta szavai.

Egy másik beszélgetésünk egy pétervári vendéglőben folyt le, amelyet már becsuktak. Abban az időben volt ez, amikor Turgenyev badeni tartózkodása után Párisban élt, de már elég gyakran hazarándult Oroszországba.

A nyarat olyankor spasskovej birtokán, az oreli kormányzóóságban töltötte. Akkor nyílt alkalmam meggyőződni, milyen fényes és bájos társalgó, milyen kifünő jellemzője és rajzolója egy az orosz, mint a külföldi életnek s embereknek.

Tudvalevő, hogy magas és daliás termete dacára gyöngye hangja és suttogó beszédmodora volt s hogy kiejtésében a Moszkvától délfelé élő őslakók tájszólása volt érezhető. Ez azonban legkevésbé se csökkentette előadásának szépségét, még ha a saját műveit, különösen az „Egy vadász emlékiratai”-t olvasta is föl.

Az említett vendéglői ebédkor, a többek közt, Tolstoj Leó is szóba került. Leó-t oroszosan Lewnek ejtik ki; Turgenyev pedig az „Anna Karenina” szerzőjét — a háta mögött — Lewuska Tolstoj-nak nevezte.

Már akkor se leplezte, hogy neki „Anna Karenina”-ban sok rész nem tetszik. De a „Kozákok” és a „Háboru és béke” szerzőjét máskülönből feltétlenül tisztelte és hogy e nagyrebecsülését képleti-leg is kifejezze, hatalmas lángesze miatt „elefánt”-nak czimezte és a legőszintebben elismerte, hogy önmagánál végtelenül magasabban állónak tekintti.

A mai koleras napokban időszerű fölemlíteni, hogy Turgenyev mennyire félt a kolérától. Egy ízben egy pétervári szállodában látogattam meg. Ez akkoriban történt, amikor Trepov tábornok volt Pétervár főrendőrigazgatója. Turgenyev szobájában Avdejev M. író-t találtam, Turgenyev legbuzgóbb utánczóját.

Turgenyev a kályha mellett állva, dult ábrázattal fogadott:

— Még nem tudja? — kérdezé.

— Mit?

— Itt a kolera dühöng. Trepov elrendelte, hogy a rendőri tudósításokban tegyék közzé ezt a hírt.

— Nos, ha így is van! Hiszen a kolera nálunk járványos betegség!

— Ah, istenem! Hát nem tudja, mennyire félek tőle?

Azután elbeszélte, hogy előző nap egy ismerősénél volt. Ott tudta meg a veszedelmes betegség kitérését és ez a hír annyira fölízgatta, hogy nem tudott volna egy szállodai szobában egyedül aludni, tehát hálásra a barátjánál maradt.

— Erte meg — tette hozzá majdnem reszkető hangon — hogy a kolera éppen azokat nem kiméli, akik félnak tőle.

— Hiszen akkor, Iván Szergejevics — nyugtatam meg — magát már régen elvitte volna, mert már sok kolerajárványt élt tul Oroszországban.

Szocialista népgyűlések.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 10.

Ma reggel a szocializmus párt vezetősége nevében Horovitz Gábor és Garami Ernő megjelentek dr. Boda Dezső főkapitánynál, akinek bejelentették, hogy a párt ma este a város több helyén gyűlést fog tartani és kérték a főkapitányt, hogy vegye tudomásul a bejelentést. Dr. Boda Dezső eleget tett a szocialista vezérek kérésének, de a gyűlések tudomásul vételét ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a bejelentők vállaljanak kezességet, hogy egy a gyűlésen, mint a gyűlés után példás rend lesz és a munkások nem fognak tüntetni. A bejelentő szocialisták elvállalták a felelősséget s azért is kezessétek, hogy a szétoszlás is a legnagyobb rendben fog végbemenni.

A gyűléseket a következő felhívásban közzölte a munkásokkal:

Munkások! A koalíziós kormány jogot ígért a népek és ehelyett rendőrkardot és börtönt juttat nekik. Tegnap este a rendőrkard garázdálkodott a munkásság sorában, ma pedig a börtönök ajtait tarták fel s már eddig is letartóztatták többek közt a következő elvtársakat: Tarcazi Lajos, Vántus Károly, Faragó Dezső, Haáz Kálmán, Weisz Károly, Schönbrunn József, Hubay János, Wischnofszky Ignác, Vágó Béla. Munkások! Komoly idők, döntő pillanatok előtt állunk! Szükség lesz rátok! Holnap, szombaton, e hó 10-én, este 8 órakor több nyilvános népgyűlést tartunk, amelyeken megbeszéljük a további teendőket. A gyűlések helyét a holnapi, szombati Népszavából tudjátok meg. Ott legyetek! A szocializmus párt.

A gyűléseket a következő helyeken tartották meg minden rendezés nélkül:

II. ker. Medve-utca 6., VI. ker., Hungária-körút 101., VII. ker., Nagydífa-utca 17., VIII. ker. Berzsenyi-utca (Szikszai), VIII. ker., Futó- és Prater-utca sarok. A napirendhez Bokányi, Garami, Kunfi, Tarcazi és Vántus szólottak.

A csütörtök esti zavargás ügyében indított vizsgálatot folytatja a rendőrség. A tegnap délelőtt letartóztatott öt munkást ma délben átvitték az ügyészséghez, az este letartóztatott tizenhét munkást pedig holnap, vasárnap adják át az ügyészségnek.

Ma délelőtt újabb letartóztatások történtek. Detektívek jelentek meg a Magyar-belga fémipar részvénytársaság Hungária-körúti telepén, hogy előállítsák a rendőrségre Haszon Gyula, Tóth Kálmán és Orbán István vasesztergályosokat, akik a gyárban dolgoztak.

Ezek ellen a munkások ellen az a gyanu merült fel, hogy a tegnapelőtti tüntetéseken résztvettek s a rendőrökre lövöldöztek. A gyári munkások nem akarták megengedni, hogy társaikat a detektívek a főkapitányságra vigyék s fenyegető állást foglaltak el. Erre a detektívek megfenyegették a munkásokat, hogy rendőröket hozhatnak s erre a munkások engedtek s a detektívek az előállított munkásokkal eltávozhattak a főkapitányságra.

Ott Koródy Béla rendőrfogalmazó kihallgatta a három munkást, akiknek részessége a tegnapelőtti tüntetéseken mindjárt kétségtelenné vált. Haszon Gyulánál revolvert találtak, amelyből egy töltény hiányzott. Haszon Gyula bevallotta, hogy lőtt a rendőrökre. Vallomása további során elmondotta Haszon, hogy a gyár közelében levő kis erdőben csütörtökön este összeövetelt rendeztek a gyár munkásai. Az erdőben revolvereket és vasbotokat osztottak szét köztük. A vasbotok a gyárban készültek, amire a gyárigazgatóság kijelenti, hogy ez tudtán kívül történt. A munkások tehát a gyár anyagából készítettek vasbotokat, amiért külön is felelősségre fognak vonni. Haszon Gyulát letartóztatták és holnap átkísérik az ügyészséghez. Társait szabadon bocsátották.

UJDONSÁGOK.

Bucsu.

Ó, hagyjatok már utamra mennem!
Ó hagyjatok már, ti jók, ti gyöngék...
Én bus beszédem zavaros árja
Csak riogatná felketek csöndjét.

Derűsen ég kis léleklámpástok.
Nap-nap föltitek, pontosan, mérten.
Magafogyasztó, vad lobogással
Sohasem égett. Ó ne is égjen!

A virradatban unott robot vár,
Az alkonyatban vetett ágy csábit.
Nem ismeritek — ó ne is, ne is!
A felgyult lelkek rőt éjszakáit.

Tüzes agygyal, bus, nagy haraggal
Lesni új hainalt: itt ismeretlen...
Rácsos ablakból-méntaszag árad —
Ó hagyjatok hát utamra mennem!

Várnak rám, várnak. Szomorú társak,
Mondják is: „nem jön”. Mondják is:
„halott”.

Beléfogóztak a jók, a gyöngék,
Megbabonázták méntás ablakok...

— Bus, pogány ficzkók, tanyátlan népem!
Rim rajongói, — ne féljete!
Méntás ablakok kerítő szagától
Szűz még a felkém s megye veletek.

Csak még... ó, csak még... Ej
pogány ficzkón,
Tanyátlan népem, hisz megértetek!
Rácsos ablakban a muskátlik, ménták
Szőke szép lányfeiet körítenek...

Bűn, hogy megálltam? Bűn, hogyha
hittem?
Nagyon szerettem, — megbocsássatok!
Lám, megyek is már... Mily halott-
szaguk
Ezek a méntás, rácsos ablakok...

Gyóni Géza.

— NAPIREND. Naptár. Vasárnap, október 11. — Róm. kat.: D. 18. M. N. A. — Prot.: D. 17. Ipolyka. — Görög-ország: szept. 28. E. 17. Karit. — Zsidó: Thisri 16. Szukh. 2. n. — A nap két reggel 6 óra 13 perczkor, nyugszik este 5 óra 10 perczkor. — A hold két este 6 óra 34 perczkor, nyugszik reggel 8 óra 4 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — Löverseny utolsó-előtti napja délután egyegyed 3 órakor.

Szláv-kiállítás és Pálkik hagyatékának kiállítása a Múzeumokban nyitva. Belépődíj együttesen 60 fillér. A tagsági jegyek érvényesek. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva 9-11-ig. Belépődíj nincsen. — Fialat művészek kiállítása az Uránia Kigő-téri szalonjában nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes tárlai nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képesarnok nyitva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aqin-cumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerin délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Az Egyetértés Vasárnapja. A bolgár események aktualitásait, I. Ferdinánd király és Eleonóra királyné legújabb arcképét, a szobranie, a szóliai királyi lak és a bolgár hadsereg tisztjeinek és legénységének képeit közli az Egyetértés Vasárnapja. Hoz a bolgár vasutak sztrájkjáról két érdekes felvételt, valamint a longschamps löversenyek divatujdonságairól s a reichsrathban tartott nemzetközi ankétról is. Az irodalmi részben Rosnytól, Ragactól és Wellmann-tól közöl érdekfeszítő novellákat.

— Személyi hír. Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója két heti tartózkodásra külföldre utazott. — Derussi György budapesti román főkonzul visszatért szabadságáról és átvette a főkonzulátus vezetését.

— **A spanyol király Magyarországon.** A spanyol királyi pár e hó 15-én, csütörtökön inkognitóban meglátogatja herceg Esterházy Miklóst sopronmegyei eszterházi kastélyában. A spanyol király kivánságára hivatalos fogadás nem lesz. Alfonz király és neje másfél napig időzik a történeti nevezetességű kastélyban, amely a versaillesi után a legnagyobb kastélya Európának, építkezés tekintetében pedig hasonmása a schönbrunni kastélynak. Ezt a három évszázados kastélyt a híres Esterházy nádor építtette a fertői vadászkastélya helyén. A hatalmas aranyu kastélynak száznyolcvan szobája van, melyekből a spanyol királynak és feleségének az első emeleten tizenhat szobát rendeznek be. Herceg Esterházy Miklós fejedelmi pompával fogadja majd királyi vendégeit, kiknek tiszteletére nagy személyzetéből harmincz embert öltöztet fel külső szolgálatra a fraknoi várban őrzött gránátosruhába, mely a múlt század elején az Esterházy hercegi család állandó testőrségének festői egyenruhája volt. A kastély pompás márványvesztibüljét remekül feldíszítik. A spanyol királyt és nejét e látogatás alkalmából Izabella főhercegné asszony elkíséri leányával Eszterházára.

— **A budapesti új hadtestparancsnok.** A bécsi „Zeit” mai száma jelenti, hogy a budapesti 4. hadtest nyugalmába készülő parancsnokának, gróf Uexküll-Ghyllenberg lovassági tábornoknak helyébe, hír szerint, báró Steininger tábornagyot, a pozsonyi 5. hadtest parancsnokát fogják kinevezni. Steininger helyébe Rummer altábornagyot, a prágai 9. gyaloghadosztály parancsnokát fogják kinevezni a pozsonyi hadtest parancsnokává.

Báró Steininger Károly 1847. május 16-án született Trieszben, ahol atyja tábornagy volt. A közös hadseregbe 1865-ben lépett be s mint tiszthelyettes a 11-ik gyalogezredbe osztották. 1867-ben a vezérkarhoz osztották be. Örnagygyá történt kinevezése után 1880-ban a király számszerűségévé és berlini katonai attachéjává nevezte ki. Ebben az állásban vezérőrnagy kinevezéséig megmaradt. 1895-ben a 27. gyalogdandár, 1898-ban pedig a 11-ik gyaloghadosztály parancsnoka lett és ugyanezen évben kinevezték altábornagnak. A pozsonyi 5-ik hadtest parancsnokává 1905. április havában nevezte ki a király és ugyanezen esztendő novemberében tábornagy lett.

— **A német császár légi utazása.** Vilmos német császár annak idejében, még a katasztrófia előtt, mely Zeppelin léghajóját érte, kifejezte azt az óhaját, hogy szívesen venne részt gróf Zeppelinnel együtt egy légi utazásban. A katasztrófia megakadályozta ennek a tervnek a megvalósítását. Most azonban, hogy Zeppelin új léghajója elkészült, a császár újra kijelentette, hogy a gróftól legközelebbi útján el fogja kísérni.

— **Uj horvát iskolahajó.** A horvát országos kormány a bukkari-i tengerészeti iskola részére új iskolahajót rendelt a kieli hajógyárban. A hajó tegnap érkezett Bukkariba, ahol ünnepiesen fölszentelték. A hajó a „Villa Velebita” nevet kapta. Az új iskolahajó 378 tonnás, két árboczos gőzös s vitorlakkal is föl van szerelve.

— **Halálos vasúti szerencsétlenség.** A Miskolc melletti alsószolczi állomáson tegnap halálos végű baleset történt. Ij. Nagy Sándor huszonhat éves váltókezelő este 7 órakor titokban s az állomásfőnök tudta nélkül Miskolcra akart utazni. Lopva felszállni készült tehát a berobogó s az állomáson mindössze egy percig veszteglő vonatra, de ennek mozdonya, mely már elindult, elütötte a szerencsétlent. A vonatvezető észrevette a szerencsétlenséget, de a vonatot nem lehetett már megállítani s Nagy Sándor holtteste borzalmasan megcsontítva került ki a kerekek alól. Az áldozatot felesége és több apró gyermeke siratja. A vizsgálatot megindították arra vonatkozólag, hogy terhel-e valakit mulasztás.

— **Petőfi családja.** A Petőfi-Társaság azzal a kéressel fordult a főváros tanácsához, hogy Petőfi Sándor szüleinek és fiának a kerepesi-úti temetőben nyugó hamvait közös sírba temesse el. A tanács kettős diszkrét helyet adományozott a nagy költő holtjai részére. Petőfi szüleinek és fiának exhumálása már a jövő héten fog megtörténni.

— **Szilágyi Dezső síremléke.** Szilágyi Dezső síremlékét, amelyet Strobl Alajos szobrász mintázott, október 18-án leplezik le a kerepesi-úti temetőben. A leplezés ünnepén képviselve lesz a kormány, a főrendiház és a képviselőház.

— **A szombathelyi kultúrnap.** Ma délután egy óra 40 perczkor indultak el a Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyűlésén résztvevők a keleti pályaudvarról Wlassics Gyula szövetségi elnök és Thaly Kálmán, a szövetség alelnökének vezetésével. A társaságban mintegy nyolcvan vettek részt. Amikor a vonat Czellömökre érkezett, Vasvármegye törvényhatósága nevében egy hasz tagból álló küldöttség élén Hörd Géza alispán üdvözölte Wlassics Gyula elnököt lelkes beszédben. Örömeinek adott kifejezést, hogy a Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége idej gyűlésének helyül Szombathely városát szemelte ki, ahol most nagy kultúrnapok között fog végbemenni az új muzeum felavatása. Wlassics Gyula, a szövetség elnöke röviden megköszönte a szíves és meleg fogadtatást és hangoztatta, hogy a szövetségnek őszinte öröme szolgálat, hogy közgyűlésének ideje összeesik Vasvármegye kulturális életének egy jelentős mozzanatával. Felhozta, hogy a megye közönsége, valamint Szombathely város társadalma mindig élénk fogékonysággal viseltetett minden iránt, ami a magyar kultúrának az előmozdítására irányul és éppen ezért jönnek szívesen e vármegyébe, illetve Szombathely városába. Az üdvözlő küldöttség lelkes éljenzése közepette szálltak ismét vonatra a vendégek. Szombathely város pályaudvarán Brenner Tóbiás polgármester fogadta a vendégeket és lelkes beszédben üdvözölte Wlassics Gyulát, aki a szíves üdvözlést meleg szavakkal köszönte meg. Ezután a vendégek mintegy hatvan magánfogaton bevonultak a gyönyörűen kivilágított és pazar logodiszba öltözött városba, amelynek utvonalairek látványt nyújtott a sötét estében mintegy ezer iskolai növendék színes lampionokkal. Az utcán végig nagyszámu közönség állott sűrű sorfalat, zúgó éljenzéssel és lelkes ovációval fogadva a megérkező vendégeket. A bevonulás a Széll Kálmán-utcán, a Király-utcán és az Erzsébet királyné-utcán történt. A menet István Vilmos püspöki palotája elé hajtatott, ahol Wlassics Gyula megszállott. Ezután a fogadóbizottság a többi vendégeket szállásolta el. Este nyolcz órakor a Vasvármegyei Kaszinóban ismerkedési estély volt, amelyen a vármegye és a város élőkölő társadalma teljes számban vett részt. A estélyen résztvevők meleg ünneplésben részesítették Wlassics Gyula elnököt, Thaly Kálmán alelnököt és Hermann Ottót. Az egész városban roppant lelkes és felemelő hangulat uralkodik.

— **Diákstrájk Pétervárott.** Az orosz közoktatási miniszter rendelkezése ma megnyitották az egyetem, de előadást nem lehetett tartani, mert a strájkoló diákok megakadályozták. Zavargás azonban nem volt. A műegyetemen, a technológiai intézetben és a nőgyógyászati intézetben a tanárok megjelentek ugyan, de nem tartottak előadást, mert a hallgatók közül senki sem jött el.

— **A huszorsora megrendszabályozása.** Egyelőre csak vidéken s csak egyetlen városban rendszabályozták meg a huszorsorásokat, de már ez az egy precedens is ékesen bizonyítja, hogy mihelyt a hatóság a közönség érdekében a sarkára áll, az uszorások meghunyászkodnak. Verseczen ugyanis ma nyílt meg a városházán a városi mészárszék. Noha a huskészet nem fedte a szükségletet, a mészárosok mégis megijedtek. Eddig hallani sem akartak a husárok leszállításáról. A városi mészárszék megnyitása folytán az eddigi husárok 20 százalékkal leszállították. A város a husz olyan áron méri, hogy az összes kiadásokon kívül még 15 százalékos haszna van.

— **Hítvesgyilkos földbirtokos.** Moroda aradmegyei faluban szörnyű vérengzést vitt véghez Haas György földbirtokos gazda. A felesége otthagytta goromba természeté miatt. Haas hiába követelte, hogy térjen vissza hozzá. Elvakult dühében aztán kést ragadott, nekítámadt az asszonynak és nyolcz szurással megölte. A gyilkos gazdát letartóztatták.

— **A vilnai vonatrablásról.** Röviden már megemlékeztünk a vilnai vonatrablásról. Most Pétervárról a rablás részleteiről kaptunk hírt. Kiderült, hogy a rablást egy jól szervezett rablóbanda hajtotta végre. Az első áldozatok Durov és Boriszov csendőrök voltak; ez utóbbit összesen kilencz revolvergolyó érte. A Molodnitszki-ezredhez tartozó négy altiszt szintén súlyosan megsebesült. Alexandrovits Mihály nagyherceg, aki az állomáson gyorsvonaton áthaladt, megállította a vonatot és Boriszovnak 300 rubelt ajándékozott. A csendőrtiszt parancsnoka azonkívül még 200 rubelt juttatott Boriszovnak. A rablók száma legalább is negyvenöt volt. Tíz réztartályban összesen 29.288 rubel készpénzt vittek magukkal, míg bankjegyekben és értékpapirokban négyszázezer rubel jutott a rablók birtokába. A postakocsiban egy löfegyvert, egy finn kést és két bombát hagytak a rablók. A szomszédos vágányon egy kosárban tíz bombát találtak; más három bomba a sinekre volt erősítve. A rablók egy teherkocsin menekültek, amelynek nyoma egészen Novo-Wileiskáia állomásig vezetett, ahol azután elveszett. A Wilia-folyón csónakokat és tutajokat találtak, amelyeken a rablók átkeltek a folyón. Tizenkettő közülök a zsákmány legnagyobb részével a Memel-folyón átkelve, Németországba menekült.

— **Körözött ügyvéd.** A nagyváradai rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy dr. Benedek Vilmos nagyváradai születésű 40 éves ügyvéd többrendbeli sikkasztás elkövetése után megszökött. Benedek Vilmos középtermetű, arcza kővér, telt, haja ritka, vereses, bajusza, poszakállja vereses, szeme kék. A rendőrség nyomozza a megszökött ügyvédet. Dr. Benedek Vilmos néhány esztendővel ezelőtt még igen keresett ügyvéd volt Nagyváradon. A kártya tette tönkre s ez okozta, hogy bűnös manipulációkba kezdett, amelyek miatt most megszökött. Első felesége, akinek hozománya a kártyán eluszott, néhány éve meghalt. Ekkor a város egyik legszebb leányát vette el. Családi élete azonban lehetetleg boldogtalanabb volt és az egész városban mélyen szánták a jobb sorsra érdemes művelt és gyönyörű szép asszonyt. A férfi kártyázott, züllött, a családja pedig éhezett. A szerencsétlen nő végre megunt a zaklatott életet. Két évvel ezelőtt felakasztotta magát. Óriási szenzációt keltett a szomorú tragédia és ettől fogva mindenki elfordult a könnyelmű embertől, aki halálba kergette feleségét. Most már az ügyvédi irodája sem jövedelmezett és nem tudott másképp megélni, mint hogy nagyon megcsappant számu klienseinek pénzét elikkasztotta. Egymásután érkeztek ellene a följelentések az ügyvédi kamarához, sőt később a rendőrséghez is. A följelentések eredménye gyanánt az ügyvédi kamara felfüggesztette az ügyvédi gyakorlatot, a rendőrség pedig megindította ellene a vizsgálatot. Barátai elhagyták, a társadalomból kiközösítve járkált sokáig Nagyváradon. Egyik büntetésében tegnap lett volna a fő tárgyalás, amelyen azonban nem jelent meg. Megszökött a városból. A rendőrség táviratilag kérte erre az összes magyarországi rendőr-állomásokat, hogy kutassák ki és tartóztassák le a megszökött ügyvédet.

— **Vadász-baleset.** Fonós Gaitin törökszakosi szücsmester tegnap délután kocsin ment vadászni. Fegyverét a lábai közt tartotta és ha vadat látott, a kocsiról lőtt rá. Egyszer nagyot tüszentett, fegyverét kiejtette lábai közül, az esés közben elsült és a sörétek a szerencsétlen ember jobb karját összeroncsolták. Fonóst súlyos sebével kórházba kellett szállítani.

— **Házasságok.** Peterdy Sándor posta- és távfőtiszt, kedvelt fővárosi író, akinek tárczáit olvasóközönségünk is előnyösen ismeri, eljegyezte özv. Posztinger Nándornét, szül. bessenyői Magda Margitot.

Strauszmann Armin postatakarékpénztári tisztviselő eljegyezte Strauszmann Friczikét Bergrászon.

Schlem Jakab eljegyezte Balog Benő máv. főellenőr leányát, Jankát.

Bonitzer Alfréd eljegyezte Vári Sárkál Bécsből.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösbben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepen, Budapest VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

A vérhaj gyógyítása szérummal. Régi törekvése az orvosi tudomány, hogy a lueszt, ezt a romboló vérbetegséget szérummal gyógyítsa és fölöslegessé tegye a higany és jód készítményeket, amelyek meggyógyítják ugyan a betegséget, de egyszersmind romboló hatást gyakorolnak a szervezetre is. Mindeztideig nem sikerült más gyógymóddal küzdeni a betegség ellen, mint a nevezett két szerrel. Most az a szenzációs hír érkezik Párisból, hogy Jean Champagne nevű párisi orvosnak sikerült oly szérumot előállítani, amely állítólag teljes biztonsággal gyógyítja a vérbajt. A hirt minden körülmények között fentartással kell fogadni, aminthogy az orvosi tudomány is bizonyára szkeptikusan fogadja majd a hírt. Mindamellett a hír a legnagyobb figyelmet érdemli, már csak azért is, mert állítólag hatszáz beteget meggyógyított már szérumával a feltaláló. Az új szérumról és annak hatásáról az alábbi tudósítás érkezett:

Jean Champagnenak, a bordeauxi orvosi fakultás volt bakteriologusának hosszas kísérletek után, Pasteur alapelvei nyomán, sikerült a vérhaj bacillusaitól tiszta virilis tenyésztet előállítani. E tenyészetekkel oltásokat végzett majmokon és e révén sikerült ezeket oly mérvben inficiálni, hogy vérükből olyan szérumot nyert, amely a vérhaj gyógyításánál följötte eredményesnek és amellel teljesen ártalmatlannak bizonyult. Ez utóbbi körülmény különösen nagy horderejű, mert a vérbajnál ezideig alkalmazott gyógyító eljárások, ugymint a higany és jódkezelés többé-kevésbé súlyos rombolásokat idéz elő a szervezetben. A higanykezelésnek egyúttal az is hátránya, hogy radikális gyógyulás csak nagyon kevés esetben érhető el általa és bizonyos periodikus időközökben a gyógymód megismétlése feltétlenül szükségessé válik, ami természetesen minden esetben a szervezet hátrányára történik, sőt a gyengébb szervezettel bíró betegknél életveszélyes is jár. A Champagne által feltalált szérummal való oltás ezzel szemben, mint azt körülbelül 600 betegon végzett oltási kísérletek kétség-telenül igazolták, nemcsak teljes mértékben ártalmatlan, hanem azonnali és gyökeres gyógyulást idéz elő. A vérbaj kezdődő stádiumában az ugynevezett elsődleges időszakban egyszerű oltás, a második, lappangási időszakban levő vérbajnál, sőt a harmadlagos időszakban is, amikor a szervezetnek már majd minden részébe beférkőzött a baj, kétszeri és csak ritka esetekben háromszori oltás radikális és teljes gyógyulást von maga után. Az injekciókat négyheti időközökben alkalmazzák s így az elsődleges időszakban a gyógyulás egy hónapot, a második és harmadlagos időszakban pedig két, legfeljebb három hónapot vesz igénybe. Dr. Regnier, a párisi Charité-kórház bőrgyógyászati osztályának vezetője nagyszámu vérbajos betegen próbálta ki Champagne szérumát és olyan kedvező eredményt ért el, hogy elhatározta, miszerint kísérleteit tovább is folytatja. Még oly esetekben is, amikor a vérbaj az idegrendszerbe is befészkelődött, s amely esetekkel szemben a higany- és jód-gyógymód teljesen értéktelen, meglepő eredményeket ért el. A múlt hónapban a san-franciskói német kórház vezetője, dr. Jellinek is végzett kísérleteket a Champagne-féle szérummal és hasonlóképpen bámulatos eredményt ért el. Dr. Jellinek többek között egy vérbajos eredetű csontszu esetében is megpróbálkozott a szérummal. Ezen a betegen már több ízben hajtottak végre eredménytelen műtéteket és a higanykurát is eredmény nélkül alkalmazták nála. A Champagne-féle szérummal eszkelődött háromszori injekció után három hónap lefolyásával teljes gyógyulás állott be. Ez az eredmény olyan csodálatos, hogy a meggyógyult beteget dr. Jellinek egy Amerikában még e hó folyamán megtartandó orvosi kongresszusra magával viszi és be fogja mutatni az egybegyűlteknek, hogy demonstrálja a szérum csodálatos hatását.

Beiratások a gyorsíróiskolába. A gyorsírásnak és gépirásnak minél szélesebb körökben való terjesztése végett a „Stenográfia” országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiró-iskolában (kizárólag Rákóczi-ut 60.) október hó 15-én kedvezményes feltételi magyar, német gyorsíró, gépirási és kereskedelmi tanfolyamok nyílnak. A „Kaligrafia” szépirási osztályban fenyenes bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben biztos szépírástoktatás. Az intézet sokszorosító-osztálya elvállal minden-

nemű írás- és diszunkák elkészítését és sokszorosítását. A beiratások egész napon át folynak az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. I. emelet.

Letartóztatott orosz kém. Lembergben, mint onnan jelentik, nagyszabású kémkedésnek jutottak nyomára. A lengbergi oroszbarát rutének még ez év július havában nagy zárandoklatot rendeztek a kiewi helytartóság területén fekvő Poczaowba és más orosz kegyhelyekre. A zárandoklatot Moscovost Jaroszláv, a „Zasczyta Zemla” ó-ruthén önszegélyző egyesület gyakornoka és egy másik hivatalnoktárs, Nosievicz szervezték. A visszatérő zárandokok holmait a határállomáson a csendőrség átvizsgálta és ekkor sok orosz röpiratot koboztak el tőlük. Különösen Moscovosti kompromittálta magát súlyosan, mert nála még gyanús iratokat is találtak. Ez időtől kezdve a lengbergi rendőrség szemmel tartotta az ó-ruthén agitátort s tegnapelőtt házkutatást tartottak a lakásán. Az eredmény szenzációs volt. Moscovosti lakásán a már említett térképeken és tervrajzokon kívül számos fényképet és terjedelmes levelezést találtak. Moscovostit láthatólag konsternálta leartóztatása és későbbi kihallgatása során részben beismerő vallomást tett. Moscovosti fia a galicziai oroszbarát-párt mintegy félév előtt elhunyt vezérének. A fiatal Moscovosti már ezért is nagy tiszteletben állott pártlívei körében. A rendőrségnek sikerült kinyomozni, hogy Moscovosti a „Hotel George”-ben ismételt találkozott ismeretlen orosz férfakkal, akik nyilvánvalóan megbízták őt a kémkedéssel. A rendőrség állítólag már névszerint is ismeri ezeket az embereket. A mai nap folyamán több letartóztatás várható. Moscovosti a legelőkelőbb utcák egyikében tartott fényes lakást. A legfeltűnőbb, hogy lakása az orosz konzulátussal szomszédos házban volt. A rendőrség azt is megállapította, hogy Moscovosti sokszor megfordult Pusztaczkín lengbergi orosz konzul házában.

Gyermekelőadás a Beketow-czirkuszbán. E hó 11-én, vasárnap, délután a Beketow-czirkuszbán családi és gyermekelőadás lesz. Az előadásban, melynek gyermekek fél helyárakat fizetnek, fellépnek az összes szerződötett művészek, a zenebohócok (4 Durharus), a bur biciklisták stb. és bemutatásra kerül az új gyermeknémajáték: „Egy eladó villa”.

Megölte egy kutya miatt. Németh András nagybaráthegyi napszámos egy kutya miatt agyonütötte Kiss Jenő nagybaráti fiatalembert. Négy nappal ezelőtt történt, hogy Kiss Nagybaráthegyen az utcán menet egy kutya meg akarta harapni. Kiss követ ragadott, a kutyát egy ködöbással elkergette és tovább ment. Néhány perc múlva egy erős ütéstől eszméletlenül összeesett. A támadó a kutya gazdája, Németh András napszámos volt, utána lopódzott Kissnek és egy fadoroggal fejbévágta. Kiss behozták a győri kórházba, hol rövid szenvedés után meghalt. Németh Andrást a méntői csendőrök az éjjel letartóztatták és beszállították a győri fogházba.

Zsaroló zugfirkászok. A főkapitányságon többrendbeli zsarolás miatt eljárás folyik a „Napló” című, hétfőn megjelenő lap kiadótulajdonosa, Erdész Zsigmond és annak szerkesztője, Jékői Károly ellen. Ezek még tavasszal megjelentek egy városligeti mulatóban s ott lapjuk számára hirdetésekért kérték. A kéressel elutasították őket, mire a hirdetéseknek megfelelő értékű bérletjegyek átengedését kérték. Ezzel is elutasították őket. Erre megfenyegették a mulatót és utána folyton támadó cikkek jelennek meg a lapban a mulatóról. Hasonlóképp meg akartak zsarolni egy fővárosi pénzintézetet is. Egy támadó cikket kefelevonatban az igazgatóhoz juttattak, de később megfelelő hirdetések fejében a cikket nem jelent meg a lapban. Itt nyilatkozatot is irtak alá, hogy a hirdetések fejében „ellenzikket” nem jelentetnek meg. Adatok vannak arra, hogy a „Magyar remekírók” című könyvvel fővárosi cégzeknél házaltak. Ahol elutasították őket, fenyegették támadó lapcikkkel. A rendőrség a napokban befejezi a nyomozást és az iratokat átteszi az ügyészséghez.

Detektiv-Krónika. Fröhlich János hírlapíró-társunk heti folyóiratának harmadik füzeté érdekfeszítő és értékes tartalommal ma reggel megjelent és 12 fillérért kapható valamennyi tőzsdében és vasúti állomáson. E füzet tartalma az eddig megjeleneteknél is sokkal érdekesebb Conan Doyle-zsánerű

igaz történetekből áll és szórakoztató, oktató hatással van az olvasóra, amennyiben megtanít a gazemberek ellen védekezni. Az irodalmi színvonalon álló olvasmányt ajánljuk mindenkinek.

A Beketow-czirkuszbán folyó nemzetközi versenyzőbirkózások mai tizedik napja is bővelkedett az erős és heves küzdelmekben, amelyeket a közönség a legnagyobb érdeklődéssel kísért és tetszésének mindenkor kifejezést is adott. A mai nap folyamán győztek: Jose van Dem hollandi Pitlovszky magyar ellen 4 p. 20 mp. alatt, Schwartz orosz Gebauer bécsi ellen 2 p. 8 mp. alatt, Thiberio spanyol Petroff bolgár ellen 30 perc után eldöntetlen, Saft sziléziai Kreind bécsi ellen 44 mp. alatt, Sauer bajor Holubán magyar 30 perc után eldöntetlen. Holubán csupán csak a védelemre szorított és igen szépen védte magát.

Fővárosi Orfeum. Schaeffer Sylvester, a Fővárosi Orfeum illusztris vendége, kinek eddigi fellépései az utolsó helyig eladott házat vonzottak, ma vasárnap kétszer lép fel, és pedig a délutáni előadáson és az estin. Jegyélvétel 10-1 és 3-6 óráig kizárólag a nappali pénztárnál.

Halálozások. Szentirmai Gyula klasszikafilológiai és pedagógiai író, az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület disztája, nyugalmazott főgimnáziumi tanár, ma 64 éves korában meghalt Budapesten. A megboldogult főbb művei: Aischylos Oresteiaja és Homérosz Illásza főbb részeitek műfordítása eredeti versmétrégekben; a magyar nemzeti egységes középiskola eszménye és szervezete; a magyar gyorsírás története stb. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz a Krisztina-körút 89. sz. gyászházban.

Kávé- és teabevásárlásainál osztrák céget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger fiumei cég állandóan nagy raktárt tart Budapesten a királyi bérpalotában.

Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Véredényelmesedés (arteliosclerosis) nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívűneteket, stb.-t. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmesedésben tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi és orvosi szaksajtókat az a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvos tanár magasfeszültségű villamos árammal a betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek élettani magyarázata az, hogy a magasfeszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvalisationak neveznek, teljesen fájdalomtalan és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei dr. Hönig Izó budapesti elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24.), ahol a kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

Ij. Weisz Jakab és fia cég Budapest, IV., Váci-utca 30. sz. (Haris-bazár) leltár után mesés olcsón ad minden raktáron levő cikket.

A Royal Orfeum első délutáni előadása. Az Erzsébet-köruti díszes Royal Orfeumot már is megkedvelte a főváros közönsége és a vonzó műsort, melyben Eysler népszerű operettje, a Vera Violetta hódít esténként Nádor Lili, Mezei Ilonka (Vera), Ujváry Károlyival a főszerepekben. Nagy lelkesedéssel ünnepli Lalla Selbini amerikai fűrdőjelenetét és Joskarónis ikáriai játékeit; de meglepetést keltett Ujváry Károly új átváltozó száma is. Az első délutáni előadás most vasárnap ¼ 4 órakor lesz mérsékelt helyárrakkal. A télikert tükörtermében, mely valószággal egyik legszebb terme a főváros szórakozó helyeinek, az előkelő társaság találkozó helye, s benne tánc attrakciók és Balogh Károly cigányzenekara szórakoztatják reggeli 5 óráig a közönséget.

Oktober 1-én kezdődött a téli kúra a Szt.-Lukácsfürdőben. A jelenleg ott lévő vendégek közül felemlítjük a következőket: Bolesláv Workievitz és neje, Triest; Kario Heim, Leskovác; Nicolae Panfil, földbirtokos Radiana; gróf Lujza Zedtvitz és fia Hoffmann-Zaleski Victor, Wien; S. Abram Cohen és kísérete, Belgrád; Kijparissi Nicolainé, Bukarest; gróf Karácsonyi Jenőné, gróf Andrássy Ilona ő excellenzciája, Budapest; méltóságos ifj. Ugron Gáborné, főispán neje, Marosvásárhely; Benkő József törvényeszi elnök és neje, Zilah; főtisztelendő Köthy Mihály, esperes-plébános, Kislőd; Geraszin Viktor ügyvéd és neje, Vajdahunyad; Vágó Albert Losonc; Kender Ferenc földbirtokos, Ménas; Jakab Már gyáros, Erminhályfalva; Weisz Lipót Temesvár; dr. Holly Géza ügyvéd, Székesfehérvár; Gerő Sándor jegyző és neje, Kolozsvár és még számos külföldi és magyarországi előkelő vendég, akik e kiváló budai gyógyfürdő-szállodában a kúra használatát végezték.

x Za
Linhart s
Hunyadi
x D
egész or
sekre
Az össe
rotválko
nálják. A
zásra ál
borszesz
x S
olvasóink
mai hird
fogsorok
bőzethet
x K
Borsze

B

SZIN

(*)

Közlebbi
násos drá
vár és ir
elsőrang
kisebb sz
ták s így
csaknem
közönség.
Hege di
Iren; Sin
bárónő, H
dor, kama
hanyi; I
mann, Ta
Vendrei
zerné, G.
liczky;

(*)

Kapitány e
szombaton
előadásoka
meg az e
„A gyárba
hangulatos
rendez az
alanyi és t
a közönsé
ítelt költe
erre való
zsfolt há
rövid léle
vetlenség
Báthory
hollandi fa
Gabány
szokott jók
után ma e
„Másoló”

(*)

hétfői lele
elnöke, Mo
Vöröskeres
döttség ké

MO
le
m
tve

FO-SZE
E

Vidéki me
raktárakba

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Lnhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Diana sósborszesz mint háziszor kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes, hűsítő. Az összes fodrászüzletekben fejbédörzsölésre és borotválkozás után arcfejcskendezésre az urak használják. A fájdalmakat azonnal csillapítja. Masszázásra általában minden házban csakis Diana-sósborszeszt használnak. Egy üveg 40 fillér.

x Szolgálatot vélnék teljesíteni, ha felhívjuk t. olvasóink figyelmét Guttermuth János (Baross-tér 23.) mai hirdetésére. E fogspezialista szápadlás nélküli fogsorokat, a természetes fogaktól meg nem különböztethető módon, 10 évi szavatosság mellett készít.

x Kérjük mindig határozottan Bráza-y-só-s-borszeszt, nehogy utánzatot kapjunk.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) „A pénz“ szereposztása. A Vigszínház legközelebbi ujdonsága, Garvay Andor háromfelvonásos drámája, melytől a színház szenzációs sikert vár és irodalmi körökben is élénk érdeklődést kelt, elsőrangú szereposztásban fog színrekerülni. A legkisebb szerepeket is a legkiválóbb művészek vállalták s így az új magyar darabban a Vigszínháznak csaknem teljes művészgardáját fogja együttállítani a közönség. A szereposztás a következő: Wimmer Hegedüs Gyula; Márta, a feleség Varsányi Irén; Singer, Balassa; Leó, Tanay; Pokorny báróné, Haraszi Hermin; Keresztessy Sándor, kamarás, Bárdy; báró Zelisteyi, ügynök, Tihanyi; Háromy államtitkár, Fenyvesy; Friedmann, Tapolczay; Szűts, Rajnai Gábor; Katz, Vendrei; Tercsi színésznő, Hegedűsné; Salzerné, G. Kertész Ella; Salzerné apja, Kazaliczky; Berger tőzsdeügynök, Győző.

(*) Esti előadások az Intim-Színpadon. A főkapitány engedélyt adott az Intim-Színpadnak, hogy szombaton és vasárnap felolvasással egybekötött esti előadásokat tarthasson, melyek közül ma tartották meg az első. Részt vettek benne Balla Miklós „A gyárban“ című költeményével és Farkas Imre hangulatos poémáival. A jövő héten költői versenyt rendez az Intim-Színpad s azon részt vehet minden alanyi és tárgyi költő; a pályadíj 100 korona, melyet a közönség szavazással fog odaitélni a legjobbnak ítélt költemény szerzőjének. A délutáni előadások erre való tekintettel már 3 órakor kezdődnek. Ma zsúfolt ház mellett folyt le az előadás, melyen a rövid lélegzetű darabokon kívül Zöldi Vilma közvetlenséggel előadott szavaltával, Kálmán Böske, Báthory Elza pompás kupléikkal, Radó Giza hollandi faczipós tánczával aratott zajos tapsokat. Gabányi, Gergely Lajos és Papp Jancsi a szokott jók voltak. Radnai Zsuzska felgyógyulása után ma először lépett fel kedvenc szerepében, a „Másoló“ című dramolet Jeanette-jében.

(*) A Rudolf-szobor teleplezése. A Rudolf-szobor létfői teleplezésére az Uránia tudományos egyesület elnöke, Molnár Viktor államtitkár, meghívta a Magyar Vöröskereszt igazgatóját is. Az egyesületet küldöttség képviseli, melynek gróf Csekönics Endre

főosztalnomkester vezetése alatt tagjai lesznek: Josipovich Géza horvát miniszter, Szerb György jegyző, Latinovics Géza főmegbízott-helyettes, Ghyczy Béla, özv. Herich Károlyné és özvegy Orczy Szerafina bárónő középponti választmányi tagok.

(*) A Vigszínház jövő heti műsorát is, úgy mint a múlt hetit, a színház legújabb nagy sikere, a „Virraszt a szerelem“, Flers és Cailla vet vigjátéka dominálja. A „Virraszt a szerelem“ holnap, vasárnap kerül színre, ezután pedig hétfőn, csütörtökön és szombaton. Kedden az „Ördög“-öt, Molnár Ferencz diadalmas vigjátékát adják, szerdán a „Tatárjárás“-t, Bakonyi és Kálmán népszerű operettjét játszzák, amelyet a jövő vasárnap este ismételnék. A pénteki est a „Kutya van a kertben!“ című bohózaté. Holnap, vasárnap délután a „Tatárjárás“-t adják félhelyárakkal.

(*) A pozsonyi új színi évad. Balla szintársulata a napokban nyitotta meg a pozsonyi városi színház téli szezonját, Bródy nagy sikert aratott „Tanítónő“-jével. Az előadás magas nívón állott s szép előkelő közönség előtt folyt le. Főbb szereplő Takács Mariska és (mint ifj. Nagy István) Lajthay Károly volt, utóbbit már az előző évből ismerve — nagy rokonszennvel és szeretettel fogadta a közönség. Jó volt még Heltay és Várad. — Második előadásul Heyermanns „Remény“ című halásztragédiája került színre Márffy Károly színházi titkár kiváló fordításában és stilszerű, modern rendezésében. Különösen az ő érdeme, hogy a darab — dacára, hogy évekkkel ezelőtt németül adatott itt szép sikerrel — olyan lázas nagyszerű eredménnyel járt, mint éveken át színre hozott premierek egyike sem. A szereplők közül Szakáts Andor végzett igazi művészi munkát gyönyörűen felépített jellemzésével. Nem kevésbé megdöbbentő realizmussal és szívvvel alakított Lajthay Károly (Barendet), kiváló alakítást nyújtottak még Takács Mariska és Bérczi Gyula.

(*) Növendékeloadás. A Vigszínház színésziskolájának növendékei ma délután Berczik Árpád népszínművét, „Az igmándi kispap“-ot játszották el. Figyelemre érdemlő előadást produkáltak. A szereplők közül a legtalentumosabbnak Jákó Amália bizonyult; ebben a fiatal leányban sok meleg és közvetlen drámaiság van. Jók voltak még: Horváth Sándor, Miklós József, Halmos Irma és Oláh Zoltán. Balassa Jenő sok szeretettel rendezte az előadást.

(*) Művésztelep a Tátrában. A budapesti szobrászati mesteriskola vezetője, Strobl Alajos szobrásztanár, a Krivány alján fekvő királylehotai nyaralóját az idén nagyszabású művészhez állította át.

(*) Hangversenyek. A Filharmóniai Társaság figyelemzetti mindazokat, kik előjegyzett üléseiket még nem vették át, hogy azokat sürgősen váltásák ki, mivel a bérlet 17-én záródik s a bérleti jegyek napi jegyekkel cseréltetnek ki.

A Hubay—Popper trio kamarastélyeinek műsorait az alábbiakban adjuk közre: I. I. Schumann, G-moll trio. 2. Beethoven Kreutzer-szonáta; (Hubay Jenő és Dohnányi Ernő.) 3. Brahms C-moll trio. II. I. Juon Pál Trio Caprice, a zongoraszólamot a szerző játszza. 2. Beethoven-szonáta: Lamond Frederico. 3. Saint-Saens Trio. III. I. Schubert Es-dur trio. 2. Godowsky Lipót szóló-száma. 3. Goldmark, zongora-ötös. IV. 1. Beethoven, B-dur trio, 97-ik mű. 2. Grieg, gordonka-szonáta: Popper Dávid és Backhaus Vilmos (közkivánatra.) 3. Csajkovszky, trio. Ezen estélyekre a „Harmonia“ zeneműkereskedése adja ki a bérleteket.

A cseh és brüsszeli vonósnégyesek, valamint az új Marteau—Dohnányi—Becker hármas közreműködésével rendezett hangversenyeken előadásra kerülnek a következő vonósnégyesek: Beethoven G-dur és C-moll, Haydn G-dur op. 77., Cherubini C-dur, Dvorak As-dur, Tarejew B-dur, Sgambati des-dur, Ravel Maurice F-dur (először). Dohnányi zongoraötös — zongora: dr. Adler Mi-

hálné Beethoven op. 8 Serenade vonóstrio, skót dalok, dr. Layerné Dedovich Elsa közreműködésével. Zongoratriók: Beethoven D-dur, Brahms C-moll, Schubert B-dur. Az öt estély napjai: november 16., december 16., január 27., márczius 6. és 20. Bérleti árak: 8, 15, 20 és 40 korona.

A Kemény — Kladvko — Szerémy — Schiffer vonósnégyes-társaság bérletben adandó négy hangversenyét, felette érdekes műsorral a Royal-teremben a következő napokon tartja meg: I. csütörtök, november 12-én. II. kedden, december 15-én. III. csütörtökön, január 14-én. IV. pénteken, február 12-én. A tavalyi bérlek helyei folyó hó 20-áig tartatnak feun. Új bérletek a „Harmonia“-nál jegyezhetők elő.

A Grünfeld-négyes ezidei 8 hangversenyén a következő művészek fognak közreműködni: Anthes György, Freystadt Fanny hangverseny-énekesnő, Fries Nelly operaénekesnő, Grünfeld Alfréd zongoraművész, Miklós Györgyné dalénekesnő, Harmos Blanka zongoraművész, dr. Hajdu Marcellné dalénekesnő, Haselbeck Olga operaénekesnő, Höchtl Margitka zongoraművész, Juhász Aladár zongoraművész, Kelen Ida zongoraművész, Kertész Vilmos dalénekes, Löwe Ferdinánd karnagy (Wien), Nedbal Oszkár karnagy (Wien), dr. Rothmüllerné zongoraművész, Sebők Sári operaénekesnő, Tanzer Maxim dalénekes, Tessényi Margit zongoraművész.

Weltmann Rózi és Feri hegedűművészek október 23-án, pénteken tartják meg hangversenyüket a Royal-teremben. A testvérek, kiknek tavalyi hangversenyét oly meglepő siker kísérte, a budapesti hangverseny után külföldi körutra indulnak. A hangversenyen Révy Aurélie, a Népszínház volt primadonnája is közreműködik, akinek Chapman dús gazdag angol őrnaggyal történt házassága óta ez lesz az első föllépése.

Bagotai Lengyel Ernő, aki a közelmúltban hat estén példátlan sikerrel játszott Londonban, és Manchesterben a dr. Richter János vezetése alatt álló filharmoniai hangversenyeken, október 29-én, csütörtökön tartja meg budapesti hangversenyét a Royal-teremben. Jegyeket a „Harmonia“ árusít.

Szombaton, október 31-én Pick-Steiner Soma magyar származású hegedűművész rendezi önálló hangversenyét Koller Tóny bécsi operaénekesnő közreműködésével a Royalban. Pick-Steiner a külföldön igen előkelő pozíciót vívott ki magának a fiatal művészgarda sorában.

Colbertson Sascha a múlt szezon végén a prágaiakat lázba ejtette. Colbertson 14 éves hegedűművész, aki Sevcik híres iskolájából került ki. Ugy Sevcik, mint az összes prágai sajtó egyhangúlag konstatálja, hogy Kubelik óta hasonló tüneményszerű művészt nem hallott a világ. Budapestten két hangversenyt fog adni és pedig november 5-én és 14-én. Pick-Steiner és Colbertson hangversenyait is Méry Béla rendezi.

Orgona-hangverseny. Bossi Enriko orgonaművész tavalyi szenzációs sikere után szombaton, november 14-én tartja önálló orgona-estélyét az Orsz. Zeneakadémia dísztermében, melyen Mosshammer Román hárfaművész működik közre. Jegyek már is kaphatók Molitor Oszkár „Euterpe“ zeneműkereskedésében, Kossuth Lajos-utca 15. szám.

MOLL-féle SOSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kéréndő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUGHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan háziszor mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kéréndő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUGHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

FŐVÁROS.

A főváros új nyugdíjszabályzata.

— A pénzügyi és gazdasági bizottságból. —

Budapest, október 10.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága dr. Bódy Tivadar tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelyen a főváros új nyugdíjszabályzatát tárgyalják. A szabályzat legfontosabb újításait Rényi Dezső tanácsnok ismertette. Legfontosabb újítása a szabályzatnak, hogy a főváros kezelése alatt álló nyugdíjalap megszűnik. A nyugdíjalap eddig is a szükséges nyugdíjnak csak 14 százalékát tudta fedezni és évtizedek hosszú sora lenne szükséges ahhoz, hogy a nyugdíjalap oly helyzetbe kerüljön, hogy a nyugdíjak egész összegét elbírja.

Az új szabályzat éppen ezért a nyugdíjalapot beolvastja a főváros vagyonába, aminek a kamatjévedelem szempontjából nagy előnye volna. A főváros az újítással abba a helyzetbe kerülne, hogy nemcsak a tisztviselőit részesítheti jobb ellátásban, de az özvegyeknek és árváknak kedvezőbb ellátást nyújthat, sőt új intézmény gyanánt a temetési járulékot is meghonosítja. Igen fontos újítás az, hogy a teljes nyugdíjra való jogosultság idejét 40 évről 35 évre szállítja le. Mindezek az előnyök természetesen az állandó nyugdíjjárulékok némi emelését is involválják. Minthogy a számításokat megbízható szakemberek végezték, s így realitásuk szempontjából aggodalom nem merülhet fel, kéri a szabályzat elfogadását.

A szabály általánosságban igen élénk vitára szolgáltatott alkalmat. Dr. Feleki Béla igen szelímes javaslatnak mondja a szabályzatot, mert de-
czára annak, hogy a nyugdíjjogosultság idejét le-
szállítja, mégis előnyököt nyújt a nyugdíjasoknak. Félt azonban a tisztviselők dupla megadóztatásától. A javaslatot mindemellett magáévá teszi. Bárány Herzog Péter nem járul hozzá ahhoz, hogy a nyugdíjalapot beolvasszák a községi vagyonba. Maradon fenn a nyugdíjalap, sőt táplálják évről-évre a kamatjévedelem és a nyugdíjjárulékok felével. Márkus József koncedálja, hogy a régi nyugdíjszabályzat elavult és a javaslatot alkalmasnak tartja, hogy tárgyalás alapjául szolgáljon, de előbb ismerni kellene az összehasonlító számításokat s az új szabályzatban kontemplált előnyök pénzügyi kihatását, mert csak úgy vihetik a javaslatot teljes nyugodtsággal a közgyűlés elé. Ezért a számítások tüzetes átvizsgálására albizottság kiküldését proponálja. Dr. Heltai Ferencz hozzájárul Márkus József javaslatához, de azt óhajtja, hogy az albizottság kiküldése ne legyen egyértelmű a kérdés elodázásával.

Miután még Rényi Dezső tanácsnok röviden reflektált az elhangzott ellenvetésekre, a bizottság hozzájárult Márkus József indítványához. Az albizottságnak, amelynek Rózsavölgyi Gyula alpolgármester lesz az elnöke, tagjai lettek: Márkus József, dr. Heltai Ferencz, dr. Feleki Béla, báró Herzog Péter, Telkes Aladár és dr. Váczonyi Vilmos. Kívülök Lampel Hugó főszámvévő és a matematikai szakértők fognak résztvenni az albizottságban.

(Jelölés. A kerületközi bizottság ma tartott ülésén jelölt a szakbizottságokban megüresedett tagsági helyekre s öt tanácsjegyzői állásra. A tanácsjegyzői állásra a bizottság Szászovszky Józsefet, Bukovszky Vikort, Friedrich Istvánt, Rákosi Andort és Soór Manót jelölték.

(A pénzügyi bizottság ülései. Ma megint fölvetették azt a tervet, hogy a pénzügyi bizottság ne délelőtti, hanem délutáni üléseket tartson. A bizottság többsége a délelőtti ülések mellett döntött.

(A nafta. A Szent János-kórház fűtésének dolga ismét foglalkoztatni fogja a törvényhatósági bizottság szerdai közgyűlését. Ismeretes, hogy a múlt közgyűlés az ügyet újból való tárgyalás végett visszaadta a tanácsnak, amely jelentéstételre hívta föl a közegészségi ügyosztályt. Az ügyosztály,

mint említettük — részletes jelentést tett a tanácsnak. Ebben az előzmények tüzetes ismertetése után kifejté, hogy a nafta-fűtés higiénikus szempontból sokkal előnyösebb a kőszéntüzelésnél. A Szent János-kórházban, sőt a környék nyaralói részéről állandó panasz tárgya volt a nagymérvű füstlecsapódás, úgy hogy a tanács újabb fűtéműtő készülék beszerzését is elrendelte. Ennek szükségé azonban a naftafűtés berendezésével eslelt. A naftafűtés — mondja jelentésében az ügyosztály — a legideálisabb tüzelés s a fővárosnak még abban az esetben sem szabadna visszaradni tőle, ha drágább volna, mint a szén, mert por- és füstmentes levegőt biztosít a kórházban üdülő s a szabad levegőn kezelt tüdőbetegnek. Amde az ügyosztály kimutatja, hogy a naftafűtéssel a főváros évente 29.266 koronát takarít meg. Arról tehát, hogy a főváros a kísérlettel valamint kockázattal volna, beszélni sem lehet. A tanács az ügyosztály javaslatát magáévá tette s ebben az értelemben fog előterjesztést tenni a szerdai közgyűlésnek.

(A városatyák veszedelme. Az újváros házában levő közgyűlési teremben a főpárkányzatból egy kisebb részlet elvált és lehullott. A mérnöki hivatal javaslatára alapján a középítési hetes albizottság szükségesnek tartotta a mennyezet összes diszkrét részének megvizsgálását s a meglazult részeknek haladéktalan megerősítését. A tanács a szerdai közgyűlés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy rendelje el a munkálat sürgős foganatosítását. A tatarozás 1900 koronába kerül.

Nyílt-tér

az rovatban közzétettéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel.

GÖRVELYKÖR

asthma, köszvény, idült szív, gyomor, vese- és sniyes idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis maculae, dörböléségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymódja a VÉR-GYÓGYÍTÁS (Hemopatia), melyvel szélhűtés és elmozdítás beállítást meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód meg-
alapítójának

Dr. Kovács Izsó fővárosi orvosnak
rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. l. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 2-6-ig,
Levélben megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben
kívül és a vidéken is kezel.

Serravallo

China-bora vassal.

Erősítőszeregyeneségben szenvedőknek, vérszegényeknek és üdülőknak. Étvágygerjesztő, ideget erősítő, vért javító-szer.

Kittlő izü. — Több mint 5000 orvosi ajánlat.

SERRAVALLO J. Trieste-Barcola.

Kapható a gyógyszerárakban. Fél literes üveg 2 K 60 fill. Egy literes üveg 4 K 80 fill.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-meleghénes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió, Csuz, köszvény, idegbőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a

Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Buda.

EGYÉVES ÖNKÉNTESÉK

legjobban és legolcsóbban szerezhetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

Blum és Társa

szerb kir. és József főherceg udv. szállítójának

Budapest, Kossuth Lajos-u. 14-16.

A málnási SICULIA forrásvíz

páratlan nyálkaoldó és étvágygerjesztő a gyomorégést azonnal megszünteti. A gége, torok, tüdő, gyomor, vese hurutos bántalmainál az

összes gyógyvizek hatását fölülmulja.

Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben

Főraktár:

BRÁZAY KÁLMAN, BUDAPEST,

József-körút 37. — Telefon 59-46.

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkőpés, tüdőcsucsuhurut, kórházi eredetű tüdőgyulladás, inhaeozistókkal és agéntum altásókkal

Rendel. 11-12 óra 2-4-ig

EGYESÜLETEK.

(—) A Józsefvárosi Kör borestéje. A budapesti Józsefvárosi Kör ma este kezdte meg szokásos borestéinek sorozatát. A mai első borestén, amelyhez nagy és előkelő közönség gyűlt egybe, dr. Hainiss Géza és botfai Hüvös Iván töltötték be a borgazdai tisztséget.

Ott voltak: dr. Bárczy István polgármester, Rózsavölgyi Gyula és dr. Vaszilievits János alpolgármesterek, dr. Bódy Tivadar, Rényi Dezső, Almády Géza, Melly Béla, gróf Festetics Géza és Piperkovich Bátor tanácsnokok, Magyarovics Mladen tisztii főorvos, dr. Szabó Sándor tisztii főorvos-helyettes, Hanvai Sándor és Rózsavölgyi Antal kerületi előjárók, Krizsán Mihály és Tihanyi Károly plébánosok, dr. Preyer Hugó, dr. Eulenbergs Salamon, Boros Soma, Glück Frigyes, Heltai Ferencz, Amón József, dr. Reichfeld Izor, Filó Károly, dr. Grauer Vilmos, Farkas Gyula, dr. Magyar László, fővárosi bizottsági tagok, továbbá Schödl Lipót, Fenyvessy Adólf, dr. Bossányi Iván, Hazslinszky Károly és még számosan.

A beszédnél elsőnek dr. Hainiss Géza helyettes elnök szólalt fel, aki szelímes beszédben köszöntötte a tagokat és a vendégeket. Utána Krizsán Mihály szép beszédben ünnepelte a két borgazdát, akiknek nevében botfai Hüvös Iván fordultat beszédében mondott köszönetet a megjelenteknek. Majd dr. Bárczy István polgármester-emelkedett szószékre s nagy tetszéssel fogadott beszédében fejtette ki, hogy őt régi, kedves szálak fűzik a Józsefváros-hoz. Ő maga ott született, ott professzorokodott az édesapja. Hüvös Ivánhoz, az egyik borgazdához a zene közös szerete és ezenfelül még sokkalta erősebb kötelék, az ifju borgazda édesatyja, Hüvös József fűzi, aki életének nagy részét a főváros feloldásának és fölvirágztatásának szenteli. Hüvös József emeli poharát. A beszédet hosszas, zajos éljenzés kísérte. Hüvös József megköszönte az üdvözlést s a főváros vezetőit elvette. Felköszöntöket mondtak még: dr. Bódy Tivadar és Almády Géza tanácsnokok, Glück Frigyes, dr. Heltai Ferencz, dr. Preyer Hugó és dr. Bossányi Iván. A társaság éjféli utánig a legkedélyesebb hangulatban maradt együtt.

(—) Előadások a társadalomtudományból. A társadalomtudományok szabad iskolájának (IV., Károly-körút 14. sz., II. em.) heti tanrendje: Október 13. este 7-8. Hatvany Lajos: A gimnázium alkonya. 8-9. Lengyel Géza: Művészet és társadalom. — 14-én 7-8. Madzsar József: Az alkoholkérdés. 8-9. Diner-Dénes József: A proletárság világfelfogása — 15-én 6-8. Várady Zsigmond: A bilintetőség szerepe. 8-9. Kunfi Zsigmond: A vallások élete. — 16-án 7-8. Madzsar József: Az alkoholkérdés. 8-9. Diner-Dénes József: A proletárság világfelfogása.

Szép id
A nap fé
telivért nye
ritja. A Bl
Jenül futott
handicapre
fogadva, ho
utóbb mienn
legaloppozt
Janatra sem
vaknál más
Az első ve
esélyű Flay
Mokhattam
A többi
említettjük
mas holtve
és Rengete
A Kété
favorit, de
a versenyt
jelentette a
mezőnyt, a
nyí előnye
Részlet
I. Buda
ter. I. Grófi
2. gróf Cse
(Baumgar
54 1/2 kg. (V
Otage 50 1/2
asszony (U
hosszal ny
a harmadik
I. Elad
ter. I. Roh
gartner), 2
(Pinka), 3.
(Kacsándi)
chesse (Lz
hosszal h
III. To
2600 méter
kg. (Fries)
hász), 3. J
(Miles). F
(Blades),
kington),
(Gulyás),
madik. —
IV. Ké
2000 koron
Kedvencz
Lobogó 53
Rengeteg
(Pretzner)
Cocutza (C
mas holtv
Tot.: 10 :
V. Ké
1100 méte
(Miles), 2
kg. (Vajda
(Krouzil).
Wetter (T
szal harm
VI. H
1. Báró H
2. gróf Pe
3. gróf W
(Fries). F
(Taral), V
hosszal l

Reg
Macs
nak é

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Tizedik nap. —

Szép időben folytak le a tizedik nap versenyei. A nap főszámára, a Totalizátor-handicapra tíz telfivért nyergeltek fel. Bluette volt a verseny favoritja. A Blaskovich-ló az idén állandóan helyzetlenül futott, egyszer sem fogadták, a Totalizátor-handicapra azonban oly óriási összegekkel lett lefogadva, hogy végül törölt favorit lett. Bluette legutóbb menni sem tudott Togoval és most egyszerűen legalloppozta az egész mezőnyt. A német ló egy pilanatra sem látszott szerepet és míg tavaly jobb lovaknál második volt, addig most helyzetlenül futott. Az első versenyben Juhász lovagolta el a legjobb esélyű Flapdoodlet, a másodikban pedig Pinka El Mokhattam-t.

A többi futam jelentéktelen volt, legfeljebb azt említhetjük meg, hogy a kétévesek handicapja hármas holtversenyyel végződött Kedvencz, Lobogó és Rengeteg között.

A Kétévesek versenyében Wetter volt nagy favorit, de a starter jóvoltából Hadnagy nyerte meg a versenyt. A futam után Taral, Wetter lovasa feljelentette a startert, hogy akkor indította utnak a mezőnyt, amidőn Hadnagnak legalább is öt hossznyi előnye volt.

Részletes eredmény a következő:

I. **Budaeörsi díj.** Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Gróf Festetich P. 36 sm Bujdosó 52 kg. (Miles), 2. gróf Csekonics Gy. 36 fk Rancon d'un Roy 50 kg. (Baumgartner), 3. báró Herzog M. 36 pher Peugeot 54½ kg. (Walkington), 3. gróf Wenckheim I. 36 pk Otage 50½ kg. (Cockeram). Futottak még: Ténsasszony (Ulrichshoffer), Flapdoodle (Juhász). Egy hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik, holtverseny a harmadik helyre. — Tot.: 10: 67, 40: 122, 86.

II. **Eladóverseny.** Díj 1400 korona. Táv 2000 méter. 1. Rohonczy G. 36 pk Belle Reine 52 kg. (Baumgartner), 2. Lossonczy Gy. sm El Mokhattam 53 kg. (Pinka), 3. Junker J. urhölgy 66 sher Loredan 56 kg. (Kacsáncsi). Futottak még: Scarabeus (Paul), Duchesse (Izményi). Három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10: 29, 40: 52, 70.

III. **Totalisateur-handicap.** Díj 2000 korona. Táv 2600 méter. 1. Blaskovich Elemér 46 sk Bluette 54 kg. (Fries), 2. Szemere M. 46 pm Antus 47½ kg. (Juhász), 3. Jankovich B. Gy. 36 pm Gánna 54½ kg. (Miles). Futottak még: Delphin II. (Aylin), Meglio (Blades), Furesalegény (Krouzil), Floridsdorf (Walkington), „48" (Cockeram), Togo (Pretzner), Szegfű (Gulyás). Nyakhosszal nyerve, mástól hosszal harmadik. — Tot.: 10: 32, 40: 72, 114, 174.

IV. **Kétéves nyeretlenek eladó-handicapja.** Díj 2000 korona. Táv 100 méter. 1. Zombory R. 26 pm Kedvencz 57½ kg. (Carlslake), 1. Vida T. 26 pm Lobogó 53 kg. (Vivian), 1. Rohonczy G. 26 stpm Rengeteg 51 kg. (Gulyás). Futottak még: Colette (Pretzner), Himpellér (Taral), Gipsy Girl (Krouzil), Cocutza (Cockeram), Bagola (Baumgartner). Három holtverseny. Két és fél hosszal negyedik. — Tot.: 10: 22, 25, 10, 40: 78, 90, 62.

V. **Kétévesek versenye.** Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Gróf Festetich T. sm Hadnagy 53 kg. (Miles), 2. lov. Viktor Stanislaw sm Mirabeau 52½ kg. (Vajda), 3. báró Rothschild A. sm Syndikus 53 kg. (Krouzil). Futottak még: Ostantation (Cockeram), Wetter (Taral). Nyolcz hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10: 42, 40: 80, 134.

VI. **Handicap.** Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Báró Herzog 36 pk Katz im Sack 47½ kg. (Paul), 2. gróf Pejacevich A. 36 sm Álók 60 kg. (Pretzner), 3. gróf Wenckheim D. 46 pm Telemach 54½ kg. (Fries). Futottak még: Haslemimi (Krouzil), Galore (Taral), Witness (Gulyás). Öt hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10: 43, 40: 112, 98.

— Tizenegyedik nap. —

Az utolsóelőtti nap futják a Szent László-díjat. Az értékes kétéves-verseny eredménye elé annál kíváncsiabban tekintünk, mert a németek is indítanak egy lovat. Tavaly sikerült Kakadut megverniük, az

idén azonban már nehezebb a helyzetünk, mert a mi lovaink sokkal rosszabbak, mint a németeké. Egy ideig Bruhus volt a nagy favorit. A Springer-ló fokozatos javulást mutat. Legjobb futása az Eszterházy-emlékversenyben volt, amikor Töffnek küzdenie kellett, hogy legyőzhesse, viszont az addig veretlen Stixenstein maga mögött hagyta. A Springer-ló ellenfelét a mi lovaink közül Hasznosban látjuk. A Blaskovich-ló ugyan már többször csalódást okozott, de galoppja oly imponáló, hogy Hasznos feltétlenül elsőklasszisu ló és a legujabb hírek szerint kitűnő formában van, sőt az első nap nagyon jó formát mutatott Diesöt igen könnyen verte. Steinhamer a munkában nagyon imponál, de a formája is elég jó, hogy győzhessen. Legutóbb tíz lovat vert meg az 1400 méteres Falkenhausen-emlékversenyben, pedig Illo is köztük volt, amely viszont már Fervort és a Helenenthal-díj győztes Stossvogelt verte. Ha most tekintetbe vesszük, hogy Stossvogel legalloppozta a Bruhusnál jobb Töfföt, úgy Steinhamer a díjat megnyerheti.

A nap többi futama közül érdekesnek ígérkezik a Kétéves kanczák versenye; ebben a versenyben Dodona, Kunilinde multkori leverője, továbbá Rolande, Hanum, Academie és Mi ez a jobb lovak.

Jelöltjeink:

- I. Soltykoff—Ovidius
- II. Tante Agnes—Jimmy
- III. Hasznos Bruhus—Steinhamer
- IV. Royalty—Hut—Temeraine
- V. Gracieuse—Hanum—Mi ez
- VI. Becskereki—Janek-lov
- VII. Vincenz Albert—Itade.

Ö A vasárnapi sportesemények. A holnapi nap igen mozgalmas lesz. Football, atlétika és uszás teljesen lefoglalja sportembereink minden idejét. A football-mérkőzések során ismét egy nemzetközi mérkőzésben lesz részünk. A Magyar Athletikai Klub a Grazer Athletik Sportclub csapatával találkozik. A gráciai már régi ismerősei a közönségnek. Főelőnyük fair, szimpatikus játékmódoruk; egyébként váltakozó szerencsével operálnak a magyar csapatok ellen. Az idén erősen javultak, a Herbstmesse Pokalban a Germániától csak erős küzdelem után (2:0) kaptak ki. A MAC. ezuttal Duda és Meleghy nélkül áll ki, akiknek a helyén Fodor és Mayor szerepel és Makó bekerül a védelembe. A bajnoki turnusban csak a FTC—Törökvs mérkőzést emelhetjük ki, mert a kis soroksári-uti pálya a két csapat esélyeit nagyjából kiegyenlíti. Egyébként FTC győzelme biztos volna. A másik mérkőzés a BAK—Typografia az Amerikai-uton nyílt és gyengébb játékot ígér. Érdekes lesz a Postások és a MAFC találkozója a II. osztályu bajnokságért a szigeten. Mindkét csapat aspirál a bajnokságra és teljes csapatával áll ki. A jobb védelem talán a Postások javára szól. Ugyancsak a II. osztályu bajnokságért küzdenek a NSC—KASE és az URAK a TLE-vel. Vidéken a MTK Győrött revánst ad az Egyetértésnek, Szegeden pedig a Szegedi A. C. mérkőzik a Bácskával a déli bajnokságért. Megindulnak holnap a füleslabdázó bajnokság mérkőzései is többnyire még szerény tornász körökben. Holnapra a BTC és KTE és a III. ker. TVE II.—BBTE II. szövetségi díjmérkőzése s a III. ker. TVE I.—BBTE I. bajnoki mérkőzése van kitűzve, mind a Határ-utcai pályára. Az atlétikai versenyek során holnap a MTK rendezi még versenyét. A versenynek legérdekesebb eseménye Dworáknak ujjabb indulása lesz a 2 angol mértföldes futásban. Dworák, aki egy hétig Pesten trenirozott és a MAC szives vendéglátását élvezte, teljesen frissen áll ki a versenyre és remélhetőleg először látunk, majd egy tíz percen belüli futást Magyarországon. A versenyről egyébként nagyjából kima-radtak a klasszikus számok és tulságosan csapatversenyek dominálják, ami a versenynek nem válik előnyére. A versenyen dől el a Duna-vándordíj, amelyet labilis propozíciói miatt egyelőre nem kedveltek és meglehetősen könnyen jut kiírója birtokába. A magasugrási csapatversenyt a MTK, a távolugrást és súlydobást a BBTE, a 2 mfdeset szintén a MTK fogja megnyerni. A 300 yardos futásban Simon, a súlyemelésben Weisz megjavíthatják a rekordot. A téli uszó-szezont szokás szerint a legszorgalmasabb uszóegyletünk, a MUE nyitja meg nemzetközi versenyyel. A program, mint mindig most is igen érdekesen van összeállítva. A verseny, főszáma a plunging bajnokság lesz, amelyre állítólag Römer Károly is lejtött, ha ő nem indul, úgy Ónody Károly biztos zsákmánya a bajnokság, még a német Zimmermann konkurencziája dacára is.

() Nemzetközi és bajnoki mérkőzés a Margit-szigeten. A MAC—Grazer A. Sp. C. mérkőzése iránt igen nagy az érdeklődés. Az atlétáknak ez lesz az első nemzetközi mérkőzése az ősszel és ez alkalommal már azt a csapatunkat fogják kiállítani, amelyik ősszel fogja a kék-sárga színeket képviselni. A MAC összeállításuk lesz: Sipos—Szigeti, Makó—Fodor, Major, Szittyá—Fekete H., Krempels, Kelemen, Duda H., Bordás. A gráciai csapata az év folyamán annyira javult, hogy erős ellenfele lesz az atlétáknak. A csapat az év folyamán az I. Viennával 2:2, a DFC-bal 4:1, a Pyrates angol csapattal 2:2 és 2:5 arányban mérkőzött. A gráciai reggel 7 óra 25 perczkor érkeznek meg a keleti pályaudvaron. A nemzetközi match előtt fél 2 órakor a MAFC és a Postások tartják bajnoki mérkőzésüket, amely befolyással lehet a bajnokság sorsára. Bíró itt Vámos Soma (Föv. TC) lesz.

() Uszósportunk köréből. Az utóbbi időben a Magyar Uszó-Szövetségről bizonyos oldalról nem minden czélatosságtól menten, válság-hírek kerültek forgalomba, amelyek — mint már ilyenkor szokás — egyes személyi válságokat már a szövetség válságának tüntettek fel. A válságról szóló hírekre élénken czáfol rá az az erős tevékenység, amelyet a legujabb időben kifejtettek a szövetség szervei. Immár letárgyalta az intéző-bizottság a versenyszabályokat, amelyek már a tanács előtt fekszenek. A folyó ügyekben egyetlen egy restancziája sincs a szövetségnek és a tagok áldozatkészsége az érem-ügyet is megoldásra viszi rövidesen. A tanács tegnap este foglalkozott a lemondásokkal is és dr. Fü-zesséry Zoltán gyönyörű beszéde után egyhangulag konstatalta azt, hogy úgy a szövetségi egyletek, mint a tanács tagok a legteljesebb bizalommal ragaszkodnak dr. Virava János és Brüll Alfréd elnökökhöz, kiket dr. Füzesgery Zoltán, dr. Schneider Béla és Kleeberg Vilmos tagokból álló küldöttség fog a megmaradásra felkérni. Vidá Henrik ü. v. alelnök lemondását a tanács sajnálattal bár, de egyhangulag tudomásul vette. Nagy nyereségét képezi a magyar uszósportnak, hogy az ügyek vitelére sikerült a tanácsnak dr. Schneider Bélát megnyerni, kinek közkedvelt egyéniségén és lekötözött modorán kívül mindenki által elismert igazságszeretete és komoly judiciuma biztosítékot nyújt arra, hogy a szövetség adminisztrációja a legpéldásabb lesz. A tanács ezeken kívül számos folyó ügyet intézett el és hitelesítette az idén elért rekordokat, végül pedig intézkedett az általános versenyszabályok tárgyalásáról. Szóval a MUSz. dolgozik ismét s úgy látszik azoknak lesz igazuk, akik azt hangoztatták, hogy, csak az indokolatlan személyi harcok előidézőjének távozása adhatja vissza az ügyek rendes menetét.

Sok szó esik mostanában Halmay ujjabb fényes formájáról is. Sajnos, a magdeburgi versenyről leadott szenzációs világrekordot jelentő tudósítások hamisaknak bizonyultak. Halmay ugyanis korábban indult s ezért a versenyen diszkvalifikáltak s a díjat nem neki, hanem Schiélének adták ki. Aztán a táv sem volt pontosan 100 méter, mert hiszen a propozíciókban csak „ca 25 m.“ van jelölve, ami négy hossznál csak „ca“ 100 méter. Innét tehát a fenomenális „világrekord“. De érthetetlen az a nagyioku lelkiismeretlenség, amelylyel erről a versenyről informálták a magyar lapokat, mert lehetetlen feltételezni, hogy az illetők ne tudták volna ezeket a tényeket. Hozzá még egész nyíltan beszélünk, hogy ugyanarról a helyről három mást tagot hami-

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
 Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknél és székezőrűlésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
 az elrontott gyomrot 3-8 óra alatt tel. jelen rendbe hozza
 Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér

san neveztek! Ugy látszik, csakugyan lesz dolga a MUSZ-nak!...

O Vívás a műegyetemen. A műegyetemen immár teljes erővel folynak az előadások és a gyakorlatok. Az ifjusági egyesületek is serényen dolgoznak speciális kulturfeladataik megoldásán. Így a Műegyetemi Athletikai és Football-Club igazgatósága is most állítja össze a műegyetemi ifjusági sporttevékenységének téli programját. Mint mindig, most is a vívásra helyezi a fősúlyt a MAFC, mely ez évben is Fodor Károly műegyetemi vívómester vívótanfolyamát, melybe a beiratkozások október 15-éig tartatnak. A MAFC tagjainak valóban olyan óriási kedvezményt nyújt e tekintetben, aminőre eddig sehol másutt példa nem volt: havi 5 koronáért élvezik mindazon előnyöket, amelyeket Fodor híres termei csak nyújtani képesek. Az oktatást Fodor mester vezetésével hét kiváló vívómester végzi. A MAFC vívó-osztálya ezután is figyelmezteti a technikusokat, hogy a beiratkozások egyedül a koronaherczeg-utcai 3. sz. termekben folyik a tagsági igazolvány bemutatásával.

O Gólyavésények. Az angol ifjusági élet egyik legérdekesebb megnyilvánulását képezik azok az ujoncz-versenyek, amelyek az egyetemre került sportanyagot próbálják ki. Nálunk az első éves hallgatók neve: a „gólya”. Ennek megfelelően a Műegyetemi Athletikai és Football-Club évenként az iskolai év elején „gólyaversenyeket szokott rendezni az első évesek számára. Az idei gólyaverseny október 16-án d. u. 2 órakor lesz a Thököly-uti millenáris versenypályán. A gólyák 100 m-en, magasugrásban, súlydobásban és távolugrásban fognak mérkőzni. Előzetes jelentkezések a műegyetem kapusánál letett íven történnek. Ugyanekkor a MAFC házi-versenyt is rendez a következő számokkal: 220 yardos siktutás hkp., 1/2 ang. mf.-es siktutás junior, helyből távolugrás hkp., magasugrás hkp., svédgerely hkp., rudugrás junior.

O A MLSz. igazgatótanácsa ülésében Kiss Gyula és Steiner Bertalan büntetéseit megerősítette. Az olympiai bizottság által felajánlott pénzüsszeget a MLSz. kevésnek találta és ezért saját pénztárából 600 koronát szavazott meg a kiküldetésre — a kiválasztást pedig az elnökségre bízta. A fegyelmi bizottság szabályzatát a tanács jóváhagyta.

TÖRVÉNYSZÉK.

A Kardos-bank.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 10.

Az a szövevényes bűnpör, mely mind az öt Kardos testvért a vádlottak padjára juttatta, gyorsan halad előre a büntető törvényszéknél. Ma kihallgatták az első terhelő tanut, dr. Kósch Elemér személyében, aki sok becses adalékkal járult hozzá a vádlottak jellemrajzához.

Részletes tudósításunk a következő:

Dr. Kósch Elemér kihallgatása.

A tárgyalás mai harmadik napján a bíróság folytatta a tanuk kihallgatását. Első volt dr. Kósch Elemér ügyvéd, Vécsey egyetemi tanár veje. Elmondta, hogy a pénzintézet alapításának eszméjét előtte apósa hangoztatta először. Neki Kármán Lajos régi barátja említette ezt a Nemzeti Kaszinóban. Tanúnak, min kezdő fiskálisnak nagyon tetszett az eszme s csakhamar érintkezésbe léptek Kardosékkal, akik nagy örömmel és egy kész alapítási tervvel fogadták. A megállapodás az volt, hogy a félmillió korona alapítóké felét a Vécsey-család, a másik felét pedig Kardosék fizetik. A Vécsey-csoportra eső 228.000 koronát ő adta át Kardos Árpádnak. Arról, hogy a szövetkezet is részt venne az alapításban, szó sem volt. Ha ez említve lett volna, Vécsey Tamás nyomban visszalépett volna. Ifj. Vécsey Tamás — úgy tudom — erre nézve kérdést is intézett Kardos Árpádnak, de ez határozottan kijelentette, hogy a szövetkezetnek semmi köze nincsen az alapításhoz.

— Tette-e valami nyilatkozatjelét Kardos Árpád arra, hogy gazdag, vagy nos ember?

— Igen, mikor Gassner közjegyzőnél jártunk aláírásokat hitelesíteni, a közjegyző helyettesére

megjegyezte, hogy ez előtt kötötte a házassági szerződését a feleségével, aki dús gazdag leány volt. Ezenkívül az alakuló közgyűlés után alig öt perc múlva már eldicsekedett azzal, hogy neki háza van, s hogy nagy összeg készpénz fölött is rendelkezik. De mindezekon kívül még vidéken levő földbirtokáról és Herkulesfürdőn alapítandó gőzmosógáráról is sokat beszélt.

— Mikor említette mindezeket?

— Jóval az alakulás után.

— Az igazgatósági üléseken volt-e szó a szövetkezetnek nyújtandó korlátlan hitelről?

— Igen Kardos Árpád vezérigazgató proponálta, mivel sok a heverő pénz a takarékpénztárban, ezt a pénzt a szövetkezet forgathassa megfelelő kamatoztatás mellett. Mi azt örömmel fogadtuk, mert ebből azt láttuk, hogy a vezérigazgató milyen lelkiismeretesen a szíven viseli a részvényesek ügyét.

— Volt szó korlátlan hitelről?

— Nem. Ezt a szót én nem hallottam felolvasni. A jegyzőkönyvben csak az volt, mivel a takarékpénztárban sok az egybegyűlt heverő pénz, a szövetkezet megteszi azt a szívességet, hogy ezt a felgyülemlett pénzt — bár a pesti piac nyitva van előtte — felhasználni fogja. De hogy milyen mértékben, az említve nem lett.

— Jelen volt minden igazgatósági ülésen?

— Igen, 1906. és 1907. években minden ülésen jelen voltam, mint intézeti jogtanácsos.

— Vannak itt jegyzőkönyvek, melyek ön által nincsenek aláírva?

— Ez lehetséges. Ha a jegyzőkönyv elején a jelen voltak között szerepel a nevem, akkor ott voltam. Hogy alá nem írtam a jegyzőkönyvet, az többször is megtörtént merő feledékenységből.

— Igaz az, hogy ügyvéd ur hosszabb időre akarta a maga részére biztosítani a jogtanácsosi állást a takarékpénztárnál?

— A Vécsey-csoport engemet tett meg az intézet ügyészévé. En ezen állásomat szerződésileg akartam biztosítani. Kardos Árpád készséggel akceptálta ezen kívánságomat, de a szerződés kötés egyre késett, mert mindig jött valami közbe, ami azt hátráltatta. 1908. évben Sójhaj könyvelő említette, hogy Kardosék más jogtanácsos után néznek. Azt is mondta Sójhaj, hogy Kardos Árpád úgy nyilatkozott, hogy az örményeket már kidobtam (ezalatt Vécseyeket értette), most dr. Kóschra kerül a sor. Ekkor kérdőre vontam Kardos Árpádot s most már erőlyesen követeltem tőle a szerződés megkötését s 60.000 korona poenaleit kívántam kikötni.

Tanu ezután elmondta, hogy Sójhaj könyvelő figyelmeztette arra, miszerint Kardosék a Takarékpénztár egész alapítókéjét elkezelték.

— Ha már ilyen hírek keringtek, mért ragaszkodott ehhez a kívánságához.

— Hogy legalább tudjam, mi történik az intézetnél.

— Mennyi volt mint intézeti jogtanácsosnak a jövedelme?

— Másfél év alatt 10.596 kor. jövedelmem volt, a tiszteletdíjammal együtt.

Tanu végül elmondta, hogy Horváth Ákostól értesült arról, hogy Kardos Géza és Dezső a halmi járásbíró vizsgálati bizottságának tagjai miatt le lettek tartóztatva s az ügy a szatmári törvényszék elé került, ahol kiegészíttek.

Dr. Vass bíró: Kapott-e Kardos Árpád írásbeli vagy szóbeli meghívást az alapítókól az alapítás körüli teendők elvégzésére?

— Mikor mi odamentünk, akkor már készen volt minden, a részvények jegyzése is megtörtént.

— Azt a 30%-ot, amelyet tanu ur vitt Kardos Árpádnak, milyen minőségben vette az át: mint a részvényesek megbízottja?

— Nem, hanem mint József-Ferencvárosi szövetkezet vezérigazgatója.

— A feljelentést ön tette?

— Igen.

— S kinek a nevében?

— Csak a magam s Horváth Ákos nevében.

— Hát Vécseyék nevében?

— Azok miniszteri hivatalnokok lévén, kellemtelen lett volna rájuk ha a feljelentéssel kapcsolatban a lapok említették volna neveiket. Épp ezért én a magam és Horváth Ákos nevében tettem meg érett megfontolás után a feljelentést.

Dr. Nagy Béla ügyész kérdésére a tanu újból kijelenti, hogy szó sem volt arról, hogy a szövetkezet szerepeljen alapító gyanánt. Ifj. Vécsey Tamás ez irányban mindjárt az alapítás megtörténte után kérdést intézett Kardos Árpádnak, aki kijelentette, hogy erről szó sincsen.

Pollák Ilés védő kérdezte ezután a tanutól, hogy az általa beadott feljelentésben egy szó sincs arról, hogy Kardosék magukat gazdag embereknek adták ki.

— Ez tévedésből kimaradt.

— De ön ezt a vizsgálóbíró előtt sem említette?

— Nem kérdezte tőlem.

Dr. Kósch Elemér után Kacsóh Pongráczot, a Kardos-bank felügyelő-bizottságának volt elnökét hallgatta ki a bíróság. Kacsóh Pongráczot Vécsey Tamás lemondása után választották meg a felügyelő-bizottság elnökévé. Vallomásaiban előadta, hogy mint felügyelő-bizottsági elnök igyekezett ellenőrizni szerepét lelkiismeretesen teljesíteni, de megvallja, hogy ezekben a dolgokban nincs annyi jártassága, hogy a kisebb hibákat észrevehette volna.

Szünet után dr. Bakonyi Károly miniszteri segédtitkár kihallgatása következett. Tanu a takarékpénztárnál felügyelő-bizottsági tag volt s a bizottság ülésein jelen volt. Olvan dolgok, amiket nehézményezhettünk volna, nem fordultak elő. A múlt év őszén hallottuk, hogy a takarékpénztár túlnagy reescomptot tett igénybe, akkor megvizsgáltuk a könyveket, de rendeltenséget nem találtunk. Ifj. Vécsey Tamás biztatására 10.000 kor. részvényt jegyzett, alapító nem volt. Ifj. Vécsey Tamás említette, hogy a másik csoport — a Kardos-familia — nagyon vagyonos. A vádlottakkal való érintkezés megerősítette ama véleményemet, hogy ők gazdagok. Konkrét dolgot nem mondtak, de nekem ez az impresszióm volt. Arra nem emlékszik a tanu, hogy az alapításnál a korona-szövetkezetről szó lett volna, a korlátlan hitel megszavazásáról sem tudok. A részvények 30 százalékat befizette a tanu, a 70 százalékról pedig váltót adott. A felügyelő-bizottság tagjai közül hogy ki volt az egyik referens, azt nem tudom. Tanu esküt tett.

Dr. Ney Samu vallomása.

Következett Ney Samu kerületi állatorvos, aki a szövetkezetnél igazgatósági tag volt s 800 korona értékű részvénye volt itt, a takarékpénztárnál pedig 19.000 korona betételt bírt. Különbben mind a három intézetnél igazgatósági tag volt. A Kardos-családot nyolcz év óta ismeri, igen jó viszonyban volt velük s Árpád biztatására lépett be a szövetkezetbe, ahol igazgatósági tagnak választották meg. Őt évvel előtte kezdtek emlegetni, hogy egy méltóságos családdal, kinek nevét nem akarták elárulni, egy pénzintézetet alapítanak. Felszólították, hogy én is gyűjtsek jegyzéseket s magam is jegyezzek. Később említették azt is, hogy a koronaszövetkezet pénzből jó volna részvénytársaságot alakítani, mert a szövetkezetek úgy is eltűnnek. Nyolcz hónap múlva Géza akart bankot alapítani s előkelő ismeretségeire hivatkozva, biztatott, hogy őt is jegyezzek, úgy sem kell megfizetni, majd ő fizeti ki az általam jegyzett részvények árát. A szövetkezet üléseinek egyikében elhatároztuk, hogy a szövetkezet jegyezni fog takarékpénztári részvényeket. A takarékpénztár egyik ülésén meg azt határoztuk el, hogy a takarékpénztár egy nagyobb kölcsönt fog a szövetkezetnek adni visszaleszámitolásra. Hogy korlátozt, vagy korlátlan hitelt szavaztak-e meg, tanu nem tudja. A szövetkezet alapszabályokat sem ismerte. A gazdasági helyzetet csak mint laikus ismerte. A betett 19.000 koronája elveszett, sőt egy budai hitelszövetkezetből Árpád biztatására 6900 korona kölcsönt vett fel a fizetésére. Ezt a kölcsönt, melyet husz éven át havi 78 korona törlesztéssel fizet vissza, a takarékpénztárnál folyószámlára helyezte el. A szövetkezetit váltókat mint igazgatósági tag írta alá. A szövetkezet — szerinte — a bank alapítása előtt igen jól prosperált.

Dr. Epstein kihallgatása.

Következett dr. Epstein Vilmos ügyvédnek, a koronaszövetkezet főmeg gondnokának kihallgatása. Adatai szerint, amennyire a lefoglalás miatt a könyvekben összeállítani tudta, a tömeg állása a következő: A táblás kimutatás szerint a tömeg ellen be van jelente II. oszt. követelés 671.630 korona. I. oszt. követelés 5515 korona, összesen 677.145 korona, a követelések törzsrészejg-hátraléka 321.320 korona és 244.617 nyit, váltóval és kötvénnyel fedezett követelése van, ez utóbbiak továbbitva vannak, úgy, hogy némely követelés kétszer-háromszor is be van jelente. A különböző követelésekből már sok be van fizetve s így a tömeg tartozása ezzel csökkent. Tiszta képet csak hónapok múlva adhat, mert az anyag rendkívül nagy. A kvóta — szerinte — nagy lesz, mert az összegek szépen folynak be. A szövetkezet működése 7-8 éven át folyton ascendens volt s ha az alapításba bele nem megy, a szövetkezet fé-

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozalm: ANTRACIT BUDAPEST

Vasárnap

nyesen prosp
1907. évi vál
leire ezután
széki könyvs
egyes állitá
vántítottak
után fél nég
óra halaszt

S Törvé
örvényszéki
előtt kilencz
sület helyisé
amelyen kar
vosi társulat
értekezlet el
a Hungaria-s

S Vita-es
sülete októbe
Ügyvéd Kar
cza 10.) érd
dr. Németl
ségéről értek
sület.

S Báro
lap nyomán
Gudenusz
Csávossy Bé
bizottság dön
Csávossy ügy
reki ügyvédt

Báro Gu
hai Csávossy
annak lehetős
ról bárki, aká
jon. Tisztán
az idézett hir
mégis folyt e
Csávossy Gy
ségi jutalék,
ság iránt. Az
alapja, hogy e
birtokaira gaz
állását elfogl
megfizetésbe
Báro Csávossy
folytak ugyan
ezek meghius
ták. Az ellent
váltak, mert h
hogy unokac
vélem visszav
pörben azzal
vossytól egy
csak másolat
szerint az ere
olyan alakban
eredeti báró C
zel szemben B
másolatban áll
let, illetőleg a
A bíróságok a
detit báró Csá
tek és ezt az
természetes. H
eldöntése után
delti előkerül
tényleg följele
ellen hamis es
hatik báró Gu
sincs báró Csá
a főrendiház n
vizsgálóbíró n
Gyula mentel
lebb dönteni f
megnyugvássa
Akár a ment
zaklatást és m
szünteti meg a
eljárást.

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

S Megost
ben van még
eredményü o
sztrájkja alkalm
kor egy revol
tézett Kaszeli
üzlete ellen. A
ván hentesseg
statálta, hogy
Fröhlich Rezső
Vámos Mihály
könyvessegéd,
Károly napszár

nyesen prosperált volna s ki tudta volna lieverni az 1907. évi válságos évet. A tömeggondnok észrevételeire ezután Kempner Miklós és Pinterits törvényszéki könyvszakértők tették meg megjegyzéseiket s egyes állítások tekintetében ellenkező nézetet nyilvánítottak a tömeggondnokkal szemben. Elnök délután fél négy órakor a tárgyalást hétfő délelőtt 9 órára halasztotta el.

§ **Törvényszéki orvosok értekezlete.** A királyi törvényszéki és fogházorvosok október 15-én délelőtt kilenc órakor Budapesten a királyi orvosegyesület helyiségeiben országos értekezletet tartanak, amelyen karuk érdekeiről és egy törvényszéki orvosi társulat megalakításáról fognak tanácskozni. Az értekezlet előtt, október 14-én este nyolc órakor a Hungária-szálló kültermben ismerkedő-est lesz.

§ **Vita-estély.** Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesülete október hó 12-én, hétfőn este hét órakor az Ügyvédi Kamara tanácstermben (V., Szemere-utca 10.) érdekes tárgyú vita-estét rendez, melyen dr. Némethy Béla, az állam magánjogi felelősségéről értekezik. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

§ **Báró Csávossy Béla ügye.** Egy könyvomasz lap nyomán közzétűk a minap azt a hírt, hogy báró Gudenusz Béla hamis eskü miatt följelentette báró Csávossy Bélát s hogy most ez az ügy a mentelmi bizottság döntésére vár. E hírre vonatkozólag báró Csávossy ügyvédjétől, Sándor Mihály nagybecskereki ügyvédtől a következő sorokat kaptuk:

Báró Gudenusz Béla sohasem volt örököse néhai Csávossy Ignácznak és így fenn sem forgott annak lehetősége hogy nevezett örökségi jutalékról bárki, akár báró Csávossy Gyula javára lemondjon. Tisztán misztifikációra vezetendő tehát vissza az idézett hírlapi közlemény eme tartalma. Azonban mégis folyt egy pör báró Gudenusz Béla és báró Csávossy Gyula között. De nem 82.000 koronás örökségi jutalék, hanem 4800 korona gazdatiszti járandóság iránt. Az volt báró Gudenusz keresetének jogalapja, hogy őt báró Csávossy fölfogadta egynemely birtokaira gazdatisztnak; de utóbb nem engedte, hogy állását elfoglalja és ez okból a félévi járandóság megfizetésében kérte báró Csávossyt elmarasztalni. Báró Csávossy azzal védekezett, hogy tárgyalások folytak ugyan báró Gudenusz alkalmaztatásáról, de ezek meghiúsultak és báró Gudenuszt nem alkalmazták. Az ellentétet a két báró között mind élesebbé váltak, mert báró Csávossy halálán sem akart arról, hogy unokaöccsének egy fillért is juttasson. Erre vélem visszavezetni, hogy báró Gudenusz a polgári pörben azzal állott elő, hogy neki van báró Csávossytól egy öt felfogadó szerződése, ezt azonban csak másolatban csatolta a pörhöz, mivel állítása szerint az eredeti elkallódott. Ezt a másolatot pedig olyan alakban csatolta báró Gudenusz, mintha az eredeti báró Csávossy aláírásával lenne ellátva. Ezzel szemben báró Csávossy azt hangoztatta, hogy a másolatban általa aláírtnak feltüntetett fölfogadó levelet, illetőleg az eredeti aláírással soha el nem látta. A bíróságok arra, hogy a másolatnak megfelelő eredeti báró Csávossy alá nem írta, ennek esküit ítélték és ezt az esküt báró Csávossy le is tette. Csak természetes, hiszen előrelátható volt a polgári pör eldöntése után, hogy ez a bizonyos elkallódott eredeti előkerül s ennek alapján újabban báró Gudenusz tényleg följelentést tett nagybátyja, báró Csávossy ellen hamis eskü miatt. De ez az eredeti (?) sem válhatik báró Gudenusz nagy hasznára, mert hiszen az sincs báró Csávossy aláírásával ellátva. Az igaz, hogy a főrendiház mentelmi bizottsága a nagybecskereki vizsgálóbíró megkeresése folytán báró Csávossy Gyula mentelmi jogának felfüggesztéséről legközelebb dönteni fog. De ügyfelem teljes bizalommal és megnyugvással tekint s tekinthet a fejlemények elé. Akár a mentelmi bizottság találja beigazoltnak a zaklatást és megtagadja kiadatását, akár a bíróság szünteti meg a vád abszolút alaptalansága miatt az eljárást.

§ **Megostromolt hentesüzlet.** Élénk emlékeztetőben van még a főváros közönségének az a halálos eredményű ostrom, amelyet a hentesegedek sztrájkja alkalmával május 23-ikán este kilenc órakor egy revolverekkel felfegyverkezett csoport intézett Kaszilik Márton hentesmesternek Luiza-utcai üzlete ellen. Az ostrom következtében Matuska István hentesegéd meghalt. A rendőri nyomozás konstátálta, hogy a halálos végű támadás szerzője Fröhlich Rezső szabósegéd volt. Résztvettek még Vámos Mihály gázgyári munkás, Deményi Albert kömivességéd, Kleiser József kömivességéd, Nagy Károly napszámos, Weszely István légszeszfúlesztő,

Tóth Károly gyári munkás, Gergely Gábor napszámos, Csomor Pál asztalossegéd, Csernik István kosfifető, Csávás Sándor gyári napszámos, Tasi István és Tasi Sándor, akiket az utóbbi kivételével le is tartóztattak. Az ügyészség mind a tizennégy vádlott ellen magánosok elleni erőszak, halált okozó súlyos testi sértés és súlyos testi sértés büntette miatt emelt vádat. Az ügyészi vádirat ellen a vádlottak kifogásokat adtak be, amelyeket ma tárgyalta a kir. törvényszéknek vádtanácsa. A vádtanács a kifogásokat elutasította és az összes vádlottakat vád alá helyezte és a vizsgálati fogságot is fentartotta.

§ **Rágalmazó beadvány.** A kereskedelmi minisztériumban a múlt esztendőben nagy megütközést keltett egy beadvány, amelyben Berger Dezső magánhivatalnok bűnös manipulációval vádolta Stoj György postafőosztályt és helyettesét, Némethy János postafőtisztet. A beadvány szerint ugyanis Stoj a posta kerékpár-szükségletét azért szerzi be a Bárdi József cégnél, mert a céggel bűnös módon összejár. Berger ugyanebben a dologban az ügyészségnél is följelentést tett, de az ügyészség a följelentést, mint alaptalant, félretette. A kereskedelmi minisztérium szigorú vizsgálatot indított, amely teljesen tisztázta a megvádolt postafőtiszteket. Kiderült azonban, hogy Berger Dezsőt, Király-Böczögő János kerékpárkereskedő, a Bárdi-czég konkurrensé biztatta föl, hogy a postafőtiszteket megvádolja. A dologba be volt avatva Márton Jenő mechanikus is. A vizsgálat befejezése után Stoj felügyelő és Némethy főtiszt nyilvános rágalmazás miatt jelentették föl mind a három vádlóinkat. A törvényszék Király-Böczögő Jánost és Berger Dezsőt egy-egy hónapi, Márton Jenőt pedig, mint bünségédet, tizennégy napi fogházra ítélte. A magánpanaszosok főlebbezésére a királyi tábla Devich László elnöklésével ma tárgyalta ezt az ügyet s Király-Böczögő János és Berger Dezső büntetését három-három hónapi, Márton Jenő büntetését pedig egy hónapi fogházra emelte fel.

§ **A féltékenység áldozata.** A nyár folyamán véres szerelmi dráma játszódott le az Aréna-ut egyik házában. Egy fiatal, szép leány vált a szerelmese féltékenységének áldozatává. Az eset előzményei ismeretesek. Ujváry Béla, akinek elmebeteg felesége 1904. év eleje óta a balassagyarmati Mária Valéria kórház elmeosztályán ápolás alatt áll, harmadfél évvel ezelőtt rávette az akkor még 17 éves Hoffmann Juliskát, hogy költözék hozzá, s legyen gyermekének istápolója. Megígérte neki, hogy elvállik majd a feleségétől s őt nőül veszi. A leány készpénzül vette Ujváry Béla ígéretét s szerelmi viszonyt kezdett azzal. Ujváry, hogy a leány szerelmét honoralja, vett Ujpesten egy házat s azt Hoffmann Juliska anyjának nevére íratta. Ezután a fővárosba költözött gyermekeivel és Hoffmann Juliskával. Ez utóbbi nemsokára megbetegedett s kórházba került, ahol veszedelmes műtéten ment keresztül. A kórházat 1907. év karácsony táján hagyta el s egyideig Dunapentelén tartózkodott, majd a fővárosba jött s itt Beregi Pálnál lakott az Aggteleki-utczában. Az 1907. év elején Ujváry Béla és Hoffmann Juliska megismerkedtek Erdődi Béla postatiszttel, aki megtudva, hogy a leányt Ujváry nem veheti nőül, megkérte Hoffmann Juliska kezét. Ujváry ez időtől fogva féltékenységével üldözte a leányt s több ízben hangoztatta, hogy úgy Hoffmann Juliskát, mint Erdődi Bélát kivégzi. Ez a fenyegetés idegbeteggétette a szerencsétlen leányt, aki ezután már kíséret nélkül nem is mert kimenni az utcára, mert félt Ujváry fenyegetésétől. Ez év május 5-én, miután előző napon sem Hoffmann Juliskát, sem Erdődi nem találta meg, felkereste Ujváry a leányt Tóth Istvánnak Aréna-uti lakásán s itt ismét fenyegetni kezdte, hogy halállal lakol, ha nem tér vissza hozzá. A leány elutasította. Erre Ujváry revolvert rántott s Czimmer Erzsébet, Hoffmann Juliska barátja ezt észlve, le akarta fogni a kezét. Hoffmann Juliska menekülni akart, de Ujváry utólérté s rálőtt. A leány nyomban összeesett s meghalt. Az elfogott Ujváry fölött már egy ízben tartott főtárgyalást az esküdttörzs, de ítéletre nem került a sor, mert a vádlott elmeállapotának megvizsgálása céljából a bíróság a főtárgyalást elnapolta. A törvényszéki orvosok véleménye ugy szót, hogy Ujváry nem tekinthető elmebeteg-

nek, de valószínű, hogy a tett elkövetésének idejében szabad elhatározásában lényegesen korlátozva volt. A mai esküdtszéki tárgyaláson a vádat dr. Hodászi királyi ügyész, a védelmet dr. Altmann Lőrincz látta el.

Az esküdttörzs az esküdtek verdiktje alapján felmentő ítélete hozott, amely jogerőre emelkedett.

§ **Szabadlábba helyezés.** Pár nappal ezelőtt a rendőrség letartóztatta Szegő Lipót nyomdatulajdonost és Beregi (Berger) Bélát, az Országos Kereskedelmi Közlöny című lap szerkesztőjét, mert dr. Miklós Gyula ügyvéd irodájában megsarolták a Vidéki Pénzügyi Központi Hitelbankjának igazgatóját, Gyenes Lajost, közel 70.000 korona erejéig, mely összegből 10.000 koronát dr. Miklós Gyula nyugta ellenében le is fizetett nekik. A két letartóztatottat a rendőrség beszállította az ügyészség fogházába s dr. Marzell vizsgálóbíró a tegnapi napon történt kihallgatásuk után elrendelte ellenük az előzetes letartóztatás fenntartását. Ezen vizsgálóbírói határozat ellen a letartóztatottak védője, dr. Visontai Soma felfolyamodással élt a vádtanácshoz, amely ma délben elrendelte mind a két terheltnek szabadlábba helyezését.

§ **Olasz pörök.** Szenzációs pör tárgyalását fejezte be a szicíliai bíróság. Alongi rendőrbiztos azzal volt vádolva, hogy 1907 július 15-én, a palermói Nasi-tüntetéseknel egy Pintauro nevű zenénövendeket, aki nem is vett részt a tüntetésen, szolgálati revolverével agyonlőtt. Vád alá helyezték. A tárgyalás a napokban volt s felmentéssel végződött, mert először abban a pillanatban, amikor a rendőrség parancsot kapott az utca kiürítésére, oly zavar uralkodott, hogy az egyes hivatalnok nem mérlegelhette a lövések hatását s másodsor a tüntetés már akkor tizennyolc órája tartott, úgy hogy óriási könnyelműség volt Pintauro részéről ott jelen lenni, ha nem akarta magát azonosítani a tüntetőkkel. A magánvádló (a meggyilkolt atyja) ügyvédje azt az elméletét fejtette ki, hogy minden szolgálatban levő hivatalnok, ha megöl valakit, gyilkosnak tekintendő. Ezt azonban a bírák nem fogadták el. Különösebben érinti a kedélyeket egy másik felmentés. A salernói esküdtek felmentették Marchesse Bisognit, aki féltékenységből agyonlőtte Procopio községi orvost. Bár maga is beismerte, hogy tulajdonképpen házasságtörés nem történhetett, mert úgy őrizte a feleségét, hogy nem adhatott légyótot. Az egész pörben középkori fölfogások játszottak szerepet. A „signore”, aki uri jogaira hivatkozott, aki a maga köréről, a maga kasztjának fölfogásairól beszélt, egyszerűen imponált a salernói kispolgári esküdteknek. Ciferiello szobrász ügyét nemsokára másodsor fogja tárgyalni a campobalsói esküdtszék. A szobrászt, aki tudvalevőleg féltékenységből agyonlőtte a feleségét, nyilván fel fogják menteni, ha csak váratlanul súlyosan terhelő tanuvallomások nem lépnek közbe.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-féle Emulsiót szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszerre vigyázzon — a hal azaz — legyen nagy és friss.

oly édes, mint a tejszín és a beteg szívesen veszi be és megemészti még akkor is, ha a tejet visszautasítja. Köztudomásu, hogy az orvosok az egész világon legmelegebben ajánlják a SCOTT-féle Emulsiót. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Ha fája a feje ne télovarozék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pasztillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejtájtást elmulasztja. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.

Ara 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállítás.

KÖZGAZDASÁG.

Nyugalomba vonuló bankigazgató. Az Angol-Oszták Bank budapesti intézetének igazgatója, Nemes-Mansfeld Richárd, e hó 20-án nyugalomba vonul. Mansfeld egyike a társaság legrégebbi tisztviselőinek. Már negyven év óta áll az intézet szolgálatában, melyből 22 évet a bécsi főintézetnél 18 évet pedig a budapesti intézetnél töltött. Kiváló szakértelemmel bíró tisztviselő volt, ki önjerejéből küzdött fel magát az igazgatói székbe. Hosszu pályája alatt csak közbecsülést szerzett s most, hogy a jól megérdemelt nyugalomba vonul, nemcsak barátainak, hanem ügyfeleinek osztatlan szerete is kíséri oda. Utóda — amint ismeretes — dr. Piáner Miksa, a Hazai Bank volt igazgatója lett, ki már el is foglalta új állását.

Gyáripárosok ülése. A Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége legutóbbi igazgatósági ülésén tudomásul vették azon jelentéseket, amelyeket a szövetség kiküldöttjei az alsóbbrendű vasutak és a vasárnapi munkaszünet kérdéseit rendező törvényjavaslatok tárgyában tartott ankétok lefolyásáról tettek. Jellinek Lajos előadása alapján az igazgatóság oly határozatban állapodott meg, mely a kisvasutak építésénél kellő figyelemmel van a magániparra. Ezután az igazgatóság négy új gyár állami támogatásának ügyében foglalt állást. Dr. Hegedüs Lőránt ügyvivő-igazgató bemutatta a napirend során a kormány iparfejlesztési emlékiratáról készített véleményes jelentésének tervezetét, amelyet az igazgatóság magáévá tett s elhatározta, hogy legközelebb a kereskedelmi minisztérium elé terjeszti és egyúttal nyilvánosságra is hozza. Végül a magyar pezsgőgyártás érdekében kimondta az igazgatóság, hogy a szövetség tiltakozik az ellen a terv ellen, hogy a koronajáradék párisi kctirozása érdekében a francia pezsgőbor vámja leszállítsák, ami különben beleütköznék Németországgal fennálló kereskedelmi szerződésünkbe is. Az ülés főtárgya a legutóbbi keleti események folytán beállt gazdasági helyzet megbeszélése volt, amelynek eredményéről már részletesen beszámoltunk.

Az értéktőzsdéről. Az értéktőzsdét a keleti események uralták a héten. Aszerint mozogtak az árfolyamok és igazodott a hangulat, amint békésebben, avagy harcziásabban hangzottak a hírek s miután a legkedvezőbb felfogás mellett is bizonytalannak és kellemetlennek itélik a helyzetet, az alapirányzat természetesen határozottan lanya volt. Piacunk erősségének a jele, hogy a magyar és különösen a helyi értékeknek jóval kisebb árhanyatlás tapasztalható, mint az ugyanevezt nemzetközi értékeknek, amelyeknek pedig Bécsben, Berlinben, Frankfurtban és Párisban is van piacuk. A bécsi és a berlini piacok nyugodt irányzata a mai tőzsdén megnyitáskor nem tudott az üzleti forgalomnak rendes képet adni, mert a párisi és a londoni tőzsdén tegnap lezajlott nagyobb árcsökkenés kissé nyugtalanította a kedőyeket. A tőzsdé megnyitáskor meglehetősen tartózkodó volt s csak a politikai helyzet tisztulásától érkező hírek hatása alatt keletkezett egy kis szilárd-ság. Ez a szilárd irányzat azonban nem maradt állandó, mert a déli tőzsdé folyamán különböző távratú hírekre ismét ellanyhult az irányzat. A forgalom főképpen a vezető értékekre szorítkozott, míg a többi értékekben igen vontatott volt az üzletmenet. A déli tőzsdé zárata felé erős kínálat jutott kifejezésre, mely a zárókurzusokat különösen az Államvasuti és az Oszták hitelrészvényeknél, továbbá a Rimamurányi és a Jelzalogbank részvényeknél lenyomta. A Magyar hitelrészvény tartott árfolyamon zárult. A lanyhább irányzat az utótőzsdén hirtelen derouttá változott és alig egy negyedóra folyamán további négy koronás áresés mutatkozott a vezető értékekben. A derout okát eleinte arra a hirre vezették vissza, hogy a flottának egy részét lerendelték a balkán vizekre. Azt a hírt is kolportálták, hogy Ausztriában Simbach állomáson feltartóztattak egy ágyúkiűdéményt, amely Szerbiába volt feladva, azt is beszélték, hogy egy bécsi nagy spekuláns fizetési nehézségei miatt tízezer darab részvényt került eladása. Ezek a különböző híresztelések a különben is érzékeny tőzsdére nyomást gyakoroltak. A derout szerencsére nem tartott sokáig, mert az értékek nemsokára ismét néhány koronával javultak. A helyi piacokon egész napon át nagyon mérsékelt volt az üzletmenet s kérés csak egy-két pa-

pirban fordult elő. A járadékpiac ma változatlan. A nevezetesebb értékek árváltozásait következő táblázatunk mutatja:

	okt. 8-iki	okt. 10-iki	külön-bözet
	árfolyam		
Magyar 4%-os aranyjár.	110.60	110.—	0.60
Magyar 4%-os kor. jár.	92.35	91.70	0.65
Orosz 5%-os államk.	97.—	95.—	2.—
Magyar hitelrészvény	745.50	735.—	10.50
Oszták hitelrészvény	641.25	628.—	13.25
Hazai bank	280.50	280.—	0.50
Leszámitolóbank	482.50	478.—	4.50
Magy. jelzáloghitelbank	432.—	426.75	5.25
Oszták-Magyar-Bank	1755.—	1745.—	10.—
Magyar keresk. r.-t.	573.—	565.—	8.—
Hazai takarékp. r.	18800.—	18700.—	100.—
Első m. Biztosító t.	9850.—	9775.—	135.—
Pesti magy. ker. bank	3410.—	3370.—	40.—
Salgótarjáni közsézb.	586.—	582.—	4.—
Erzsébet gőzmalom	310.—	320.—	10.—
Rimamurányi vasmű	560.—	551.—	9.—
Danubius r.-t.	258.—	256.—	2.—
Közüti vaspálya	553.50	539.—	14.50
Déli vasút	123.50	121.—	2.50
Oszták-magyar államv.	694.—	682.—	12.—
Városivillamos vasút	264.—	261.—	3.—
Adria tengerh. r.-t.	398.—	395.—	3.—

Az Országos Ipartanács ülése. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter az Országos Ipartanács tagjait október 15-ének délután öt órájára a kereskedelmi minisztériumban tartandó ülésre behívta. Az ülésen fontosabb ipari ügyek kerülnek tárgyalás alá.

A gazdasági egyesületek elnökeinek vasúti szabadjegye. Az OMGE. ma tartotta az őszi szezonban első nagy igazgató-választmányi gyűlést, melyről lapunk más helyén számolunk be. A gyűlés napirendjén számos komoly és közérdeklű ügy volt, amelyeket komolyan tárgyaltak végig. Meglehetősen furcsán hat tehát, hogy végül az igazgató-választmány gróf Hoyos Miksa indítványára ráért arra, hogy a gazdasági egyesület elnökök részére megszerzendő vasúti szabadjegy érdekében hozzon határozatot. Hát ez a határozat nem mondható valami stilszerűnek, mikor az ország legvagyonosabb emberei számára ingyenes utazást kérnek. Szegény elnökök...

A temesvári gazdasági kiállítás megnyitása. A temesvármegyei gazdasági egyesület rendezésében ma nyílt meg Temesváron a polgári lövölde kertjében rendezett nagyszabású mezőgazdasági kiállítás. A kiállítás megnyitására nagyszámban sereglett össze a vármegye előkei gazdaközönsége; a kiállítók és érdeklődők. Darányi földművelésügyi miniszter képviselőjében Ottlik Iván államtitkár jelent meg, akit Stojanovic György a vármegyei gazdasági egyesület elnöke üdvözölt és kért fel a kiállítás megnyitására. A kiállításon mintegy 7600 drb állat került bemutatásra.

Az Iparegyesület gyáripari szakosztálya. Az Országos Iparegyesület gyáripari szakosztálya tegnap Ullmann Adolf elnöklése mellett ülést tartott, amelyen több kiváló fontosságú kérdés került megvitatás alá. A hivatalos bejelentések után az elnök beszámolt Mauthner Emil oroszországi utjáról, akit a német áruhojokott idején küldött ki az egyesület, hogy magyar ipartermékeknek piacot teremtsen. A jelentés szerint Mauthner Emil a kedvezőtlen üzleti viszonyok mellett is meglehetősen szép eredményeket tudott felmutatni. Dr. Tonelli Sándor fogalmazó bemutatta a vasúti üzletszabályzat reformjára vonatkozó előadói tervezetet, amelyet az egyesület memorandum formájában fog a kereskedelmi miniszterhez fölterjeszteni. A javaslat első sorban azt kívánja, hogy az üzletszabályzat precizizozza, hogy a vasut a szállító féllel szemben nem látszhatja a hatóság szerepét, hanem csak szerződő fél lehet.

Gazdák tanácskozása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya ögróf Pallavicini Ede elnöklése alatt ülést tartott. A napirend előtt Rubinek Gyula igazgató előterjeszti, hogy a külszöbön álló elnök és alelnök választásra jelölőbizottság küldessék ki. Az igazgató-választmány ezt a bizottságot a következőkből alakította meg: Elnök Kodolányi Antal; tagjai: dr. Baross János, Bellezey Géza, Bernáth István, Elek Ernő, Hertelendy Ferencz, Ivánka Oszkár, Koller Pál, Meskó Pál, Mezey Gyula, dr. Nagy Emil, Reusz Henrik, Rubinek Gyula, Sággy Gyula, Somssich Andor. Következett ezután a napirend tárgyalása és pedig állásfoglalás a mezőgaz-

dasági kamarákról szóló törvénytervezet tárgyában. Mérey Lajos beszédének bevezetésében nagy elismeréssel szól Darányi Ignác földművelésügyi miniszterrel, aki ezt az akcióját a gazdatársadalommal karöltve kezdeményezte, amiért az igazgató-választmány a miniszternek általános lelkesedéssel jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Kiemeli Bernáth István és Rubinek Gyulának, a tervezet előkészítőinek nagy érdemeit, akiknek szintén jegyzőkönyvileg mondanak köszönetet. Ismertetővén az érdekképviseleti mozgalom történetét, nem tartja szükségesnek az általános vitát és ezért a következő javaslatot járul a választmány elé:

A mezőgazdasági kamarákról szóló, a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter ur által Bernáth István és Rubinek Gyula tagtársaink szövegezésében közzétett törvényjavaslatra vonatkozólag mondja ki az O. M. G. E. igazgató-választmánya, ugys mint a G. E. O. Sz. végrehajtó-bizottsága s illetőleg a szövetségi nagygyűlés, hogy: A földművelésügyi miniszter ur által közzétett, a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatban kifejezésre juttatott alapelveket helyesli, magáévá teszi s azoknak az egész magyar gazdatársadalom érdekében minél előbb törvényerőre való emelését sürgős szükségnek tartja. Nevezetesen helyesli: 1. A mezőgazdasági kamarák rendeltetéséről, feladatairól és czéljairól, 2. a kamarák és kamarai tanácsok alakításáról, hatásköréről, szervezetéről és felügyeletéről, 3. a kamarák számának, székhelyeinek és működési területeinek megállapításáról, 4. a kamarai tagok jogviszonyairól, a szavazatok s a választások módjáról, 5. a kamarai illetékekről, azoknak kivételi alapról, fizetési és behajtási módjairól és végül 6. egy országos központi kamarának átalakításáról javaslatba hozott elvi intézkedéseket. Mindezekre nézve a javaslat indokolását általánosságban a törvényszöveg rendelkezéseivel összhangban levőnek, azokat kellően megvilágítóknak és czél szerűségüket alaposan bizonyítóknak találja. A törvényjavaslat részleteire nézve egyes alább szakaszokint felsorolandó módosításokat tart szükségesnek, mint olyanokat, amelyeknek a törvényjavaslat szövegébe való beillesztése által az egész törvény egy a mezőgazdasági érdekképviseletnek alaki, mint a gazdasági érdekek érdemi tekinteteiben a magyar gazdatársadalom óhajításainak és szükségleteinek megfelelőbbé válnék.

Az igazgató-választmány a javaslatot elfogadta és köszönetet mondott Mérey Lajosnak a javaslatért.

A részletes tárgyalás további során a „czim"-nél a választmány a „földművelésügyi kamara" elnevezés mellett döntött. A 2-ik szakaszról, mely a földművelésügyi kamarák feladatairól szól, változatlanul meghagyja a választmány az eredeti szöveget, mely szerint a kamarák a területükön működő gazdasági egyesületek, gazdakörök és mezőgazdasági munkások és szakszervezetek alapszabályszerű működése feletti ellenőrzést gyakorolnak s azokat nyilvántartják. A szakasz következő pontja a gazdatársadalom területi és szövetségi szervezkedésében a kamarák feladatait határozza meg. Mérey Lajos előadó kifejti, hogy a jelen törvénytervezetbe a járási és községi szervezeteket nem lehet felvenni, csak javasolni lehet, kapcsolatban jelen törvénytervezettel. Ögróf Pallavicini Ede elnök felvilágosításai után a választmány az előadó véleményéhez járul. A mezőgazdasági szakértelem fejlesztésére irányuló intézkedésnél az előadó a kamarákat fel akarja hatalmazni a mezőgazdasági intézmények segélyezésére. Elfogadják az előadói javaslatot. A kamarák nyilvántartásába felveszik az okleveles kertészeket is. Bernáth István felhívja a választmány figyelmét arra, hogy az erdészeti érdekek védessenek meg a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének végrehajtásánál. A felszólalást a választmány helyesléssel fogadja. A földművelési kamarák alakítása, szervezete és felügyeletére vonatkozó intézkedésnél az előadó kihagyja javasolja, hogy a kamarák működési területének megállapításánál a királyi jóváhagyás feltételtelessék. Dr. Éber Ernő a sopronmegyei álláspontot ismerteti, mely szerint megfelelő előfeltétel esetén a kamarák törvényhatóságokként szerveztessek. A választmány a kerületi kamarái rendszer mellett nyilatkozott. Itt megszakítván a tárgyalás, az igazgató-választmány J e s z e n s z k y Pál titkár előadása nyomán határozott az 1909. évi nemzetközi tejjgazdasági kongresszussal kapcsolatban rendezendő budapesti állatképzésről. A délutáni ülésen Kodolányi Antal elnökölt. Tartalmas vita fűződött a kamarák alaku-

lására vonatkozóan foglalt állást. A választmány összes intézményes módosítását, az elvégzett munkák sági Egyest gyűlése október 11-én választmányi törvényjavaslatot fogadott.

Nem volt határnapok vételeit állor a nevezett tályában, a nökségénél rezhető. Az táblázat nem időpontját a uszályrakon vonatkozna amig az idő folyamzama.

Egy ki a minap em ről, mely szépen hang söt nevést dapesten. T a furcsa ki folytatása, érese véget aradi tudós a huszezer Hitelbank K gyedfél millió fele 7200 ho története rő neví földbin Józseftől és melyet fölpa gyar Leszár volt rákebe a parcellák törültette ez dobra került itéletáblai bi toló Bank v tési Hitelba egy harmad birtokos, de takarékpénz árverésen r táns maradt toló és Pént pitési Hitel Amint az á koronát kim koronát igé fogta el, ar bejelentette: fog történt. ajánlott, mir igért és így 3,500,000 k szor, — har Tabajdy tábl lattételre tíz minus is elte veselője nem totta: 3,500,000 lehat, amely koronáért ve a Telepitési egy millió k nem is rossz csak 20,000 l iczfáló ügy löljük azt, h or már is l ánatpenzt, r

lására vonatkozó szakaszhoz. A választmány változatlanul fogadta el az eredeti szöveget. Az igazgatóválasztmány ezután végigment az egész tervezet összes intézkedésein, amelyekhez az előadó számos módosítást indítványozott. Így letárgyaltatván a tervezet, az elnök köszönetet mondott az előadónak a kiváló munkáért s berekesztette az ülést. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése október hó 22-én tárgyalja le az igazgatóválasztmány ma letárgyalt véleményezése alapján a törvényjavaslatot.

Nem vesznek fel teherárut. A magyar királyi folyam- és tengerhajózási r.-t. ezidén is kiadta azon határnapok táblázatát, amelyeken a teherárak felvételét állomásain meg fogja szüntetni. Ez a táblázat a nevezett társaság igazgatóságának szállítási osztályában, valamint budapesti (Margithid feletti) ügynökségénél megtekinthetők és díjmentesen megszereshetők. Azon viszonylatokban, melyekre nézve a táblázat nem tartalmaz határnapokat, a megszüntetés időpontját a társaság külön fogja közzétenni. A teljes uszályrakományok forgalmára ezen határidők nem vonatkoznak, mert azt addig tartja fenn a társaság, amíg az időjárás és a vízállási viszonyok az egyes folyamszakaszokon azt megengedik.

Egy kisbank négymillió bírtokvásárlása. Csak a minap emlékeztünk meg arról a furcsa pénzügyi tervről, mely „Telepítési Hitelbank R.-t. címmel, igen szépen hangzó és tág programmal, de annál kisebb, sőt nevével szembe fordított alaktól alakult meg Budapesten. Tisztában voltunk azzal rögtön, hogy ez a furcsa kis bank nem annyira komoly banküzlet folytatása, mint inkább valamely speciális cél elérése végett alakult. Megerősíti ezt a feltevéstünk aradi tudósítónk jelentése, melyből kitétszik, hogy a huszezer korona alaptőkével létrejött Telepítési Hitelbank R.-t. négy nappal az alapítása után negyedik milliárd koronával megvásárolta a Világossy-féle 7200 hold területű kerülsői birtokot. A dolog története röviden ez: Egy évvel ezelőtt Világossy nevű földbirtokos megvette 4,400,000 K-ért gr. Sigray Józseftől és nejétől a kerülsői 7200 holdas birtokot, melyet fölparcellázott. A birtokra azonban a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Banknak első helyen volt rákebelezve egy nagyobb követelése s miután a parcellázásnál felvett pénzekkel Világossy nem törülte ezt a terhet, perre s ennek következtében újra került a birtok. Az árverésen, melyet Tabajdy ítélőtáblai bíró vezetett, dr. Kann Sándor a Leszámitoló Bank vezetőikéire és dr. Pajor Ernő, a Telepítési Hitelbank képviselője vettek részt. Volt ugyan egy harmadik pályázó is, Fehér József seprői nagybirtokos, de mivel ő a 88.000 koronányi bánatpénzt takarékpénztári betétkönyvvel akarta letenni, az árverésen részt nem vehetett. Így csak két reflektáns maradt: Dr. Kann Sándor, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank és dr. Pajor Ernő, a Telepítési Hitelbank Részvénytársaság képviselőjében. Amint az árverés vezetője a kikiáltási árat, 878.854 koronát kimondotta, dr. Kann nyomban két millió koronát ígért. Az árverés közönségét nagy izgalom fogta el, amely még növekedett, midőn dr. Pajor bejelentette: Három millió korona. Most különös dolog történt. Dr. Kann egyszerre 3,499,999 koronát ajánlott, mire dr. Pajor Ernő még egy koronát ráigért és így három és félmillió koronát kínált. 3,500,000 korona először, 3,500,000 korona másodsor, — hangzott a becsüls szava, — senki többet? Tabajdy táblai bíró ekkor a netán érkező újabb ajánlattételre tíz percnyi határidőt tűzött ki. Ez a terminus is eltelt, de dr. Kann, a Leszámitoló Bank képviselője nem ajánlott többet. Ekkor a becsüls kikiáltotta: 3,500,000 korona haumadszor! — A birtokot tehát, amelyet Világossy egy évvel ezelőtt 4,400,000 koronáért vett gróf Sigray Józseftől és nejétől, most a Telepítési Hitelbank Részvénytársaság majdnem egy millió koronával olcsóbban szerezte meg. Ami nem is rossz üzlet, ha az ember meggondolja, hogy csak 20,000 koronás alaptőke áll a negyedik milliárd jectáló ügyvéd mögött. Hogyha azonban meggondoljuk azt, hogy ebből a huszezer koronából dr. Pajor már is leolvasta készpénzben a 88.000 koronás bánatpénzt, majdnem el kell hinni azt is, hogy ugyan-

abból a huszezer koronából kifutja majd a negyedik milliárd korona is. Mert máskülönbben nehéz lenne elhinni azt, hogy itt minden a Telepítési és Hitelbank alapszabályai szerint történt volna. Egyébként úgy hírlílik, hogy az árverésből kizárt Fehér József utóajánlatot fog beadni, úgy hogy még nem egészen bizonyos az, hogy az egyszerre érdekessé lett Telepítési Hitelbank valóban gazdája lesz-e a szép birtoknak. Van azonban olyan oldala is a dolognak, amely állami beavatkozást kíván. A Világossy-féle parcellázásnál ugyanis háromszáz magyar család van érdekelve, amelyek most tönkremennek, ha a már egyszer drágán megvett birtokrészeket újból meg kell fizetniök. Ezek érdekében okvetlen elvárjuk a kormány közbelépését.

Varrógépkereskedők kongresszusa. A Magyar Varrógép- és Kerékpárkereskedők Országos Egyesülete október 25-ének délelőtti 10 órájára Budapestre egybehívott VI. évi rendes közgyűléssel kapcsolatosan és pedig október 26-án, délelőtti 10 órakor Budapesten az Országos Iparegyesület helyiségeiben II. kongresszusát fogja megtartani.

A Morva-folyó szabályozása. Végre nosszu vajudó tárgyalások után megindították a határszéli folyó szabályozási munkálatait. Ezek a munkák 16 évi turnus alatt fognak befejezteni. A Morva-folyó szabályozása azért vajudott olyan sokáig, mert az osztrák kormányval meg kellett egyezni a viselői költségek összegére, nemkülönbben arra, hogy a munkálatokat milyen sorrendben s milyen módon indítják meg és folytatják. Már tavaly úgy volt, hogy a Morva-folyón végzendő munkálatok megindulnak, az osztrák belügyminiszter azonban a munka sorrendjére és kivételére vonatkozó megállapodásokhoz oly időben járult, hogy a munkálatokat csak ebben az évben lehetett megindítani. Az osztrák kormányval történt megállapodások szerint a munkálatok Dévénytől alulról fölfelé haladó irányban, mindkét, tehát osztrák és magyar parton fognak megindulni s azon szakaszon, amely határt képez Magyar- és Morvaország között, a munkálatok Szokolczától lefelé haladó irányban fognak eszközöltetni. A tizenhat esztendeig tartó mederrendezés kilenczmillióháromszáz ezer koronába fog kerülni, melyből Ausztria négymillióhátszáz ezer Magyarország pedig négy millióhátszáz ezer koronát koronát költ el. Mindkét állam területén biztosították az érdekelteknek, hogy a mederrendezési munkák előhaladásához képest a Morva nagy vízei által előtörtött ártereket törvényes újjáépítés után árvédelmi töltésekkel mentesíthessék.

Új telefon-központ Budapesten. Budapesten az előfizetők száma évenként átlag 1400—1600-zal emelkedik s jelenleg már a 10,000-et meghaladja. E körülmény szükségessé teszi, hogy az előfizetők vezetőkei, amelyek most még részben egyes góczpontokból kiágazólag a tetők felett vezetettek, egészben a föld alá helyeztessenek; szükséges ez nemcsak a hálózat fizetbiztonságának emelésére, hanem, mert az említett góczpontok berendezései egyes házak tűzveszélyes padlástereiben vannak elhelyezve, amiből a hálózatra veszedelmek származhatnak. Az előfizetők számának rohamos emelkedése ezenkívül szükségessé teszi, hogy Budapesten egy második távbeszélő központot rendezzenek be. E második központ létesítése és kapcsolatba hozatala a meglévő központtal, ez utóbbitól is szükségessé tesz bizonyos átalakításokat és nevezetesen a jelenleg ott elhelyezett interurban központ áthelyezését. Ez a központ czélszerűen két részben működne, külön helyen a Dunáninnen és más helyen a Dunántúlról a fővárosba érkező interurban telefonvezetékek részére. Ezzel kapcsolatban a főváros közvetlen szomszédságában fekvő községek részéről már évek óta hangzottatott ama kívánságnak is szeretnének eleget tenni, hogy a fővárossal egy gazdasági, mint közbiztonsági szempontból teljes éjjel-nappali telefonszolgálat legyen működésben. E czélra szolgálnának az említett új interurban központokkal kapcsolatba hozandó periferiális központok és Újpesten létesítendő új távbeszélő központ, amelyet az a körülmény is indokol, hogy az Újpesten folyton növekedő számban jelentkező előfizetők vezetőkeit ne kelljen mind Budapestre behozni, amivel a bekapcsolással járó költségek lényegesen apaszthatók lesznek. Ezek-

nek a munkálatoknak költségei 2.350,000 koronába kerülnék.

A részvényesek indítványozás-jogának korlátozása. Egy budapesti részvénytársaság alapszabályait oly módon akarta megváltoztatni, hogy valamely részvényes indítványt csak 10 darab részvény letéteményezése mellett tehet. Indokolta ezen módosítását azzal, hogy alapszabályai értelmében 10 részvény birtoka ad jogot egy szavazatra s így az indítványozási jogot is ily mértékben óhajtotta korlátozni. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék e módosítás bejegyzését megtagadta, mire a részvénytársaság a kir. táblához felebbezett. A tábla — mint az Ügyvédek Lapja írja — helybenhagyta a törvényszék határozatát. Indoklásában kimondotta az ítélőtábla, hogy habár a kereskedelmi törvény megengedi a részvényesek szavazati jogának a korlátozását, olyan rendelkezési joga azonban nincs semmiféle törvénynek, amely az egyes részvényest tanácskozási és indítványozási jogától megfoszthatná.

Szállítások. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara irodájában a következő pályázati hirdetmények tekinthetők meg: a cs. és kir. 6. (Kassa) hadtest hadbiztoságáé: az 1909. évben szükséges kenyér és zab szállításának biztosítására, benyújtási határidő október 15-én; — a fiúmei m. kir. tengerészeti hatóságáé: a fiúmei pályaudvar kiegészítő részét képező Brajdica farakhely kiszélesítési munkálatainak vállalatba adása, benyújtási határidő november 10.; — a budapesti cs. és kir. helyőrség étkezési bizottságáé: liszt, hüvelyes vetemények, fűszer, zsirnemek, tej és konyhakerti termékek egy évi szükségletének biztosítására, benyújtási határidő október 21.; — a szamosújvári kir. országos fegyvertel igazgatóságáé: mintegy 1600 köbméter I. osztályu hasábos bükk-, tölgy-, cser-, esetleg gyertyántüfifa szükségletének szállítására, benyújtási határidő október 23.; — Budapest székesfőváros tanácsáé: mintegy 15.000 erdei ürköbméter szokványminőségű elsörendű tűzfifa szállítására, benyújtási határidő november 4.; — a svájci szövetségi vasutak zürichi igazgatóságáé: 50.000 kg. kétszer finomított repezölaj szállítására, benyújtási határidő október 15.; — a szerb kir. államvasutak igazgatóságáé: 60.000 drb tölgytálpia és építőfaanyag szállítására, benyújtási határidő október 13.

Az oláh bankok terjeszkedése. A nemzetiségi mozgalmak legerősebb támogatói mindenkor az oláh pénzügyeteket voltak, amelyek azt a taktikát követték, hogy lehetőség szerint igyekeznek az elszigetelt magyarság birtokait megvásárolni. Az oláhok természetesen tagadják azt, mintha a birtokszerzés nemzetiségi érdekek előmozdítása szempontjából történne s manipulációjukat inkább közgazdasági műveletnek szeretnék feltüntetni. Az erdélyrészi politikusok azonban jól tudják, hogy mit értenek ők közgazdasági művelet alatt; látják, hogy az erdélyi nemzeti birtokok miként kerülnék egymás után a román bankok tulajdonába, de sajnos, nem tudják megakadályozni. A oláh bankoknak legújabb művelete a Görgény-Sóakna fürdőtelep megvásárlása. Az oláh lapok már is hasábokat közölnek a fürdőtelepnek és a hozzátartozó birtokrésznek megvásárlásáról és ha a vásár egészben megkölte nincs is, annak véglegesítését már csak csekély formáság hátráltatja. Az oláh lapok most egy létesítendő világhírű oláh fürdőről írnak, mely a romániai és magyarországi oláhság állandó találkozóhelye lenne és ahol a romániai miniszterek, a liga tagjai és hazánk többi ellensége minden feltűnés nélkül, háboríthatatlanul gyülekezhetnek és tanácskozhatnak.

Telefonösszeköttetés Budapest és Galatz közt. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara lépéseket tett annak idején az iránt, hogy Budapest és Galatz közt állandó telefonösszeköttetés létesítsék. Ez ügyben a kereskedelemügyi miniszter most arról értesítette a kamarát, hogy a román igazgatás nincs ugyan abban a helyzetben, hogy Budapest és Galatz közt állandó távbeszélő összeköttetést létesítsen, mindazonáltal sikerült nevezett igazgatással oly megállapodásra jutni, amely a távbeszélgetéseket Budapest és Galatz közt naponta délután 1 óra 45 perctől 3 óra 45 percig (budapesti óraszámítás sze-

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruházható minden ember finoman és elegánsan
Az országos: **Zélinger Samu** elsőrangú
pár- és szabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítik:
finom öltönyt... 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt 26

Magyar-útca 6. az emeleti termekben:
Magyar-útca 6. az emeleti termekben:
Magyar-útca 6. az emeleti termekben:

rint), tehát 2 órán át lehetővé teszi. A 3 perczig tartó egyszerű beszélgetés díja 3 korona 50 fillér.

Kombinált hajózási és vasúti forgalom. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy a kombinált hajózási és vasúti forgalomban 1908. évi augusztus 1-től érvényes kivételes díjszabásban (I. füzet) f. évi október 1-ével egyes állomásnevek a következőképpen megváltoztak:

régi állomás név:	új állomás név:
Au	Enzelhausen,
Bruck b. München	Fürstenfeldbruck,
Stein	Stein a. Rednitz.

Szerb Ius Egyiptomban. A szerb kereskedelmi szerződés rendelkezései szerint a Szerbiából Magyarországra és Angliába csak vágott húst lehet behozni. A szerb kiviteli cégek ennek következtében azon fáradoznak, hogy az élő állatok részére új piacokat keressenek. Eddig nem igen koronázta siker fázisát. Legújabb híre szerint — Egyiptomot szemelték ki piaccsill a szerb kereskedelmi kormány nagyban támogatja ezt a törekvést, amelynek eredménye természetesen attól függ, tudnak-e a szerbek Egyiptommal olyan állategészségügyi egyezményt kötni, amely lehetővé teszi a szerb állatokat Egyiptomba való kivitelét.

A „Fonciére” forgalma. A Fonciére pesti biztosító intézet életbiztosítási osztályánál szeptember 30-ig 3971 ajánlat 15,713,434 korona biztosítási tőkére és 9000 korona járadékra nyújtott be; 3527 kérvény 13,842,474 korona tőkére és 10,200 korona járadékról állított ki. A díjbevétel 3,540,689 korona 46 fillérre rug. Haláleset 220 jelentetett 810,370 korona összegről.

Tisztaságaért 30.000 korona kezesség.

Többetészszel mint erővel!

Schicht szarvasszappana

Beható tanulmányozások

eredményezették, hogy Schicht szarvasszappana minden vízben — akár meleg vagy hideg, kemény vagy lágy — gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, meglepő gyorsan oldja a szennyező, anélkül, hogy a szövetnek legkisebb is ártalmat okozna. SCHICHT szarvasszappana teljesen tisztá és ment maró anyagoktól; évtizedek óta egyenlő minőségben a legjobban vizsgált és elállított. Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a józan és ész parancsolata és minden háztartásban jelentéskönyen megtakarít időt, munkát és pénzt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 10. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Frey János okleveles tanítót az uzsoi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Faludiné Mézsis Anna okleveles tanítónőt a negyedik hegykerületi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Mézey Ilona okleveles tanítónőt a középiskolai állami elemi iskolához rendes tanítónővé, Fekiács József okleveles tanítót a kakucs-inárcsi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Bene István okleveles tanítót a péderi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Dallos Lajos okleveles tanítót a bazini állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Wenczel Eteika okleveles kisdóvónőt a Szapáry-ligeti állami kisdóvóházhoz kisdóvónővé, Barsav Janka okleveles kisdóvónőt az apáczai állami kisdóvóházhoz kisdóvónővé; a budapesti itélőtábla elnöke dr. Petrogalli Lajos beszüretczébányai lakos, ügyvédjelöltet a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Véglegesítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó István országos magyar iparművészeti

muzeumi ideiglenes minőségű szolgát ebben az állásában véglegesítette.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Fischer Dávid aszódi lakos sajtát, valamint Blanka és Tibor nevű kiskorú gyermekei családi nevének „Halász”-ra kért átváltoztatását megengedte.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Aczberger Gyula uzsoi állami elemi iskolai tanítót a mehaloronácsi állami elemi iskolához ugyanabban a minőségben, Nahlovsky Gyula tuzsina állami elemi iskolai tanítót a középiskolai állami elemi iskolához, Tapfer Mihály stájerlaci állami elemi iskolához ugyanabban a minőségben, Zombornyé Piller Ida ökörmezői és Szappanosné Makray Veronka nagysomkúti állami elemi iskolai tanítónőket a máramarosszigeti állami elemi iskolához ugyanabban a minőségben áthelyezte.

Pályázatok. A szászkabányai járásbírósnál járásbírói, a lemeszi járásbírósnál jegyzői, a fumei pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, az igali adóhivatalnál adótitkári, Sásdon járási számvevői, az ungvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél számvakornoki, a nagybecskereki pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyi főigazgatói állásra 2 hét; a veszprémi törvényszéknel írno ki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDOJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 10-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánk időjárásában lényeges változás tegnap sem történt. A hőmérséklet maximuma: Fiumében, meg Verseczen 22 C° és minimuma: Marosvásárhelyen, meg Boffalun — 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és legfeljebb nyugaton némi csapadék várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +		A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erő	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
	max.	min.				max.	min.		
A-Szalóna	70,5	68,6	2,2	N	2	1	15	1	
Ungvár	68,6	68,3	3,3	NE	1	1	19	2	
Késmárk	70,4	68,6	0,6		0	0	16	0	
Losoncz	68,5	68,5	1,3		0	0	18	0	
Ógyalla	67,7	67,7	0,7		4	4	19	1	
Budapest	68,3	68,3	7,0		0	0	19	7	
Hörny	67,4	67,4	4,4		0	0	18	4	
Keszthely	68,0	68,0	7,4		0	0	17	4	
Pécs	68,3	68,3	7,0	N	1	0	18	6	
Zágráb	68,2	68,2	7,8		0	0	18	8	
Fiume	68,6	68,6	10,1		0	0	22	9	
Szeged	67,9	67,9	4,1	N	1	2	17	6	
Temesvár	67,6	67,6	7,6		2	2	18	4	
Nagyvárad	67,8	67,8	7,0	E	1	1	18	4	
Kolozsvár	70,0	70,0	2,7		1	1	18	5	
Nagyzeben	69,6	69,6	5,6	E	1	1	16	1	
Szafivár	—	—	5,6	N	1	1	16	2	
Eger	—	—	3,8	WSN	1	1	21	2	
Arvaváralja	—	—	1,2	N	1	1	15	1	
Selmeczbánya	—	—	7,0	NE	1	1	19	4	
Komárom	—	—	6,2	E	1	1	19	4	
Magyar-Ovár	—	—	4,2	S	1	1	18	4	
Sopron	—	—	3,6	N	1	0	17	0	
Füzök	—	—	4,2		0	0	21	2	
Ciklonica	—	—	8,4		0	0	19	8	
Doboz	—	—	1,9		0	0	18	3	
Kecskemét	—	—	8,4	N	1	2	18	3	
Oroszlány	—	—	6,8	NW	1	0	18	2	
Arad	—	—	0,1		0	0	18	5	
Zombolya	—	—	4,8	NE	1	1	18	3	
Versecz	—	—	8,9	NW	2	1	22	4	
Orsova	—	—	3,1		1	1	19	5	

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r	
okt. 9. okt. 10.		okt. 9. okt. 10.	
Debrecen	0,67 0,64	M. Szeged	0,09 0,04
Duna	1,54 1,51	Tokoháza	0,22 0,10
Lina	1,07 1,10	V-Namény	0,85 0,82
Bács	1,17 1,20	Tokaj	0,40 0,40
Pozsony	0,76 0,63	Tiszafüred	0,52 0,55
Komárom	1,69 1,56	Füzes	0,52 0,12
Budapest	1,32 0,98	Csongrád	1,20 1,39
Pápa	0,30 0,28	Szeged	0,73 0,80
Mohács	1,29 1,15	T-Recse	0,81 0,68
Bombas	1,82 0,1	Titell	0,85 0,81
Orvidék	1,06 1,1	Óruda	1,18 1,18
Pancsova	0,10 0,05	Tápoly	0,69 0,53
Órsova	0,88 0,88	Bárdia	0,18 0,16
Morvaalja	0,28 0,16	Ladócz	1,15 1,15
Zalona	0,10 0,08	Sáto	0,11 0,09
Trencsén	0,08 0,02	Bernád	0,82 0,30
Szord	0,84 0,84	Berettyó	0,84 0,82
Szt-Gotthárd	0,50 0,50	Kőrös	0,88 0,8
Sárvár	0,80 0,21	N-Várad	0,87 0,57
Győr	1,43 1,89	Bolyvas	0,18 0,16
Vasvár	1,18 0,1	Tenke	0,38 0,38
Zákány	0,73 0,73	Órsháza	0,26 0,26
Bárc	0,82 0,24	Doroszló	0,82 0,82
Bécs	0,41 0,68	Báka	0,59 0,58
M-Szend	0,28 0,18	Gyoma	0,74 0,61
Zárók	0,1	Gy. Kőhegy	0,50 0,1
Zsuzsák	1,11 1,14	Brenyicska	0,1
Mihovicsa	0,87 0,85	Sohó	0,1
Dabas	0,84 0,54	Ágost	1,44 1,44
Szatmár	0,12 0,12	Makó	0,54 0,54
Aranyos	0,49 0,44	K-Rostély	0,42 0,46
Latoros	0,80 0,77	Béga	0,88 0,80
Lajoshegy	0,08 0,08	Temesvár	1,67 1,66
Ung	0,1	Óckerték	1,20 1,10

Felölös szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiváló Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

IDEGENEK UTMUTATÓJA
Ajánlható beszerzési források Budapesti

Élelmezési cikkek.
Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferencz-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.
Fleischmann Lipót szalámi és füstölt húsáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás

Biztosítás.
Assienrazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság) Alasult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 32 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Előírt biztosítás minden módoza szerint, valamint fuatlátási és leánykihásítási biztosítások. — Tűz-, szállomány-, betérteses lopás ellen és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar Jég- és vizonbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítás (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.
Első Leánykihásítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-kört 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.
Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogközlő Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magyar kir. szab. osztályosorsjáték főelárusító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-kört 18; IV., Ferenciek-téro 4. Irány-utca sarkán, VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-kört 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.
Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hess Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Házai vas- és rézbutorgyár.
Bruck I. Henrik, Budapest, Gyár: IX. Liliom-utca 8 Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 32. Ajánlja különböző legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legutányosabbak. Vidéki megrendésekre különös súlyt fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.
Pianygyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Ióska-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádógos műhely és horgany díszítvények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízelék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűtőhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszuszvezeték-cépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 26-83.

Villamosságai berendezések.
Magyar Siemens Schuckert Művek villamosságai részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-kört 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert, Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bányá- vasutakat. Egyénáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. *Különlegességek:* felvönök, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.
Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fénvívzési cikkek, evőszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemáru.
Szénágy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi udonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szénássy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendelvényeknél a pontos címünknek szives kirását, Szénássy, Hoffmann és Társa selyemáruház” kizárólag IV., Bécsi-utca 4

Vasárnap
A BUDAPESTI...
A készáru...
Kielégítő kínálat...
voltak, csak k...
ritására azonba...
csak közepes...
mán mintegy 2...
zatlan tegnapi...
A legdrágább...
tiszaivideki bu...
rona, 74,8 kilós...
időpiaczon a m...
latnál némileg...
A forgalom fo...
a kezdő árfoya...
megint nyeresé...
amelyek némi v...
zárlathoz viszo...
októberi buza n...
lérel, az októb...
harmincz fillérr...
májusi tengeri...
A készáru...
kezdő volt:
Búza...
Tiszavideki új...
...
Fejérmegyei új...
...
Pestvidéki új...
...
Bánási új...
...
Bácskai új...
...
Rozs I.-rendű...
középmínős...
Árpa takarmány...
Köles...
Zab I.-rendű...
II.-rendű...
Tengeri befő...
Repce: Kápo...
A készáru...
Búza, Tiszav...
500 mm. 80 kg...
korona, 200 mm...
24,60 korona, 800...
80 kg. 24,40 kor...
220 mm. 79 kg...
korona, üszöghe...
250 mm. 78 kg...
Pestvidéki: 1...
80s, 100 mm. 78...
24,10 korona, 400...
77 kg. 23,65 kor...
1400 mm. 77 kg...
korona, 100 mm...
kg. 21,60 korona...
korona, üszkös, 8...
mm. 74 kg. 22,80...
Fejérmegyei: 1...
mm. 76 kg. 23,80...
korona.
Bácskai: 110...
80s, 100 mm. 79...
24,20 korona.
Felsőmagyar...
rona, üszkös.
Ércélyi: 100...
Beckereki: 1...
Fűszekhegyi...
Rozs: 200 mm...
18,60 korona, há...
Árpa: 200 mm...
rona, mind kp...
hónapra, 100 mm...
Zab: 100 mm...
Az árak 100...

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908 október 11-én

Nemzeti Színház M. Kir. Operaház

Délután 1/3 órákor

A nők barátja.

Vinjáték III. Dama Sándortó De Ryons Nádaj De Simrose Mihályfi Des Targettes Gyenes Le Chantrin Dezső Loverdet Kovács Jane de Simrose P. Markus Leverdelné Szacsayné Hakendorf Paulay E. Leverdet Balbino Császán N.

Este fél 8 órákor

Cyrano de Bergerac.

Dráma 5 felvonásban. Írta: Rostand Edmond. Fordította: Árnyai Emil. Személyek: Cyrano de Bergerac Pethes Christian Odry Raguenau Rózsahegy Le Bret Mihályfi Carbu Szao vai Lignére Bonis Valvert Dezső Jolleróso Turánzsi Bedelet Kovács Nagy Garamszegi Csarillo Mészáros

Manon Lescaut.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzelte Giacomo Puccini. Szövegét fordította Radó Antal.

Személyek

Manon Lescaut Szoyer Lescaut Mihályi René des Grieux Arányi Géronte de Ravoix Kornai Edmond Pichler Szállodás Ney B.

Közdete 7 órákor

Úrónia színház

Délután 4 órákor

Régi jó idők

Este fél nyolc órákor

Rendnek muszáj lenni

Várszínház

Zárva

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

cég

Bpest, IV. Váci-utca 30 és Harisbazár

nem keres

hangzatos és nemlétező okokat

hogy a vevőközönségét selejtes, rossz áruval csapják be.

Nagyérdemű vevőközönségünk tudja, hogy

selymet, csipkét, szalagot és női piperecikket a legolcsóbban, legjobban és legnagyobb választékban

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

cégnél szerzi be.

ALAPÍTOTT 1875. TELEFON 856.

FIGYELEM!!!

Férfiöltönyök, felöltők télikabátok valamint női konfekció, vászonárúk, szőnyegek, függönyök stb.

Kedvező részlelvezetési feltételek mellett kaphatók:

MAGYAR DIVAT és VASZONÁRUHAZ (Vincze, Bruckner és Tsai)

VII., Erzsébet-körút 48. szám I. em.

Levél vagy szóbeli megrendeléseket ellátad a fenti cég.

Szálloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”

BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.

Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.

2 percnyire az Operától és Kärntnerstrassétól

Világos szobák, Világos szobák.

AGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS.

szab. módszer szerint előkészített higiénikus „ágytó lak”

TELEFON 71-25.

MARABU-hoz

Bpest Károly-körút 9.

A nációl való el- és visszaszabás után még aznap díjtalanul e-kozőzötték

FŐVÁROSI ŐRFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

TELEFON: Igazgatóság: 317. Jegypénztár: 93-28. Kövőház: 17-97. Sajtóiroda: 81 71 Reklámosztály: 49-52.

Ma vasárnap

két nagy előadás

Közdetük d. u. 4 és esti 8 órákor. Délután méredekelt árak!

Mindkét előadásban:

SCHAEFFER SYLVESTER

Junior, az artisták királya.

Az előadás kezdete este 8 órákor.

Jegyelővel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál.

A téliárban reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyes.

SZABADALMAK AT

védjegyeket és mintatálmát megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PASZTOR (bej. cég.)

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 17.

Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-26.

MINDENKI

WAGNERHEZ magy, a ki kitűnő hangszereket olcsó pénzre akar venni.

Hegedűk 2 frt. 50 krtól, fuvolák 3 frt. től, heszélőgépek 5 frttől feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”

Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

BEKETOW CIRKUSZ

Városliget Telefon 107-41

Ma vasárnap október 11-én

2 nagy ünnepi diszeloadás

Délután 4 és este 8 órákor Teljesen új műsorral

este folytatása a nagy nemzetközi díj és versenybirkózásnak.

DÍJ: 8000 KORONA

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9 1/4 órákor az új fényes octoberi műsor

TURCHANYI OLGA

Willy Hagen (német) Nyáray Antal és a teljes régi és új műsorral (18 tag) (Cantor-né: Dr Szalay József, 4 darab és tréfa, 20 kabarot szám.)

BERTA PANAMAJA 100-szor.

(Kóváry mint konferenciér imitátor.)

Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért Konlino térszékhelyben, Andrassy-ut 20. Bárdnái Kossuth Lajos-u. 4. Székelynál Erzsébet-körút 42 s a Cabaret pénztárnál. Mindenütt telefon

Jól lát?

Na nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök a legolcsóbban kaphatók ingyen orviselek börtanbve.

14.000 méter legfinomabb, fehérített

rumburgi vászonmaradék

4-18 m. hosszúságban, a legfinomabb ingre és ágyneműre, méterje 50 fillér. Válogatott, 14-18 m. hosszú darabok méterje 55 fillér. Mintaküldemény legalább egy 5 kilós csomag (kb 40-45 m.) utánvétel. Meg nem felelőért a pénzt visszaadom.

S. STEIN vászonszövészete

Nachod (Csehország), Postfach 34.

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékok egyedi rakójavítója. — MAGHER REZSO sportüzlet Budapest, IV., Koronaherceg utca 3. szám (Az udvarban)

Telefon 10-15.

kályhagyára

Andrassy-ut 41. sz.

Szöllőzörécsök minden nagyságban.

Eredeti Meidinger

Kályhák és Caloriferek

cserepelt való burkolásra vagy befalazásra.

Telefon 10-15.

kályhagyára

Andrassy-ut 41. sz.

Szöllőzörécsök minden nagyságban.

Advertisement for Valódi keleti szőnyegek, featuring an illustration of a hand pointing to a rug. Text includes: Valódi keleti szőnyegek, függönyök és az összes lakásfelszerelési cikkek nagy raktára, Vászonárúk, Kelengyék, Rendkívül jutányos szobott árakon, Wittmann Frigyes és Fiai, ezelőtt Wittmann és Bauer, Budapest, V., Váci-körút 6.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélleg díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönügylet soronkívül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőketörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díjfizetés mellett, állami, megyei, városi, visuti tisztviselők, gőzhajózási tisztok, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz

TELEFON: 69-75.

TELEFON: 69-75

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. október 11-én

Vígyszínház

Délután 3 órakor. Tatarjárás.

Operett három felvonásban, írta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verselre írta Kálmán I. Lehonyay iábornok Vendrey Troszka a leánya Komlózy Riza Keleti J. Lörenthey Hegedűs Imrédy Fenyvasi Nagyoróssy Kornai B. Wallenstein Sarkadi Illiko Dallos J. Tihanyi

Este fél 8 órakor

Virraszt a szerelem.

Vígjáték 4 felvonásban írta Flercs és Csallaret. Fordította Adorján A De Jurigny márkínó Haraszthy H M. Harmat Jacquelino Hegedűs Cartori: Lucienne Gazi M. Dernier Sophie Gotho Vernet Merin abbé Vendrey De Juvigny André Rejnay St Hermine báróné Rénszékli Christiane Csáky I. Sponge: Bányai I. François Bardí

Királysínház

Délután 3 órakor

A dollárkirálynő.

Operett 3 felvonásban. Írták Willner A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Faragó Jenő. Zenéjét szerzelte Fall Leó. John Cauder, Németh Alice, leánya Kosári Dick, az unokája. Simai Daisy Gray, unokánéja Ölvös G Tom. Cauder test. Császár Dános László. Huskó Schlick Hans báró Dobos Labinska Olga, Harmath Miss Thomson, Orley

Este fél 8 órakor

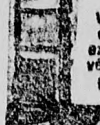
Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szó vegét írta Paul Rubens és Austen Hergen. Zenéjét szerzelte Paul Rubens. Fordította Brody Miksa. Paap Adrien, Szirmai De Coop, hadnagy Boros Van Vuit, karmester Király Hook, pálinkagyáros Petross S. Saly, leánya Petross S. Fredaunokahuga Kassai E. Snpasz, svájceztel. Papir Mina, szaláncsnő Pámany I. Slinkz Simon, Németh

A LEGJOBB KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT

SZÁLLAT OSÁSZ. ÉS KIR. HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, család házak, iskolák, kaszárnyák, fűdők stb. részére. — Szárazornél több van belőle használatban.

MEIDINGER-OFEN H. HEIM

Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

175 szeczet varrat nélkül lepedő

150 cm. széles, 2 m. hosszú, valódi vászon, a legjobb vászfonalból, a termelés redukálása miatt 2 kor. 40 fillérjével eladó. Ugyanaz, de 2 m. 25 cm. hosszú, darabja 2 kor. 80 fillérjével. — Legalább 6 drb vételnél utánvéttel.

Óvás! Kérem, hogy áruimat versenyzégektől kímált olcsóbb árukkal ne tessék összetéveszteni, mert én csakis legfinomabb cikkeket küldök. Meg nem felelőért a pénzt visszaadom.

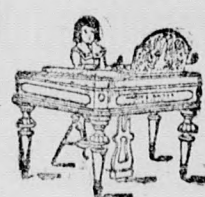
S. STEIN vászonszövészete Nachod (Csehország), Postfach 34.

FODOR KÁROLY

vívó- és testedző-intézete BUDAPEST Flók-intézet: IV., Koronaherczag-u.3. | Andrassy-ut 88.

Speciális tanács gyermek-tornában s gyermekvívásban

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjék meg árjegyzékét a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmok készítője. Czimbalmok már 25 évtől kezdve készítenek, ugyanintén az összes hangszerrel a legjobb minőségben. Száraz kiállításán elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakkereső munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR. Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

Ma: fél 10 órakor! Ujdonság!

A műlövés.

Böhszát, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor. Továbbá: Tük Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugyint Trebitsch Sándor mint török háromor.

Végül 11 órakor

DER LUFTTURNER

Nappali pénztár d. o. 9-11-g és d. u. 3-6-g. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók. — Kezdeté fél 12 órakor —

ROYAL ORFÈUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 23. HÍRSZÖVŐMŰ-22

Ma és minden nap 8 órai kezdettel

Nagy előadás.

Szenzációs attrakciók. Lilla Selbini, Farfalla, Jansy, Ioskaronis, The 4 Black Tronboure, Ujváry Károly Jonyvesi Erna és Morvath Sizi.

Naponta 9-kor este.

VERA VIOLETTA.

Nagy operetta. Szerzelte Eysler Odón A tállkerthben reggel 5 óráig tánc attrakciók és Balogh Károly cigányzenekara.

Acetylen világítás

50% gázmegetakarítás érhető el. Ks Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezés vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben“

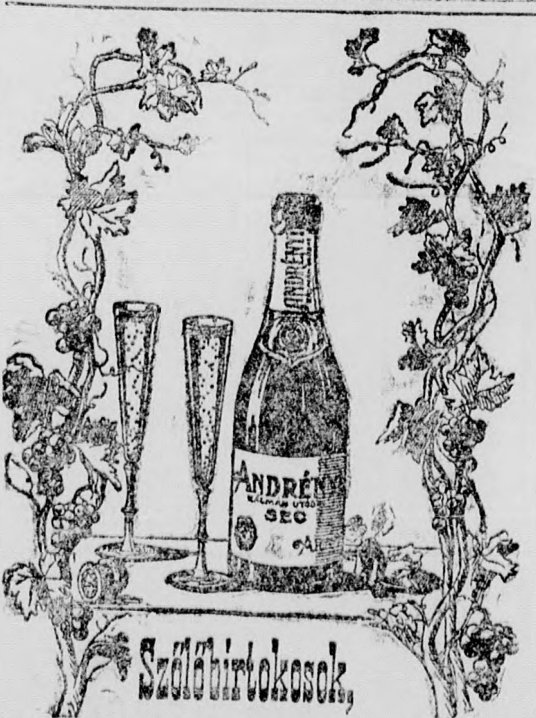
Fényszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2/3 fillérbe kerül. — Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Kovács Gyula zongora-teremtő

Budapest, V., Ferenc-József-tér 5-6. Gresham-palota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmonikumok legelőszöb árban. Teljesen új hangszerék berbeadása. Részlet és javító-csatló. Zongora hangoltatás eszközöltetik. Állandó képekállítási eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Hull a haja? Használd a Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredeti üveg ára 2 koronn. Főszékfűdés helyén Gara Géza és Tsa drogéria. Ezent, VIII. József-körút. Tessenek árjegyzékét kérni.

Szőlőbirtokosok. Kérek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőből szűrt borai vannak, felhívásuknak szögünknek ajánlatot tenni. Bármilly mennyiségben megvásárolunk.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszser, igen számos esetben kitünő szolgáltatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserő páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

Vasárnap

Délután

A császár

Dráma három felvonásban. Földes Karády István Karády Zoltán Karády Erzsébet Schneller Lajos Marjay István Ezilassy Ernő Joász Géza Csárossy Ágost Keller Gyula Szodlacsák János Pintér István Ferencz

Este fél 8 órakor

Színjáték

4 felvonásban. Földes hasonló című írta: Földes Szorgusz tanár Rózsa Rozina Tibor Ákos gróf Tibor Gergely gróf Agliska, neje Aliska, Gvadányi Baró Örczy Dr. Szűcs Dr. Bakos

STEIN

Telefon 54-22

Kezdeté 11-9-10 Janny Solop és Partnersok Gyártás

Az ő

Másfé

Jegyek: 9-12

A gyönyörtlen

Vasárnap déli

Kitünő könyv

Szombati

PICCOLI

KOL

a bécsi udvari

JEGYEK 10,

Csütörtök, nov

CO

Sascha

JEGYEK 10,

Table with 2 columns: Day, Event. Rows: 12 Hétfő, 13 Kedd, 14 Szerd, 15 Csüt, 16 Pént, 17 Szomb, 18 Vasár

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. október 11-én.

Magyar színház

Délután 3 órákor

A császár katonái.
Dráma három felvonásban. Írta Földes Imre.

Karady István Vágó
Karady Zoltán Garas
Karady Erzsébet Borostyán
Schneller Lajos Z. Molnár
Marjay István Róthy
Ezilaszy Ernő Törzs
Jóász Géza Csontos
Sárosy Agost Vándori
Keller Gyula Rátkay
Szodlacsák János Papp
Pintér István Tarnay
Ferenecz Kőrmendy

Este fél 8 órákor

Sziriusz.

4 felvonásban. Herceg Ferenca hasonló című előadásából írta: Földes Imre.

Szörgeusz Janár Rátkal
Róza Báthory G.
Rozina Csontos
Tibor Ákos gróf Somlai
Tibor Gergely gróf Gerszó Sz.
Aglája, neje Papp
Miska Thuroczy
Gvadánvi Kőrmendy
Baró Orcoz Dobi
Dr. Szűcs Fenyvesi
Dr. Bakos

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órákor

A Notredamai toronyőr
Népszínmű

Este fél 8 órákor

DEBORACH.

Színmű három felvonásban

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39

A spanyol királyi pár Budapesten.

Erkezes a nyugati p. u. és bevonulás. (Saját felv.)
A kis kéményseprő. Drágonysok.

A bankszolga kutyája.

Az elefántfiók. Mikor az üzlet biztosítva van. A magas észak.

A pénztárosnő tragédiája.

KEZDETE : 6 órákor

Csütörtökön, október 29-én este 7 és fél órákor a Royal szálló termében

Bagotai Lengyel Ernő

zongoraművész hangversenye.

JEGYEK 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával a »Harmonia« zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. szám alatt kaphatók.

Pénteken, október 23-án, este 7 és fél órákor a Royal szálló termében

WELTMANN

Rózi és Feri hegedűművészek hangversenye.

JEGYEK 10, 8, 6, 4 és 2 koronájával a »Harmonia« zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. szám alatt kaphatók.

5 kamaraszék a Royalteremben.

Cseh és Brüsszell vonós-négyesek

**Marteau-Dohnányi
Becker hármas**

Bérleti árak: 40.—, 20.—, 15.— és 8 korona. Jegyek kizárólag Méry Béliánál, Andrassy-ut 12.

Női ruha divat-kelme előadás

Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruház. Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528.

Alapítva 1895

Colibri!

A világ legkisebb zongorája 156 cm., csakis a magyar kir. zeneakadémia szállójánál

Reményi Mihály

nagy magyar hangszer és zongora telephely kapható Budapest, Király-u. 58.

Telefon 87-84.

A zenepalota mellett.

Dus raktár a legkiválóbb mesterzongorák és pianókban a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Készpénzért vagy 36 hóig terjedhető részletfizetésre is. — Regi zongorák és pianók megvételnek és becsoroltatásnak.

Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetik.

Az Erzsébet-sósfürdő Budán

lakásokban 40 százalékos engedélyt nyújt, gőzfűtés, villamos világítás. Vízmosó közeledés a fürdőig. A fürdő egész telel át nyitva van. Félvilágosított nyit a fürdőigazgatóság. Telefon 40-84. A budai irály keserűvíz pártján használati Erzsébet-fürdőszó otthoni használatra. Főlelakat: Edeskaty L.-nél, Erzsébet-tér.

FOGAK

és fogsorokat szájpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Guttermuth János

mű-fog specialista
BUDAPEST, VII. ker., Baross-tér 22. I. jobbra 3.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban. — Erkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.

Automobilok

üzletfelosztás miatt összes raktáron lévő kocsik megfelelő áron eladó.

OSILLAG A. JÓZSEF bizományi raktára, Budapest, V., Nádor-utca 39. szám

ORIASI GRAMOFONT

adok 16 forint készpénzért vagy szállítók utánvételel melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarország legnagyobb fonograf áruház. — Rendkívül nagyválaszték a világhírű párisi „Páté” és londoni „KOLUMBIA” hangerekből. Árjegyzékek gramofonokról fonogramokról, lemezek és hengerrekről ingyen.

FRISS GYULA utoda **Havas Simon**
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3 (az udvarban jobbra.)

A Franklin-Társulat kiadásában legújabbban megjelent:

A végrehajtási törvényt

módosító és kiegészítő 1908. évi XLI. t. cz. magyarázata.

«A végrehajtási törvény magyarázata» című munkája kiegészítésére írta

Dr. Imling Konrád, igazságügyi államtitkár.

Ára 2 korona.

Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
valamint minden könyvkereskedésben.

Szombat, október 31-én a Royal-teremben

PICK-STEINER

Soma hegedűművész és

KOLLER TONY

a bécsi udvari opera magánénekesnőjének hangversenye. **JEGYEK** 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Méry Béliánál, Andrassy-ut 12. szám.

Csütörtök, nov. 5-én és szombaton, nov. 14-én a Royalban

Colbertson

Sascha hegedűművész 2 hangversenye.

JEGYEK 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Méry Béliánál, Andrassy-ut 12. szám.

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Gránia	Várszínház
12 Hétfő	Az arany ember	—	Virtaszt a szerelem	A hollandi lány	Sziriusz	A Tisza mentés	—
13 Kedd	Medea	Mignon	Az ördög	A hollandi lány	A szerencse fia	Az orosz-japán háború	Francillon.
14 Szerda	A társadalom támaszai	—	Talárjárás	A hollandi lány	Sziriusz.	Bűn és bűnhődés	—
15 Csütörtök	Romeo és Julia	Manon Lescaut	Virtaszt a szerelem	A hollandi lány	A szerencse fia	Bűn és bűnhődés	Szerelm játék
16 Péntek	Francillon.	—	Kutya van a kertben	A hollandi lány	Sziriusz.	Bűn és bűnhődés	—
17 Szombat	Ahol unatkoznak	Zsidónő	Virtaszt a szerelem	A hollandi lány	Sziriusz.	—	—
18 Vasárnap	d. u. este Stuar Maria Az elnémult harangok	Nürnbergi mesterdalnok.	utya van a kertben Tatárjárás	Janos vitéz	Sasztos	—	—

KISS szerencséseje NAGY

Szorgalom, munka, leleményesség és takarékoság hosszú idő alatt segít pénzhez, de gyorsan, váratlanul nagy vagyona szert tenni csakis nagy szerencse, nagyobb nyereség útján lehet. Ezért vesz a legtöbb ember sorsjegyet, mert ezáltal *állandóan reménye van* gyorsan meggazdagodni.

Különösen a magy. kir. szab. osztályosorsjegyek kedveltek mindenütt, mert a kibocsátott 125.000 sorsjegy közül 62.500 nyer, tehát *biztosan minden második sorsjegy. A nyereség-esélyek páratlanok*, nincs a világon sorsjáték-tervezet, mely ily szolid és kedvező volna.

Ugy a kibocsátásnál, mint a húzásnál a m. kir. kormány gyakorolja a feügyeletet és ellenőrzést, ez az oka, hogy a közönség *teljes bizalommal van* az osztályosorsjegyek iránt.

A szerencse kiszámíthatatlan! Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsésjét, boldogságát megállapíthatná! Talán az itt közölt névsorban levő saját *neve*, vagy más önnök kedves név mellett sorsjegyszáma egy nagyobb nyereséggel lesz kihúzva már a legközelebbi húzásokon.

Kisérrelje meg szerencsésjét nálunk, mert

KISS szerencséseje NAGY! KISS KÁROLY és Társa

bank részvény-társaság, a m. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusítóhelye.

Központ:

Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Fióküzletek:

Erzsébet-körút 22. és Rákóczi-ut 55. sz. alatt.

Hogy hívják?

Ezen szerencseszámok csakis nálunk kaphatók!

Adél	7477	Clementina	91525	Ferenc	28187	Lázár	8127	Manó	8356	Róland	102143
Adolf	67326	Clarissa	102185	Feodora	16519	László	91521	Marcell	78455	Rozália	94205
Adorján	24798	Cózar	29787	Felóra	102400	Jakab	108042	Marpit	50555	Rozsika	68004
Adrien	18284	Cecília	8270	Florentin	21872	Janka	18622	Maria	18610	Rudolf	2884
Aznes	34291	Carolina	13696	Fris	8271	János	6224	Mariska	67845	Salamon	90698
Agost	93249	Camilla	21518	Fodor	91539	Jenő	92384	Márk	108008	Sámson	20565
Akos	107453	Caroline	24948	Franziska	105991	Jóán	168105	Mária	8147	Sándor	41686
Aladár	8239	Carolina	110146	Freda	14739	Jónás	19113	Márta	48158	Sándor	92846
Alajos	16902	Carolina	13626	Freyes	3852	Józsa	8308	Mate	27046	Schabstyan	54779
Albert	94013	David	3368	Fridig	91940	József	94240	Martin	39400	Simon	93699
Altonz	108378	Dömötör	91922	Gábor	13257	Judith	109196	Mattia	39400	Szabolcs	37735
Alfréd	21369	Dömötör	109999	Gábor	21510	Julia	109196	Matyás	73858	Szabolcs	19026
Alloe	698	Dóra	28129	Gáspár	100184	Juliska	96967	Molnár	108058	Szerény	8110
Amália	67307	Dózsa	18261	Geccon	427	Kálmán	103091	Menyhért	41592	Szerény	69472
Ambrus	92323	Dömötör	4967	Gergely	94222	Kamill	19111	Mic	3856	Szidónia	21361
Andor	90797	Dóra	21857	Gertud	107492	Karolin	98340	Mihály	78221	Szilárd	91817
András	3822	Dorottya	108886	Géza	21578	Károly	106029	Miklós	67692	Tarás	102173
Anna	21529	Döme	670	Gida	96884	Kázmér	95327	Miksa	27987	Taszió	29448
Antal	29577	Dömötör	8283	Gizella	106386	Katalin	92310	Milau	48191	Leofil	68742
Antónia	13262	Eberhard	92329	Gottfrid	16513	Kelemen	119106	Mór	67642	Leodor	6742
Aranka	105992	Edith	109962	Guzsáv	8903	Klára	93398	Náci	8356	Teréz	54414
Armin	94210	Ede	8185	Guzsáv	91517	Klára	93398	Nándor	39729	Lerka	98346
Arnold	67319	Eduard	91352	Gudó	21075	Konrad	95349	Natalia	108003	Lerka	17690
Aron	2902	Elek	27119	György	13990	Kornelia	108502	Nathán	18157	Tibor	7849
Arpad	10889	Elemér	19484	György	4294	Kornél	92343	Nelli	48157	Tibor	6229
Átilia	21874	Eleonóra	92477	Gyula	94212	Kristóf	107696	Nessi	63465	Tivadar	10171
Augusta	108037	Élida	107248	Gyuri	100969	Krisztina	95340	Netti	8151	Tóbiás	94991
Aurél	38329	Élla	14786	Hedvig	19196	Lajos	108012	Nina	39468	Tódr	99047
Aurélia	7476	Elvira	4218	Helena	8901	László	98887	Olga	67622	Ulrik	38888
Balázs	12717	Elza	94428	Henrik	92808	Lázár	108057	Olvén	102284	Urban	108118
Bálint	21079	Emanuel	12715	Hermann	119145	Lénárd	119442	Orbán	46789	Valentin	96904
Bani	92336	Emil	27125	Hermína	3358	Leuke	108391	Oskar	29597	Vacarla	67321
Barnabás	17480	Emilia	18727	Hubert	96859	Leó	92347	Ottó	90424	Vencel	23256
Beatrix	96996	Emma	94947	Hugo	3829	Leora	107193	Ódén	79845	Vendel	99044
Béla	19115	Éndre	23198	Idolyka	8309	Leontin	21378	Ótő	13552	Verona	17025
Benedek	5369	Erna	108307	Ida	167451	Leonora	34684	Pál	91987	Vidor	32053
Benjamin	91358	Ernesztin	8125	Ignác	90797	Lida	78967	Paula	34291	Viktor	91699
Bertá	67674	Ernő	94987	Ika	90797	Lina	94210	Péter	94227	Viktor	91699
Berta	8466	Ervin	92489	Ilka	102204	Livia	92491	Piroska	21077	Viktória	67634
Berlalan	18572	Erzsébet	17223	Ima	38815	Lóránt	21358	Pista	108041	Vilmos	39579
Bertold	95705	Etel	60142	Pona	79840	Lipót	18663	Pongrácz	20050	Vince	68015
Blanka	177227	Eugénia	9685	Imro	9804	Lóriné	106196	Réchet	4204	Walter	22222
Bódog	89590	Éva	44739	Iren	54793	Lucia	64617	Ratael	13023	Wladimir	99779
Boldizsár	51485	Fábián	11545	Ima	94983	Ludmilla	616	Reina	73348	Zoán	3895
Borbála	90710	Fani	93377	István	106048	Lukács	94923	René	8331	Zsolt	119440
Cristian	8338	Felicia	22195	Iván	39499	Ludvig	51290	Rezső	95025	Zsigmond	21393
Cornelia	78262	Felix	8159	Ivor	21024	Lujza	39814	Richard	38508	Zsella	94913
Constantin	24770	Ferdinand	67514	Zabella	94736	Magda	41993	Róbert	2586	Zsuzsanna	67317

A szives megrendeléseket postafordultóval kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Az I. oszt. sorsjegyek

Árai:

Nyolcad	150 korona
Negyed	3.-
Fél	6.-
Egész	12.-

húzása:

november 19. és 21-én

Tessék kívágni és címünkre beküldeni.

MEGRENDELÉS

Kiss Károly és Társa bank részv.-társ.
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXIII. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és majd nyereségjegyzéket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegeken küldöm, (A meg nem egyidejűleg postafordultóval küldöm, (A meg nem K..... f. (kérem utánevetelezni, (sziveskedjék átadni.)

Pontossággal
Név:
Lakhely utca, házszám:
cím:
Utolsó posta. (megye).....

Jegyzék

a XXIII. magy. kir. szab. osztályosorsjáték 62.500 nyereséméről, mely a 125.000 sorsjegy közül ki lesz sorolva 6 hónap alatt.

Legnagyobb nyeresemény

1,000.000

(Egy millió korona)

	Korona
1 Julalom	600000
1 Nyer.	400000
2	200000
2	100000
2	90000
2	80000
2	70000
2	60000
1	50000
3	40000
3	30000
3	25000
9	20000
13	15000
44	10000
61	5000
22	3000
475	2000
961	1000
1635	500
165	300
39675	200
5325	170
5325	130
8765	100, 80, 40
62.500	nyeresemény és jutalomdíj korona

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szörme-kabátok	30 K-tól	1 lüszter berakott alj	10-15 K.
Szörme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costümök	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batiszt alsók, pamufförülközők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek, selymek, lüszterek **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!**
 Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

GUMMI

és hálolyag 2, 3, 5, 8 és 12 kor. tucatonként.

Valódi NEVEERIP 8 korona. SUNLIGHT előfántcsont-felhér 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 8 kor. tucattal. MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PORB-FUVO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

Sérvkötők a legolcsóbb árakon
WEINSTINGLER DIANA
 kótszergyár

Budapest, VII., Szövetség-utca 11. szám.
 Árjegyzék ingyen. Képviselek keresetnek.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalata alapján

Dr. KAJDACS

v. es. és kir. orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít lüszterfolyást, hólyagbajt, sebekt, bajakört (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfiakat, idősebbeknek is, onkológiát és annak utóbjait, ideg- és hátsógerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
 Levélre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
 Levél útján is biztos gyógyít.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
 DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERTELEPÉN
 BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDEKI MEZORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
 ÁRJEYZÉK 2000 PÁJJAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

39

Egy egészen kicsi kis fénykép volt, vékony, preparált papíron és két gummygyűrű által tartott üveglemez közé szorítva. A képpel az ablakhoz léptem, hogy alaposan szemügyre vehessem.

Amint már mondtam, egy egészen kis kép volt, két-három hüvelyk magassága és megiehető keskeny, de rendkívül tiszta kidolgozása. Egy fiatal lány állt a jól ismert szekrény előtt, az öreg Frick muzeumban. Az állása éppen olyan volt, amint Hovell leírta. Egyik kezével az ajtó tartotta, míg másik kezével egy tárgyat tartott, amit azonban a váll eltakart. A feje és a nyak kissé előre voltak hajolva, amint a tárgyat szemlélgeti. Szép, magas alak volt a fénykép nőalakja sétaruhában, világos kabát, sötét zsinorzáttal díszítve. Különbben a szobából nem lehetett sokat látni. Csak egy keveset a szekrény oldalából mindkét részén, egy széket, egy másiknak a karfáját. A szekrény felett körülbelül a lány feje felett egy vonással egy parkány van alkalmazva. Egy darabot ebből is lehetett látni a fényképen, amelyen különböző apró dísz tárgyak álltak, ez is rákerült a fényképre.

Egy pillantással meggyőződtem róla, kit ábrázol a fiatal lány. Hovell felé fordultam ezen megjegyzéssel:

— Ez Eveline, a komorna, amint sejtetem is.

— Igen, hiszen természetes; csak azon csodálkoztam, hogy Frick kisasszonynak véltem, amint először megpillantottam. A ruha tévedés-

be ejtett. Frick kisasszony egész tavasszal ezt hordta.

— Ezt tudom, — feleltem szárazon. Ugyanis végtelenül felháborított, hogy mindig visszatér Sigridre.

— Helyes; de ez alkalommal én egy kissé a detektívét játszottam Monk ur. A cselédséget óvatosan kikérdeztem és megtudtam, hogy Frick kisasszony aznap délután ajándékozta ezt a ruhát Evelinének. Látja, hogy minden adat helyes.

— Engedje át ezt a fényképet a rendőrségnek, Hovell ur és esetleg talán tud még bővebb felvilágosítással szolgálni?

— Várjon egy kissé, — volt a válasz. — remélem, hogy most már érti kérdézősködésemnek az okát.

— Igen, úgy gondolom, hogy nem szívesen tanuskodna ebben az ügyben.

— Igen, eltalálta. Amint már említette, az illető le van tartóztatva és a bizonyítékok olyan súlyosak, hogy az én vallomásom sem nem árt, sem nem használ. Ha fényképet így áll a dolog, nem lenne lehetséges, hogy megkímélnének a törvényszék előtt való megjelenéstől és azt, amit ön teljesen magánügynek tekint, a fényképet, visszaadja, amit én megsemmisítek. Különbben úgy tűnnék fel, mint valami kém és lássa Monk ur, nekem nagyon kínos egy boldogtalan ellen vallani.

— Ez a megjegyzés becsületére válik önnek, Hovell ur; de sajnós, nem tudom megakadályozni az ön megidézését. Az ön akarata ellen nem tarthatom meg a fényképet, de a jelentésemnél meg kell említenem és komolyan kérem, tegye azt el. Amint itt a hivatalos helyiségben mondtam, melyben mint rendőrtisztviselő a vizsgálatot vezetem, szintén nem tekinthetem magánügynek.

Well, Monk ur, látom, hogy a dolgon nem lehet változtatni és jobb lett volna, ha mindent

challgattam volna, mintha mitsem tudnék. De legalább tanuskodhatik mellettem, hogy nem szívesen megyek tanuskodni; igazán szeretném, ha az a szerencsétlen leány és a Frick-család ezt tudomásul vennék.

— Én csak azt állapíthatom meg, amit ön maga mondott, Hovell ur, feleltem hidegen; mind tisztábban láttam, hogy ez az ember komédiázik velem.

— Ön tehát itt hagyja a rendőrségen ezt a fényképet? — folytattam.

— Igen, meg kell majd tennem; nem látom be, hogy valakinek ezzel használnék; ha ellenkezem az átadással. Maguk rendőrtisztviselők valami különös módon tudnak bánni az emberrel — éppen úgy beszélnek és tesznek, amint kívánja, pedig éppenséggel nem akartam így tenni.

— Engedjen meg egy kérdést, Hovell ur, — ismét kezembe vettem a fényképet, — ez a fénykép nagyon keskeny; úgy látszik, mintha az oldalait lenyirták volna. Eredetileg szélesebb volt a kép és a szobát is jobban mutatta?

— Igen, eredetileg szélesebb volt; de csak a középső rész volt tisztán kivehető, a jobb és baloldali kissé homályosan sikerült; én tehát ezt a két részt levágtam, hogy a kép a két üveglemez között elférjen. Különbben is csak a középső rész érdekelt. A fiatal leány a főszemély, — és résztvevően felsóhajtott.

— Hány óra lehetett, mikor a relvételt csinálta?

— Hát bizony erre a kérdésre nem tudok egészen pontosan megjelölni. Akkor nem gondoltam arra, hogy valaha erre válaszolnom is kell majd, — de várjon csak, — nem sokkal hat óra után lehetett, mert nemsokára a vasúthoz hajtatam. Hét óra körül lehetett.

Néhány pillanat múlva már egyedül maradtam az íróasztalom mellett; az angol eltávozott

(Folyt. köv.)

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTÓF TER 2

PENZ! PENZ! PENZ!

Ez a szegény és gazdag ember vágyainak ne-
továbbja. Ez a hatalmas hadvezérek, az állam sorsát
intéző nagyurak jelszava, ezért küzd, könyörög a leg-
szegényebb ember is. Mennyire elveszti azonban ezen
végtelenség látszó erő, a pénz, becstét és értékét a
beteg, a szenvedő ember előtt. A világ leggazdagabb
embere, az amerikai pénzkirály, Rockefeller feledőzná
ezer millióit, ha enni tudna rendszeren, ha nem volnának
fájdalmak. És mi teszi beteggé, gyengvé az embereket?
Egyrészt a pénz utáni vágy, a mértéktelen testi és
szellemi túlterheléssel járó éjjel-nappali munka és fá-
radozás, továbbá a pénzért szerzhető élvezetek mér-
téktelen hajhászása, másrészt a saját egészségéről, ere-
jének ápolásáról, a fellépett betegségi tüneteknek kellő
időbeni gyógyításáról való megelégedés.

Ezen ártalmaknak köszönheti az emberiség jó
nagy része az **ideggyengeség, a korai gye-
ngülés** sok ezernyi fájdalmas és káros tünetét, melyek
között a **gyors kifáradás, törődöttség, ál-
matlanság, buskomorság, ok nélküli iz-
galmak, félelmi érzetek, fej- és hátfájá-
sok, szédülések, ideges szív, gyomor-
és béltünetek** stb. mindennapi jelenségek.

Azért minden ember, a ki az említett bajokban
szenved, vagy csak azt veszi észre, hogy nincs töké-
letes rendben az állapota, vagy a ki **csuszos, reu-
más, köszvényes, kinek ischias vagy ideg-
fájása van, a ki görcsök vagy hűdések bántalmakban** szenved, forduljon oda, a hol segít-
ség kínálkozik, a hol már hasonló bete-
gek ezrei találtak irt és gyógyítást bajukra. Kérje a **Modern Villamos
Gyógymódról** szóló értekezést, melyet **in gyen** és **bérmente** küld meg alantí czím annak, a ki azt e
lapra való hivatkozással kéri.

Az „ELEKTRO-VITALIZER“ orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körút 2., félem. 10.

Elismerő-levél.

Kovács Lajos, Szeged. Igen tisztelt Doktor
Ur! Örömmel értesítér, hogy a készüléknek meg lett a
kívánt sikere. Életerős, egészséges vagyok, nem érzek
fáradtságot, mint azelőtt, igen jó színben vagyok és
kitűnő étvágyam van, a mivel azelőtt nem igen kér-
kedhettem, szóval, mintha csak ki lennék cserélve,
pedig nekem nem is volt alkalmam az összes szüksé-
ges tanácsokat pontosan betartani, miért is bárkinek
lelkismerete en ajánlom az Ön készülékét.

Szelvény egy ingyen könyvre

Az „Elektro-Vitalizer“

orvosi rendelő-intézetnek
Budapest, IV., Károly-körút 2., félemelet 10. szám
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen, zárt borítékban
elküldeni a

„MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓDRÓL“
szóló művet férfiak) részére. (A nem kívánt
" " nők) részére.) kötet 10.000.

Név _____

Czím: _____

**Benzin-,
nyersolaj-
és szivógáz-
motorok**

**Motoros csép-
lőkészletek.**

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzékot kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant motor- és
gépgyárainak
magyarországi ügykezelői:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Gresham-palota.)

kézpénzért, vagy részlelvezetése
legolcsóbban

Butor Ehrentreu és Fuchs
testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-89.

Sérvbajosok! Legtöbbször mün-
kas sérvkötő egy-
oldalu 2 frt Ujdon-
sági. Gammi nyomtató sérvkötő könnyű és legkényelmesebb vise-
let. Saját készítmény! Egyoldalu 3.50, 4 - 5. frt. Haskötők 3 fittó-
lejjebb, egyenestartók, Dana harikötők, betegápolási cikkek gyár-
tásán. Vidéki rendelésekre költségmentesen titoktartással eszközöl!

Pollak Lipót sérvkötész,
Budapest, VI. ker. Váci-körút 19. szám.

KIS HIRDETESEK

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és
diszító
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberende-
zéseket, valamint minden-
nemű kárpitos- és diszító-
munkákat. 27881
Mintaraktár művészi kiví-
telű butorokból, francia
és angol szövetekből.
Költségtérítés díjmentes.

Ujdonság!
Gamsbua
Ujdonsági
— K. 380-tól felfelé. —
A. Sachs el Bécs
kialakító
XVII., Kalvarienberg, Nr. 34.,
II., Taborstrasse Nr. 39.,
XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.
képes árjegyzék ingyen és
háromnapi.

Zálogesdulákat,
veszek,
Zalogban
levő ékszereket,
brilliantokat, aranyat,
ezüstöt és platínát köl-
ségmentesen kiváltak és
a magas brilliant-árak
figyelmebe véve sokkal
kevesebbet fizetek mint ujon-
nan kerültek.

SCHILLER IZIDOR
Sip-utca 8 szám.

**Modern
urasági butorok**
alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-
uriszoba és irodai teljes
berendezések. Dus raktári
szőnyegek, függönyök, teri-
tők, csillárak, vas- és réz-
butorokból.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferencz-tér
8. sz. eszlött Gyár-utca
Telefon 14-09.

**Villamos
világítás**
saját dynamóval, lakó-
házak, gazdaságok ré-
szére. Telefon és villa-
mos cikkek árjegyzéke
ingyen. Aranját és
felvilágosítás ingyenes.
Strigl és Gartner, elek-
tromérnökök, Budapest
VI., Gyár-utca 1. sz.
27835

**Ajtók és
ablakok**
régli és új vasredőnyök
teljes vasalással. Kapvas
rácsoszatok, kerkerlőselek,
koramillapok. Közhelmi
lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,
épület-bontás vállalkozónál
Budapest, Rádor-u. 72-74
Híák Orlet Sziget-ut 6.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak
és újak, bármily méretben
és alakban, igen olcsón
kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 183.
TELEFON 62-80.

**ELEKTRO-
MOTOROK**
minden nagyságban, Al-
landó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferencz-tér 17. sz.

**30 forint.
Varrógépek**
egy új valódi csa-
ladt Singer varró-
gép zárszékrony-
nyel 5 évi jótállás-
sni osakia

SINGER A.
műgépészeti Budapest, főüz-
let Akácfa-utca 55. Minden-
nemű varrógépek javítását
legjutányosabb árban elvé-
deltem. Árjegyzék ingyen.

Ajtók, ablakok
VASREDŐNYÖK,
VASRÁCSOK,
kapuk használ-
tak és újak ol-
csón kaphatók

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Korall-utca 10
a yungail pályaudvar kö-
szelében.

Benzinmotorok
1-23. korólóg műhelyünkben
gyárilag kijavítva, valamint új
motorok is, jótállási és ked-
vező fizetési feltételek mellett
kaphatók

KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43.
Ugyanitt használt gézcsoportok,
letak és örömdalmok is kaphatók

**INGYEN.
SÉRVKÖTŐ,**
műlábak, műkezek, mű-
fűzők, lámgépek, egye-
nenstartók, haskötőkről

és az összes betegápolási cik-
kekről szóló nagy képi s Árjegyzé-
küket bárkinek ingyen és há-
romnapi zárt borítékban küldjük.

**Universális
sérvkötők**
páraflakon, kis gummi nyomlap-
pal legnagyobbr sérvt is elzárható.

Sérvkötők
egyoldalu 4-14, kétoldalu 8-22
gummitól 6-12 korona.

**Gummiharisnyák,
haskötők**
mértékeszerint készíttelnek.

**Magyar Orvosi
Műszertár**
Bpest, VII., Bákócsi-ut 38.
(a Bókus-kórházzal szemben).
Pontos címre és a város-
keresetre figyeljünk.

**Sir-
lámpák
ésgolyók,
virágkosár**

egyszerű mintak-
ban kapható
nagyan és ki-
csinyben

Ott Gyula
cézsnél.
BUDAPEST,
IV., Eskü tér 1.
(Párta épület,
Duna felől o-
cal, ezeltől Kut-
csala czeé)

A legelőnyösebb részlelvezetése

**zongorát,
pianinót,
czím balmot,
hegedűt**

kézpénzbeni áron a leg-
ujabb rendszerű

bank hitel
utján kizárólag csak
Reményi nagy magyar bank-
szertelepén.
Prospektus és Árjegyzék in-
gyen.
Budapest, Király-
58. szám.

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Báivány-utca 6/C. 28

Nefeletjs
levelet nem írok, mert nem tudom, ezen címmel nekem szól-e? Ha közleményed való, akkor jöjj vagy levelben értesíts azonnal, én nem haragzom. 5662

Eladó takarmány
legjobb minőségű, mintegy 1500 métermázsra, melyből 3/4 réti anyaszéna, 1/4 sarju 1/4 löhere. Ugyanott átvészelt 70 dbr. 1 1/2-3 éves és 98 drb. 7 hónapos fehér mangalica, miskarolt sertés. Cím: Herbst Gyula, Csészora, u. p. Magyar Cséke (Biharm.)

Házasságokat
közzétesít Házasulandók Ujságja. Budapest, Liliom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 5646

Több mint
600 vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házasulandók vagy, vallás, foglalkozás, mellékes forduljanak Schlesinger céghez Berlin 18. címre.

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga levezetéséhez igényelt tárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitűnő philológus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. A barmutatos erdeményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10.

Gépészet
című állandó rovata van a honlanként megjelenő „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és műtárgyszámok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kéri. Minthogy ebben a rovatban a legjobb technikai útmutatásokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorosoknak, tüstöknek, gépgyártó munkásoknak az üzemben és azon kívül szükség van, ezért a rovatban a legújabb technikai változásokra azonnal nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismerik. A havi árá egész évre 8 for. félévre 4 for. 28967a

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsírás és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsírás és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszjunkta elkészítését és sokszorosítását. A „Calligrafia” szepirasi osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepiras-ktatás. Mersékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákoczi-ut 60 I. em Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán** jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legközelebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás szakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemít végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. L. 3 ajtószám.

Ének
és zongora lecckéket Mar-chessi szerint ad diplomás tanárnő házban és házon kívül. Elrontott hangokat helyrehoz. Ertekezni lehet kedd, csütörtök, szombat déli 12-ig, hétfő, szerda, péntek 6-7-ig délután. József-körút 23. II. 11. ajtó.

Magán építőiparos-
iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagy József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Csemegeszőlőt
nagysemű roppogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályljal keverten és finom zamatu ősi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsanként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egy-letek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívá- atra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagy-mező-utca E. 46. 27973 C.

Családiráz Ujpesten
üzletelviséggel és 4 szép lakással, 20 méter kiépített utcafronton, csatornázva és aszfalttal ellátva, te-lekkel együtt 7500 frtért eladó. Iparos, vendéglős, fűszeres. fehérműtisztító vagy borbélyüzletnek igen alkalmas. A vételhez 3000 frt. szükséges. Bővebbet a tulajdonosnál Ujpesten, Dobó-utca 12.

Elsőrendű SINGER
varrógépeket
nagyban e. eddigi gyá-l áron 75 koronától feljebb és minden ar- és minden ar- emelés nélkül havi 8-10 korona részletes zetesre szállítunk 10 evi jótállással.

Lány Jakob és Fia
varrógép és kerékpár nagy-kereskedők
Budapest, VII., József-körút 41. Pó-üzlet: Baross-tér 4. sz. os- ondan: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen es bérmentve. Ugyanakkor nem dolgozunk.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég el-vállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek feltűnés nél-kül megfigyelését a el-tűnt egyének és névtelen levelek íróinak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28587

Csemegeszőlő
kitűnő fajok postaláda (5 kgr.) bérmentve 2 K. 50 I. Kaszap Győző, Obecse.

10 utazó és elarusító
kerestetik a legújabb és legnagyobb különlegesség részére. Bámulatos eredmény! Mindenki vásárol 1-12 darabot. Utazók havonta 500 kor.-t könnyen kereshetnek. Ch. Horton, Kattovitz A/2051. Német-ország. 5650

«Fidelitas»
magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítési összes lemezteljesít cikkek képes árjegyzékét kívánatra in-gyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E. 46. szám. 27903A

Nevelőnőket
német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv-ismerettel sürgősen keresek. Szegheőné S. Luiza, Budapest, VI. ker., Des-sew-fy-utca 22. 28822

Kovácsszén,
koks, briket, antracit ju-tányoson kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Gyümölcsfa
diszta stb. ősi árjegyzék-kei ingyen szobál. kerítá-alakításokat elvállal We-ber faiskolája Békásme-gyeren. (Budapest mellett.)

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-ségre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára min-denki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Fel-világosítással szolgál „Ta-nár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3

Parlamentari
gyorsírók által vezetett ma-gyar, német gyorsíró-iskola. Díjjalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szak-tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1863-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szak-iskola. (Csak) iszifereicz-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyáz-zunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hir-detésünktől utánzó nja-bb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át. 28944

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, ma-gánvizsgákra, gimnázium különbözőkre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 7808

Gépezet
eséplős tüntető nyasintón gazdasági személyzetet, szakértőket és az összes árt teljes felelősséggel vál- lelők a hely adó nrak ró-szra teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagyme-ző-u. 25. Telefon 94-67.

Réthy
név látható a valódi pe-metefü csukorka minden egyes darabkáján. 721v

Önök évnél kell a feleségét!
Minden család részére leg- fontosabb illusztrált könyv a több gyermekkel szemben, melynek eredményét a há-lalratok ezrel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

SENZACIÓS KÖNYV!
IRODALMI CSEMÉGE!
A nemi kérdés
és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nemi és a prosluicció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor alapja. V. A proslu-icció világa. VI. A jövő iránya - Fényes László, a jeles ma-gyar publicista, ezt a kérdést ronyórti realizmussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen meg-kelelő őszinteséggel és bátor-sággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyosága az, mikép lehetetlen gyorsan keli-ei az -isó öt kiadás 40.000 példányra. Ez már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalas könyv ára bérmentesen küldés-sel csak 90 fillér. Hölgyeknek is be-küldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

Jogtudományi
és államtudományi szigor-latokra, alapvizsgákra, állam-vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Frös Vilmos
Jogi szemináriuma, Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

PENZ
kölcsön sorsjegyekre, értékpapirokra és vidéki lakpzt. részvényekre.
Erzsébet sorsjegyre 6.50 K
József " 7.50 "
Magy. v. t. " 22. " "
Bazilika " 16. " "
Olasz v. t. " 30. " "
Osztr. v. t. " 40. " "
Haza! " 80. " "
Conv. Jelzalog " 108. " "
stb. stb.
A kölcsön 2 koronánál ke-zdő apró részletekben (tér-esztelhető). Ha sors-ogrel m- rálóban vannak, egy a le-tőjjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemljük. Azonnall elintézés és legelőször kamattal.
JELZALOG
kölcsönök
minden nemet a legelőször alapon és legelőnyösebb fel-tételek mellett küldöttünk előleg nélkül.
BEIFELD BANKÉZ
Bpest, Károly-körút 1. Alapított 1874-ben. 28848

Téli elrakásra
nemesfajú csemegeszőlő kitűnő ízű táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű téli elrakható különleges fajalmák török-bálint, angolbvis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási bírsalmát 20 kor., postakosaranként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Mézédes
csemegeszőlőt téli elra-kásra, csukorédes télikör-tét 25 kilónként 10 korét, téli előlő nemes fajalmák, törökbálint, szercsika, ba-tul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási bírsalmát re-mek példányok 16 korona postakosaranként 240 kor Gyümölcskivitel Csong-rádról.

Czukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., mézédes barackkle-várnak és kitűnő bírsalma-sajtnak 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. Gyü-mölcskivitel Csongrádró

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvár-nak kilóját 1 korért, mé-zédes barackklekvárnak és bírsalma sajtnak 2 korét különleges megylekvárnak 3 korét Szabó Csongrádról.

Orpington tyukfaj.
A gödöllői állami telep után nevelt sarga telivér jérce 5, kakas 7 korona. Pilsmaróth, ezelőtt Dános Palásthy Mária. 5648

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rézagy --- --- 45.- for
Vasagy matracozal 8.50 •
Gyormekagy --- 11.50 •
Sodronyagy-betét 3.50 •
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28040

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám. TELEFON 67-61.

BUTOROK
háld, ebédő-, szalonná-fonduzósek, továbbá ur- szoba, iroda berendezésé rész- és mahagony butorok, szőnyögek és függönyök salódi angol bérgeáritrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268
Kisgyöngy-utca sarkán.

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott időre-szóló árak és legközelebbi tize-tési feltételek mellett.
Fővilágosítási szolgáló
Liszt István
Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Kigyó-ter sarkán)
butor raktárban.
Több mint 500 képpel ellátot árjegyzékünket bármely 60 fillér által tarakó kiküldjük

Fáthető fürdőkád.
50 koronától fe ebb, kádák 12 koronától fejj lb mindenféle szivattyú és vízvezeték berendo-zást vállalok
LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/2. Erzsé-bet-körút és Hárfa-utca közölő
Árjegyzék bé rmentve.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyö- ket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utca sarkán

Beszélőgépek
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok
részlet-fizetésre is olesón kaphatók.
MAGY. IPAR ES KE-RESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST,
VI., Kirly-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket!

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTÁRSOK
RÖNK EGY ÉLET HAGYÁSÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 53-60 CM. HAGYÁSBAN CSOMAGOLVA SZINES
OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENHÉT FELVÉTELEIN.
SAVATOSÁG
MINDEN IRÁNYBAI FÉNYKÉPHATYÓ ES RAFAEL PÉSTÉZETI MŰTEREM BUDAPEST, VII. ROTTENBILER-ÚT 46. KÖTÖTTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI MŰSZAKTUDÓSI KIÁLLITÁSON MEGISZÉLTÉK. KERESZTTEL ES ARANY-ÉREMMELEL.

A nő uralma.

Irta: Baboss László.

En tudom, hogy a nőket sokáig tudatlanságban s előítéletek közt tartották, szellemi foglalkozástól elzárták, alárendeltségüket többnyire ez okozta, nem részesítették oly sokoldalú iskolai képzésben, mint a férfiakat, ez azonban alig hithető el velem, hogy az agy fejlesztése megváltoztathatja a női természetet, hisz a 15. században már láttuk Olaszországban, de a római császárság első századában is, hogy a nők mily tanultak voltak, ugyanegy nevelésben részesültek a férfakkal, de azért nők maradtak, mert lángész, tehetség mégis csak a férfi s nő természetén látszik alapulni, tehetség van a nőnél is, mondja Lombroso, de lángész nincs; a szellem intuícióját, az újság eredetiségét, a koncepció leleményét a megakadt, serdületlen férfi: a nő nem bírja, a lángész (mond Lombroso) aktív, termékeny, férfias sajátosság, a nő felülmulhatja a férfit szív, érzés, ájtat, szerelem dolgában, ámde mégis a legtöbben azt mondják: értelmiségre nem, az értelem fölött állnak érzelmei (mond Stendhal), a nő mindig kerüli a logikát, a mértant, földrajzt s ritka az az asszony, kinek agyacsakján ezek a dolgok fognak, tere kisebb legyen, mint a férfinnél, szelleme fölszárnyal, de hidegen okozkodni nem tud. A materialista Schopenhauer mit mond? Hozzáteszzük, hogy a nő tökéletlen, fejletlen férfi, mert a nők kritizálni nem tudnak. Az asszony alkotása és lényé a hindu mitológiában a következőképen van jellemezve: Az idő kezdetekor teremtette Tvastói a világot. Mikor mindennel elkészült, az asszonyt akarta megalkotni s ekkor észrevette, hogy már minden anyagot felhasználált. Hosszu, mély gondolkodás után úgy segített a bajon, hogy elvette a hold gömbölyűségét és a kigyó hullámzását, a fű rezgését és a kuszó növények ölelő simulékonyosságát, a lilium karcsúságát és a rózsaszirm bársonyosságát, a szellő könnyűségét és a szőlő ingadozását, a nap sugarát és a felhő könyét, az őz pillantását és a tigris kegyetlenségét, a nyul félénkségét és az oroszlán bátorságát, a tűz forróságát és a jég dermedtő hidegét, a páva hiúságát és a szarka csacsogását, a vadgalamb bugását és a krokodil sirását, a gyémánt keménységét és a hattyu-pehely puhaságát, a méz édességét és az epe keserűségét. Ezekből az elemekből alkotta Tvastói az asszonyt s megalándekezte vele a férfit. S az asszony most is olyan, mint Tvastói megteremtette, bár Nordan Miksa szerint a haladás új ellenségei. Csak a pipere, a gondolatok érdeklik; lehetnek szakácsok, kertészek is, de e művészet nagymesterei mégis csak a férfiak maradnak örökre. Delaunay szerint a nőké az elrendezés csinja, az elkészítés, „Übermensch“ nem található a nőknél. Az emberek mégis azt vitatják, Isten egyformának, egyenrangúnak teremtette a két nemet. Thomson Helén (csikagói tanár) tudós azt állítja: a testi képességekre vonatkozólag, megvizsgálva az izmok erejét, rugalmát, a poker-játszókat; s a testi szenvedésekben, mesterséges fejfájásban, forró vízben — a versenyben a nők győztek. Csuda azonban, hogy az izlés (evés) dolgában nem, a szaglásban a nők ismét s a hallás egyforma volt mindkettőnél; a nő a színt, a férfit a távot látta jobban.

Ámde a szellemi képességek között leőzte a nő a férfit emlékező tehetségével, gyors tanulásával, eszmetársításával, míg a gondolat-konzentrálásban mögötte maradtak, mert a mechanikai, matematikai próbákról Thomson se mer semmit állítani, sőt a fizikai, történelmi nagyobb tudásról sem; bár azt emlegeti, hogy a nőké az előny irodalomban, élet-tanban, csillagászatban. Schopenhauer ott akarta megczáfolni, hol a nőt lelkiismeretesnek mondja s ott, hol a kíváncsiságról szól, azt állítja: a férfinnél több. De hogy lehet akkor mondani, hogy a férfi ösztönösebb s függetlenebbre, személyes bátorságra sem kiválóbb. Ezeket latba vetve, Thomson pártatlanságában nem igen hiszünk, abban pedig még kevésbbé, hogy ha őket rendszeren iskoláznák, elérik, sőt elkerülik a férfiakat. Mi a nők gyors mozgására, hőérzésére (tapintó, nyomó, tér-, hőérzek) nem fektetünk oly választó súlyt, mely a két lényt megkülönböztetné. Aki tudja, hogy a nők vallási érzéke minő fejlett, előítélettel, sejtellel, babonával, va-

rázslattal, hallucinációval, szuggesztibilitással minő tele vannak, az a nők érzékét nem fogja tulbecsülni és sajátját semminek tartani.

Mi, ha ezt nem is teszszük meg egyenlősítő, fölemelő sajátágnak; sohasem fogjuk azt tagadni, hogy mily magasan áll a nő a férfi fölött: kórházi s a többféle ápolás terén, tudjuk, hogy ebben is Anglia jár elől. Miss Florenc Nightingale-t, a matrókákat, senkise feleltheti el s magam is a mondó vagyok, kórházat, lakást adjanak a testvérek, 1000—1400 korona fizetést, saját szobát, világitást, nyugdíjat, mint Angliában. Az „Erzsébet-nővérek“, „Irgalmas-nővérek“, a német egyetek ápolónői már kiérdemlették, a hamburgi kórház hírnevét már mindenki ismeri, hallottunk a lyoni kórházról is, mely legjobban megközelíti az angol ápoló-intézményt, ezek 15 évi szolgálat után 500 korona, 30 év után 1000 korona nyugdíjat kapnak, hol vagyunk mi e vivmánytól? Minálunk az apáca munkaideje korlátlan, másutt 8—10 óra, hetenkint kimenő; a mi szerzeteseink szigorú alapszabályai mindezt nem ismerik, pedig egy jószívű, tiszta, okos ápolónő bizalmat, enyhet visz a beteg ágyához. E téren a nő felülmulta s mulja, lefőzi a férfit.

Minket azért nem is lep meg a statisztika. Amerika, Svájc, a diák-kisasszonyok nagy száma. Örülünk neki, ha olvassuk, hogy az Egyesült-Államokban van 139 kovács (?), 190 fuvaros, 8 kazánkovács, 126 ónozó, 409 elektrotechnikus, 1041 műépítő, 545 ács, 571 gépész, 323 temetési vállalkozó, 11.000 művész, 946 kereskedelmi utazó, 10.000 ügynök, 74.000 könyvelő, 7000 küldöncz, 750.000 árusító, 3000 hor-dár, 879 éjjeli őr, 86.000 gépiró, ez mind nem lep meg minket, a nő-rendőr, a nő-pap, gyógyszerész, orvos, bérkocsis, mind ismeretes előttünk; svájci 4917 leánydiák se, a 756 orvos, 277 bölcsész-hallgató sem, a nőket mi ismerjük, sokat tudnak tenni, tanulni, felfedezni, kivinni, hogy lenne Oroszországban pogrom, ha nem lenne Svájcban 900 orosz egyetemi hallgató?

A politikai helyzetben sokat értek el a nők, a demokrata elvek is átlagos műveltséget kívánnak, de a családi kör még se leszoritás a művelt pályáról, s hozza létre az emberiséget, azért a férfi-nemhez hasonló politikai jog illeti, nem lazítjuk meg a családi köteléket, ha zavartalanságát hangoztatjuk, de a szabad fejlődést szem előtt tartva, a szocializmust tisztelljük meg azzal, ha a szabadságot minél szélesebb alapokra fektetjük!

Ki nem tudná, hogy a rabszolgakereskedés megszüntének: Tamás bátya gunyhója, milyen lökést adott s hogy ezt egy nő: Becher Stown írta, megvolt már azelőtt is az „abonitionális“ mozgalom, de ez volt a szikla, mely a gyulékony anyagot fölrobbantotta: Stown előtt: Child Mária foglalkozott e kérdéssel, Chapman asszony, Stone Lucia: Blachwellné, ki a nőgerek számára alapított iskolát; a tanítás, nevelés, oktatás nagyrészt a női tevékenység birodalmába tartozik. Crocker Lucia matematikai tudásával, erkölcsi tulajdonságaival tanított, a közoktatási tanács első tagja, Willards k. a. a Temperantia egyesület elnöke Csikagóban; elve volt a szoros felügyeletet mellőzni s az önkormányzatot behozni önmagukra; sürgette a nők szavazati jogát; Barton Klára Kubában a kórház-egyletet, a szegények ápolását szervezte, Haugber Margit pedig az árva vakok anyja volt.

Nem oszthatjuk azt a nézetet, hogy a fiatal nő közönyös mások bajai iránt; közbevág ha beszélünk, udvariatlanok, határozatlanok, csak azt vetjük az amerikai nők szemére, hogy a „flirtelés“ náruk nemzeti intézmény lett, vessék vissza, elfogadjuk, hogy a „prostituáció“ még nem honos Angliában.

A szellemi képzésben a nők versenyeznek a férfakkal; a kedély, természet pedig munkára van kényszerítve; politikai tekintetben pedig sikerül állást foglalniok, az indiánokkal folytatott harcokban bátrak, vitézek voltak; a közös nevelésben megszokta a férfi a nőt tisztelni s így a nőnek bizonyos előnye fejlődött ki. Van is Új-Angliában sok női költő; első műzsája Bradstreet Anna, versben, prózában írt, angol és latin nyelven; szeretete a természetet, „Hutschinsonné“ pályája és Massachusetts egy és ugyanaz; a nők lényét, szellemét, büszkeségét

önmagukban szerette, arra tanította: a kereszténység a jótékonyásban áll, antinomismus, familismus vesztette el, barátneját, a quákker Dyer Marit is fölakasztották. Ilyenek voltak a nagy nők. Washington anyja még nagyobb volt, saját magát pedig feleségében találta meg. Read Deborah, Franklin felesége, szintén hozzájárult a függetlenség megalapításához. Adams neje nagy erélyvel vitte a gazdaság teendőit, Futler Margit pedig a feminista-mozgalom hősnője volt. A szép Graeme Erzsébetet a költészet vigasztalta, úgy Taggart Ofiellát it. Gyermekevelése adta a tollat Oaké Smidt kezébe. Whilman Sára pedig az olasz és német irodalom emelői táplálkozott.

A Danielson nővérek a kritikát fegyverezték le. Az amerikai nők azonban nem is olyanok, mint a párisi asszony, kit már Balzac is megkísérelt lerajzolni; ez szegény a nagy pipere miatt nem ér rá anyának lenni, a sok manikűr, pedikűr, lo-vaglás, kocsizás, séta, lönch nem enged rá időt. De meg látogatást, fogadást, bevásárlást, szabót is kell ily nőnek végezni; a „bridge“ ma elveszi összes idejét s a kártyára, dinére, bálra, színházra nem marad semmi, a gyermekét „internátus“ neveli.

De ez modern párisi asszony mégis, nem ilyen a modern török asszony, mert a Korán minden reformtól eltiltja a nőket, de a kulturáramlat ott is ledöntötte a hagyományt, a női emancipáció ész-revértlen hódít, míg a férfiek politikáltak, a török nők modernizálódtak. A török ortodoxokat, fanatikusokat legyőzték a nők, a nyugoti kultúra, a „feresse“ (fátyol) eltűnt, lehetőszerű, átlátszó lett, a férfiakkal érintkezés szabadabb lett, színházat, kávéházat is meg meri látogatni, s a nevelése, ha közösen kapja is fiu, leány, tizenötödik évéig a leány mégis tanul s ha felsőbb leányiskola lesz, tán tovább is, az európai nevelőnők sokat tesznek s a török nő a francia, német és angol nyelvet folyékonyan beszéli, sőt egyik-másik tudományos könyvet is olvas.

A török nő nem ismerheti a modern angol leányiskolát. A londoni Queens-College, Bedford-College ismeretlenek ott. Ha lesznek internátusai, olyan mint a skócziak, st-andrewsi, Brighton mellett a Roodean-iskola, akkor a török nő legyőzi a férfit.

Angliában már, a labdarugást kivéve, minden sportot művelnek, a „hockey“ oly tantárgy, mint a fizika, a „lady“-típus lassankint kivész, a nő közelg a férfi felé, a közös oktatás Angliában hódít legnagyobb tért s Meredith azt mondja: a nevelésnek az legyen főfeladata, negyven ilyen leányiskola van ma Angliában s az sok kitünő asszonyt nevel. Az a legkülsőbb, hogy sehol se oly udvariasak a nők-höz mégis a férfiak, mint éppen Peruban, bár mindkét nem hevesvérű, féltékeny, a nő még ezek mellett hű s a vetélytárs kivégzése nélkül a nő nem is kincs, a lányok pirositanak már, éppugy, mint a hervadó matróknak, festik a szájat, szemgolyót, fogat s a férfiak ezt megéneklük, van dal még az anyához is s előkelő hivatalnok leánya is hozzá megy a tehénpász-torhoz. Ez a haladás evoluczió, demokrácia!

Ma legtöbbet irnak és pedig a nők, a „meg nem értett asszonyról“, ki panaszkodik, hogy hisztérikus, kiszámíthatatlan teremtés, kinek mindennap mások vágyai. A leány férjhez megy, kitanulja férje szokásait s berendezkedik, de ha felébred öntudata, vége van, megöli a jótékony, a gyermekszoba, nem tudja férjét megérteni, szerető, hűséges társa lenni, nem tud urával harmonizálni, megértő feleség lenni.

Pedig a nő életébe behajlik a babérág, sísak, férfi fej, nem minden szöke nő: Margit, de nem minden párisi asszony azért nagyvilági, félvilági nő a francia, igaz, hogy eszeveszetten rohan az élet gyönyörének, unalmas nekik: az erkölcs, színházban ugy, mint regényben, de mit tehet róla, ha nincs ér-zéke a lelki tisztaság iránt, elég ha az elegáncia s a jó izlés mintaképe, a báj, a mozgalmas tevé, járás, kelés mégis egyedül az ő sajátja, ő a szép asszony, a csinos, kecses, bájos. Kocsiba lépésük, bálban terem-tük kész ritmus, tökéletes rend. Azért öltözik a párisi asszony szépen, mert izlése szerint öltözik, a polgári osztály majmol ugyan, de a párisi nő: alkot, gondot fordít férje ruhájára, van köze buta, tudatlan, lusta, háremhölgy, tereflő, de a fontos nála

ég sem az, amit mondanak, legyen az színház, utca, hanem hogy miként mondják, friss, üdítő levegő, ott a nő környezetére okosan számít mellette, sokat mintéz férje helyett, ha ügyes, összeköttetést szerez neki, elpártoltot visszatérít, a francia gyermek még felnőtt korában is csüng anyján.

Lux Terka azt vallja, hogy a nő célja: a mások üdvön való munkálás. A magyar anyák nevelték: Szilágyi Erzsébet, Toldy Lőrinczné, Perényi Zsófia, Lőrántffy Zsuzsa, Zrínyi Ilona a hőskéket. Könyvet is forgatott, írást is kedvelt a magyar urt asszony, szenvedni is tudott. Zay Anna elkísére urát hazátlan bujdosásába, a nagy marsal felesége maga főz, söpörget a danckai sötét szoba, konyha-lakásban. Érdekes Lónyay Zsigmond három leánya története is, kik az oltár mellől mentek a berontó török ellen harczba. Furesa, de igaz, hogy Boruemissza Anna hét évig nem vett új köntöst, Apafy oldalán mégis valósággal ur — fejedelem volt. A tudományok előmozdítója volt Lőrántffy Zsuzsa, ki felvirágoztatta Sárospatakat, Komjáthy Anna, az első gavallérnak, Ürményi Józsefnek a felesége, írónk, költők legjobb meczenása Komjáthy Anna volt. Mi már tudjuk, mi szenvedtek a szabadságharc asszonyai: Teleki Blanka, Leövey Klára. Ezek magyar nők!

Mily különbség ezektől a mérgekverő s gonosztevő asszonyok.

Olvastuk, Péterrév községben tömeges mérgezés nyomára jöttek s abban Márkus Mihályné, Hevér Rozália, Szászi Rozália tanácsára légypporral megölték urukat. Ilyen az ötven év előtti Lafarge asszony bűnpöre. A szép Capelle Máriaól tudjuk, hogy Paulmier képviselő neje egy cikks miatt egy ártatlan hírlapíróba tizenkét golyót röpített. Voltak már vallásalapító asszonyok is. Petrovna Helena ily eszközökkel szerezte meg népszerűségét, tanulmányozta a titkos tudományokat s a bűvészkedést, tudta s jelezte távollevő híres emberek halálát, megérezte minden jövő eseményt s Ms. Oleotál istenhívó vallást alapít, melynek célja az egyén anyagi és erkölcsi függetlensége, szellemi tökéletesedése, s ki csodálná, hogy e felekezetnek sok követője akad?

A code civile ma már nem is állhat fenn. Hervieux, Brioux ki is fogják dolgozni, sőt Marcell Prévost is segít nekik s akkor már, ha kész lesz, a férfinek, ha nőülni akar, igazolni kell: hogy egészséges. A nő minden lehet: orvos, ügyvéd, választó; hátha még e bizottságban nő is lenne?

Ki kicsinyli ma a női kvalitásokat? Egész lény az mindégység, férfivel együtt pedig tökéletes: a boldog családi életben, nélkülözhetetlenek ők a fejlődés prozesszusában, azaz nélkülözhetetlenek azok a tulajdonságok, melyek egyénenként külön-külön vannak

meg bennük. A nő nőessége ékesíti s a férfit világot férfiasága; a nőességgel jár a gyöngédség, nemi lágyág, engedékenység, idealizmus meg finomság, míg a férfit az erő, a határozottság, akarat, keménység, önállóság, az élet való ismerete teszi igaz férfivá.

Természetes, hogy a gyöngé nő a férfi oldalán nem fejleszthet nagy önállóságot s e tulajdonságai is gyarlók. A logika, az önálló gondolkodás fejleménye, sokra tanít, de a száraz logika, költészet nélkül, az életet sivárrá teszi. Nagy áldás hát a férfira, ha a költészet ösforrását — a nőt, maga mellé veheti.

Akkor könnyen beszél a szibarita nőkről; a német nők igénytelenségét se sokra becsüli. Neveti a manikürt, körömápolást, a gazdag newyorki hölgyeket, kik virágfürdőt vesznek — neveti a divatot!

A női lelket és tapintatot nekünk „Erzsébet”, e szent asszony mutatta meg, ki példaadással cselekedett. Mi leginkább becsüljük ezt s az angol nők munkaszeretét, kik szükség esetében férfiak támogatása nélkül is meg tudják keresni kenyerüket, anélkül, hogy mindenáron hivatalba törekednének. Azt a világ soha se fogja elfelejteni, hogy Anglia egyik leghíresebb és leggazdagabb arisztokrata családjának sarja, lady Warwick, női divattermet nyitott s a nemes leányokat a legfinomabb kézimunkára tanítja.

Azért mi emancipálunk, mert a nők sorsa szomorú és kétségbeesítő; a gyermekek éheznek, a férfiak tartózkodnak a nőüléstől, a leányoknak egzisztenciát kell teremteni, azaz a férfiak sorsán kell javítani. Na de most kap kongruát a pap (igaz, nem nőül!), fizetésemelést a katona, bíró, tanító, hivatalnok, ez javítani fog a nő sorsán is, kivált ha a katolikus papok is nőülni fognak. De azért papucshősök maradni fognak örökké Titíant Cecilia számoltatta meg mindennap, Andren del Sartot agyongyötörte féltékenységgel felesége; a harcos, hős Wesleyt egy asszony kinezta agyon; Sára, Malborough neje pedig igazi vad hölgy volt; Arwright, Watt a seprőt s portörőt igen jól kezelték.

Hiába szereti magát a férfi a teremtés urának nevezni, a nő uralkodik a világ felett. Az intézi sorsát, a világ átalakításait az idézi elő, viszi harczba és örvények közé, viszi a megsemmisülésbe, de az is igaz, hogy irt is őnt sebeire.

Történelmi igazság, hogy a férfi eszköz a nő kezében s a legtöbbször vakon követi a parancsait. Kik állnak mégis — kérhetjük — magasabban: azok-e, kik a gyermekszoba falainak szentelték életüket, zugalódás nélkül viselték a rájuk rakott bilincseket; vagy azok a demonok, kik megtörték a férfi erélyét, kiknek a férfi hódolata csekély; az ifju közönyös, ki fölött kaczag gyakran, midőn szétlőtt ko-

ponyával ott fekszik, a férfi semmi, midőn bűne miatt futni kénytelen, az anya szénandó, ki elvesztett fiát követeli föle.

Oh, a nők démonok, hátha még bájosak is és szellemmel bírnak. A démonokat Görögországban Heteráknak hívták, az elzárkózottságtól emancipáltak magukat, résztvettek a közügyekben, adót fizettek, hozzájárultak a hadi költségekhez.

A perzsa háborukban a heterák gazdag ajándékokkal járultak a háboru költségeihez. Phryne Theba falait saját költségén építtette fel; Timandra, Theodata mindenüket Alkibiadesnek adták, Aspasia, a joniai Antiochus leánya, Perikles bizalmas barát-nője volt.

Ő volt a samosi háboru indító oka is, szalónt tartott, Sokrates tanítványa volt, Cicero szerint a sokratesi tanítási módot nagyszerűen adta elő; őt nevezték Perikles Timójának. Pitoniceglycera Harpalus udvarában királyi tekintélynek örvendett.

A görögök nem tudták összeegyeztetni a családi boldogságot a nyilvános szerepléssel. A heterák azért Aphrodite papnői voltak. A római a nőt nem mint anyát, hanem mint szüzet tiszteli, a hetera ekkor kéjhölgy lesz: osztály, mely Lidiával, Agrippinával, Popäa, Messalinával a férfi világot az erkölcs-osztályhoz vezeti. A gall-germán nő szűz és erényes; a kereszténység szerint pedig a nő a földi életbe gyönyöröket van hivatva fűzni. Kulturtörténelmi tény: a házasság felbonthatlansága; a lovagi élet azonban hiába avatta föld fölötti lényé, az élet üdvének birtokosait. A francziák által táplált udvari tisztelet, melynek célja csupán a hiúság kielégítése, játszott a szerelemmel, lovagi szokásokkal (Cours d'amours). Campeador spanyol női e felfogásba süllyednek, csökken az irántuk való tisztelet (XIII. Lajos, Plantefords E. a Richelieu Marion á Vrine). Franciaország XIV. Lajos kedvesének nyilvános állást biztosít (Lavalieri Montespan Fontanger, Maintenon). XVI. Lajos alatt már ők uralkodnak a világ fölött, aztán a forradalom alatt hiénakká lesznek, Theorigne Mericourt a letett Isten trónjára lép. A heterák uralma igaz s megvan az egész világon, nemesak a francia dráma hirdeti, a francia forradalmat nők kormányozták a nő Biere Mária, Dumaire Virginia, Tilly grófnőben a nő a házastársak közé áll, bíraskodik saját ügyében, egyforma jogot követel a teremtés uraival, Bloamer ezredes neje kitűzte a nőemancipációt; a nők munkaköre szaporodik; a képzettségük mindenre képesíti őket. A modern heterák is szaporodnak; jogokat kapnak, a demimonde terjed, mikor viszik keresztül a tisztítás nagy munkáját, mikor szűnik meg a demimonde világ, a heterák uralma. Poitiersi Diana, Maha Katalin intriga sohase halnak meg.

Versek.

Morris Rosenfeld.

Végtelenség.

Hő szerelmünk, gyűlöletünk
Mind leszál a sirba velünk —
Elyeli az örök éj;
Ott a létünk szövik-bontják,
Titkos erők csöndbe fonják
Hallgatásod: nagy rejtély.

Tépelődés gyötör engem,
Remegést kelt a szívemben:
A megoldást várom.

Éltünk, tervünk, vívódásunk,
Pihenésünk, vándorlásunk
Hát csak pusztá álom?!

Hogyha látom, hogy az igaz
Ugy elvérzik, mikép a gaz —
Egykép porlik ott lenni;
Hogy amit a fény elválaszt,
Egyesíti a sötét azt:
Meghasad a keblem.

Oh homályos végtelenség!
Oh te néma érthetlenség!
Miért kell születni?!

Elviselsz te minden harczot,
Néked adunk nehéz sarczot,
Csöndes, örök semmi!

Az én fiam.

Egy kicsi fiam van nekem,
Egy édes kis legény, —
Ha látom őt, azt gondolom:
Egész világ enyém.

De ritkán látom őt, szegényt,
Ébren nem láthatom, —
Ha én jövök, már szendereg:
Éjjel, — kis angyalom.

A munka korán tova űz,
És este hoz haza.
Nem nézhetem fiam szemét,
Nem láthatom soha.

Haza verődöm reszketőn,
Halovány nőm fogad:
„Oly kedves volt szép angyalunk!
Oly édes kis fiad!”

Hogy gagyogott, hogy kérdezett:
„Oh édes jó mama!
Mikor jön, hoz krajezárt nekem
A drága jó apa?!”

Ágyánál termek nesztelen:
Oh kell, hogy meglegyen!
Oh nézzen egyszer végre rám,
Én drága gyermekem.

Kicsiny ágyánál állok én,
Már mozog ajaka, —
Álmában szól félhangosan:
„Oh hol van jó apa?!”

Megesőkolom két kék szemét,
Megnyilik: — Gyermekem!
Már rámtéknél, — már rámtéknél, —
S lezárul hirtelen.

„Itt áll apád, édes fiam!
Krajezárt hozott hazai!”
S álmában szól szép gyermekem:
„Oh hol van jó apa?!”

Ugy összeszorul kebelem,
Hogy hallom sóháját:
„Majd egykor fiam! ébredel,
De nem lesz már apád!...”

Fordította: Kiss Arnold.

Érzékek és érzékeltetés.

Budapest, október 10.

Az elemi iskola gyakran használja ezt a szót: szemléltetés. Értvén alatta mindazoknak a külső dolgoknak és tüneményeknek a megéreztetését és észrevételét, amelyeket a gyermek felfogása elé visz. Tehát magokat a dolgokat, ezeknek alakját és kiterjedését. A tüneményeknek egész sorozatát, mint például a dolgoknak az ízt, szagát, a hangot és ennek erő és távolságbeli viszonyait, a fényt és ennek erő és színbeli változásait, a melegséget és ennek különböző fokozatait stb. Nyilvánvaló, hogy ezek a létezők és tünemények magával a szemmel mind föl nem foghatók, hanem több érzéket tételeznek fel. Azért midőn az iskola ezeknek a megéreztetésére és észrevételére csupán a „szemléltetés” szót használja, elnevezésében nem jár el teljes pontossággal. Mert a szemérzék készülékének véghezviteli képességébe olyan dolgokat és jelenségeket is belevisz, amelyek annak határmegyéin kívül vannak. Gondoljunk csak például az izre, a szagra, testünk fájdalmas, vagy egészséges voltára, a hangra stb. A szemérzék-készüléknek a többi érzékek rovására való eme tulbecsülése mindenestre onnan eredhetett, mert lelki épületünk felépítésénél a látás viszi a főszerepet. Mindennek dacára a „szemléltetés” helyett az „érzékeltetés” használni már a szó etimologikus voltánál fogva is helyesebb volna. Amennyiben a szónak a töve: „ér”, a dolgokat és tüneményeket illetően mindenestre valami olyasfélét sejtet velünk, amivel ezeket el lehet érni. El lehet pedig érni habár közvetve is a dolgokat és tüneményeket a szemmel, füllel, a nyelvvel, az orral és a tapintó testecskékkélglyarant. A „szemléltetés” helyett az „érzékeltetés” szó használata azért — ismételjük — nemcsak fiziológiai, hanem nyelvi tekintetben is kívánatos volna.

De hát tulajdonképpen micsodák is azok az érzékek? Mennyi a számuk? Mi a természetük? Milyen feltételek között működnek? Értelmi, kedélyi és erkölcsi világunk kiépítésénél végeznek-e teljesítményeket? És ha igen: mennyiben? Végre szükséges-e ezekhez az ő segítségüket mindenáron igénybe vennünk?

Röviden végezzünk.

Az érzékek az emberi testnek ama szervei, amelyekkel a külvilágot, az abban létrejövő tüneményeket megérezzük és észrevesszük. Van pedig öt érzékünk, u. m.: a látás, a hallás, a szaglás, az ízlés és a tapintás. Ezek különben mind általánosan tudott dolgok. Ehhez az öthöz járul még a tudomány által megállapított hatodik érzék, az ugynevezett: közérzék is. Ekképen az érzékek száma voltaképen hat. Minden érzékkörben pedig három tagozatot különböztetünk meg. Ilyenekül tekintjük először is az érzékkészüléknek ama külső periferikus részeit, amelyek az ingerek felvételére szolgálnak, mint a szem, a fül, a szemölcsök a nyelven, a szagsejtek az orrüregben, a tapintó testecskék a bőr külső részsein. Végre ilyenekül ismerjük a közérzéknek ama vég-szállait, amelyek a zsigerekben, a csontokban, izmokban terjednek el. Ezek mindegyike saját véghezviteli képességgel bír, amit úgy értünk, hogy mindenik külső érzékrész csak azokat az ingereket fogadja el, amely által ő is izgatattik. — Az érzékkészüléknek második tagozatát alkotják azok a középső idegjelölő részek, amelyek a külső érzékrészekből a belső érzékszervbe, mint központba futnak és a külső érzékrészek által felvett külső ingereket és izgatásokat ide vezetik. Végre a harmadik rész mint központ: az agy. Minden egyes érzékkör ebből a három részből áll.

Az érzékkészülék azonban maguktól működésbe sohasem jöhetnek. Mert valamint egy gépezetnél mindig szükséges, hogy azt valami erő mozgáshoz hozza: azonképen az érzékkészülék működésénél is mindig kell valami külső indító erőnek lenni. Ezek az erők, itt nevezzük ingereknek, az érzékkészülék épsége mellett csak igen ritkán nyilvánulnak belülről, (lásd a betegségek különféle nemeit!) hanem hatásukat mindig kívülről nyilvánítják. Ilyen külső ingerek a fény, a hang, az íz, a szag, a melegség, stb. Ha már most ezek a különféle természetű

ingerek a nekik megfelelő érzékszervek előtt megjelennek, azok külső részei által felfogatnak és a középső idegjelölő részek által az agyba vezetnek, ahonnan elraktározás és feldolgozás végett a lélek veszi át őket. (Receptio.) Még pedig ezek az ingerek először csak mint egyszerű érzések, vagyis mint belső alanyi változásainknak eredményei jelennek meg bennünk. És csak később, ha ezek az alanyi változások a megszokás folytán az őket előidéző külső dolgokkal is viszonyba lépnek, csakis akkor áll elő a lélekben a képe azoknak a dolgoknak és végbemenéseknek, amelyek benne kezdetben ezt az alanyi változást előidézték. (Erről röviden később is lesz szó.) Ami nála tehát a külső ingerek folytán először esetleg csak mint jóleső érzés, tehát kedv; vagy mint rosszleső érzés, tehát mint kedvetlenség mutatkozott, most tárgyas képében is megjelenik előtte. Így jön létre a lélekben az érzékelés által először alanyi, azután pedig tárgyas érzés, másképen: érzés és észrevétel.

Amint látszik, az érzéseket és észrevételeket, mint a szellemi életnek első nyomait a lélekben a létezőknek és tüneményeknek csak egész sora idézheti elő. Minden hozzájárulás nélkül ezeket az érzékszervek nem volnának képesek maguktól létrehozni. Csakis a külső ingerek, a külső érzékszervek, a középső idegjelölő részek, az agy funkciói és a léleknek működése együttesen képesek azokat előállítani.

Itt még kérdés támad az iránt, hogy érzéseink segítségével megismerhetjük-e tulajdonképpen a külvilágot úgy, amint az van; vagy a tüneményeket úgy, amint azok végbemennek. Ez a kérdés itten már csak azért is feltehető, mert hiszen érzéseink sehogyse mehetnek a távolba. Se azok külső, se azok középső, se azok belső része. A lélek pedig éppen nem léphet ki önmagából. Mert ezek helyben maradnak és csak izgatásokat fogadnak el. Már tudniillik azokat, amelyek előttük megjelennek. De a külvilág se jöhet belénk. Ezekhez járul még, hogy érzékszerveink működése is felette korlátolt. Így a szem a vörösfényt csak akkor veszi észre, ha az másodpercenként legalább is 488 billió rezgést tesz, kisebb rezgés iránt nem fogékony. A hallóérzék csak olyan hanghullámokra reagál, amelyek másodpercenként 20—26 ezer rezgést végeznek. A melegséget pedig csak akkor érezzük meg, ha rezgése 18 millió sebességgel mutatkoznak. Érzékszerveink eme helyhezköttöttsége és hézagossága is mutatja, hogy a külvilágot úgy, ahogy az van és a tüneményeket úgy, amint azok végbemennek, sehogy sem ismerhetjük meg. Hiszen nem kell gondolnunk egyébre, csak a hollókra és varjakra, amelyek a szagot már mértföldekről megérik és észreveszik, akkor, amikor azokról a szagokról nekünk még csak halvány sejtelmünk sincs.

Továbbá kérdés, hogy a külvilágban nincsenek-e olyan tünemények, a melyeknek felfogására nekünk érzékünk sincs? Aztán az ingerek mindegyikének csak egy természete van, t. i. a mozgás. A fény nem szines, a hanghullám nem hangos, az íz sem édes, se nem keserű, a szag se nem kellemes, sem nem kellemetlen stb. Mert ezek valójában nem egyebek, mint az anyag-elemek mozgásai. És mi mégis beszélünk vörös színről és kék színről, harangzúgásról és ágyudörgésről, rózsairatról és bürokszagról, édesről és keserűről, érdesről és simáról stb. Holott ezeknek a tüneteknek ránk nézve csak az a hatásuk van, hogy érzékszerveinket izgatják. Ezek a tünetek tehát semmit sem árulnak el nekünk a dolgok belső természetéről, hanem csak érzékszerveink belső berendezettségéről. És meglehet, hogyha érzékszerveink másképen volnának berendezve: a rózsairatot talán kellemetlennek is találnánk. A tény tehát az, hogy a külvilágot nem ismerhetjük meg úgy, ahogy az van és a tüneményeket úgy, ahogy azok végbemennek. Hanem csak úgy, ahogy érzékszerveinkben megjelennek. És mi midőn azt véljük, hogy a dolgokat és végbemenéseket látjuk, tulajdonképen csak magunkat látjuk, vagyis csak azokat a változásokat, amelyeket bennünk ezek a dolgok és végbemenések eredményeztek. De hogy azok aztán éppenugy vannak és mennek végbe, mint ahogyan mi azokat érezzük és észreveszszük, kitéjük abból, hogy ugyanazon dolgok

és tünemények rendes körülmények között mindig azonos érzéseket és észrevételeket szülnék bennünk.

Csaknem utolsó szavunk itt ez a két kifejezés: érzés és észrevétel. Szükséges, hogy erről a két fogalomról másodsor is megemlékezzünk már csak azért is, mert a lélekben ezek azok az első alap-képződmények és formák, amelyekből kedélyi, erkölcsi és értelmi világunk felépül. Elsőnek azért mondjuk, mert amint fentebb láttuk, az érzékek és a lélek együttműködésének ezek az első tényei. De a kettő között, ami azoknak fellépési sorát illeti, egyebeken kívül mégis van különbség. A csecsemő ugyanis a külvilágot és ennek eszményeit még nem képes észrevenni. Ő először csak érzi azt, amit benne ezek a dolgok és tünemények előidézték. Vagyis lelkének csak alanyi változásai vannak rá hatással. Hogy is lehetne az másképen? Csakis mikor sok gyakorlat és tapasztalat után kezdi sejtetni a maga és a külvilág közötti különbséget, csakis akkor érez tárgyilagosan, jobban mondva: a tárgyakat és végbemenéseket csakis akkor veszi észre. A léleknek a külvilágból szerzett első eredménye tehát először az érzés és csakis másodsorban az észrevétel. Különböen erről már fentebb is esett szó.

Sem az érzések, sem az észrevételek, tehát sem az alanyi, sem a tárgyi képzetek azonban nem tünnek el a lélekből nyomtalanul. Habár izgatottságukat egy időre elvesztik is, tehát rejtett állapotba süllyednek, később, ha újabb izgatások járulnak hozzájuk, újból felszínre jöhetnek, reprodukálhatatlanok. Így az érzések az őket előidéző okok megszüntével is tovább, sőt sokszor igen is soká tartanak. Amikor is hangulat a nevök. De habár lassacsokán is elhalványulnak, rejtett állapotukból vagy önkényesen, vagy önkénytelenül újból felszínre hozhatók. Ha azután az ily módon felszínre hozott több hangulati elem csatlakozik egymással, mint például az akkordban több hangelem: akkor előáll a lelki világban egy állandó érzési állapot, amelynek kedély a neve. Ez pedig vagy szomorú, vagy derült, aszerint, hogy milyen hangulati elemek járultak annak kialakulásához. A kedély tehát hangulati elemekből, ezek pedig az érzésekből keletkeznek. A kedély eképen nem is nevezhető másnak, mint a hangulati elemek összességének. De mivel az érzésekkel sokszor egyszersmind veledjár az őket előidéző dolgok után való vágyódás, vagy idegenkedés is: az érzések ezért egyszersmind az akarat életnek és sokszor az ennek nyomában járó törekvéseknek, tehát az erkölcsi életnek is alapjai.

De a tárgyi képzetek se vesznek el lelkünkben. És ha egy időre nem tudott állapotba süllyednek is, önkényesen, vagy önkénytelenül ismét életre szülhetők. Amely alkalommal, ha több képzet csatlakozik egymáshoz: fogalmak; ha több fogalom lép egymással viszonyba: itéletek állanak elő. Mind ezeknek az összessége pedig adja az értelmet. Ebből világosan látszik, hogy az egyszerű érzésekből és észrevételekből az emberi léleknek három fejlődési iránya sarjadzik ki: a kedély, az erkölcs, és az értelem. Tehát kitéjük az is, hogy lelki életünk alapja az érzékekben keresendő. De itt nyomban hozzáteszszük, hogy csak keresendő. Mert más a gondolkodás, a fogalmak, itéletek stb. alkotása, vágyak, idegenkedések a testi világban nincsenek meg. Ezek tisztán a lélek alkotásai. Igaz, hogy a lélek munkájának testi vonatkozása is van. Gondolkozása, kedélye, erkölce tárgyi alapon épül fel. Ami természetes is, mert semiből nem lesz semmi. De azután az is igaz, hogy a lélek későbbi munkája és ennek eredményei az érzéki élettől teljesen mentesek is. Eképen a régieknek az a véleménye, hogy: nihil est intellectus, quod non fuerit in sensu, csak annyiban igaz, amennyiben a lélek építő munkájához az érzékek az anyagnak a szállítóit.

Magától értetődik, hogy mennél többféle érzéseknek van lelkünk kitéve: annál gazdagabb lesz kedélyünk is. Érzéseinkből támadt törekvéseink is mennél jobb irányban vezetettek: annál nemesebb lesz erkölcsünk is. És végre mennél több és alaposabb tárgyi képzeteket gyűjtünk: annál gazdagabb és mindenoldalabb lesz értelmünk is. Így állván a dolog, azért a népiskolában az érzékeltetésre és ennek eredményeire az érzésekre és észrevételekre, mint a kedély, erkölcs és értelemképzés elsődleges alapjaira nagy súlyt kell fektetnünk.

Szabó Kálmán.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

216. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi A) főversenyen 1908. aug. hó 8-án. (VI. forduló.)

Vezérgyalog-játék.

Világos:

Bauer Alfréd

Troppau.

1. d2-d4

2. Hb1-c3

Ez a lépés a legrégibb időktől fogva csak igen ritkán szokott előfordulni, mert amellet, hogy természetellenes, világosnak ugyszólván hátrányos is. A vezérgyalog megnyitásában ugyanis sohasem szabad a c-gyalog útját elállni, különben a játék mindig nyomott marad.

2.

Világos előző huszárlépésével e2-e4 megjátszását célozta, ami a játékát jólszabadíthatná. Ennek akadályozására még számításba jön 2.

3. Hg1-f3

Számításba jön 3. Fc1-g5, hogy esetleges 3... e7-e6-ra 4. e2-e4-el a francia védelembe terelje a játékot.

3.

4. e2-e3

Sötét most valamivel előnyösebb játékkal bír.

4. Ff1-e2

5. 0-0

Sötét nem akar a királyiutárral mozdulni, nehogy a c5-ön lehetséges csere miatt tempót veszítsen; tehát inkább ezen várakozó lépéssel törekszik a vezérszárny kifejlődésére.

6. a2-a3

Világos nyilván azt hiszi, hogy sötét czéltalanul lépett az a-gyalogjával s azért elégszik meg ő is hasonló, azonban már valóban czéltalan lépéssel. Jobbna látszik b2-b3.

6.

Sötét ezzel elérte, hogy végjáték esetén világosnak rosszabb gyalogállása legyen a vezérszárnyon, mivel a c-gyalogja visszamaradt.

7. b2-b3

8. Fc1-b2

Most már Hf3-c5-hoz sem jut világos.

9. Ba1-b1

Hogy mit tervezett ezzel világos, arra nem tudunk felelni.

9.

10. b3xc4

11. Vd1-d2

12. h2-h3

Világos saját figuráitól nem tud mozdulni a nyomott állásában.

12.

13. Hf3-e1

14. f2-f4

15. Fb2-c1

Jobb volt 15. Vd2-c1; világos nyilván azt hitte, hogy a tett lépés után sötét nem ütheti a gyalogot, mert Bb1-a1 után tisztet veszítené. Ez persze alapos tévedés.

15.

16. Bb1xb8

17. Vd2xc1

18. Vc1-b2

Fd6xa3

Fa3xc1

Hc6xb8

Hb8-c6

Sötétnek egy szabad gyalogelőnye van, e ponttól kezdve azonban nem a legkifogástalanabbul folytatja a játékot. Sokkal jobb volt azonnal 18.

Va5-c7.

19. He1-f3

20. Hh3-e5

20. Bb8-b6-ra következhetnék 21. Vb2-a1, Va5-b6 22. Bf1-b1 stb. és sötétnek épp oly rosszul áll

21. Vb2-a3!

Sötét tehát három lépés után elérte ugyanazt az állást, amit elérhetett volna már a 18. lépésnél. Persze most már világosnak játékban van a huszária és jobban áll a vezére is.

22. Bf1-b1

23. Fe2-f3

Jobbna látszik 23. g7-g6.

24. f4-f5!

Míg sötét gyalogelőnye dacára a 18. lépéstől kezdve nagyon is lanyhán vezette a játékot (láthatólag még mindig az előző napi vereség hatása alatt állva), addig világos nem mulasztott el egy pillanatot sem, hogy ellenjátékhoz jusson és valóban, gondot is ad sötétnek.

24.

25. g2-g4

Szerencsére világos megkönnyíti sötét játékát. Jobb volt 25. f5xc6.

25.

26. g4xf5

27. Va3-e7

Világos vezérlépése igen erősen látszott, de ezzel egyszersmind sötétet lélegzethez engedte.

28. He5xc6

29. Bb1-c2

30. Ve7-d6

A kétséges állás rohamosan eljutott fordulópontjához. Sötétnek most már főformán nyert játéka van.

31. Vd6-f4

Világosnak aligha van jobb

31.

32. Bb6xc6

33. Bc6xa6

34. Kg1-g2

35. Kg2-f1

Feladja.

Elhasznált gondolkodási idő: világos: 2 óra 20 perc; sötét: 1 óra 43 perc.

IRODALOM.

* Uj Idők. Az Uj Idők e heti száma, mint mindig, most is magas irodalmi nivón áll. Gárdonyi Géza most kezdte meg „A rettenetes mama” cz. két-folytatásos novelláját, Csáth Géza és G. Miklósy

Ilova irtak, Lyka Károly az új képekről, Szerb Zsigmond „Fructidor”-ról ír, Balla Ignác pedig egy olasz regény kapcsán „Az asszonyi lélek” czímen ír cikket. Verset Ady Endre, Juhász Gyula, Szabolcska Mihály és Emőd Tamástól közöl a lap. Horkayné e héten is hozzászól a maga bájos és elmés modorában a heti eseményekhez. A fényképek nagyrésze a spanyol királyi pár budapesti tartózkodásáról szól. Mühlbeck Károly pedig a budapesti szüreti mulatságokat figurázza ki elmés felléceiben. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapesten, VI., Andrassy-ut 10.

* Modern irodalmi előadások az egyetemen. A budapesti Tudományegyetem bölcsészeti karán dr. Láncezy Gyula udvari tanácsos, prodékán kezdésére a modern nyelvek és irodalmak tanítására több szaktérfit alkalmaztak. Az angol nyelvről és irodalomról dr. Latzkó és Sharf Montagne R., a lengyel nyelvről Deithes Jakab, a francia irodalomról Reynier János és Bellenegger Henrik magántanító fog előadást tartani, még pedig az illető nemzetek nyelvén.

* Rexa Dezső új könyve. Két új könyvvel jelenik meg a könyvpiacra Rexa Dezső, a jeles tollú író. Egyik új kötete a „Tüzek” című novella-ciklus, a másik egy históriás krónika, amely Balthory Eerzsébetéről szól. Mind a kettő Benkő Gyula udvari könyvkereskedésében jelent meg Budapesten. A könyveket rendkívül érdekes és vonzó stílus jellemzi.

* A Magyar Iparművészet most megjelent VI. füzetében dr. Fieber Henrik a modern vallásos művészet jogosultságát okolja meg az eklektizizmussal szemben. Lukács Zsolt az egyházművészeti kiállítás ismertetéi, Györgyi Kálmán az ideai külföldi iparművészeti kiállításokról számol be. Divald Kornél pedig XVI. századbeli felvidéki u. n. bakacsai szövetek nagy művészi értékére hívja föl a szakkörök figyelmét. A füzet képes része az egyházművészeti kiállítás kiválóbb munkáit és egy gellérthegyi új uriház berendezését mutatja be. A Magyar Iparművészet a társulat tagjainak illetményként jár 10 korona tagsági díj ellenében. Előfizetési díja ugyanannyi.

* „A Hadsereg” képes katonai folyóirat legutóbbi száma a szokott díszes kiállításban, igen érdekes tartalommal, szebbnél-szebb képekkel tarkítva, ma jelent meg. E valóban hazafias czélokot szolgáló, különösen szerkesztett lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

* A Természettudományi Közlöny októberi száma a következő tartalommal jelent meg: A borsodi Bükk ősember (7 rajzzal és 5 táblával), írta Herman Ottó. A Schwarzlose-féle géppuska (7 rajzzal) írta Kreybig Rezső. Az ópiumszivárról, írta Wéber Dezső. Természetes földgázforrás az Alföldön, írta Lejtényi Sándor. A legrégibb magyar naptár, írta Pintér Jenő. A csirkék emlékezőtehetségéről, írta Révész Géza. Femes tulajdonságú szénszálás izzólámpák, írta Szandtner Gyula. A csillagos ég és jelenségei. Levélsekényi

BRÁZAY
SÓSBORSZESZ
A LEGJOBB

Nélkülözhetetlen
háztiszta!

KAPHATÓ
MINDENÜTT

Óvakodjunk
értéktelen
utánzatoktól!

Tudósítások, kérdések, feleletek. Meteorológiai följegyzések.

A végrehajtási novella magyarázata. Az új végrehajtási novellának, teljes címén „A végrehajtási törvényt módosító és kiegészítő 1908. évi XLI. törvényzikk”-nek magyarázatát most ugyanannak a kiváló jogtudósnak: dr. Imling Konrád igazságügyi államtitkárnak hivatott tollából veszi a jogászvilág, akinek „A végrehajtási törvény magyarázata” című uttörő műve ma is egyik klasszikus munkája jogi irodalmunknak. Az új törvény kommentárjának célja is elsősorban az, hogy a szerző nagy könyvének kiegészítésére szolgáljon. Ezért az egyes szakaszok mellett fejtetések és megjegyzések a lehetőségig az említett munkában foglalt magyarázatokhoz simulnak s a füzet kiállítása is olyan, hogy Imling nagy munkájához könnyen hozzáférhető s ezzel egyesíthető. Az egységes használat megkönnyítésére külön lap szolgál, melyen az alaptörvény s a novelláris törvény közötti kapcsolat szakaszokként van feltüntetve s melynek praktikus melékelt szelvényei az alaptörvény egyes §-ának számai mellé ragaszthatók. Természetesen, a kommentár ugy van megszerkesztve, hogy a törvény magyarázatánál önállóan is sikerrel használható. A Franklin-Társulat adta ki; ára 2 korona.

Szerkesztői üzenetek,

M. Mártonné. A köszöntésről már sokat írtak, még többet vitakoztak és azért ezt az udvariassági aktust még mindig nem tisztázták eléggé. Nem is lehet. Annyi a köszöntés árnyalata, változata, alkalmi, egyéni, helyi vonatkozása, hogy kérdésére ezen a helyen, amugy sebtében, nem adhatunk kellő utasítást. A régi szabály szerint: „köszönteni udvariasság, a köszöntést elfogadni kötelesség.” Ezt a szabályt általánosságban ma is kötelezőnek ismerhetjük el. Csak hogy a társadalmi szokások olyan általánosságban mentek át, hogy ezzel a kategórikus kijelentéssel ma már nem érhetjük be. Akkoriban például még nem volt lift, amelyben az együtt „felszállók” tartoznak egymást köszönteni. Ha ezek később az utcán találkoznak, nem kötelesek egymást megismerni. Elemi dolog, hogy nők — általánosságban — nem köszöntik előre a férfi ismerősöket. De viszont milyen kedves föllik, ha nem röstelnek gyöngye szemü öreg bácsikat egy fejbőlintással üdvözölni. Az a női fejbőlintás! Már ezért is érdemes megemlíteni a kalapunkat! Feltéve, hogy azt a szemek barátságos pillantása és az ajkak édes mosolya kíséri. Annál kellemetlenebb az a gögös biccentés, melynél az arczizmok megmerevedni látszanak s amely leges zuhanyként hat. Természetesen a rövidlátás és az aszfaltbetjárók korában a nőknek is bizonyos óvatosságot kell szem előtt tartani. Hányszor rántja le valaki a kalapiját egy ismerősnek látszó óriás kalap előtt s csak későn veszi észre, hogy tévedett. Már most az a kérdés merül fel, hogy az így megtisztelt hölgy elfogadja-e ezt a nem neki szánt köszöntést? Nézetünk szerint a köszöntés módja határoz. Ha a tévedés nem látszik szándékosnak, semmit se vét önmaga ellen, ha a köszöntést viszonzja. De ha kétséget nem szenvedő aszfaltbetjárós közeledéssel találkozik, ne vegye azt észre. Arczán a felháborodás, a csodálkozás, a kíváncsiság kifejezése mindmegannyi felbátorítás.

K. P. Kassa. Ön Budapestre akar jönni? És nem mer. Félti a családját a fővárosi forradalmi állapotoktól. Ugyan, ugyan... Mik azok a fővárosi forradalmi állapotok? Talán azok a lokális jellegű kis csetepaték, melyek sokkal nagyobb lármával zajlanak le, mintsem az összeütköző felektől feltehető lenne? Lehet, hogy abban a távolságban, melyben ön a fővárostól van, elefántnak tetszik az egész is, de biztosíthatjuk, hogy ez az elefánt sokkal békésebb természetű, mint az, amelyik a budapesti átalakított garázdáldok. Hogy a rendőrség közbeavatogasson, az éppen úgy igaz, mint nem. Elvégre is nem a legkellémesebb életörömök közé tartozik, ha az ember fejét célzáblának nézik s a rendőrség feje sokat beszélhetne erről. Hogy a rendőrségnek nagyobb szüksége van a kezére, meg a lábára, mint a fejére, abban önnek teljesen igaza van. Nekünk azonban még sincs annyi bizalmunk a kis utcai tömeg jóakarátában, mint önnek, hogy a rendőrség fejét csak abból a humánus célból verdesték be, hogy meg ne sántuljon. Ez szépítésnek elég szép, de ténynek nagyon kellemetlen. Ami azonban majd oly messze van a „forradalmi állapotok”-tól, mint tisztelettel mondom, Kassa Mesopotámiától. Ha tehát ön csak ettől fél és mástól nem, akkor csak jöjjön egész nyugodtan.

Ismerő. Ön a világot ismeri, mint ahogy azt leveleiben írja, ismeri az egyéni, ismeri a tömegvilágot. S mégis hozzánk fordul azzal a kérdéssel, hogy a tömeg önző-e? Jó, kisegítjük; persze, hogy önző.

Pesszimizta. Utálom az embereket — írja leveleiben — utálom önzőségük, buta hiúságuk, léhaságuk miatt. Ezért undorodom a társaságtól is. Mindennit a magányt szereti. Inkább nézi a telénnel a kérdését, mint hallgatja a kenyérért kapzi emberek önző fecsegését. Igazságtalan, elvakultan igaz-

ságtalan a szegény emberekkel szemben. Miért utálja az embert? Azért, mert azt hiszi, hogy maga nem olyan ember, mint a többi. Pedig hátha maga is olyan? A magányt szereti? Hátha önön is bebizonyosodik, hogy amikor egyedül lesz, hangosan fogja kiabálni: egyedül vagyok. Holott, mikor nem volt egyedül, büszkén mondta oda környezetének: „egyedül akarok lenni!” Ha majd maga-magát jobban fogja ismerni, akkor azért, hogy önmagát továbbra is szeresse, az embereket is szeretni fogja hiúságukkal, önzőségükkel és hibájukkal együtt.

Ecce homo. Ily című könyve Bársony Istvánnak is van. A másik a nagy filozófus Nietzschek most megjelent könyve. Az előbbi novellás kötet, az utóbbi filozófiai munka. 2. Az értelme: „Ime az ember.”

Joghallgató. Előcolloquiumokra azok mennek, akik a jövő féltésben tandijmentességért akarnak folyamodni.

P. S. Rózsahegy. Czéceket nem ajánlunk. Tessék talán a hirdetési rovatunkat átnézni. Akinek a hirdetése előnyösebb, azt válaszolja.

Versek. Nagyon gyöngye utazatok, nem közöljük.

Érdeklődő. Kassa. Az a német folyóirat már nem jelenik meg. A hetvenes-nyolcvanas évek között különösen sokan olvasták.

Előfizető. Az az iskola nem állami, de az állam támogatásában részesül.

K. L. 1. Az ily módon kellemetlenkedő urat ki kell erőlyesen parancsolni a házból. 2. Legalább is nem illik.

Sz. R. Dolgozata sorra kerül.

P. H. Kolozsvár. Az első zápfog még a metszőfogak kinövése előtt körülbelül az első életévben tör elő. Nem ajánlhatunk szereket.

M. B. Budapest. A téma nem valószínű és a feldolgozása is gyenge.

Hazám. Gyöngye vers. Hogyan mondhat ilyet: „Van Magyarország, de nincsenek benne magyarok!”

Alapítványozó. Ily alapítványokat tehet. Be kell jelentenie a városi hatóságnál ebbeli akaratát

L. Géza. Helyesen teszi, amikor ezekben az élet szebbik és jobbik oldalát fogja fel.

Előfizető. Leszkovicza. Levelét odaadtuk egyik ügyvéd munkatársunknak, ki a legközelebb e rovatunkban válaszol Önnek.

747. Késmárk. — F. A. Füle k. Levelükre legközelebb válaszolunk, addig utána járunk dolgunknak.

Ny. K. Zalapötöske. Az illető női orvos I. Pauleter-utca 10. sz. alatt lakik.

Érdeklődő. Az első magyar hírlap 1780. január 1-én jelent meg Pozsonyban (Rát Mátyás Magyar Hírmondója). Budapestre 1788. október 8-án, szerdán indult meg az első magyar rendszeres hírlap Magyar Merkurius címmel, hetenként kétszer járt és Paczkó Ferencz betűivel nyomták Pesten. A második lap Pesten az 1806. július 2-án keletkezett Hazai Tudósítások: szerk. Kulcsár István. Ez volt az első magyar hírlap, mely -rét alakban jelent meg.

S. O. Budapest. Melankólikus leveléből azt olvassuk, hogy családott csalhatatlannak hitt szerelmesében. S most azt kérdi, lehet-e még szeretni? Persze, hogy lehet, mert amikor ezt kérdi, máris megérett az újabb szerelemre.

B. A. Szentes. A füzeteket még nem osztották ki.

K. I. Miskolc. Önnek is a fentebbit üzenjük.

M. P. Tótosmártonos. Ebben az ügyben, legnagyobb sajnálatunkra, nem tudunk semmit tenni.

S. Zs. Késmárk. Ajánlata elkészült.

F. S. Budapest. Kérünk tudósítást, hogy hová küldjük.

László. Newton harmadik törvénye: Minden testnek egyenlő, de ellenkező irányú visszahatás felel meg.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-99.

Gyógyítványozó:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizáció).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— **Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kézeltés egész napon át. — **Kívánatra prospektus.**

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
degfájdalmak, idegzsábák (Neuralgiák, Ischlae).
Gerincvelőszorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma), huygasavas lerakódás sok, ízületi és csontbajok.)
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vöröszegénység).
Bőrbajok. Bőrviszketeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

Az Amerikai Porcellán Poudér Részvénytársaság elárúsító helyisége

KECSKEMÉTI-UTCZA 8.

szám alatt van.

Báró Perényi Ödön

Üzleti hetiszemle.

Bécsi vásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi október 9-én. Az üzlet lanyha volt. Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380 kgr. nehéz 122-123 fill. 280-300 kgr. nehéz, 124-125. fill. Öreg 300 kgr. tulli — fillér, szedett sertés vagonból átvéve — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta kgr.; páronként 45 kgr. életsúlylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Előjárak: Tengeri új K 18.20. Árpa K 16.60 Kőbányán átvéve. Helyi állomány okt. 2-án maradt 35212 drb. Felhajtás: Belföld 1430 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 36246 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 229 drb, belföldre 1131 drb, Bécsbe — drb, osztrák tartományokba 516 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozott 10, a szállásokban elhullott drb, vagonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtatott — drb összesen 1956 drb, maradt állomány 34290 drb. A részvénytársaságokban elhelyezve 7818 drb van.

Bécsi vásár: okt. 6. Felhajtás 15954 drb sertés köztük 5171 drb lengyel. Az üzlet lanyha volt. Nehéz 107-110 fill. közepnehéz 100-106 fill. süldő 86-120 100 k.-ként élevesúlyban.

Dresdai vásár: október 5. A vásáron volt 2081 drb., melyek 61-70 márkán keltek 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: október 3. Felhajtás: 11391 drb. sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 63-64 márká, husos 62-63 márká, silányabb 59-61 márká.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) Szeptember hava lejártával megszűnt az őszi búkköny, őszi borsó és szöszös búkköny kereslete, csak luczernára érkeznek szörvényos rendelések. Vörös löhere. E magfélének új termése ezideig nem birt még érdeklődést kelteni; minthogy attól tartanak, hogy Amerika és Franciaország kitűnő terméseredményeit tekintve, még mindig drágán találnának bevásárolni. A jelenlegi helyzet mindenesetre olyan, hogy óvatosságra inti az érdeklődőket. Luczernának némileg szilárdabb irányzatát látjuk; ugy lát-szik azonban, hogy eme szilárd hangulatot mesterségesen idézi elő néhány külföldi cég, melynek a múlt évről még igen nagy készletei vannak és a különféle termelő országok tényleges terméseredményeinek nem felel meg. Mert ne tagadható, hogy Francia- és Magyarországnak mennyiség tekintetében jó termésük van, csupán világosságú árúból van jóval kevesebb. A többi magfélére nézve a kereskedelem érdeklődésének hiánya nem szolgáltat anyagot a tudósításra. Jegyzések nyersáruért 100 kilónként: Vörös löhere 120-130, luczerna esőverte minőségű 108-116, luczerna világos szemű 120-130, biborhere 38-40, baltaczim 40-42, őszi borsó legutóbbi termésű mag 20-22, őszi borsó régi éviáratu mag 16-18, tavaszi búkköny 16-20, szöszös búkköny 40-42, mustármag 40-42 korona.

Petroleum. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következők: Fiumei kristály-kőolaj 37.50 K. Fiumei White-Star kőolaj (kétszillagos) 31.50 K. Fiumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 29.50 K. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendő.) Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkenőolajok. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagyban eladásoknál a következők: Fiumei 0. sz. tisztítóolaj 20.— K. Fiumei 1. sz. orsóolaj 30.— K. Fiumei 2. sz. könnyű gépolaj 34.— K. Fiumei 3. sz. nehéz gépolaj 40.— K. Fiumei 4. sz. vulkán (henger) olaj 20.— K. Fiumei 5. sz. fénytelen olaj 24.— K. Fiumei 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 42.— K. Hengerolaj, sötét 68.— K. 00-jegyű hengerolaj, világos 73.— K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlylyal, Budapestre szállítva.)

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A hetivásáron széna és szalmában jobb behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: közepminőségű jobb és elsőrendű széna 3.50, 4.80, muhar 5-ig, alomszalma 2.75, zsupszalma 3.40, szeccsa 3.50 per 50 kőbó fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 4.35-4.75, préselt szalma 2.20, 2.50, ötven kő-ként a jó-zsefvárosi pályaudvaron.

Ashcroft Arthur Edgar bányamérnök Westonban
a 29644. számú

Eljárás alkálímeknek elektrolyzis útján való előállítására
ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyártása céljából magyar gyárosokkal összekötést
keres, szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási en-
gedélyeket ad. Bővebb felvilágosításokkal készséggel szol-
gálnak:

Marsányi Jenő és dr. Messinger Ká-
roly, hites szabadalmi ügyvivők.
Budapest, V., Váci-körút 78.

A francia nyelv

tanulásához szükséges olvasmányok.
Megjelentek a Francia Könyvtár-ban.

Szerkesztik:
dr. Theisz Gyula és Matskássy József.

A «Francia Könyvtár» célja, hogy a francia írókat
és műveiket, szakszerű magyarázatokkal és rövid bevezet-
tessel ellátva, a tanulókkal megismertesse. A csinos,
olcsó füzetek értékét metszetek és arcképek is emelik.

Megjelentek:

1. Racine: Britannicus.	18. Daudet: Contes.
2. Voltaire: Siècle de Louis XIV. I.	19. Contes populaires de France.
3. Me de Sévigné: Lettres choisies.	20. Lafontaine: Fables.
4. Töpffer: Nouvelles genevoises.	21. Analyses des chefs d'œuvre dramatiques.
5. Augier et Sandeau: Le Gendre de Monsieur Poirier.	22. Vict. Hugo: Poésies. I.
6. Barante: Jeanne D'Arc.	23. Theuriot: Contes.
7. Coppée: Le Passant - Le Luthier de Crémone.	24. Voltaire: Siècle de Louis XIV. II.
8. Chateaubriand: Atala.	25. Bouilly: L'Abbé de l'Épée.
9. Corneille: Le Cid.	26-27. Anthologie des Poètes français, du XIX-e siècle. I.
10. Racine: Athalie.	28. Renan: Les sciences de la nature et les sciences historiques.
11. Fenillet: Le Village.	29. Berthelot: La science ideale et la science positive.
12. Voltaire: Zaire.	30. Poésies hongroises.
13-15. Scribe: Les Doigts de fé.	31. Vict. Hugo: Poésies II.
16. Corneille: Horace.	
17. Souvestre: Contes.	

Egyes szám ára kötvé 70 fill. Kettős szám ára 1 kor.

Kaphatók:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Szív- és veseba-
jok, véredény
elmeszesedés

gutaütés étvágy-
talanság
ellen biz-
tos ha-
tású

Burai Maria gyógyvíz

Gyer-
meknek
a legbiz-
sabb hashaj-
tó! Központi iro-
da: VII., Erzsébet
körút 9. sz. Tele-
fon 91-98. Főraktár:
Edeskaty L. özégnél.
Kapható minden gyógyszár, dro-
geria és jobb fűszerüzletben.

BIZTOS gyógyulást keresőknek

kik bármily
nemi betegségben szenvednek,

mint hogycső és hólyagbajok, húgyveszélyesek, vizelet zava-
rós, éjjeli magömlések, sebek és dujakoros bántalmak (syphi-
lis, az énteritózis utóhatásait fellépő idegbajok, korai fertő-
ző elgyengülés, bármily bőrtünetek stb. nőknél fehérítvány,
méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigo-
rúan tudományos és lelkiismeretes gyógyműködésünk
fogja legjobban ajánlunk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos hírű és a legelőbb, 32
éve lennálló rendelő intézet

Budapest, VI. ker., Andrásy-út 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső és hó-
lyag bajok vizsgálatára villamos húgycsővizsgáló segédjével.
Vidékiek levelekre kimoró választ és szakszerű tanácsot nyer-
nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Teljes közlömberendezések
valamint egyes alkatrészeik.
Gyűrűkenesű valamint Sellar-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK
m. p. sínek, kocskel, váltók, fordítók, kocsivasalkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok
benzín, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek
valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-
szakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan
előnyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál
Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tettené-
sen vettem pártban is olcsó árakban és abban a
helyzetben vagyok, hogy b. vedőimet nagyon olcsón
szolgálatom ki a raktáron van 30-40 waggon ára.
Üveg, porcellán, lámpa, románc, vasedény, konyha
felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nesz-
ajándék és dísz tárgyak.

ARAI MI:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcelán csak	Forint 3.50
Étkező-készlet, teljesen a személy, modern fazon festve és aranyozással	6.60
Étkező-készlet, teljesen a személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, a személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, pecsenyével, eleg. festéssel	10.-

Logosabb és legnagyobb válasszék csak elsőrendű

12 személyes étkező-készletekben,
díszesen csiszolva, összes aranyozott rokokó-fazon, kőszar egétre,
finom minőségű porcellán árak:

1 óral levelesfal,	1 mártás alja,	25 frt.
1 nagy pecsenyével,	1 nagykanál,	
1 kis pecsenyével,	1 kiskanál,	
1 nagy tésztával,	1 sótarló,	
1 kis tésztával,	1 mély tányér,	
1 főzeléssel,	1 lapos tányér,	
1 salátával,	1 kis tányér,	
1 mártással,		

Azonkívül vannak készletek egészen 100 frt.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb fazon

Állítás, 48 db. díszes festéssel és beágyazva

Étkező 12 személyre, rokokó, díszes festés, 11

1 leveles, 2 pecsenyével, 2 tésztával, 1 salátával,

1 főzelék, 2 mártás, 1 alj, 1 sótarló, 1 kanál,

1 mély, 2 lapos, 12 doboz, 12 csont-tányér

Tea vagy kávékészlet festve és beágyazott aranyozással, rokokó-stílus

Tea vagy kávékészlet, díszes és beágyazott, 2 db aranyozással, rokokó-stílus, szőp festéssel

6 személyes illékonzet, festett és beágyazott aranyozással

6 személyes boros-, sörös- v. vízakészlet festett és beágyazott aranyozással

1 teljes angol díszes nagy, valódi majol, mosdókészlet. 4.50

Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos - - - - - 1.10

Vízcsapó boros pohár 5 kr. 60 - - - - - 2.80

1 négyfali lámpa, aranyból - - - - - 2.80

1 mártás lámpa, aranyból, díszes - - - - - 2.80

6 személyes finom üvegkészlet vészt, elegáns minitával

4 vízes pohár

4 pezsgős pohár

4 boros

4 likőr

4 sörös

1 vízes kanonó

1 boros butella

1 likőr üveg

2 db legjobb románcozott fazék és lábas

1/2, L-101 5 literig csak

1 románcozott kávédaráló csak

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsinbeni gyári raktára

Baross-tér 4. sz.

Rákóczi-ut végén.

DIESEL-motorral
a tényleges löerő
óránként csak 1 fillérbe
kerül.
Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel
készítségesen szolgál a
Fényver- és Gépgyár R.-t.
Budapestben.

Butor
részletre is
mélyen leszállított árban
kapható a
Butor-Udvarban
Budapest, VI., Eötvös-a. 17.
(Andrásy-ut sarkán.)
Arjegyzék ingyen.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

**A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN**
ÉKSZERESZ-ÉS MŰORÁS-
üzletében szerezhethők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsokéek, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a DIANA-sósborszesz. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és hajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. Hajón utazókat megóvjaa a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a DIANA-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a DIANA-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a DIANA-sósborszesz, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbört simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővízben, mosdóvízben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a DIANA-sósborszesz biztosan ható és a legolcsóbb háziszser.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, írnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál DIANA-sósborszesznél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a DIANA-sósborszesz befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg Diana-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg Diana-sósborszesz

2 korona

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.
AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tokeletesítése 6,35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legfőbb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 korona. **Havirészlet 4 Kor.**
 12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levegőgondó és hozzánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
 Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt...korona árban, fizetendő...kor. havi részletekben...től kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

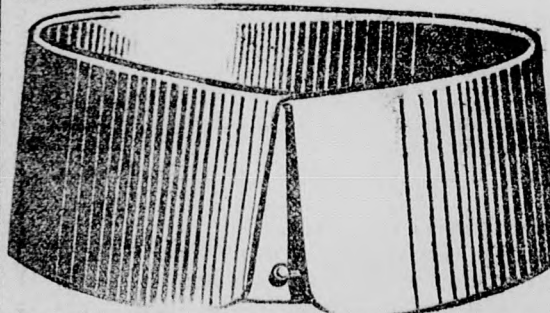
Oltóhatás iránti kártyák

Lakhely: _____
 Kelet: _____
 Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ = BUDAPEST, =
 VII., RÁKÓCZI-ÚT 38

6 darab dupla lehajtott férfi-gallér **2.40** korona

(Helynek rendes ára 70 fillér darabja)

Scholl-é chifonból, előrendű kiváló finom minőség, jóállás mellett, 11-körfényű vasalás. Kapcsoló 5, 5 1/2, 6, 6 1/2, 7 cm. magaságban, minden testzőnyakbőrszövetben. Vidékreleptető. Dobozban létező. Képes nagy árú nyak az összes árnyalattól ingyen és bérmentve.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68,
681 a legújabb és a legkisebb
Locomobil és gőzcsepítőgépek,
 szalmakészítők, lérgény-csepítőgépek, lóhara-csepítő, vasúti-rossák, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, gránagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Pannet J. gépek, aszokavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egytengelyes ecset-gépek, 2- és 3-vasúti és minden egyéb gazdasági gépek.

*Nem tevékeny senki
 ha férfi és gyermek ruhá
 bevásárlásnál vigyázza*

12

*számra a Karolykörúton
 von Heilmann és fia
 csász. és kir. udv. szállítóka
 az „Angolrabóhoz”
 Elsőrendű legnagyobb
 férfi és gyermek ruhá
 áruházca
 Budapesten.*

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID
 mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.50.

As udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erőltetésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírása trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, oltókép és gőnyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-
 uteza 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

98894. szám,
 V-1.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A Vág-Dunán fölszentendő ugynevezett kavai átvágás munkálatainak és az ezzel kapcsolatos mederrendezési munkálatoknak vállalatba adása céljából a mely munkálatok 87,852,7 m3 földleásás — és töltésbe való beépítésből 15,223,2 m3 földleásás — és deponálásból, 100,000,0 m3 kotrásból és eleválásból, 88,488,3 m3 kotrásból és súlyos-tésből, 1,586,8 m3 partionyesésből, 29,994,1 m3 l. oszt. kőhányásból, 225,7 m3 folyam-kavics beépítésből, 1,504,5 m2 burkolatnak és 25,731,9 m2 rózsopokrócának készítéséből végül 1,6:0,0 m2 sövényfonásos dugványozásból állanak, a földmívelésügyi m. kir. minisztérium tanácstermében 1908. évi október 22-én d. e. 12 órakor nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek. Az ajánlati feltételek a tervek, továbbá a költendő szerződés tervezete, valamint az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a hivatalos órák alatt a komáromi m. kir. folyamammérnöki hivatalnál megtekinthetők s ugyanott szereshető meg az ajánlati minta is.

As ajánlatok — melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előírt minta használatával kell kiállítani — a fenti elzött nap délelőtti 11 1/2 órájáig a m. kir. földmívelés-
 ügyi minisztérium házipénztáránál nyújtandók be.

Budapest, 1908. évi október hó 5-én.

III. Kir. földmívelésügyi miniszter

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS“-NEK.

A tolvaj.

Írta: J. H. Rosny.

Akkor este Léopold Marsais egész váratlanul toppant be az Avenue Gabrielen fekvő lakására. Szokásaiban rendkívül pontos ember volt, aminek inasa és szakácsnője látták a hasznát. E két alkalmazott ugyanis a viszonzóság elvénél fogva a korcsmát, a zenés kávéházat és a színházat szerette. Léopold nem zavarta kisded kedvteléseiket, mert tudta, hogy Louis hajnalban pontosan helyén van és Honorine idejében és kifogástalanul elkészíti cotelette-jeit. Miután éjjel még messze volt, a fiatal ember egész bizonyos volt benne, hogy senkit sem fog otthon találni. Általában gyűlölte az egyedüllé-

tája kapujához s nagyon elcsodálkozott, midőn azt nyitva találta. Még jobban elbámult, mikor az ablakredőnyökön át világosságot látott kiszűrődni az utcára. E körülmények arra készítették, hogy lábujjhegyen járjon s minden eshetőségre készen, kezébe vegye buldogg-revolverét. Két-három mellette elrobogó automobil zaja éppen kapóra jött s így észrevétlenül megközelíthette az ablakot. Egy árnyképet látott besurranni dohányzójából dolgozószobájába.

— VII. Edvárdra! — mormogott hal-
kan. — Egy nő!

Léopold nem volt gyáva. Ellenkezőleg, szangvinikus véralkata gyakran kerestette vele a veszélyt. Néhány ugrással átsietett a fo-

kérdezte Léopold, revolverével köszöntve a hölgyet.

— Lopok! — felelte az a legtermészetesebb egyszerűséggel.

— Majdnem tudtam, — szólt mosolyogva a férfi.

Azután a műértő tekintetével végignézte:

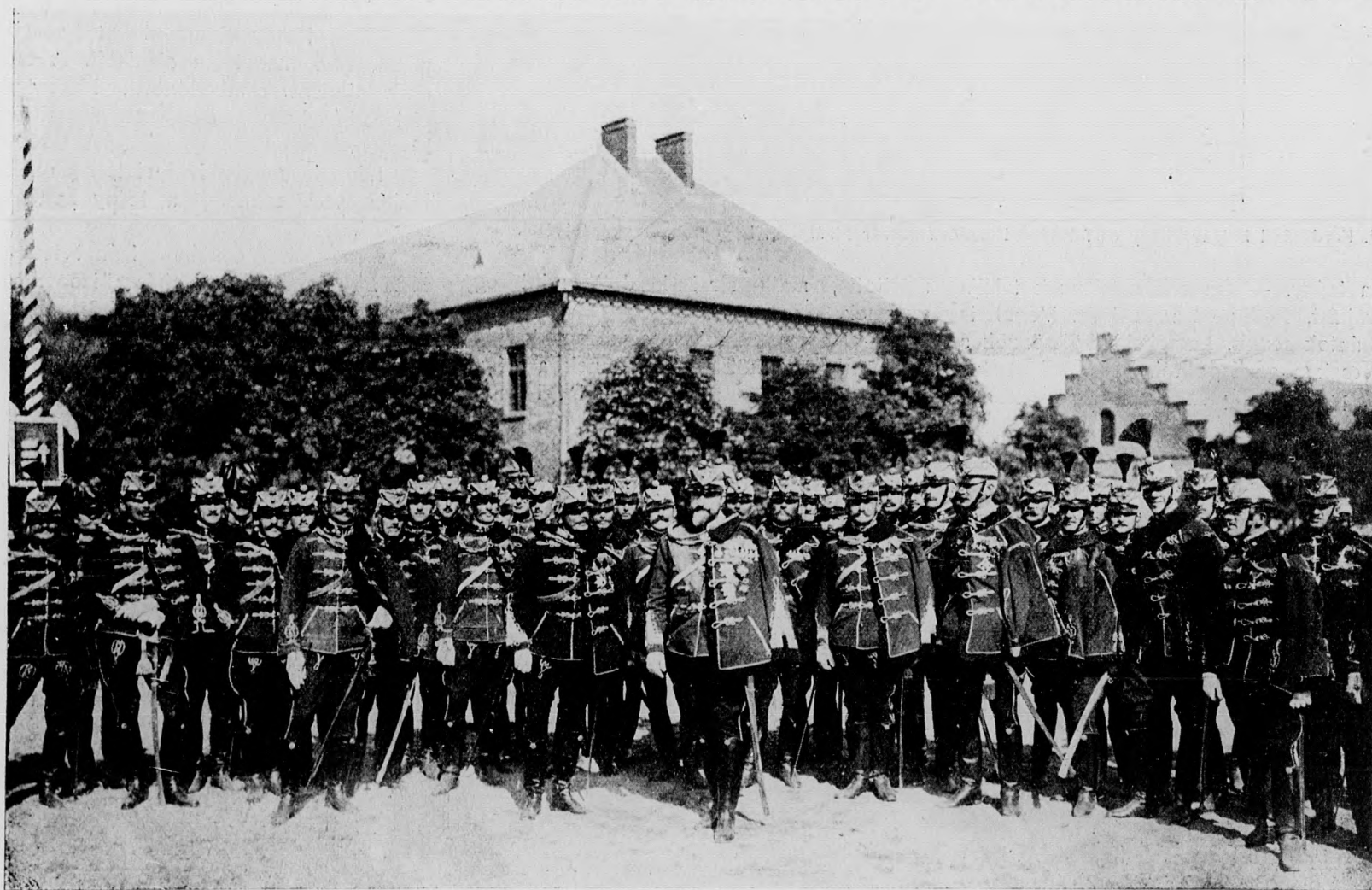
— A foglalkozás, amit ön üz, kissé kényes...

— Igen, elég kényes...

— És veszedelmes.

Azután bölcselkedően hozzátette:

— Én nem fogom önt elárulni. Ki-kí azt teszi, amit tehet... de ugyanezzel a fárad-

I. Ferdinánd bolgár király legutolsó magyarországi látogatása. A király a nevét viselő szolmathegyi huszár-ezred tisztikara élén.

tet, ám ezuttal megint egyszer olyan esteje volt, mikor a trente-et-quarantaban, vagy a taxaméter szerint mért szerelemben nem tudott örömet találni.

Léopold végigsétált az avenuen, tele tudóvel szivta a fák rügyeinek illatát, nézte a ragyogó holdat s olyanféle hangulat fogta el, aminőt a Sába királynője idejében játszó regényekben találunk. Abrándozott az ifjak félszeg álmodozásával, jól tudván különben, hogy ezzel neveltségessé válik. Mert mi jöhet ezután? Bizonyára csak a rosszabb s ez tulajdonképp helyesen van így. A dolgo-
kon mitsém változtathat, hogy az ember az aggok romanticizmásával, vagy az éretlen leányok könnyen-hívósággal szemléli azokat.

Ily kedélyállapotban érkezett kis palo-

lyosón s belépett szobájába, mely most már teljesen sötét volt. Felcsavarta a villamosfényt s nappali világosság lett.

— Csakugyan nem csalódtam, — szólt önmagában — egy hölgy tisztelt meg látogatásával.

A látogató éppen a könyvszekrény előtt állt, egész természetes pózban s arca alig árult el meglepetést vagy zavart. Magas, karesu alak volt, kissé kopott turistaöltözékben, de bámulatosan kicsiny és szép lábakkal. Szép arca fiatalságot árult el s részfényű, gesztenyebarna haja dus hullámokban hullott vállaira. Nagy, ábrándos szemei voltak s üde, piros ajka olyan volt, mint a hónapos rózsza.

— Minek köszönhetem a szerencsét? —

sággal, azt hiszem, ön okosabbat is tehetne...

— Csak nem azt akarja mondani, hogy dolgozzam? — kérdezte megvetéssel a nő.

— Nem. De ha már olyan foglalkozást választott, melyet házon kívül kell üznie, miért nem keresi meg a kenyerét kevésbé veszélyes módon?... Elvégre ön igen csinos leány...

— Nem tudnék enni abból a kenyérből! — kiáltott fel a leány. — Inkább éhenhalnék!

A férfi fürkészőleg arcába tekintett. Romlottságot csakugyan nem tudott benne felfedezni.

— De mégis? — kérdezte kétkedőleg.

— Oh, igen, értem! — mormogta kесе-

1. Ferdinánd bolgár király és felesége Eleonóra bolgár királynő. Legújabb fényképfelvétel.

rően a leány. — Ön erkölcstelennek találja a tolvajlást. Pedig ez nem igaz. Végül is nem bántok senkit. Legfeljebb kölcsönzök s azt is csak a gazdagoktól.

— Nem rossz! — szólt a férfi. — És mennyit kölcsönzött tőlem?

— Mindössze husz egynéhány aranyat. Igaz, hogy többet nem is találtam a fiókjában.

Mindketten elhallgattak. Léopold elszomorodott. Hosszan nézte a szép teremtest s szíve az ellentmondó érzelmek hatása alatt háborogni kezdett. Majd újra szólt a leányhoz, szeretettel, jóakarólag s elmondatta vele élettörténetét. A szerencsétlen körülmények egész sorozata vitte a téves utra s végül anarchista olvasmányok egészen megzavarták. Hosszu, belső harcok után végre teljesen szakított a társadalommal, melyben el-lenségét látta.

Léopold türelemmel hallgatta. A leány nem volt ostoba, sokat is tanult, ám az eszmék, melyeket meg nem emésztett, összevissza kavargtak a fejében.

— Mindez a börtönben fog végződni! — szólt mélabusan Marsais. — És mi lesz akkor?...

A leány nem felelt. Hosszan, tétován a férfi arcába tekintett. És Léopold csodálatos melegséget érzett a szíve körül. Sohasem ismert más szerelmet, mint amely pénzen megszerezhető. A gondolatot, hogy ezt a leányt megmenti magának, édesnek és boldogítóknak találta. Nem is volt benne semmi lehetetlen. Egy dohánytőzsdét vagy divat-áruüzletet könnyen szerezhetett neki. Megmondta a leálynak, miután érthetővé tenni igyekezett előtte, hogy az áldozat, amit érte tesz, csekély. A leány állhatatosan vissza-

utasította, majd sirni kezdett, mint egy gyermek.

— Nekem semmibe sem fog kerülni, mert én csak kölcsönzöm önnek a pénzt. Egyéb kötelessége nem lesz, mint becsületesnek maradni...

Végül mégis beleegyezett.

A férfit igaz, mély öröm töltötte el. Ám a szomszéd toronyórája ütött és ez eszébe juttatta cselédjeit.

— Embereim nemsokára hazajönnek. El fogom önt kísérni a lakásáig.

A leány nevetett.

— Talán attól fél, hogy utközben megbolnak?

A férfi mélyen a szemébe nézett. A leány elpirult.

— Van, mivel védjem magamat, — szólt válaszul e tekintetre és kicsiny revolvert vett elő. — Aki hozzám nyúl, halálra!

Azután hozzátette:

— Am jó, kísérjen el. De elfelejtettem önnek visszaadni a pénzt...

— Nagyon kérem, tartsa meg kölcsönkép... Majd ha jómódban lesz, visszaadhatja.

A leány végre elfogadta. Néhány perccel később az utcán voltak. Mindkettejük lelkében érzelmek viharja dult. Az együtt töltött órák közel hozták őket egymáshoz. És jött egy perc, amikor ajkaik meglelték egymást. De a leány gyorsan kibontakozott a férfi karjaiból. Grenellebe értek s a leány rövid bucsu után futva eltűnt egy hosszú folyosó homályában...

Léopold Marsais alig aludt; a kaland egészen megzavarta. Másnap naphosszat álmodozott s nem tudta magát elhatározni arra, hogy lakását elhagyja. Estefelé jött a levélhordó egy ajánlott-levéllel. Négy százhusz frank volt benne s néhány sor írás. A levél így szólt:

«Nem tudom elfogadni öntől sem ezt a pénzt, sem nagylelkű ajánlatát. A tegnapi csak mindent rombadöntött. Nem tudnám elviselni, hogy ön megvásárolhatóan higgyen. A tolvaj.

Léopold magánkívül sietett Grenellebe. Hiába volt minden, a leány hajthatatlan maradt.

Nemsokára ezután a leányt tetten érték. Miután több tolvajlás bizonyult reá, börtönbüntetést kapott. A börtönben egy reggel halva találták. Kiderült, hogy egy kulcsal feltépte ütőerét és elvérzett.

A legtöbb férfinek kétféle morálja van, — az egyik a saját felesége, nővérei és leányai számára s a másik a többi nő számára.

Ha megakarod ismerni az embereket: vétkezz, mint ők s szenvedj mint ők.

Az ember szivesebben mutogatja a testét a maga meztelenségében, mint a lelkét.

Jobb a szerelem házasság nélkül, mint a házasság szerelem nélkül.

A bolgár király és királynő lakókastélya Szófiában.

Az eszménykép.

Írta: Gaston Rageot.

Etiennette Billière asszony, született Delangle kedden este megint egyszer ragyogott a Comédie Francaise-ben. A szép asszonyon háromezer frank értékű ruha, százezer frank értékű ékszer, megbecsülhetetlen értékű vállak és megfizethetetlen hajzat tündökölt.

Körülötte, mintha udvarát képeznék, három egymás után következő elsőrendű páholyban, mélyen kivágott ruhában vagy frakkban ott ültek az összes Billiérek (Billière Testvérek, fehérnemű nagykereskedés rue de la Paix), nemkülönben az összes Delangle-ok (Delangle Testvérek, aranyműves-cég, place Vendome), mert a két milliomos-család elhatározta, hogy csak együtt fog szórakozni s egyáltalán nem érezték magukat jól, ha huszonötven nem ültek együtt valahol.

Etiennette különben a legtisztességesebb asszonya a gazdag kereskedővilágnak. Családjának beczergetése és a folytonos ünneplés nagyban hozzájárult önállóságának fejlesztéséhez. Már mint gyermeklány, rövid szoknyában, úgy verekedett fitestvéreivel és azok barátaival, mint egy kis ördög, most pedig a tennisz-pályán, lovon, automban, a fényes vendéglői helyiségekben, kávéházakban és szállókban hozta zavarba az embereket. Az ő szemében mindenki férfi, aki lovas, chauffeur vagy vadász. De szerető? Ah, hagyjuk! A szerelem csak az érzélgős és magányt kedvelő lelkeknek való...

A páholyban, a szép asszony mellett, ennek férje ült, a fehérnemű-kereskedők közül az idősebb s élénk figyelemmel kísérte az előadást. Az asszony szórakozottan beszélgetett egy mögötte ülő barna fiatal emberrel, aki oly közel hajolt hozzá, hogy hajusza csaknem a nyakát érte.

Louis Lunel, igaz, sem a sport, sem a kereskedő- és pénzügyvilághoz nem tartozott. Először híres karikatúra-rajzoló volt. Etiennette, rövidítéssel, »Lulune«-nek hívta. Együtt nőttek fel s megőrizték a gyermekkori baátrtságot. Ha Lunel kigunyolta a társaság embereit, Etiennette tapsolt neki, de jóízűen nevetett akkor is, ha a tréfa az ő rovására ment. Mindez csak azt mutatta, hogy nem vette komolyan.

Az előadás végeztével mindenki kocsiját kereste.

A véletlen most úgy akarta, hogy Etiennette automobila csökönnyösködjék. A gép felmondta a szolgálatot.

— Ülünk a földalattira! — szólt feleségéhez bölcs megadással a fehérneműs.

A kaland tetszett Etiennettenek. A kocsiban utasnak érezte magát, körülvéve ismeretlen utitársaktól. Miután meleg volt, félig

szétnyitotta felöltőjét, fölfedvén ezzel gyöngy-sorral ékesített meztelen nyakát.

Nincs gyönyörűbb látvány, mint egy öntudatlan mozdulattal ilykép közszemlére kített hófehér nyak... Etiennette felütötte szeméit. Szemközt vele egy elegáns barna ur ült, gomblyukában virággal s szénfekete szemének átható tekintetét nyakára szegezte. Azután a tekintet végigsiklott az egész női testen s újra visszatért megpihenni a csodaszép fehér nyakra. Etiennette gyorsan összekapta felöltőjét. Hasztalan! Ugy érezte, hogy az ismeretlen tekintete a szöveten át is égeti.

Alig hallotta, mikor férje így szólt:

— Megjöttünk!

A Billière-ék palotája közel van a Bois-hoz. Az a néhány lépés, melyet a fák alatt, az üde levegőben kellett megtenniök, felűdítette Etiennette-t.

Az asszony rosszul aludt. De rosszkedvű

Nisami Osmán pasa, az új török nagykövet Berlinben.

volt reggel is, mikor lóra szállt s az maradt azután is. A sportban nem talált többé élvezetet, szokott kedvteléseit untatták s hirtelesen észbe jutott, hogy immár harminckét éves és hogy szépségének és fiatalságának tulajdonképp még nem is örült.

— Etiennette, kicsiny Etiennette, —

szólt hozzá egy nap Lulune — ön szerelmes!

— Az könnyen meglehet!

— Ah! És kibe?

— Nem tudom.

— Annál jobb önre!... Kutassuk!

És Lulune végigment az egész ismeret-ségen, ám az asszony valamennyi névvel tagadólag intett.

— Az ördögbe is! — gondolta Lulune, — még utóbb én vagyok!

Am Etiennette ábrándosan és szégyenkezve bevallotta, hogy a földalatti vasuton látott valakit, akit azóta nem tud feltalálni.

A karikatúra-rajzoló jó fiú volt. Azt a tanácsot adta barátjának, hogy utazzék a Metropolitaine-vasuton mennél többet s miután megkapta a személyleírást, megígérte, hogy ő maga is kutatni fog.

Egy gyönyörű áprilisi nap alkonyán Etiennette unott arccal és a szokottnál is ábrándosabban tért haza.

Lulune a kis szalonban várta, gomblyukában egy virággal.

— Nos? — kérdezte. — Semmi?

— Semmi! — felelt kétségbeesve a nő. — Semmi!

A nyitott ablakokon át édes virágillat áradt be a terebe.

— Szegény Etiennette! — sóhajtott Lulune.

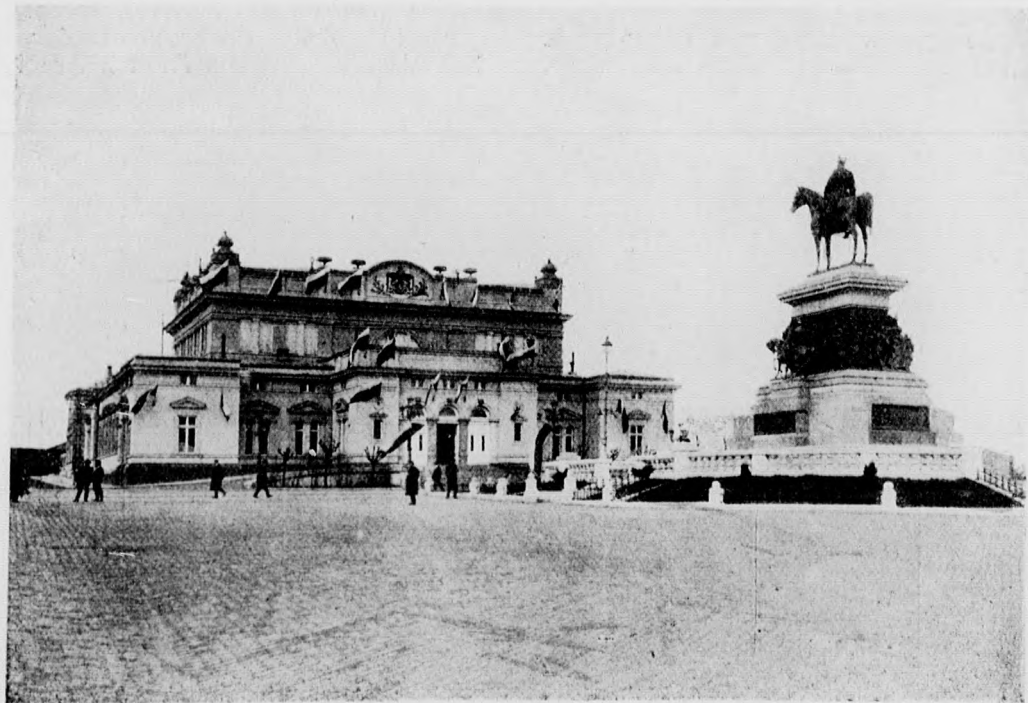
Azután merőn az asszonyra nézett.

— Mondja csak, Etiennette, — szólt melegen — éppen annak az urnak kell lenni? Más nem lehet?

Mit lehet felelni egy ilyen kérdésre? Lulune szemében ugyanaz a láng égett, mely az idegenében.

— Szegény Lulune! — szólt az asszony.

Azután vállat vont — és a férfi kitért karjaiba vetette magát.

A sobranje épülete Szófiában.

A bolgár lovasság.

Öröklés.

Írta: Camille Maclair.

Annak idején szép és szellemes leányt vettem el feleségül, akibe szerelmes is voltam. Házáséletünk első hónapjainak zavartalan boldogsága igen biztató jele volt a jövőnek. Házasságunk ugynevezett szerelmi házasság volt s egészségem, vagyonom, jellemem lehetővé tették, hogy feleségem életét kellemessé tegyem. Teljesíteni tudtam óhajait, kielégíthettem apró szeszélyeit s mindezt szívesen tettem. Egyetlen fiunk volt s én örömmel szenteltem időmet nevelésének. Életünk zavartalan, harmonikus boldogságban folyt mindaddig, mig nem tudomásomra jutott, hogy feleségem megcsalt.

A heves szóváltás után, mely erre egy este következett, megaláztatásom, fájdalom, dühöm lassankint helyet adott egy másik, eddig ismeretlen érzésnek. A helyett, hogy haragomban válásról és szakításról beszéltem volna, tudni akartam, hogy az asszony miért csalt meg s hogy érthetetlen tettének mik voltak az indító okai. Valami megmagyarázhatatlan kíváncsiság, a tudásvágynak szomszúsága gyötört s több ízben megkísértem, hogy őt erről kivallassam. Az asszony mindannyiszor megrémült, zavartnak látszott s úgy viselkedett, mintha lelkét egy démon tartaná megszállva.

Gyötörtem, kinoztam kérdéseimmel. Mindig több voltam neki, mint a férj s eddig szeretőjét is föllefte bennem. Pénzben szükségét sohasem szenvedett, szórakozásban nem volt hiánya. Mi vitte tehát rá a végzetes ballépésre?

Ez a kérdés annál indokoltabb, mert a férfi, akivel engem megcsalt, ostoba filkó volt, külsejére durva és rut, szellemileg pedig üres és tartalmatlan.

Kérdéseimre az asszony nem tudott kielégítő választ adni. Folyton sirt, bocsánatért rimánkodott és gyermekded kétségbeeséssel, siránkozó hangon egyre ezt hajtogatta:

— Nem tudom, hogy miért tettem... Nem tudom!

Nyilvánvaló volt, hogy nem birt tettének tudatával s hogy a lelke helyén egy teljesen idegen lény lakik.

Inkább szánalmat éreztem irányában, mint gyűlöletet. Elválni tőle nem volt erőm s bár a szerelem mindörökre meghalt, együtt maradtam vele, már csak gyermekünk miatt is, akinek nevelése lett ezentul egyedüli örömem.

A fiam már tizenkilenc éves volt, mikor feleségem, akin utóbb mindjobban erőt vettek a hisztéria tünetei, meghalt. Őszintén megsirattam, mert évek folyamán mind jobban megerősödött bennem az a hit, hogy

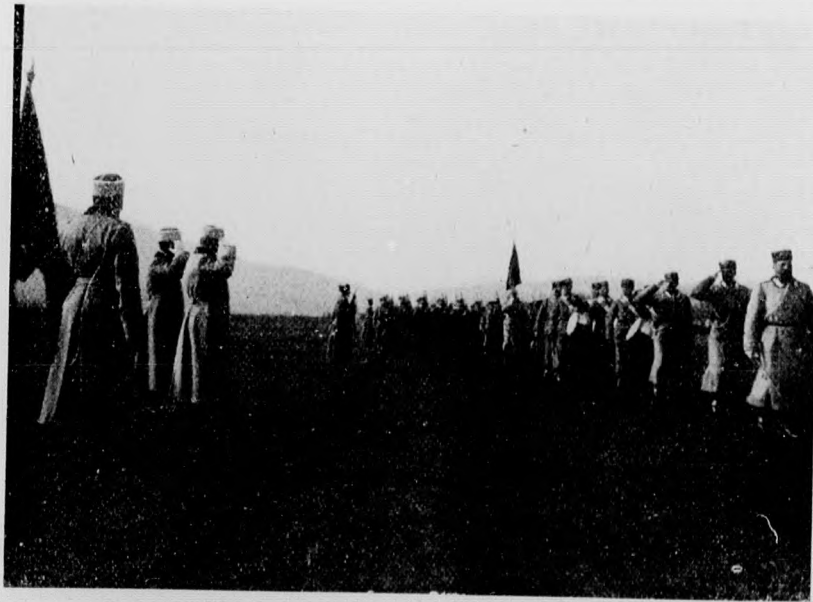
Bolgár testőr.

valami belső kényszer vitte rá arra, hogy engem oly rutul megcsaljon.

A fiu anyja féltékenységét, bizonytalan, ingadozó lelkét örökölte. Fokozott szeretettel vettem gondozás alá s már egy év múlva meg volt az az örömöm, hogy testileg és lelkileg egyaránt erősen fejlődni láttam. Magas, csinos és eszes fiu volt, kivüle nem volt senkim; imádtam s inkább úgy bántam vele, mint egy jóbarát s nem mint a szigorú apa.

Ekkor borzasztó dolog történt.

A véletlen úgy akarta, hogy egy szekrény titkos fiókjában egy csomó irást találjak. A feleségem kezeirása volt, feljegyzések, melyekkel ballépése óta könnyített lelkén.

A bolgár gyalogság.

Képek a bolgár hadseregről.

Itt-ott bocsánatkéréseket olvashattam, hozám intézve s majdnem minden lapon újra meg újra visszatért a rejtelmes, titokzatos vallomás:

— Nem tudom, hogy miért tettem!...

Es megtudtam az irásból a legborzasztóbbat is: azt, hogy Maurice, akit annyira szerettem — nem az én fiam!

Ez kegyetlen csapás volt! Álmatlanul töltöttem az éjt s egyre az öngyilkosság gondolatával viaskodtam. Másnap felülkerekedett bennem a jobb érzés. A fiatal ember el volt telve egy fényes jövő álmával. Növendéke volt a tengerészakadémiának, mert tengerésztisztnek készült s tanárai nagy jövőt jósoltak neki. Miért tegyek tönkre egy hasznosnak ígérkező életet, ha már az enyim tönkre van téve? Maradjon a rettenetes titok az én titkom. Nyugodtan, szinte boldogan vártam haza, mert bejelentette, hogy néhány nap múlva, tanulmányai sikeres befejezése után, rövidebb szabadságra hazajön.

Csak egy gondolat, az aggodalomnak, a félelemnek egyetlen árnyéka zavarta meg örömet. A feleségem irásaiból megtudtam, hogy ez terhelt családból származik. A család egyik tagja alvajáró volt, a másik botrányos házasságtörése révén vált ismertté, egy harmadik fősvény volt. Nem fog-e a betegség valami alakban azon is mutatkozni, akit saját fiamnak tekinteni elhatározott szándékom volt?

Maurice hazajött és én igaz örömmel fogadtam. Fiu ragaszkodással beszélt büszke terveiről. A tengerész-egyenruha pompásan festett rajta s midőn egy kis barátójáról szélt, akivel Brestben megismerkedett, elpirult. A vacsorát egy boulevardbeli vendéglőben töltöttük el, azután felkerestünk néhány üzletet, ahol bevásárlásokat eszközöltünk.

A Louvre-ból kijövet, zárt kocsiba szálltunk. Meleg volt s én kértem Mauriceot, hogy vesse le felöltőjét, de ő erre a világerért sem volt rábirható. Észrevettem, hogy azt kezeivel erősen magához szoritja.

Midőn hazaértünk, a fiu egy pillanatra kibocsátotta kezéből a felöltőt e ebből egész csomó különféle tárgy hullott a padlóra.

Rémülten felkiáltottam:

— Miért loptál?

Maurice révetegen, önfeledten tekintett reám. Arca halotthalvány volt és minden tagja reszketett.

— Miért tetted ezt? — ordítottam magamon kívül.

A fiu erőtlőenül egy székre hullt s elhaló hangon rebegte:

— Nem tudom, hogy miért tettem...

A fal mellett, egy kis asztalkán, feküdt a revolverem. Öntudatlanul felkaptam és rálöttem Maurice-ra.

Mikor néhány perccel később az áruház alkalmazottja két rendőrrel belépett, a szobában egy holttestet találtak és engem, aki inkább voltam halott, mint élő.

Most itt ülök a rideg cellában és várom a tárgyalást, mely tettem fölött ítékezni fog.

A hűtlenség ára.

Írta: Paul Wellmann

Alighogy Tilleul ur eltávozott hazulról, Tilleul asszony egy kicsiny, mályvaszínű levélborítékot talált a szőnyegen. Őszintén szólva, nem volt semminemű előérzete. Felvette a borítékot s kezdetben szórakozottan, majd csakhamar idegesen elolvasta a címet:

Edouard T... urnak

Poste restante.

Páris.

XV. számú postahivatal.

Most már volt valamelyes előérzete.

Ez az előérzet, vagy mondjuk, gyanu, csakhamar bizonyossággá vált, mikor a borítékból kockás levélpapírt huzott ki, melyen ez volt olvasható:

Drága kis Tubicám!

Ezt a megszólítást abszurd, egyebekben lángoló próza követte, tele célzásokkal az emberiség elő téletekkel teljes ostobaságára. Az aláírás így szólt:

A te elepedő tubicád.

Tilleul asszonyt rettentő harag fogta el. Kitűnt hamarosan, hogy noha zárdában nevelkedett, ismeri a szakácsnők és a csarnokbeli hölgyek szótárát. Két dühroham közepette azonban mégis ráért csodálkozni azon, hogy Tilleul urat, aki köpcös és kövér ur volt, mikép nevezheti valaki tubicájának s hogy ő mi módon képes elepeszteni a nőnemű tubicákat? Végül is, minthogy megbántott asszony volt, nem gondolt másra, mint a bosszura.

A módja megvolt a bosszúállásra. Nem kellett, csak kinyújtania a kezét, mert Tilleul urnak mind az öt barátja lángolt érte. Alakjuk sorjában felvonult Tilleul asszony képzeletében. Théodore Fumat urnak görbe lába volt és vörös szakála; Auguste Ballart ur borotvált arcával és természetes, egyre növekvő tonzurájával olyan volt, mint egy plébános; Hippolyte Floche urnak bunkós orra volt számos kinövésével; Gustav Larraumont ur magassága elérte Félix Faure-ét, de a keze izzadt, úgy hogy François Gandoz ur maradt az egyedüli, aki csinos arcával, sűrű és kalandos színű hajával, elragadó mellényével és elegáns cipőivel szóba jöhetett.

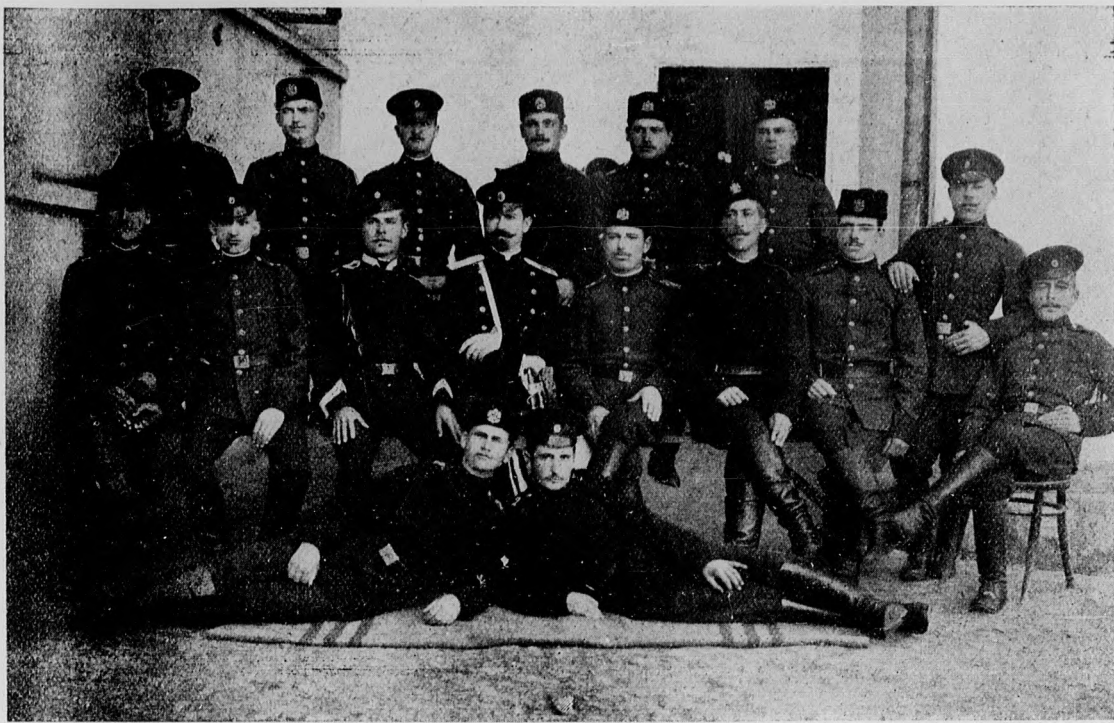
Tilleul asszony egy pillanatig sem habozott és elküldte érte a gummikerekűt.

Nem kellett sokáig várakozni. A férfi kikelve, kifelve és beburkolva egy héliotrop-illatfellebbe, megjelent, minden szolgálatra készen.

Tilleul asszony így szólt:

— Azért hívtam, hogy tanácsot kérjek öntől.

Azután megmutatta neki a mályvaszínű levelet. A férfi szemmeláthatólag meghökken, azután mélabus arckifejezést öltött magára.

Bolgár gyalogsági tisztek és legénység.

Bolgár katonai kerékpáros.

— Mit lehet itt tenni? — kérdezte a nő. — Mit tenne például ön az én helyzetemben?

— Itt csak egy megoldás van — felelt szerényen François Gandoz ur. — Ön nem nyelheti le ezt a sértést. Mivel pedig a válás ostobaság...

— Egészen az én nézetem — szólt a nő. Azután egymásra tekintettek.

— Én mindig szerettem önt — szólt halkán a férfi.

Az asszony egy kézmozdulattal jelezte, hogy sohasem kételkedett ebben, azután fel-

emelkedett s megindult a szomszéd szoba felé. François ur megértette ezt a beszédet s diszkrét lépésekkel követte a fiatal nőt. Rögtön tisztában volt a bajjal, amit Tilleul ur okozott, mikor egy tágas, nagy kényelemmel berendezett hálószobában találta magát.

Itt egy kis szünet következett. Tilleul asszony összevont szemöldökkel odatámaszkodott a kandalló oromzatához. François ur édesdeden hozzálépett. Karja egy gömbölyű derék köré fonódott, ajka egy édes ajakra tapadt — azután elcsattant két hatalmas pofon, majd egy Simon-crème-mel telj tégely tört szét François ur homlokán s egy zsiros, hófehér folyadék ömlött végig a szakállán.

Az asszony elnevette magát.

— Bocsásson meg! — kiáltott két quint között — de képtelen vagyok rá. Én gyógyíthatatlanul erényes asszony vagyok...

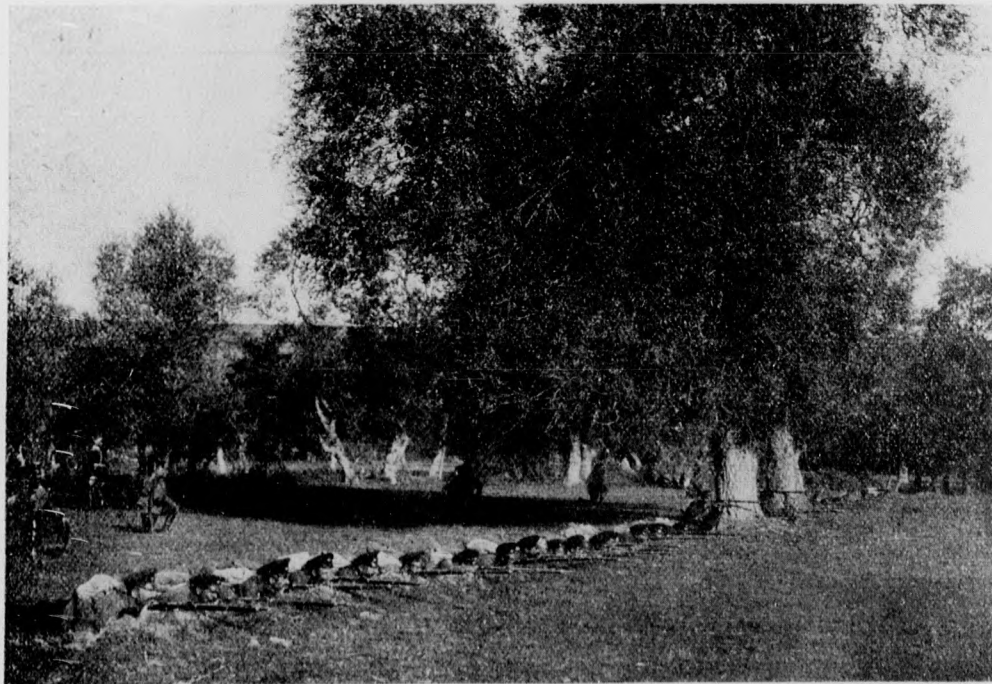
Mikor François ur eltűnt, az asszony gondolkodóba esett.

— Ez nem bosszú! — ismételtette magában. — Pedig meg kell magamat bosszulnom!

Mig ezen töprengett, tekintete a tűzálló Fichet-szekrényre esett, melyben a házaspár megtakarított vagyona pihent. Csak két nap óta, mert Tilleul pénzzé tett mindent, hogy régi vágyát megvalósítsa. Ez a vagyon nyolc évi megtesztelt munka eredménye volt s arra szolgált volna, hogy Tilleul ur megvásároljon rajta egy gyönyörű kastélyt és a hozzátartozó földeket, kertet, tavat, erdőt, mindent az Yonne partján. Ez a gyönyörű birtok, mely Angliában, Svájcban vagy Belgiumban megért volna tizenötezer louis, Franciaországban, a föld legszebb országában, hol a földbirtok ára esett, százharmincezer frankért volt kapható. Tilleul ur nem sietett az alku megkötésével, mert biztosan remélte, hogy meg fogja kapni száztizezer frankért.

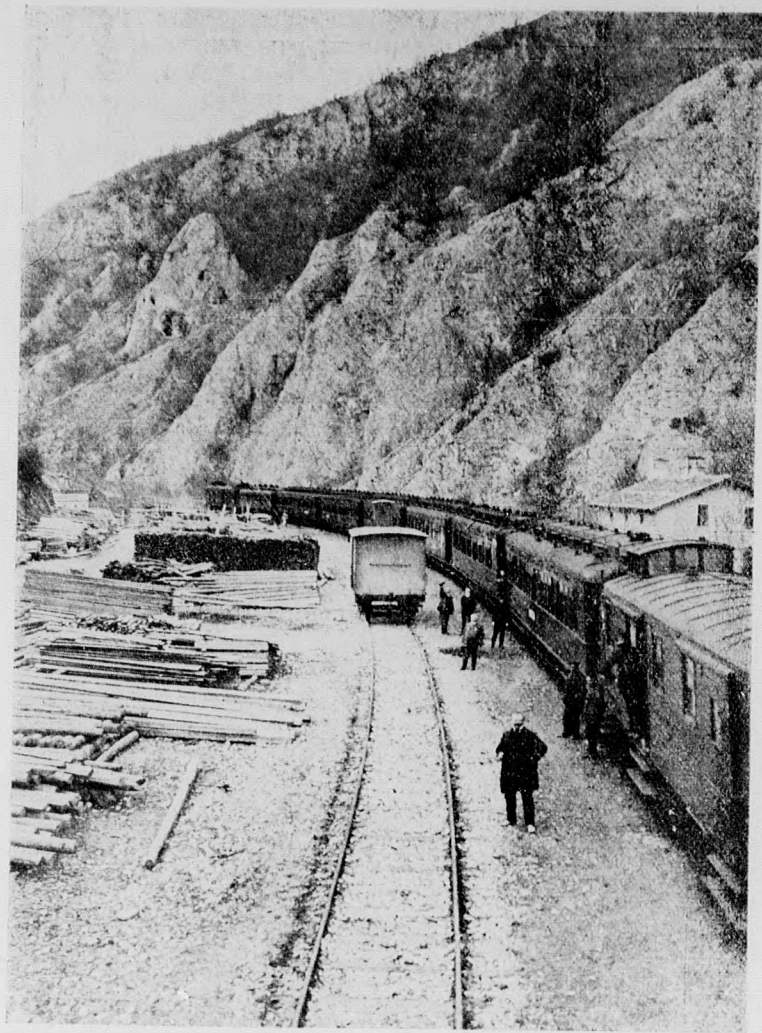
Az asszony két ezüstszillogású kulcsot vett ki réticulejéből és oly tekintetűt vetett rájuk, mintha büntársai volnának. Végre is a kastélyra a férjnek fájt a foga, ő, az asszony, szívesebben élt nyáron át a bérelt villában s onnan egy-egy utazást tett Svájcban, Olaszországban vagy Spanyolországban. Am a legjobban, a legszívesebben szerette, azokat, melyek Doucet vagy Callot műterméből kerültek ki, azután a háromszáz frankos kalapokat, a tizenkét louisba kerülő fűzőket s a huszonöt talléros cipőcskéket. De mivel okos asszony volt, eddig mérsékelte vágyait és egyszerűen járt. Ebben a keserű órában azonban sutba dobta a mérsékletet.

Kocsit hívatott és sorba járta a műtermeket, a kalapos- és ékszerészboltokat.

Bolgár gyalogság rajvonásban.

Képek a bolgár hadseregről.

A bolgár vasutak sztrájkja Szófia és Konstantinápoly közti vonalon.

A longschampsi löversenyen az új őszi divat bemutatása.

Tilleul ur hat napon át tárgyalta az eladó kastély gazdájával.

A hatodik nap délutánján Tilleul asszony szobaleánya segítségével mesésen felöltözött és hét óra tájban átment a férje szobájába.

A férfi, akinek jó izlése volt, meglepetve és elbámulva tekintett feleségére, ki- nek gyémántjai és smaragdjai vakító fényt szórtak. Fején tündérszép kalap volt, testén suhogó selyem ömlött végig.

A férfi figyelme azonban csakhamar megoszlott felesége és egy távirat között, melyet e pillanatban kézbesítettek neki.

— Képzeld csak, drágám, — kiáltott fel végre, — százhuszonezer frankért átengedik a kastélyt. Azt hiszem, el kell fogadni . . .

Az asszony nevetni kezdett.

— Vissza kell utasítani, — szólt.

A férfi rábámult.

— Igen, — folytatta a nő, — egyszers- mindenkorra. Mert, édes barátom, úgy sem tudnánk kifizetni.

A férfi csak bámult.

Az asszony tovább nevetett.

— Nos igen, szegény barátom . . . Te elszalasztottad a te szép kastélyodat, el ám, még pedig egy nő miatt.

Azután keblébe nyult s kivette abból a kis, mályvaszínű levelet.

— Vagy talán megfedekezted epedő tubicádról? Ó az, kedves barátom, aki fel- falta kastélyodat, erdőt, tavat, földedet . . . Ó került neked ezekbe a gyöngyökbe, smaragdokba, gyémántokba . . . három Doucet-be, a csipkékbe, a tündérralapkákba . . . Ah, mi baj sem volna, hogy a szerelem erősebb a halálnál, csak olyan drága ne volna, ugyebár? . . .

Kedves gunynyal, elragadóan és boldo- gan beszélt. Feje körül ott ragyogott az asszony glóriája.

Tilleul ur nem gondolt többé a kas- télyra. A harag, melyet az első pillanatban érzett, hamarosan elpárolgott. Tárt karok- kal közeledett feleségéhez.

— Ohó! — kiáltott az asszony. — Engem le lehet fegyverezni, de csak akkor, ha a legyőzött aláveti magát a caudiumi igának!

És Tilleul ur alávette magát.

Sebzett madár.

Irta: Charles Derennes.

— Suzette, hány órákor jön meg a férjed?

— Oh papa! — szólt mélabus mosoly- lal Suzanna de Lurmonne — hisz csak az imént távozott el hazulról . . . Vadászni ment . . . Láthatod, van időnk bőven.

D'Arbolles ur vidáman felkiáltott:

— Akkor hát munkára fel, leánykám!

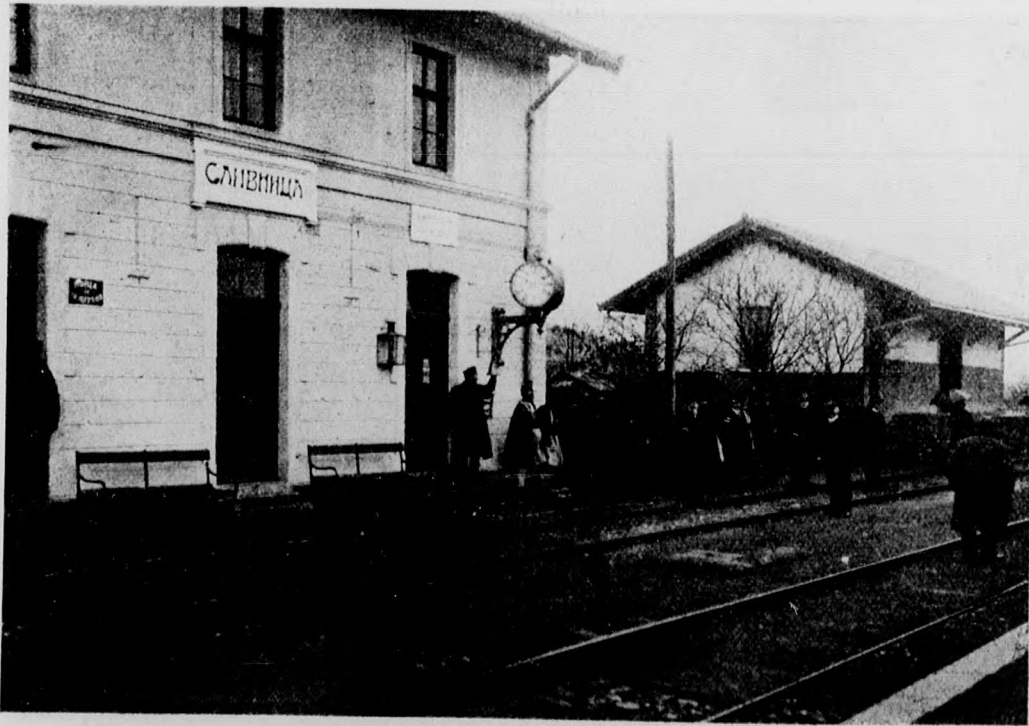
Egy falusi ház világos könyvtárszobá- jában voltak, melynek nyitott ablakain át beáradt a rozsák illata.

— Munkára, munkára! ismételte vidáman d'Arbolles ur, egy falusi bölcs, aki már évek hosszú sora óta gyűjti az adatokat »Régészeti madártan«-ának megírásához. Nem azok a madarak érdekelték, melyek körülöttünk röpködnek és bokraink lombja közt dalolnak, hanem azok, amelyeket a régi írók láttak, vagy legalább látni véltek.

Korán özevességre kerülvén, magára maradt kicsiny Suzettjével, akit imádott s aki iránt való szeretetének azzal adta tanubizonyosságát, hogy már gyermekkorában munkatársául fogadta s rábízta a magántlkári teendőket.

Három hosszú év óta Suzette, aki idő- közben de Lurmonne hadnagy feleségévé lett, egy távoli helyőrségben lakott s csak a szünidő alatt tartózkodott férjével az atyai házban. E rövid heteken kívül az öreg ked- vetlenül zsörtölődött a cselédséggel s meg- kísérelte ugyan dolgozni, de a munka se- hogy sem akart haladni. Ha az öreg ur ilyenkor véletlenül a szeméhez ért kezével, maga is meglepetten érezte, hogy az nedves a könyvtől.

Most azonban megváltozott a helyzet. Suzanne ott ült az asztal végében, megszo- kott helyén s fejét gyermekesen lehajtva és a tollat rágva várta a tollbamondást. D'Arbolles ur úgy érezte, hogy egy gonosz álom ért véget s hogy leánya újra itt van és sohasem fogja őt elhagyni . . .

A bolgár vasutak sztrájkja. Egy állomás-látképe.

A longschampsi lóversenyen az új őszi divat bemutatása.

— Nos, kicsikém — kérdezte mosolyogva — készen vagyunk?

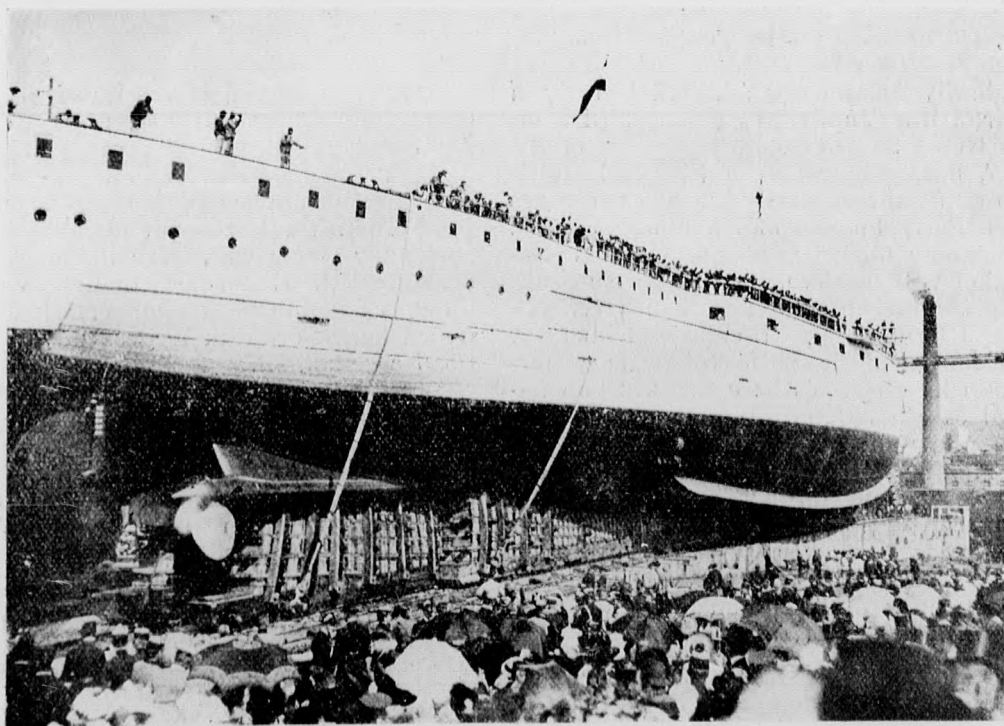
— Készen papa.

— Helyes. Legfelül ezt ird: Plinius az idősebb. De linaria. VIII. 5. 13. Piros tintával, vigyázz. Azután zárójelben: Fordította M. d'Arbolles . . .

Azután d'Arbolles ur elkezdett lassan tollbamondani, jól megnyomva minden szót s a kezében tartott nyitott könyvből rögtönözve a fordítást:

A kenderike e fájának nőténye az istenek ama gyászos ajándékában részesült . . . hogy el kell viselnie a szerelem kínjait . . . Ha a him elhagyta és más nőtény után bolyong . . . az elhagyott madár panaszos sirással kerink a levegőben . . . és fájdalma oly nagy, hogy . . . amint hire jár . . . fájalmában öntudatosan nekirepül az akácia . . . vagy más tövises bokrok ágainak . . . amelyeken halálra sebzi magát . . . azután . . .

Nagy Isten, mi történt? Suzanne egyszerre kiejtette kezéből a tollat, azután mindkét kezét szívére szoritotta, mintha onnan előtörő sikolyt akarna visszafojtani. Majd tágranyilt szemekkel, levegő után kapkodva

Legújabb tengeri hajónk: az Erzherzog Franz Ferdinand vízrebocsátása Triesztben.

hátrahanyatlott a szék támlájára. D'Arbolles ur megrémülve fogta fel leányát, azután hangosan szólította a cselzdeket. Ezek sietve jöttek, ecetet és vizet hoztak s felmosdatták az elájult asszonyt.

Suzanne kinyitotta szemét s halkán sutogta:

— Semmi, apám . . . ne félj . . . csak muló gyengeség . . .

De d'Arbolles ur kétségbeesve tördelte kezeit:

— Suzettem, drágám! s éppen most nincs itt a férjed!

— Oh, annál jobb! Már régen semmi bajom sem lesz, mire visszatér, s legalább nem fog nyugtalankodni.

Szemében idegenszerű fény csillogott s azok lassan megteltek könnyekkel. Fejét lehajtotta a pamlag párnáira s szemét lehunyta.

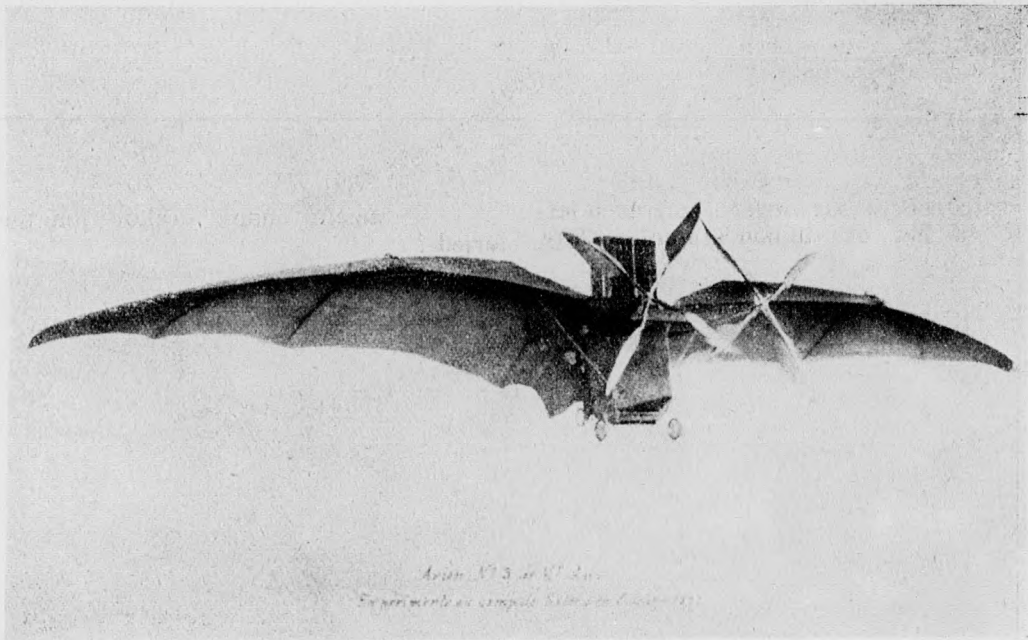
Mily ostobaság! A husz századdal ezelőtt élt véu író néhány szóvirága annyira meghatotta, hogy maga is érezni vélte a szívén keresztülhatoló tövis éles szurását!

Suzanne ábrándozott és visszaidézte emlékezetébe a multat.

Három éve, hogy egy szomszéd kastélyban rendezett estély alkalmával megismertette Georges de Lurmonnet, akit csinosnak, elragadónak talált. Mint szerette az első perctől a fiatal hadnagyot! S hogy elrepültek, elszálltak azóta a ragyogó illúziók, mintha szárnyaik nőttek volna.

Suzanne rájött, hogy férje megcsalja. Másfél éves házasság volt, mikor névtelen levelet kapott:

»Ekkor és ekkor legyen itt, ha férje

A legelső francia szárnyas léghajó modellje. — Az első felszállási kísérlet.

hűtlenségéről meg akar győződni . . .

Suzanne szégyelte magát és nem ment el. De azután kezdődött a gyanakvás, a kémkedés, férje zsebeinek kikutatása, a féltékenység szomorú kálváriája, ezerszeres kinszenvedése.

Azután egyszer megtudta a valót. Egy erősen parfümös, áradózó levél alá egy felsőbb tiszt negyvenéves feleségének neve volt aláírva . . . Suzanne kacagott volna, ha nem imádtá volna annyira Georgest . . . De így!

Mit lehetett itt tenni? Erőltesse a választ és szomorítsa meg ezt a szegény öreg embert, aki boldognak hiszi őt? Nem, ennek nem szabad megtörténnie! Inkább szenved titokban tovább! . . .

— Apám! — szólt hirtelen felemelkedve — már semmi bajom. Folytathatjuk az írást.

— Valóban? — kérdezte örömmel a derék öreg. — S nem fog ez téged kimeríteni?

— Ellenkezőleg! Majd szórakoztat.

És Suzanne gyermekes mosolylyal kezébe vette a tollat. D'Arbolles ur újra felütötte a könyvet és folytatta a fordítást, ott, ahol elhagyta:

. . . azután megsebezve a földre hull . . . vergődő szárnyaival csapkod . . . éneke halk sikolyként tovaszáll . . . s a madár meghal.

A reichstadti herceg emlékiratai.

— Regény. —

16

A muzsika iránt való esztétikai érzése megvolt a hercegnek, de azért inkább műkedvelőnek, mint művésznek lehetne őt nevezni. Életének utolsó napjaiban meg is jegyezte, hogy nem a troubadournak dicsőségét tekintette a legnagyobbnak, hanem a világhódítóét. Ez előtt pedig a béke művészeiért értéktelennek tűnhetnek fel.

V. FEJEZET.

A szoba, melyben a reichstadti herceg Bécsben lakott, a fogadó és a szalon háta mögött terült el. Falait nagy képek, francia gobelinfestmények, melyek valaha Rudolfé és később a szász királyé volt, díszítették.

emlékiratai, melyet a császár Szent Helena-szigetén mondott tollba.

Az íróasztallal szemben lévő ágy felett Napoleon arcképe függött, melyet a tehetséges Gérard festett. A kép a gondteljes, komoly Napoleont ábrázolta.

A terem egyik sarkában különböző fegyverek voltak ébenfaállványon elhelyezve. A másik sarokban pedig Mária Luiza de la Sala relieváza tűnt fel.

A szoba közepén, a nagy asztalon brosurák, tervek és térképek feküdtek.

A szalonban lévő óráról azt mesélték, hogy a herceg halálórájának pillanatában megállt. Az óra a szenttűzet őrző két sassal

A kincstári szobában őriztette meg, Michel Angelo és Collinis mesterművei, Wallenstein talizmánja, a két kristályoroszlán mellett.

Schönbrunn egyik félreeső parkjában, dus növényekkel körülvéve fekszik egy magános pavillon, melynek homlokzatán egy szárnyait kiterjesztő sas áll. Itt élte le a herceg utolsó napjait. Ez a hely volt Sophie hercegnőnek is a kedvenc tartózkodási helye. Ide rejtőzött a herceg a kíváncsi tömeg szemei elől.

— Ó, gyöngye vagyok — szolt öreg szolgálójához. — Kérem intézkedjék, hogy senkise lássa az én szenvedésemet.

Nemzetközi angett a bécsi reichsrathban.

A herceg magánszobája antik butorokkal nemes egyszerűséggel volt butorozva. Egyes rézdomborművek Napoleon jelentőségteljes ütközeteit örökítették meg. Egyik Bonapartet mint konzult ábrázolja, kezét mellényzsebébe téve, sétál a malmaisoni vár bástyáján.

A nagy könyvtár rengeteg könyvvel volt megtöltve, melynek az összeállítása azonban nem a legizlésesebb volt. Megtalálható benne: Bignon iratai, Arnauld, de Jony, Norvins, Bourienne, Ossians. A megszábadított Jeruzsálem, a nagy Condé története, a portugál-angol-spanyol háborút Johntól, Frigyes instrukciót, különböző katonai folyóiratokat, Ségur, Jomini és Vaudoncourt műveit.

Több kötet irata volt, mint V. Károly története Robertsontól, a rómaiak nagyjai Montesquiotól, Las Easas naplója, Napoleon

volt díszítve, alatta egy félreliefel, mely a nektártól ittas Jupitert és annak térdén elaludt Hebet ábrázolta.

A herceg bölcsőjét a kincstári szobában őrizték meg. Mária Luiza ez értékes művet Páris lakosságától kapta ajándékba. A hajóalaku bölcső gazdag allegorikus jelekkel volt díszítve. A közepen sugaraktól körülvéve, ékeskedett a kettős »N. N.« annak a kezdőbetűi, ki ezt ajándékozta. A győzelem istennője a fekvőhely felett terjesztette ki karjait és az egyik kezében babérből és csillagokból alkotott kettős koronát nyújtott alá.

Midőn Metternich megkérdezte volna a hercegtől, hogy mi a véleménye a bölcsőről, mosolyogva felelt:

— Senki sem tér vissza az ő bölcsőjébe. E bölcső az egyetlen valami, amely történetemnek fontos pillanatait őrizi meg. Ezért meg fogom őrizni.

Egyedül anyja, Mária Luiza ápolta a legnagyobb odaadással a herceget és beteg fiától vett példát, hogy hogyan kell a fájdalmakat nyugodtan elviselni.

Schönbrunnban a herceg a várnagy pavillonjának bal szárnyát foglalta le. Három nagy terme volt, telve indiai és kínai drapériákkal. E termek mellett voltak a pompás fogadótermek, hol óriási és gyönyörű képek örökítik meg az udvar különböző ceremóniáit.

A herceg tulajdonképeni szobája egyszerű volt. Az erkélyen szivta a beteg mellére a friss levegőt.

A herceg hosszú ideig csak egy tábori ágyon feküdt, de később egyre súlyosabbodó baja kényelmesebb nyughelyre készítette. Abban az ágyban halt meg, amelyben Napoleon egyszer mint győző pihente ki fáradalmait.

(Folytatjuk.)